

Z

تەفسیری کوردی
لە کەلامی خوداوەندی

تەفسىرى كوردى

لەكلامى خوداۋەندى

مىللى گورە
(ئەلامدى كۆي)

بەرگى پىنچەم

جوزئى (15-14-13)

لەسەر ئەركى بەرپىز مام جەلال سەرۇك كۆمارى عىراقى فیدرال لەچا پدراۋە



مافی له چاپدانه وهی پاریزراوه

ناوی کتیب: ته فسیری کوردی له کلامی خوداوهندی
 نوسهر: مه لای گه وره (مه لا محمدی کوی) /
 بلاوکردنه وهی: نوسینگهی ته فسیر/ بو بلاوکردنه وهی و راگه یاندن-هه ولیر
 پیتچنین: علی صلاح الدین
 نه خشه سازی: جومعه صدیق کاکه
 خسه ت: نه وزاد کوی
 بهرگ: نه مین مخلص
 بهراوردی
 ده ستنوس له سهر: اسماعیل گه- شنو حمد امین- ارسلان رحمان محمد
 کومپیوتهر: یه کهم 1430 ک - 2009 ز
 نوره و سالی چاپ: 2500 دانه
 تهر:

له کتیبخانه هی گشتی هه ولیر ژمارهی سپاردنی (135) ی سالی 2007


 بو بلاوکردنه وهی و راگه یاندن
 هه ولیر- شهقامی دادگا - ژیر کوتلی شبرین بالاص
 ت: ۲۲۲۱۶۹۵ - ۲۲۳۰۹۰۸ - ۲۵۱۸۱۳۸
 موبایل: ۰۷۷۰ ۱۳۸ ۷۲ ۹۱ - ۰۷۵۰ ۶۶۰ ۵۱ ۲۲
 tafseeroffice@yahoo.com
 tafseeroffice@maktoob.com
 altafseer@hotmail.com

﴿اجْعَلُوا بِضَاعَتَهُمْ﴾ کوتالیان، یعنی ئهوهی هیناویانه بو دغل کرین ﴿فِي رِحَالِهِمْ﴾ لهناو باریان. بیهاوینه ناو باریان هه رکهسه ای باری خوی. یاخود (توزیع الجمع بالجمع) وه استیعابی هه مو بارهکان لازم نیه، هه ندی رحل کافیه. ﴿لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا﴾ دیته بهر چاویان اعتراف به چاکه ی ئیمه دهکن. ﴿إِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ﴾ دیاره لهناو باریان نایه به نوعی که نه یانزانیه تا گه راینه وه و گه یشتینه مالی خویان وه باریان هه لچریه وه ئه و جا دیتویانه ﴿لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ مقابلی ئه و چاکه ئومید وایه بگه پینه وه برایه که ی بابیان له گه ل خویان بینن. ﴿فَلَمَّا رَجَعُوا﴾ گه رانه وه ﴿إِلَىٰ آبِيهِمْ﴾ به خزمهتی مشرف بوون ﴿قَالُوا يَا أَبَانَا مَنَعَ مِنَّا الْكَيْلُ﴾ من بعد، ئه گه ر برامان له گه ل خومان نه بهین! ﴿فَأَرْسَلْنَا مَعَنَا آخَانًا﴾ برای خومان، گیان وقووهتی خومان ﴿نَكْتُلُ﴾ ئه وی پیمان بوئ ده بیویین ﴿وَأَنَا لَهُ﴾ برای خومان ﴿لِحَافِظُونَ﴾ دلت پیوه نه بی ئاگاداری ده که یین، لیمان امین به خیانهت ناکه یین! ﴿قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ﴾ له سه ر ئه و برایه تان؟ بروایتان پی بکه م که ئاگاداری ده که ن؟ به آمینتان بزائم؟! ﴿إِلَّا كَمَا آمَنُكُمْ عَلَىٰ أَخِيهِ﴾ برای شقیقی ﴿مِن قَبْلُ﴾ هه ر ئه و زوات نین بروام پی کردن له سه ر (یوسف)؟! به آمیندارم حساب کردن؟! چتان له (یوسف) کرد؟ چونتان (حفظ) کرد؟! ﴿فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا﴾ ئه گه ر له گه لتان بنیرم، ئومیدم به حفظی بارییه! له هه مو که س له جیههت ئاگاداری چاکتره. توهمی غفلهت له وی ناکری. ﴿وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ له گه ل عبدی خوی له وهی به رحم تره به مصیبهتی علی المصیبه گرفتارم بکا! ئه و کوره م ناچی محفوظ ده بی به عنایهتی أرحم الراحمین. (أعمش)، (خیر حافظ). (أبو هريرة) (خیر الحافظین). (أبن مسعود)، (خیر حافظاً) وه و خیر الحافظین، دیاره (أرحم الراحمین) له قرائهتی وی دانیه! په ککو! ئه وانه أمان له سه ر قرآن، حفاظن، (فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ) یاره بی الحمد لله که قرآنت حفظ کرد.

له پاش بارخستن، وه پیش هه ربچرینی ئه وه یان عرضی بابیان کرد به تهوای و پیمان اقناع نه کرا که وعد بدا. ﴿وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ﴾ باریان کرده وه. دیاره زه خیره بووه. ﴿وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ﴾ قیمةتی ئه وی کرپبوویان. ﴿رُدَّتْ إِلَيْهِمْ﴾ وادهر ده که وی شتی ورده له ورده له بووه که بخریته ناو بارو نه زاندری. نازانم چه رم چون ده شاردریته وه؟! نعل قهیدی نیه. ظاهرا پاره نه بووه. ئه لبه ته متاعی وابووه که له مصر له و نوعه ساله مقابلی زخیره که قوامی حیاته، وه رگری! وه ردی بو صاحبی موجبی مه منونی بی. ﴿قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبُغِي﴾ ئیتر چمان ده وی؟ چه ماوه ئه و زاته له کرم کاری له حه قی ئیمةی نه کرد بی؟ ایفای کیل ومیوانداری، پاشدان ردی متاع! دیاره ئه و زاته له حه قی ئیمة به غایه تی لطفه، فکری به دی ده باره ی ئیمة و برای ئیمة نیه. ﴿هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا﴾ ئه و هه موو زه خیره ی به خوړایی داینی بناءا علیه تردد مه که روخصه تی برامان بده بو خزمهت عزیز بچین، له و بهینه خویمان له ضیافه تی داده بین ﴿وَنَمِيرُ أَهْلَنَا﴾ تیریان ده که یین، طعامی زوریان بو دینینه وه. ﴿وَنَحْفَظُ أَخَانَنَا﴾ آمین به خیانه تی له حه ق ناکه یین! له ناگاداری بی قصور ده بین. ﴿وَنَزِدَادُ﴾ علاوه ی باری خویمان ﴿كَيْلَ بَعِيرٍ﴾ باری حوشتری زیاد ده که یین، باری بو برامان داده گرین. ﴿ذَلِكَ﴾ ئه وه نده زه خیره ی هیناومانه ﴿كَيْلَ يَسِيرٍ﴾ که مه، به شمان ناکا، نوییان مایتی! برامان له گه ل نه نیرین ناچینه وه مصر. ئه گه ر نه چینه وه، په ریشان ده بین، له به ربی زه خیره ی (العیاذ بالله) له برسان هیلاک ده بین. زه مانى حيله نیهن ئه مپو پوژیکه ئه وی پوژی (یوسف) مان لی ستاندى پوژی تر بوو، قیاسیان لیك ناکری. باوجودی قسه کانیاں معقول و مقبول بوو، اما وه کی کوردی ده لی: (مارگه زیده له خشه ی مارمیلوکیش ده ترسی)، دلی بروایی نه ده دا برایه که یان له گه ل بنیری، وه ده شی زانی لازمه چوونی. ﴿قَالَ لَنْ أُرْسِلَهُ مَعَكُمْ﴾ بی قهیدو شرط، له گه ل ئیوه ی نانیرم. ﴿حَتَّى تُؤْتُونِي مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ﴾ به ایمان وعهدی غلیظ، که أدنا مؤمن نه توانی بیشکینی. سویند بو خوا شوناسان وثیقه یه، وثیقه ی زور به

برای خۆی کوشت لهسه ر کۆتکه جۆیی! بۆیه ئهگه ر حکومهت به شدهت بوو لهسه ر اشقیا، شهقاوهت نامینئ! خواش ارادهی سیئات ناکا. لهو چهندانه اطرافێ مملهکهت وای لی هات کهس له خۆی امین نهبوو تاکو زاتئ و الای خانهدانی عالی نژاد (یحیی بهگ) نجلی (عبد الله بهگ) له سلالهی (رسول پاشا)ی مامی (محمد پاشای رهزاندزی) مشهوری آفاق به عدل و داد و حبی علم و ترویجی علماء، به قائمقامی هاته (کۆیه) چه ند کهسیکی به ناوی حسنی سلوک چه پس کردو رهوانهی لوای کردن، دونیا راحت بوو، دزی نهما، ریگری فهوتا. انشاء الله بهدهوامی حسنی اداری، خهرمان و خانوو پاوان و غابات سوتانیش ئه و سال نابی! دهلین چی؟ ته ماشای سیری عالم بکه ن؟ بهلئ مه لا دهلئ: ههرچی خوا نهیکا نابی! اما که دانهیی طویی (رووس) له جبالی (رهواندر) هات و له شاخی داوو تهقیه وه چه ند اشخاصی به گولله و ساچمه کهرت و په رت کرد، مه لا هه لدئ بۆ قوربئیکی قوول! خوای چی و قضاو قدری چی؟!

بهلئ مسلمه ﴿إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ﴾ حکمئ دائر به ادارهی شوونی انام، بهس بۆ خودایه. نه جن، نه ملک، نه رسول، نه گواکب سیاره و ثوابت، مداخله یان نیه. ﴿عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ﴾ له هه موو شت خاصه له حفظان. ﴿وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ﴾ هه ر لهسه ر ئه و اعتماد بدهن. لاشک علمی انسان قاصره، شتیکی دهزانی هه زار شتی لا مجهوله، اسباب (لا تُعَدُّ وَلَا تُحْصَى) یه، (وَمَنْ لَمْ يَمُتْ بِالسَّيْفِ مَاتَ بغيره)، (تَعَدَّدَتِ الْأَسْبَابُ وَالْمَوْتُ وَاحِدٌ). (شیخ أبو علی) بۆ توجیهی (كَذَبَ الْمَنَجِّمُونَ) دهلئ: علم به إنحصاری اسباب و حصولی علیه تامه قبل وقوع الشيء بۆ منجم نیه! ئهوی دهیلئ، له گومانه، جزمه کهی درۆیه خۆی نیه.

براده ران ته ماشا کهن دوای زه مانئ (شیخ) چه ند گواکبی سیاره له منظمه ی (شمس) گشف کرا، ئه لبه ته ئه وانه ش موداخه له یه کیان بوه وه ک (سیاراتی) دی له شوونی بشری، وه منجمه کان نه یانزان یون! مؤمن ئه وه ی

نیه، بهس دهر عقبی چاو خوا ئه و علله ته له مصابدا خلق دهکات، طبعاً ئهوانه قسه یان له گه لدا ناکرئ.

حُکْمایِ الْاِهْيُونِ دَهْفَهْرَمُون: (نَفْسِي ناطقه ی مجردی انسان بی نسبت به ووضُع و اتّصال، وا ده بی تأثیر له غهیری بدنی خوی دهکات). ئه گه ر إعتبار به لاف و گه زانی مُتصوفه کان بکهین، رووحی حضره تی (شیخ) چه ند مُده إداره ی بدنی مریدیکی مردووی خوی کردیه، تا إنکاریکی لی پهیدا بووه، (شیخ) رابطه ی نفسی لی قَطع کردیه، لاشه ی مرید فجأة به ربووته وه. ئایا بۆچی تأثیر له بعضه نَفْسَان دا هه یه، له بعضه کی نیه؟ ئه وه ش إحتیاجی به توجیه هه یه. مع أنه تأثیر بی ئالته و رابطه ی اتّصال، حه قی خاصی حضره تی کبریائییه! نَفْسِي مُجَرَّد وَعُقُولِي مُجَرَّدَة، به و ته رزه که حکماء ده یلئین، لای حقیر به بورهان تَحَقَّقِي کردیه، مُمْتَنِع الْوَجُودِن.

(جاحظ) ده لئ: (له چاوی به د أجزاء امتداد دهکا، اتّصال دهکا به شخصی مُسْتَحْسِن لای چاوپیس، تأثیری تی دهکا، تیا ساری ده بی، وهکی زه هری مار بۆ مار گه زیده)، (قاضي عبد الجبار) اعتراضی لی گرتیه، (إمام فخر الدین) جوابی دایته وه. خلاصه کهس به حقیقه تی نه که وتوه!

(أبو هاشم) و (أبو القاسم البلخي) بنا له نقلی إمام ده لئین: (خروجی شتی له چاوی (عاین) بۆ شخصی (لدى المشاهدة والإعجاب والإستحسان)، بۆوی وا مصلحه ته که خوا تعالی ئه و شخصه تغیر بدا. به لئ ئه و جا توره ی مصلحه ت و مَفْسَدَه یه! ئه و قور به سه ره مالى کۆر بیته وه بۆ مصلحه تی چاوپیس؟! مصلحه ت وایه خوا کۆری بکات له کۆل عبادی خوا بیته وه. ئایا عین هه ر بۆ صاحبی نَفْسِي خَبِيث ده بی؟ یا واده بی صاحبی نَفْسِي پاکیش چاوی کارئ دهکا؟ حتا ده لئین پیغه مبهری قه ومئ، خوی ده لئ: زۆر بووه چاوی حرکه تی لی کردینه به شه وئ صه د هه زار که سیان لی مردینه. إحتمالی هه یه ئه و رسوله حضره تی (داود) بووبئ، له (توراة) ده لئ: " (داود) امری دایه به تحریر نفوس، پاش نۆمانگ و بیست روژ ده فته ریان تقدیم کردیه، له بنی إسرائيل

یهکن، پیالهی ئاو پی خواردنهوهن، به غیری قرائهتی (صواع)، راضی نیه -
رهحمهتی لی بی-!!

﴿وَلَمَنْ جَاءَ بِهِ﴾ هینابیتی ویمانداهوه ﴿حَمْلٌ بَعِيرٌ﴾ باری حوشری، با
بهکری بیبتهوه! ﴿وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ﴾ کهسی لهوان گورویان دهلی: (ئهمن کفیل
پی بگات). احتمالی هیه زیده تأمین بی له خوئی جزاء، یاخود حالی حاضر
پی ناچیتتهوه، هه وهفتی هاتهوه من بدهی بم! فقهای ئیمه خلافیان هیه،
ئهمه إجارهیه؟ جعالهیه؟ کفالهته؟ تأکیده؟ به مجهولیه؟ به معلومیه؟ نهگه
یهکی لهسهر ئه و قسه بیدابایهوه وهدهعوای لی کردبا به گویرهی إجتهدای
مه لایانی ئیمه محکمه هه بان زهعیم دهعوای بطلانی ئه و جعل إجارهی کردبا،
ئایا ئه و زاته چی دهکرد؟ چۆن حملی بعیرهکهی لی دهستاند؟ (شَرُّ مَنْ
قَبَّلْنَا) وکوفریش بووی، ئایا (شَرُّ لَنَا) یه؟ یائهوه شرعی (یوسف) ه بویه
(أبا یوسف) قسهی لی نه کردیه؟ (محمد بن حسن) توجیهی بو جههتی
إجارهکه کردیه! ﴿قَالُوا تَاللَّهِ﴾ بهخوا، (تا)ش (ت)ی وهکو (و) حر فی قسّمه.
له (روح المعانی) وادهردهکهوی له مقامی تعجب قسم به (ت) دهخوری، رهنگه
وابی!! ﴿لَقَدْ عَلِمْتُمْ﴾ به چیان زانی؟ له (سیدی آلوسی) بپرسه. أما تهماشای
(منه) وهکهی بکه، قسهی خوش دهفهرموی. جاری پیش شارهزایان بووبن!
قومی بو زهخیره کپین بی له جیگای دور له وهفتی غلاء، معلومتان دهبی!
﴿مَا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ﴾ قهه له عومری خویمان ئیمه
دزیمان نه کردیه دز نه بووین، وهبو فسادو خراپه نه هاتینه دیاری مصر!
﴿قَالُوا﴾ خدامی (یوسف). ﴿فَمَا جَزَاؤُهُ﴾ جزای (صواع) دزینی (صواع)،
یادزی (صواع)! ﴿إِنْ كُنْتُمْ كَادِبِينَ﴾ له دعوی براءه له دزی. ﴿قَالُوا جَزَاؤُهُ﴾
جزای ئه و کهسهی (صواع)ی له باری ده رکهوت ﴿مَنْ وُجِدَ فِي رَحْلِهِ﴾ یه!
خوی صاحبی رحل جزایه! دهبی به عبد بو صاحبی مال. ﴿فَهُوَ جَزَاؤُهُ﴾
حهقه لازمه اجرا بکری. مُسْتَحَقِّي بی! مُسْتَحَقِّيهِ! (حاجی مه لا أحمد)ی مام
روژی ئه و ئایهتهی له بابم پرسیهوه، بابم به سوکی وهاسانی جوابیدا، معنای

ٹاشکرایہ، عالم دہزانی، کار بہ دوو سیّ شاہد نیہ! - کوردی ئیمہش ئو
نوعہ قسہ دہکن بؤ کاری ٹاشکراو معلوم، دہلین: کویہ دہیزانی شارو دی
خبردارن لہ مملکت پیرسہ - .

﴿وَأِنَّا لَصَادِقُونَ﴾ دیارہ برادہران مقابلی (یوسف) نہ یانتوانیوہ غیری
تَضَرَّعَ وزاری و نیاز چیتر بلین و بکن. (آلوسی) حکایہ تی نقل دہکا دائر
بغضبی (روبیل) صیحہی (روبیل) (لله الحمد) کہ نعرہ تہی لیّ نہ دا، تہدیدی
ہموو شارو مملہ کہ تی کردبوو. دواپی (یوسف) زوی زانی، دہنا ٹاگری دہا
بہ زوی. رہنگہ نعرہی (روبیل) ی و ہک نعرہی (امامی علی) بووی، چہند
ہزار کہس کہ گوئیان لہ نعرہی بووی مردینہ - نعوذ باللہ لہ نعرہی درویان -
!!!

(فی الحقیقہ) تأثیر لہ ارواح دہکا. برایانی حسب إلیشارہ چوونہ خزمہت
بابیان ما جرایان عرض کرد. ﴿قَالَ﴾ بابیان فہرموی: دروی دہکن راست
نالین. ﴿بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً﴾ ی و ہکی مسألہی (یوسف) ی. ﴿فَصَبْرٌ
جَمِيلٌ﴾ تَحْمَلُ دہکہم، ئوی لای خوا ناخوش بی، نایکہم، و ہنایلم! حُزْن
وگریہ مجبوریه، ﴿عَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ﴾ (یوسف) و برای و کبیرہم.
﴿جَمِيعاً﴾ بہ گردی ہموویانم بؤ بی نیتہ وہ، ﴿إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ﴾ حالم دہزانی،
دہزانی لہ چ حالّ دام لہ تا وان ﴿الْحَكِيمُ﴾ کاران بہ خورایی و بورایی ناکا،
بہ بی ہودہ منی واگرفتار نہ کردیہ ﴿وَتَوَلَّى عَنْهُمْ﴾ رووی لیّ ورگیپان. ﴿وَقَالَ﴾
بہ ٹاھو ٹانین وزاری و گرین ﴿يَا أَسْفَى﴾ حزنی شدید. ﴿عَلَى يُوسُفَ﴾ زیدہ
محبّت بؤوی بوو، اصلی مصائب لہ ویدا کہوت. ﴿وَأَبْيَضَّتْ عَيْنَاهُ﴾ ہردوو
چاوی سپی بوو بوون ﴿مِنَ الْحُزْنِ﴾ حزنی تام. انسان بہو نوعہ دہوامی
ئہندوہی بوون چاوی گچکہ و سیس پہردہی سہرہوہی سپی و کم قووت
دہبی، زہردہی دہکا، (نعوذ باللہ) وادہبی نابینا دہبی، ہرودہ کہ بہ فرح چاو
گہش ورہنگ صاف و بہ قووت دہبی! ئہ گہر گریانیشی لہ گہل نہ بی وایہ
﴿فَهُوَ كَظِيمٌ﴾ حُزْن ورقی دہخواردہوہ، یا پیر بوو بوو لہ رقی اولادہکانی.

بہ قووت، یا خود دیتہ لای من بہ چاوصاغی! ﴿وَأْتُونِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ﴾
 ٹہگہر دہفتہری نفوسیانت دہویؔ - تہماشای توراہ بکہ - . حسب الامر لہ گہل
 کراسی (یوسف) ی گہرانہ وہ. ﴿وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ﴾ کاروان بہ پری کھوت، لہویؔ
 جواہز بوونہ وہ - شہ مال و ہرہ فیئکی دلہم - بیئنی (یوسف) ی ہیئنا وہ ک کہ سیؔ
 پیشین موژدہ بیئنی. ﴿قَالَ أَبُوهُمْ إِنَّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ﴾ لہ رُوحی خوا ریچی
 (یوسف) ی بُو ہات. فہرموی من بیئنی (یوسف) دہ کہ م. ﴿لَوْلَا أَنْ تُفَنِّدُونِ﴾
 سَفِيهْمُ تَكْذِيبُ نَهْ كَهْن! نَہ لَئِن خَہ لَفَاوہ! زُورِ پِیرو غَہ مَدِيدَہ یہ! عَہ قَلَى تِیْكَ
 چوہ، کہ م رأی بوہ، پیم برپوا ٹہ کہن. ﴿قَالُوا﴾ ٹہوانی حاضر الوقت ﴿تَاللَّهِ
 إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ﴾ مَحَبَّتِي كَہ إِنْسَانِ گومراہ بکا صواب و ناصوابی لیك
 ناکاتہ وہ. کوا (یوسف)؟ نہ مایہ! بامابی لہ وولاتی دور مُنْقَطِعِ الْخَبَرِ چُون
 بیئنی کراسی دیت و دہتگاتی؟ ﴿فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ﴾ لہ پیش خویان
 یہ کیکیان بہ سرعت ہنارد، یا ہات، دہلین (یہودا) بوہ کراسی حزنی بُو
 بردیہ اولاً، بدلاً کراسی فَرَحِي بُو ہینا. ﴿أَلْقَاهُ﴾ بشیرہ کہ. ظاہری وایہ بی
 دہنگ کراسہ کہی ہاوشتبیتہ ﴿عَلَى وَجْهِهِ﴾ سہر روی یعقوبی بہ نہ رمی
 و صبرو کہ وہک (ألقى الألواح) ہ نیہ! کراسی لہ سہر چاو داناندنی، بہ ہر نوعی
 إستیعابی وجہی دہ کا؟! ﴿فَارْتَدَّ بَصِيرًا﴾ ظاہر وایہ لہ بہر قووتی بین خوشی
 وپی خوشی روح دہ ماغی، بوویتہ وہ (بصیر). بیئنی خوش بُو قووتی چاو زور
 بہ نفعہ! خاصتہ ٹہ و بیئہ.

﴿قَالَ﴾ بُو ٹہوانہی حاضر. ﴿أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾
 ٹہوا معلوم بوو کہ (یوسف) صاغ و سلامتہ. ﴿قَالُوا﴾ ہہ مویان. ﴿يَا أَبَانَا﴾
 أحفادیش لہ زہمانی بابیان وہک بابیان بہ باپیری دہلین بابہ! حتا اکثر لہ
 زاری مییان و ہر دہگرن بہ بابیان دہلین کاکہ! ئیمہ وابوون! ٹہوانی لہ
 زہمانی باپیرمان بہ ولد بووبوون بہ (حاجی کاکہ أسعد) یان دہگوت: بابہ!
 بہ بابہ کانیان دہگوت: کاکہ! ٹہو قسمی دواہ و ہفاتی باپیرم بہ ولد بووبوون
 لہ زوبانی ٹہوانی گہ و رہ وہ بہ بابیان دہگوت: کاکہ! - من یہ کی بووم لہ وان - .

یه که م: بایم (رُوحَ اللّٰهِ رُوْحَهُ) له زهمانی تحصیلیا عاشقی (حَلِیمَی کچی مهلا محمدی کاک عبدالله ی شیخ وهتمانی) بوو بوو اَمَّا عشق وگرامی پاک - نهایت خوا نصیبی نه کرد. پاش چهند وهفتی له سهر بانی مزگهوتی خۆمان دهیفرموو: دهورم دهکرده وه حسب العاده دههاتم ودهچووم، که رووم دهکهوته لای شرق بوئی (حَلِیم) م بو دههات دهمگوت یاربی ئەمه چیه؟! که میکی پی چوو له دامینی (ههیبه سولتان) سیاھی دههات بو لای (کۆیی) تا دههاته پیشن بیئی ئەو یاره م بو زیاتر دهبوو - خلاصه معشوقه ی قدیمی بوو، بو تداوی هاتبوو بو کۆیی - گهلی جار دهیفرموو رۆله ئەو کهسی ئەو نوعه گرامه ی نه بووبی وه له دوره وه بوئی محبوبه ی نه کردبی، به تهواوی ایمان ئەو ایه ته یعنی (إِنِّي لِأَجِدُ رِيحَ يَوْسُفَ) ناهینی.

به مناسبه ی بوونی به (مفتی) (شیخ محمد سییدی برزنجی) له (ئهسته نبول) هاته وه، به کۆیی دا چوو سلیمانی. بایم پاش مغرب چوو زیاره تی، دهست له ملان بوون یه کتریان بون کرد موقعه که وابوو ئەوانی له معیه ی دابوون که وتبینه تاریکی یه ک دوو کهس پیش من چوونه دهست ماچ کردنی، من چووم زیاره تم کرد دهستی بهر نه دام ووتی ئەو زاته نسبه تی چیه له گه ل جهنابی مه لا؟ ووتیان کورپه تی. ووتی (سبحان الله) ئەو بیئی له جهنابی مه لام کرد عینی ویم له م زاته کرد! زانیم قرابه تی له گه لی هه یه.

دووهم: بین زور دهروا، غایتی قووهِ شامه مختلفه. وه ک حکمایان دهلین بعضه طیریک له زه خمه، له مسافه یکی دور بین دهکا، به دوا ی بوئی لاشه دا دهچی - ئەو طیره به کوردی پیی دهلین (داراش) - . دفعه یی له (جهل = جهلی) بووین، چووینه زیاره تی باپیره گه وره مان (مه لا عبد الله ی کاک ی جهلی) له اثنای زیاره تی مرقدی له جیهه تی شیماله وه دوو جار له گه ل نسیمیکی فینک بوئی کمان بو هات ئەوهنده خوش بوو مُتَعَجَّب بووین ئەو بیینه چبوو؟! له کیوه هات؟ دوا یی هه رچه ند استنشاقمان کرد به ره و شمال راوه ستاین چیدی نه بوو.

غاشیہ ی جہل ئہ وانی داگریہ له دیتنی آیات کور بووین! ﴿أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ﴾
 قیامت. ﴿بَعَثْنَا﴾ له ناکاوی بی مُقَدِّمَةً. ﴿وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ ناگادار نین، ناگایان
 له خویمان نہ بی! ﴿قُلْ هَذِهِ﴾ ئہ وہ ﴿سَبِيلِي﴾ دَعَوْتِي إِلَى اللَّهِ الْوَاحِدِ بِي شَرِيكٍ،
 ریی منه! ﴿ادْعُوا إِلَى اللَّهِ﴾ بُو معرفتی صفاتی تَقْدُوسِي ذاتی. ﴿عَلَى بَصِيرَةٍ﴾
 بی تَرَدُّدٍ وَهُمْ وَدَعْدَغَهُ بِهِ كَمَا لِي قُوْوَتِي قَلْبِي، تَيْكُ نَاجِمٌ بِهِ ادْنَى وَهَمِي! وَلَوْ
 تَأْخِرِي وَعَدِشْمِ بِي. ﴿أَنَا وَمَنْ اتَّبَعَنِي﴾ أَوْلًا بِهِ إِيْمَانٍ، ثَانِيًا لَهُ دَعْوَتِ.
 ئہ وانیش دَعَوْتِي إِلَى اللَّهِ يَانِ بِهِ إِتْبَاعِي مِنْ (عَلَى بَصِيرَةٍ) ه. ﴿وَسُبْحَانَ اللَّهِ﴾ له
 هَمُو نَقْصٍ وَعَيْبِ تَنْزِيهِی دَه كَه م. ﴿وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ ئہ وی مُشْرِكِي
 به حَقِّهِ، تَنْزِيهِی خَوَا نَاكَ! ئہ وی تَقْدِيسِي خَوَا بَكَ، مُشْرِكِ نِيهِ! وَه هَرُو هَا
 ئہ وی إِتْبَاعِي بَكَ، نَابِي مُشْرِكِ بِي! بِهِ لَامَ مَعَ الْأَسْفِ شَرِكِ لَهُ عَالَمِي إِسْلَامِي دَا
 إِنْتِشَارِي كَرْدِيهِ، أَكْثَرِي إِعْتِقَادِيَانِ، شَرِكُهُ! أَمَّا بِهِ نَاوِي دِيْنِ دَايَانِ پُوشِي،
 وَه شَرِكِيَانِ لَهُ فَه وَقِي شَرِكِي مُشْرِكِه كَانِي پِيْشِيهِ، بِهِ نَاوِي خَوَا شَوْنَاسِيهِ! أَمَّا
 خَوَا - الْعِيَاذُ بِاللَّهِ - أَمْرُ بِهِ رَه، شَرِيكِي أَصْغَرُهُ، بُو تَوْسِيْعِي شَرِكِ تَوْسِيْعِيَانِ
 دَايْتِه قَدْرْتِي إِلهِي، ئہ وه ي بِهِ خَاطِرِ وَخِيَالِ دَانَايِي، بُو إِلهِي خُوْيَانِ
 دَه يَخْوَلْقِيْنِن! مُوَحِّدِي ئَه گَر تَنْقِيْدِيَانِ بَكَ، دَه لِيْن: (ئَه دِي خَوَا مُقْتَدِرِ نِيهِ لَهُ
 تَدْبِيْرِي خُوِي؟ خَوَا قَدِيْرِهِ شَأْنِي خُوِي بَدَاتِه كَه سِي نَارَه زَوُو بَكَ!!).

مه لا بی هیزه، ناتوانی قسه بکا بلی: (جه نابی حهق له شئونی زاتیہی خوی
 قدرتی نیه! ئه نوعه امورہ مقتضای ذاتیہ! بُو اختیارو به خشینی، ری نیه!
 ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا﴾ پیاوو إنسانی وکی توو! مَلَك، نا! زاتی
 اَقْدَسِيْشِ خُوِي هَرْنَه هَاتُووه! قسه له ژنان، هَر نِيهِ! ئَه وَ مُتَكَبِّرِ وَعَنْوَدَانِه
 إِيْمَانِ بِهِ زَاتِي وَه كِي (مُحَمَّدٌ ﷺ) نَايْنِن، چ جِيِي خُوِيه تِي (سُجَّاح) مَشْهُورِه
 پَاش رَحْلَه ي رسالَه ت پِه نَاه ظهوري كرديه، نزولي ئه م ايه تِه له حهق ئه و،
 صَحَّه تِي نِيهِ! وَه ك (أَلُوسِي) دَه فَرْمُوِي: (كُوْنَه إِخْبَارِي بِالْغَيْبِ بِي قَرِيْنَه يه!).
 به لِي إِتْبَاعِي (سُجَّاح) ئَه گَر پِيَاوَايَانِ هَه بَايَه، گُوِيِيَانِ لَهُ وَنَوْعِه اِيَه تِه رَاگَرِن،

رُسُل بئی هیژ و کهم ﴿وَزَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كَذَّبُوا﴾ دلیان کهوته دهغدهغه، ئایه ئهوهی بۆ ئیمه هات، دائر به عذابی قوم ونجاتی ئیمه، اُمنیه و إخباری نفس بوو، یاوهحی إلهی؟ ئهگهروهحی إلهی با بۆ تائیسنا نهدههاته جی؟ دیاره وهحی نهبوو، بهلکو و خوا له بهر غنای ذاتی مبالات بهوانه ناکا، عذابیان نادا، درۆ بوو واردی خاطرمان بوون له طَرْفِ خوا نهبوو، ئه و حاله حالئی روحی ونفسی بوو زۆر ناخۆشه یهکی وهک جهنابی رسالهت پهناه له ابتدای حربی به درجهیی اضطرابی ههبوو، له وههنگامه ناخۆشه له وههفته، بئی ئومیدی وهناسه ساردی بیته سهر ﴿جَاءَهُمْ﴾ بۆ رُسُلهکان ﴿نَصْرُنَا﴾ ههریهک به نوعی بۆی هات، ئه م خۆشیه، ئه م فرحیه، ئه و دلگوشادی یه. پاشی تهنگی ﴿فَنَجَّى مَن نَّشَاءُ﴾ رُسُل و إتباعیان ﴿وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا﴾ شدهتی عذابی ئیمه کی دهی گپریته وه؟ ناگپردریته وه ﴿عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ﴾ شدائد، اولو العزم ئه هاویته زهلهزه له و اضطراب، وهکی کوردی ئه لی: (تاوی یه کانه و قسهی بهر ئاگردان نابیته یهک!) ئیمه داخلی ئه و نوعه شدائده نه بووین، معاذالله. بووباین، خوا ئه زانی چیمان ئه گوت؟! خوای تعالان له و (ظن) و (یأس) ه، عتابی لی نه گرتینه، طعنه ی لی نه داین، چ حاجهت من خۆم ماندی کهم، خوا له و حاله نصرهتی داین، به لطفی إلهی له و شدهته قورتار بووین. فائدهی بۆ جنابی رسالهت پهناهو أتباعی خۆگرتنه به خَطْرانیش ری نه ده نه یأس و ظن. وه ضمناً ئومید ئه دا به (فرجی بعد الشدة) {إشکال} یأسی رُسُل له إمدادی إلهی وه ظنی مذکور له دهوری صحابان، به إشکال زاندراره، حتئی ئه و مه عنای سابقا ذکر کرا، نه قله له (إبن عباس) به (ذالی مکسوری بئی شده). له طَرْفِ (أُمُّ الْمُؤْمِنِينَ) عائشه، ره دکراوه ته وه، (أُمُّ الْمُؤْمِنِينَ) (کُذِّبُوا) به شَدِّي (ذال) ئه خوینیته وه، وه نسبهتی بۆ رُسُل ئه دا، یه عنی رُسُل ظنیان برد که أتباعیان تکذیبیان ئه کهن. (إبن جریر) روایه تی عدیده له (إبن عباس) نقل ئه کا (کُذِّبُوا) به قرائه تی مشهوری بی (شدة)، یأسی رُسُل له ایمانی قوم، ظنی قوم که رُسُل درویان کردیه. عذاب و عقاب نیه، یه عنی درویان له گه ل کراوه له

أریکهی حکمداری (وحده لا شریک له) قرارگیر بوو، و إلا ئه بایه کهسی نظامی لی تیک دابایه ﴿وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ﴾ نایهت له شمس و قمر بو عارف و عامی ئاشکرا تر ههیه. ئه وانه باری به نظری اعتباری ته ماشه کهن چن؟ چۆن تسخیرکراون؟ به و نوعه دین و ده چن. شعاعی شمس له ئه رزا، و کذا نوری قمر چ ائریکیان له سهر عه مدی ههیه؟ (لات) و (عزی) و سائری الاهیان، نظر به شمس و قمر چن؟ باقی دقائقی صنع و ایجاد و قدره هه یئه تی کرات، با بو علمای فلك بی. قمر شایانی عباده تی نیه، وهکی خاکی خۆمانه، روژ هه رچه ند نیی اعظمه له عالمی خوی، اما نظر به شموسی تر وهک علمای جدید ئه یلین، (سها) یه، نوری که مه. ئه و شموس و أقمار و سیاراته چه ندن؟ خوا ئه یزانی. چۆن تکوینیان بووه؟ کوو دامه زراین؟ هه رچه ند مه لایانی طبیعت و فلك قسه یان لی کردیه، اما کهس به قطعی ری به حقیقهت نه بر دیه. ئاخری مجبوراً هه ر ئه بی بلین (به ایجاد و دامه زاندنی خواجه) اما مجالی نظر ناگرین، زیئا اکتشافاتی زوری تیدایه، سدی، بو بشر زور زهره ره، ﴿كُلُّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى﴾ کلی له شمس و قمر، و کذا سائر الاجرامی علویه. لکن ئه وان ته ماشای شمس و قمر یان نه ده کرد، فضل له (عطارد) و (زهره) و سائری سیاراتی مشهوره. چ سیاراتی به چاو نه دیتری، وهک (نورانوس) و (نه پتۆن) ئه وانیش جریان ده کهن، له مده یه معلوم. اما لای خوا و بهس تحدید ناکری به کهس، وه (خیام) ئه لی:

(اغاز دوان گشتن این زرین طاس وانجام خرابی چنین بین اساس)

(دانسته نمیشود به معیار عقول سنجیده نمیشود به مقیاس)

قیاسی حه ق وایه، ده م تیدانی هوذایه، سه د هه زاری وهک (إسماعیلی حضرمی) به شمس بلی اشاره کا پاره ستا، پاره وهستی، مه رحه باشی لی ناکا، حتی نازانی هه یه یا نی یه!

حکمای قدیم و جدید متفقن قوای جسمانی متناهی یه، روژ هه رچه ند ده وام کا، روژی دی قوه تی نامینی، ئه کورژیه وه، منظومه ی تیک ئه چی. حتی تا

(رادپۆم) کشف نه کرابوو، گه لى له علمای طبیعت خوفیان بوو، له و نیزیکه پوژ بکوژیته وه، دنیا تیک بچی، لاکن به (رادپۆم) قوه تیان زیاد بوو، منظومه ده ها دهوام ئەکا. أمّا دوامی قوای جسمانی به إمداد له مبدائی قوی حکماش ئەی سه لمینن ﴿يُدَبِّرُ الْأَمْرَ﴾ پاش خهلق وایجادی اصول و وضعی قواعدی تکوونی متطورات، تدبیر و تصرفه، اداره کردنه، ههروهک تهنها رفعی سماواتی کرد، تههاش بی شریک اداره ی عالهم ئەکا. وامه زانن کواکب مۇدبّر، ئەونیش وهکی ئیمه مۇدبّر و مۇسخرن به لکو وهکی (خیام) ئەلی: (آنانکی مۇدبّرند سرگه ردا نه ند).

﴿يَفْصَلُ الْآيَاتِ﴾ ئەی بری، ئەی دوروی، ئەی نیری، به یانی ئەکا، إظهاری ئەکا، له عالهمی خه فاء، بو عالهمی شهود و ظهور. هه ر ئایه تی ئەیلئی، هه ر تفسیری ئاره زووته وایه، تخصیص بی لزومه، ئەو تفسیرو بیانه بوو، بو ئیوه ﴿لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ﴾ و حده لا شریک له، بی إعتما د له سه ر شفعا، له روژی جزاء ﴿تُوقِنُونَ﴾ چ عذرتان نه مینئ، بلیین (تی فکرین) ئەگه ر به تفسیری عقلی نایزانن، به تفسیری قولى بیزانن. مبدأ و مرجع خوايه، له (خلق) له (تدبیر) له (جزاء) بی شریکه (ئایاتی سفلیه) ﴿وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ﴾ پان و به رینی کردیه، بو ئیمه ی راخستیه، ئەگه ر (کره) ش بی ئەو (مده) راسته، زیپرا (کره) ی حقیقی نیه، کروی ه تی حسی وهک ترنج، مثلاً إنکار ناکری. به شه ر دهوری أرضی داوه، له م لاو له ولا گه یشتینه بن قطب، ئەو دهوری ئەوی نه داوه، ئەوه زانداوه، له و حینه که قطعە ی (أمیرکا) کشف کراوه، له اصلی تکوونی أرض و گه وره بوونی تا دهوری ظهوری حیات، وه طبقاتی به تخمین، عومر مده ی ظهوری بشری تا ئیستا قسه یان لی کردیه، گه رچی هه مووی قطعی نیه، أمّا قسه کان معقولن، قسه ی (مليون) ان، له تکوونی أرض و مده ی، أرض مجتمع بووه. له (مکه) ی له ژیر (بیت) مده ی کردیه، (إسماعیلیون) وائهلین، (إسرائیلیون) ئەلین: له بن (بیت المقدس) إحتمالی هه یه، سائری ادیانی تریش بلین "له ژیر ئەو جییه ی که لایان مقدسه، گرد بووه و مد بووه" درویه إفترايه.

کتیبیکه سه راپا خرافاته " ووتی: "الله راضی اولسن محمد افندی، من له حدودی ایرانی یه عنی (سه رده شت) "قصص الأنبياء" ناو کتیبیکم ده ست که وت، ته ماشام کرد تحیر مام، آن زیاده له حکایه تی (سلیمان)، نظمی جلب ئه کرد: (سلیمان هه زار ژنی هه بووه، هه موو شه وی له گهل ئه و هه زار ژنه ی جماعی کردیه، عجایب ئه مه کوو ئه بی؟ ئه و عملیاته علی الأقل (5) ده قیقه ی پی ده وی، مده ئه کا (5000) ده قیقه، شه و روژ هه نده نابی، که وابی وام تصویر ی "سلیمان" ی ئه کرد، اله تی به ده ست گرتیه، له و کونی ده نی ده ی هینیه ده ر، له و کونی ده نی ده ی هینیه ده ر، (سوخر چقرر، سوخر چقرر) " و وتم: "ئه وه درویه افترایه، آیا ئه و اختلاقه تو ده ی که ی؟" ووتی: "چون؟" و وتم: "تو الآن، له جه به یه کی گچکه قوماندانی، خه یالی چشتی وات دیته دل؟ ووتی حاشا.. حاشا، مستغرقی خیالاتی حریم، نازانم عاقبه تمان چی ده بی، له ته لکه داین" و وتم: "سلیمان لای ئیمه، هه م (رسول) ه، هه م پادشاه بووه، قوه ی تشریعی، قوه ی اجرائی عاندی ئه و بووه. لایه منتظری وحی، لایه نگاهداری ملك، لایه اجرای احکام، (خاصةً) له ابتداو أوائلی تشکیلی سلطنتی اسرائیلی بووه، دوژمنی زور بووه، (سلیمان) ناگای له و نوعه عملیاتانه یه؟ زور دووره، درویه ناشکرایه " ووتی: به لی ئه گهر منیش قوه ی ئه و نوعه محاکمه م هه بایه، ئه بوومه (ملا محمد افندی)، ئه گهر سفینه یی ده ولته بگاته ساحه یی سلامه ت، ئه من ئیشم به توو زوره، مع الأسف (ده ولته ی عثمانی) تیک چوو، ئه و جا بزاین، بی اعتقادی طبقه ی راقیه، باعثی مه لای نه زان و جلفه، هه تا کوئ ئه پروا؟! "

حکمای قدیم قسه یان له طبقاتی أرض کردیه مُجملاً، وه لای بعض بی هووده یه، (علم) و (جهل) ی سیانه، به لی، لی کۆلینه وه ی أرض و طبقاتی وه فائده ی عملی، بو باحثه کانی جدیده، لی ره طول و تفصیلی موجهی مه لاله، وه زور له تفسیر ناوه شینته وه ﴿وَجَعَلَ فِيهَا﴾ له ناو له سه ر ئه رزی ﴿رَوَاسِي﴾ چپای ثابت، ئه م چپایانه چون تکوئیان کردیه؟ حکمای طبیعی نوئ قسه یان

نزیك تره له حكماى كوڤن، ئه وهى قسه له كیفیه تی تكوونی اشیا ئه كا، مُعْتَرِفَةً به خَلْق وَايجادى خوا، اَمَّا ئه خوازى كیفیه ت كردنى بزانى، به لكو به تبعیه تی صانعى حقیقى ئه ویش شتى دروست بكا. ئیمه اولاً ته ماشای كائنات ئه كهین، كه صانعى بو بدوژینه وه، پاش ئه و معرفه ته، له چلوونی خلقی ئه فكرین، وه ئه وى ده سه لاتمان پیی بشكى ئه ی كهین، ذاتاً علمى بیى عمل چه ندان هه بی، كه لك ناگرى. رُسُلَى عِظَام له اوله وه قسه له گه ل مُشْرِكٍ وَمُنْكَرٍ وَبِى عَقْلٍ و شعوره كان ئه كهین، به ئایاتی ظاهره جَلْبِى نَظْرِيَان ئه فه رموون، ئه وه نده كافیه تی یان بگه یه نن ئه وه به خلقی خوايه پاشان وه قتی تحقیق و تدقیقى مباحث دى. (سیدی ئالوسى) له سه ر مذاقى حُكْمَاى قَدِيْم به نَقْض و اِبْرَام زوړى قسه كردیه، نظریه ی قدام زوړى باشه، گه لیكى له نظر مُجَدِّدَان موافق نیه. لیږه باسى فائده ی خه لقی چیا چیه، زوړ مُلَائِم نیه، مَقَامِی مُنَاسِب و اُنْسَبِی هه یه دى. ئه وه نده ئه لیم ئیمه ناشكری نه بی له مخلوقاتى اِلهِی چ اِستفاده مان نه كرد، حَتَّى بَعْضه كَتِيْبِی حِكْمَتِی طَبِيعِی ئه خوینین، له نظریات به ولاره، ئه ویش ئه گه ر قیل قیل لیى گه پرى، نَفْعِی لى نَابِيْنِ، له ترسى كافر بوون، ئه وانی له طبیعه ت نازانن علمى طبیعه یان حرام كردبوو. حَتَّى له اَوَائِلِی تحصیلم زوړ تَنْفِيْرِيَان ئه كردین له علمى هه یئه ت و طبیعه ت، له بَعْضه اشعارى كوردی خوُم ووتیتم:

مه لای نادان به عنوانی شریعه ت حرامی كرد له تو علمى طبیعه ت
له بویه هه رچی له و عه رده به ده ركه وت له زیږو زیو و پولاو و پاقل و نه وت
به كولى كه وته ژیر ده ستی فه ره نگان چیاو چولاڼ ده توږن وه ك پلنگان
بیان نوړی چیا یان چوڼ ئه كوڼ هه تاكه ی ئیوه هه ر به رمال به كوڼ؟

به لى واها ت، وارووی، واده پروا، نوری علم دونیای روناك كرد، اَمَّا دَلّ دَلّی (ملیونان) له ظلمات و خرافات و اعتقاداتی باطله دا ماوه، به (رونتکین) یش رووناك نابى ﴿وَأَنْهَارًا﴾ جوو جو بارو زى كه اصلی منبعیان دامینی چیا یانه،

ئایا ئەو جبال و آنهاره، (لات) و (عُزَى) و (منات) دروستیان کردینه؟ یا به
 امری (وُدّ) و (سُواع)، (یَهُوث)، (یَعوق)، (عیسی) و (بوذی) په یابووین؟ له
 وهقتی نَزول قسه له (علی) و (شیخه) کان نه بووه. ئەوانه إلهی اسلامن.
 جاوهره، بکه وه ناو بحری قسه یان، دائر به (نیل) و (فرات) و (دجله) و
 (سیحون) و (جیحون). ئەگەر مُراد (دهجله) ی (بغدا) بی، چاکه، (زابی کبیر) و
 (زابی صغیر) ی ئیمه به بهر ئەکه وی، (نَعوذُ بِاللّهِ) سه روچاوه ی ئەو آنهاراته
 معلومن، عرضم کردن، دائر به کیفیته تی خلق و ایجاد، إعتبار به قسه ی ناقلان
 مه کهن، له زمانی سابقه بَشَر ئەوه نده معلوماتی به أحوالی أرض نه بووه.
 ئەمپۆ کوپه ی ئەرز ی له دهست بحاثان وه کی پرتقالیکه، هه لی ئەداو
 ئەیگریته وه، رساله ت په ناه، سیّد الکونین، صاحبی کوثر و سلسبیل، قسه ی
 خلافی حه ق ناکا، قاعده یی اصولیه هه رچی به ده رکوت که درۆیه، بی أصله،
 حدیثی رسول الله (ﷺ) نیه. سیّدی ئالوسی ئەوی ظاهر البطلان بی، إنکاری
 ئەکا، بعضاً تابع الناس ئەپوا خصوص که (بُخاری) یا (مُسلم) حدیثی نقل بکا،
 لی لانا دا. من برواییم هه یه، په (بُخاری) و (مُسلم) أمّا له أحكامی شرعیه، له
 أحكامی (کون) و (ایجاد) مُتوقفم، علی الأقل ئەبی (تأویل) بکری، بۆ خاطر ی
 ناقلان، (ئالووسی) له و مقامه، بحری علمی هاتیته تلاطم، به هه موو طرفی
 شه پۆلان داوی، چی بکه م (سیّد رشید)، نُقادی أحادیث، مه لوانی بحاری
 تحقیقات، ره حمه تیان لی بی ﴿وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ﴾ به إعتباری داری گولی،
 هه رچی (ثمره) ی هه بی، ﴿جَعَلَ فِيهَا﴾ له أرض ﴿زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ﴾ دوو، نیرو
 می، له اصلی تکوین، وهك انسان و سائری حیوان، میوهش محصولی دووانه،
 نیرو می، وهك (آدم) و (حوّا) ی ئیمه، له زهمانی تکاثریش دا باس به طریق
 زواج ثمرات حاصل ئەبی. یعنی دووه تی به إعتباری نیرو می یه تیه، وه لو
 ملیارو ترلیون زیادین. أمّا جووتی به إعتباری لَوْن: سپی و رهش، به تام: ترش
 و شیرن، قَدَر: گچکه و گه وره، کیفیته ت: سارد و گه رم، نظر به عوام باشه. أمّا
 نظر به تحقیقاتی علمیه چاک نیه. فی الحقیقه ت ئەو کشفی قورئانه بۆ قاعده ی

زواج مُحَيَّره . مُنصِفَانِي مستشرقين إعتراف به وحى (محمّد) ﷺ) ئەكەن .
 ئايەتى صريح له و معنایه ، ئايەتى سورەى (ياسين) ه پاش (هەزارو سېصەد) و
 ئەوەندە سالە ، له طرف بحاثانەو کشف و اظهار کرا . تاثيرى نور و حرارەتى
 رۆژ ، بۆ پيگەياندننى ثمرات دياره ، (كالشمس في رابعة النهار) أمّا إدامەى
 مُلاقاى أشعەى بۆ ثمره ضروره ئەى سووتينى ، بۆيه ئەفەرموى ﴿يُعْشِي اللَّيْلَ
 النَّهَارَ﴾ بەشەو إنقطاعى شعاع حرارەتى شمس لى ئەبى وەله نورى قمریش
 إستفاده ئەکات ، دنيا فينک ئەبى ، حرارەتى رۆژ لەناو ثمرات نامينى تاسبەى
 باز رۆژ هەلدى و ئاوا ئەبى ، مشهوره (الليل حُبلى) ديسان لەگەل (ثمره)ى
 جوانه ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ﴾ له و جعل و جريان و (غشيان) ه ﴿لآيَاتٍ﴾ نەدە ، نەسەد ،
 هەزاره ها ﴿لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ أمّا إنسانى بى فکر چى لى نازانى ، وەكى حەيوان
 بەسەر ئەرزى دا دەروا ، ئاگای له ئايەت و حکمەتى خەلق و ایجاد و تحولات
 و تطورات نيه ، (يزيدك وجهه إذا ما زدته نظراً) واقعا تاتى فکرى ، ئايات زبتر ،
 زۆرتى ، ظاهر ئەبى . ئەتوانم جزم کەم ئەگەر بَشَر زۆر بە باشى علمى طبيعى
 زانيبا ، علمى به أسبابى قريبهى کائناتى جو و أرض و متصورات بووبا ، شريك
 نەدەبوو ، إنسان ئەبوو دوو قسم : موحدى حقيقى وە جاحد . واتى بگەم
 إقناعى جاحده کان سهل تره ، له إقناعى موحدەکانى مُشْرِك ، وە ئەو ئايەتە
 له ثمرات وەرئەگيرى ، ئەوجا وەرە تفکر له منبع و منشأيان بکە ﴿وَفِي الْأَرْضِ
 قِطْعٌ﴾ پارچه پارچه عەرد هەيه ﴿مُتَجَاوِرَاتٌ﴾ حَسًّا و طبعاً لَيْك نيزکن ، جيرانن
 ﴿وَجَنَّاتٌ﴾ باغات ﴿مِنْ أَعْنَابٍ﴾ ترى به أنواعها ، له و قطعانە چاندراون
 ﴿وَزَرْعٌ﴾ له حَبِّ و دانە ، و غەيرى دانە ، له جَنَّات و غەيرى جَنَّات ، ترى له دانە
 چاک نابى ، ئەبیتە چوميلکه ، أمّا قەيسى و ، خوخ و ، هەلووچکە و ، باوى ،
 بەدانەش چاک ئەبى وە بەنەماميش چاک ئەبى ﴿وَنَخِيلٌ﴾ ئەویش ئەنواعى
 هەيه ، ئەودارخورمايانە ﴿صِنَوَانٌ وَغَيْرُ صِنَوَانٍ﴾ کەل هاویشتنى دارى ترى و ،
 توو ، و مشمش و ، هەرمى و ، وە هکذا ، أصلى دارى کەلى زۆر زۆره ، أمّا له خورما
 کەمه ، لام وایه ئەگەر له قەدەو هە فصيله دەرکا ئەى برن وە ئەى چينن ، أمّا

کہلی داری دی، بہ اکثریہت شین نابن، ئہبئ نہمامیان بہرہگہوہ بی، لہ
 اصلی لغت (صنو) بہ معنا مثلہ ﴿يَسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ﴾ یہک ئاو، ئاوی کانہ،
 ئاوی نہر، ئاوی باران، دیم و بہراو ﴿وَنُفِضْلُ بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ﴾ حتئی لہ یہک
 نوع بہ لکوو لہ یہک دار، لہ یہک ووش ﴿فِي الْأُكُلِ﴾ لہ ثمرہ خوشتہ، لطیف
 ترہ، گہورہ ترہ، ئاودار ترہ، ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ﴾ لہ ما (ذکر) ﴿لآيَاتٍ﴾ زور
 دہ قیق (سعدی) ئہلی:

(بہرگی درہختان سہبز دہر نظری ہوشیار

ہر ورقی دفتریست صنعتی پہرہردگار)

﴿لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ لہ پیشہوہ فہرموی (بؤ ئہوانہی تی فکرن) لام وایہ
 ئایہ تی ئہوی، تفکر و تأمل و استعمالی عقلی زیتہ ئہوی، ئہوہی دواہی ہمووی
 (تحت الحس) ہ.

لہ (امامی رازی) تا (سیدی نالوسی) مفسرہکان متبحرہکان خصام
 وجدالیان لہ گہل حکمای حکمتی طبیعیہ، فی الحقیقہت ئہوی شایانی خطاب
 بی، ئہوانن، أمّا خصمئ قہوین پہنجہ بازی لہ گہلیان سہل نیہ، ئہوان دائماً
 خہریکن، دہ لیلیان تجرہ بہیہ، ئہوہی ادعای ئہکہن، بؤ خصم ئہیہینینہ عیان
 و ظہور، ہی ئیمہ ئایات و احادیثہ، ئہویش ئاوا زاندر، ناشکری نہبی، ئہوہی
 ئہورپؤ ئہبیتہ رسول و نہبی لہ حکمی علمی و سیاسی تابعہ، خوئیان و قومیان
 و عقلیان، تابعی حکومت و حاکمیان، حتئی (بہائی) ایرانی انکاری حشری
 اجسامی، تصدیقی (داروین) ئہکا، لہ قاعدہی نشاؤ، ارتقاؤ، انتخابی طبیعی،
 مع آنہ (داروین) اعتراف بہ نبوہت ناکا نازانم کیہہیان بووینہ (رسول)؟ ذاتاً
 ئہوا رسالہ تیش ئہکہن بہ ملعہ بہی سیاسیون. (امام فخر الدین رازی) ئہوہیہ
 مسلکی اشعری اختیار نہ کردیہ، فی الحقیقہت خوئی حکیمہ، لہ طبقہی علیا
 حسابہ کائہ علمی بحری محیطہ، ہہرگیز حکمای نہ کردہ خصم. طبیعیونی
 پیشی نازانم، أمّا طبیعیونی ئہمپؤ تہ ماشای اعمالی طبیعتہ ئہکہن، تا
 استفادہی لی بکہن، قوای طبیعیہ ئہخہنہ ژیر دہست، بؤیہ نیہ بہ خواو

سالفه يا هاتبي بوويته مثله. له ميڙ نيه له سوره ي (يوسف) ذڪر ڪرا اقوامي
 رُسُل چيان به سهر هات، پاش ياس و ظَنِّي خُلْفُ، ئيمه ناکه وينه وهم وشڪ
 ناليين به صورته تي قطعي نيوه مثله ده ڪرين، زيڙا ده زانين خوا ده فه رموي:
﴿وَإِنَّ رَبَّكَ﴾ يا مُحَمَّدِي رُوِي رحيم! **﴿لَذُو مَغْفِرَةٍ﴾** بي ئه ندازه. **﴿لِلنَّاسِ عَلَىٰ ظُلْمِهِمْ﴾**
 قابله عفوتان بکا له عذابي دونيا، وه ممکنه ياس و ظَنِّي رُسُلِي ڀاڀردوو
 له بهر ئه وه بي! **﴿وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ﴾**.
 وهك ده لي:

اگر چي ديل گيرد سخت گيرد

وه زور نيزيڪيشه مثله تان بکا، بينه مه يمونه قوته! **﴿وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾**
 ئه و ڪفرڪه رانه. **﴿لَوْلَا أَنْزَلَ عَلَيْهِ آيَةٌ﴾** اعجوبه يي، خارقه يي نادره يي **﴿مِنْ رَبِّهِ﴾**
 له طَرَفِ خَوَايِ خَوِي كه ده لي من ره سولي ئه وم. آياتي علمي له نَظَرِ قَوْمِي
 جاهل به آيه حساب نيه! بَشَرِ سَهِيْرَه، ئيسْتاش وايه سَجْدَه بُو به رد بُو گاوو
 شبهيي ڪه ر ده با، طَلَبِي آيه له ره سول ده ڪا! **﴿إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ﴾** ده يانترسيئي
 له سُوِي عاقبه ت. هي ناني عذاب وآيه به ده ست توو نيه! **﴿وَلِكُلِّ قَوْمٍ﴾** له
 اقوامي ڀاڀردوو **﴿هَادٍ﴾** ره سولي بووه هدايه تي داوڻ. بعضي ايمانان هي ناوه،
 اڪثريان ايمانان نه هي ناوه! باوجودي ئه و جوڙه آيه ته ي نيوه ده لي بُو
 معارضه ڪاني ئه وانمان نه هي ناوه! نيوه ش معاندين! يا خود توو بُو هه موو قومي
 اُمِّي و غيره اُمِّي تاقيامي قيامت، هادي!! ئه و ڪتابه ئه و آيه ته ڪافيه! فَوْقِي
 ڪلي آيه ته! فصل به **﴿لِكُلِّ قَوْمٍ﴾** له به بيني معطوف عليه (مُنذِر) و (هادي) لام
 وايه زهره ري نيه! زيڙا فاصل له متعلقاتي (هادي) يه! له معنادا مؤخره!
 هادي ڪلي قَوْمِ ده بي آيه تي مُسْتَمِرُّ بِي! مُعْجَزَه، خارقه، وهك برووسڪه ديُو و،
 ده روا دوايي ده بيته حڪا يه ت. بنواڙه آيتي اِلهِي هه مووي دائمن بُو هه مو اقوام
 شاملن مُشاهده ي ده ڪن! ايمانن بُرهاني، قياس له ايمانن خوارقي ناکري!
 به لڪو به زيده خوارق اُمّة زيده گهوج ده بن، له ته ره قياتي فكري محروم، وه بي
 تامل له مقام ده بن! اسلاف قسه يان له (هادي) مُخْتَلَفَه! نَظَرِي (شيعه) له

علمی کبریائی چونکی ذاتیہ، پہکی لہ سہر شرائطی علمی مُکتَسَب ناکہ وی۔
 نَظَرُ به علمی ئەو ﴿سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَنْ أَسْرَ الْقَوْلِ﴾ بزری کا به دزی، به سرتہ، به
 خلوہ لہ ناو دہرونی ﴿وَمَنْ جَهَرَ بِهِ﴾ ناشکرای کا به دہری خا ﴿وَمَنْ هُوَ
 مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ﴾ به شہ ویش خوئی پەنہان کا، کائے بزری ئەندەر بزہ ﴿وَسَارِبٌ
 بِالنَّهَارِ﴾ ئەوہی بپروا به ناشکرا، به پوژی پوناک خوئی به دہرخا. ئەوہی
 دہبارہی خوا ئەیلین، ئەو تدابیری لہ حەقی رسولی مجتہای ئەکەن لہ خوا بز
 نابی. جنابی حەق رسولی خوئی حفظ ئەکات ﴿لَهُ﴾ بۆ خوای ھەیە لہ مملوکی
 ژیر ئەمری ﴿مُعَقَّبَاتٌ﴾ کائے تعقیبی اشقیا دہکەن، بۆ إبادەو مەنعی ضرریان
 ﴿مَنْ بَيْنَ يَدَيْهِ﴾ ئی رسول ﴿وَمِنْ خَلْفِهِ﴾ دہوران دہوریان گرتیہ ﴿يَحْفَظُونَهُ
 مِنْ أَمْرِ اللَّهِ﴾ لہوہی حفظی لی بکری، وەک (قتل) وأمثالی، نەک (قضای مُبرم)
 چونکی جئی نیہ، کەوابی حاجەت به قلبی عبارەت ناکا، ألآن حکمای عصر
 خەریکی طبی واقین، ئەویان لا باشترہ، ئەگەر توئی پیشکەو، مییش و، کیچ
 و، ئەسپی و، مشک نەمینی، انسان لہ گە لی أمراضی فاتکە حفظ ئەبی.
 وەھەرودھا دکتورو میقرۆبی و باو طاعون زۆرن، عباد اللہ لہو بە لایانەش محفوظ
 دہبن. پوژی لہ بەغدا، (فقی عبداللہ) و (طاہری معتمد بردنہ لای) (شکری
 محمد) معاینە ی کردن، وتی: زۆر مُصیب بوی، ئەمرۆ ئەوانەت ھیئا، ئا یەک دوو
 خطوہ یان مابوو (معاذ اللہ) تووشی علەتی خراپ بن " تەرتیبیکی بۆ دانان، (لە
 الحمد) تحسّنی حالیان بوو. ئەگەر چەند قپنی پیش ئیستا بشر إنتباهی
 ئیستای ھەبا، گە لی فەرقی ئەکرد. أمّا سبب به إعتقاداتی فاسدە، علل وأمراض
 ئەوہندە زۆر بووہ تعممی کردیہ، بەسەر یە کدا ہاتینہ، چارہی زۆر مُشکل
 بووہ.

قسە لہ کتبی نیہ لہ حفظی یە، بۆ عموم نا، بۆ رسول، لام وایہ، وە زۆر
 مُسجمہ. بۆ مسئلہی (ضمیر) لای صاحبی ضمیر، ئاسانہ. مقام شاھدہ،
 قہرینہ یە، وە ئەو تدابیرہ، ہیچی مخالفی قدری إلاھی نیہ. ئاو ئەپروا
 سہراوسەر، بەرہ ژیر، جوگہی لہ بەر ھەلئە بەستی، بۆ لایەتر، بہ إنتظام

داروباری پیّ ئاو ئه دهی، چ مُقابله‌ی قضاو قدری تیا هیه؟ عجایه به، ئه وهی مألوفه قسه‌ی لّی ناکه‌ن یا خود نایه‌ته بهر نَظَریان، ئه وهی غهیره عادی یه نایه‌ته ده‌ماغیان، إنکاری ئه‌که‌ن. ئیوه ده‌وام که‌ن له‌سه‌ر سعی و عملیات و تجربه، لای زور ممدوحه، به نظریاتی عمرو زید علم و عملی خوتان تیک مه‌ده‌ن، مه‌ترسن، خوا له کیدی (نظاران)، حفظتان ئه‌کا ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ﴾ له چاکه و خراپه نعمت و نعمت، إستغلال و أساره‌ت، عزه‌ت و ذله‌ت، أحوالیان ناگورپی ﴿حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾ له إعتقادیات له صفاتی حقه باطله، حمیده و ره‌زیله، حقا ئه و نایه‌ته ده‌ستوری زور عظیمه، به سفسطه‌ی، نَظَاران ناگورپی، قاعده‌ی مستمره‌یه مداری صعود و هبوط إستلاو إنقراضه. ئه و نایه‌ته، یه‌کیکه له و چوار نایه‌ته‌ی که مُراعاتیان، موجبی سعاده‌تی دونیا وئاخره‌ته (غوستاف لوبون) فیلسوفی فرنسی، تألیفیکی هیه (سرُ‌تطور الأمم) که‌سی ته‌ماشای کا ئه‌لی (ئه و کتیبه تفسیری ئه و نایه‌ته‌یه) به‌لکو تاریخی تشکلی اقوام، چ قبائل، چ دُول به نشأتیان و نمایان و توقیفیان و انحطاط و إنقراضیان شرح و ایضاحی ئه و نایه‌ته‌یه. یا خود ئه و نایه‌ته، مُجملی ئه و تفصیلاته‌یه. سُبْحان الله مسلمانان بؤ إهمالی ئه و آیه‌ته عظیمه‌یان کرد؟ بؤ ئه‌م‌پؤ له حالی خویان نافکرن؟ پاش ئه و تعالی یه، ئه‌سبابی ئه و انحطاطه چیه؟ قطعی علایق له به‌ینی کائناتی (أشاعران) تقیید به سُنَّتِی سَلْفِیان إیجابی أصلح علی الله مُعتزلی یان، لاف و گه‌زافی صوفی یان، سَلْبِی قدره‌ت و قوه‌تی لّی کردین، ده‌ست و پا به‌ستراو بووین، به ئومیدی کرامه‌تی قوه‌ی قدسی "أولياء الله" یان له أوجی عَزّه‌ت، که‌وتینه حَضِیضِی ذله‌ت. قوه‌یی عقلمان که‌م بوو، وه‌تا عقلّ ضعیف تر بی، درؤی زلتر و معظمتر ئه‌کا، عکسی معده. مخالفه‌ی هه‌ر چوار نایه‌تی خوامان کرد، به أعتما‌د له‌سه‌ر ئه‌م وئه‌و إتکال له‌سه‌ر نسب، گِیرانی خوا به حائل، له به‌ینی خۆمان و دلّمان رسوخی إعتقاداتی باطله، إستحکامی أخلاقی ره‌ذیله ئیمه‌ی خسته‌ هاویه، هه‌ر که‌س، هه‌ر فرقه، دوا‌ی إمامی که‌وتینه، تمسکیان به دامینی وه‌لی یه‌کی کردیه،

بہینی توو و خوئیان. بۆ ههواو ههوهس أصلًا ئاگیان له باسی إرادة نیه، بۆ ئیشی چاکه، ئه بۆ خوا إرادة بکا به نصیبمان ببی، ئهوی خوا حهز نه کا نابۆ. ئه بۆ ئه مپۆ خوا حهز کا به إستعلای کفرو ضلال له سهر ایمان وهادیته؟! **هُوَ الَّذِي يُرِيكُمُ الْبَرْقَ** بروسکه له (بدایهت ونهایهت) نقل ئه کا له (محمد بنی سلم) (برق) ملکیکه، چوار پووی ههیه، پووی إنسان، پووی گا جوت، پووی نسر، پووی شیر، که کلکی به حه ره که خست ئه و برقه پهیدا ئه بۆ، خوا حفظمان کا، له م دروینانهش چند بۆ فائدهیه مناسبه، له میانی ئایاتان، شرط وایه نازل ئاگادار بۆ رجوعی الی الآیاته، ئایاتی جووی، ئایهتی عجیب، به ضرر و نفع **﴿خَوْفًا﴾** له صاعقه **﴿وَطَمَعًا﴾** له باران، وامهزانن ئه وه له آلهتاتن، به لۆ طمعی غیث بۆ عمومی یه، أما طمعی حکمای مخترع له شتی تره. وهرن بۆ خاتری خوا، شته کتان عرض ئه که م، گوئی دهنی تا بزائن، فرقی نُظاران له گه ل نُقالان چند زۆره.

ئو بروسکه چیه؟ له چیه؟ إرائهتی بۆ ئیمه چ فائدهی ههیه؟ خوا ئه زانی چند ههزار ساله خوا ئه و بروسکه یه نیشانی إنسان ئه دا، له بهر اوهام وخیال و نقلی نُقالان، ئیمه ریمان پی نه برد، له بهر نه په نه ری "زهنگه سووره" و "إمامی علی" گوئی یان له هیچ نه بوو. حکمای قدیم له بهر ضیقی عناصری ری یان دهرنه کرد، له بهینی دخان و بخار مانه وه، ته میان به سه ردا هات! تا حکمای جدید خوئیان په یا بوو، به سوپه ری صاعقه مدافعیان کرد، ئومیدیان پی بوو به ماکنه ی (أرتریک) إستفاده یان لی کرد. به إستخدامی ضیای کهربائی یدی بیضای خوئیان نواند، شه ویان پووناک کرد. ئیتر نازانم مفسره کانی پیشی چی ئه لئین؟ قورئان له هه موو أعصار ئه خویندریته وه بۆ هه موومان مُعجزه یه، حصری نَظَر له قیل وقال محرومان ئه کا له ئایه تی قورئان وئایه تی اکوان **﴿وَيُنشِئُ السَّحَابَ الثَّقَالَ﴾** کثیف وگران، ئاوتیزای، ئه و نوعه هه وره، به بروسک و بارانن، هه وری پف، ئی ورده باران و به فره **﴿وَيَسْبِحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ﴾** تقدیس

نازانن انشای سحِب وباران و بروسکه و رعد و صاعقه، چ تیکه و لیکه و قوہت و قدرہت و علم، دقہتی پیئ ئهوی، خودایہ قوہت و قدرہت و علم حیلہیی علمی خوئی ئهزانی چی ئهکا. أمّا قسہی سہرزوبانی بالطبع لای ئیمہ زور سہلہ. امری (کُنْ) فکانی کشائیکه له شوونی ربّانی نابیتہ ئی کہس، نادریتہ کہس، بہکہس نادرئ، ئہی واہ چ بلیم له حق ئهوانہی نافذ الکلمہن، مسلمانیان پیئ ہلخہلہتان، سعتی قدرہتی إلهیان کردہ موجبی جہل و ضلال.

زستانی پیش اعلانی حربی عالمی له موصل بووم، پوژی له خدمت جنّہت مکان (شیخ سلیم)ی (بامہ پنی) چووینہ گہران، له لای (باب السنجار) تووشی (دہبوی) میری بووین، داری بلند له سہر بانی چہقاندرا بوو، شتیکی له سہر بوو، ئه دروہ شایہ وہ، وہک ئه لّماس، شیخ فہمووی: "بابؤ ئه وہ چیہ؟" وتم: "سوپہری صاعقہیہ" وتی: "بابؤ ئه وہ چہ وادہ بی؟" وتم: "له باروت خانہی دہولہتان، موادی ناریہ زورہ، ئه گہر بروسکه لیی دا، مملکت ویران ئه بی، ئه و مادہیہ، بروسکه جلب ئه کا، بہ و تیلانہ ئه چیتہ خوار، ئه کہوینہ ناو بیرہکانی، کہ سہری تیلہکانی تیایہ ئاگرہ کہ ئه کوژینیتہ وہ"، فہرمووی: "بابؤ ئه مہ شتی زور باشہ، ژبو لہک مہ نیہ؟" وتم: خہتای ئیوہیہ، ئیوہ خہتمہ ئه کہن، ئه فہرمون: "چاوان بچوقینن، (أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ) ہی شریف و سورہی (إخلاص) بخوینن، صلواتان لی بدہن، کافیہ" بہ و حالہش ئه و نوعہ بدائعہ اختراع ناکری.

(محال) مُحالہ؟ محال بہ مہعنا برپرہی پشتی، وہ لو بیکہینہ مثل؟ ﴿لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ﴾ ئی وی بو عبادی، ئی عبادی بو ئه و، دُعای ئیمہ ہاوار کہینہ بہر خوا، له بہری بیارپینہ وہ حقہ، موافقہ، قوی و قدیرہ، ئه توانی مرامی عباد بہ جی بینی. دہعوہتی خوا حقہ، بو ہدایہت و مصلحت و شرف و کاری ئیمہیہ نایاتی گونی، تفسیر و ایضاح ئه فہرموی رسول ئه نیری، تبلیغمان ئه کا، پہردہ لائہدا، توجیہی نظر بو ملکوتی سماوات و ارض ئه کا، دہعوہتی حق وائہ بی، ئه وہی قبولی دہعوہتی کا ماری پیک دینئ ﴿وَالَّذِينَ يَدْعُونَ﴾ عَقْلًا

ئەلەين چى؟ ئەلەين: خالقى، ربى، مۇدبىرى، مۇكۆنى، مۇرتبى ئاسمان و أرض كى؟ **﴿قُلْ﴾** خۆت جواب دەو، جوابى ديار، ئەوھى گوى دىر بى، بنواری ئەزانى ئەلى: **﴿اللَّهُ﴾** ذاتى واحد واجب الوجود، علیم و قدیر **﴿قُلْ﴾** مادام وا ئەزانن، وه مجبورا إعتراف ئەكەن **﴿فَاتَّخَذْتُمْ﴾** بۆ خۆتان تەماشای خۆتان كەن. **﴿مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ﴾** نازانم بلیم اولیا چیه؟ (وهلى) شتیكه هدمى واحدانیه تی إلهی دهكا، حتى بعض له ئیمه ووتویانه: (الارض أرض والسماء سمائی) وه دهها قسهی بى مهعنايان کردیه. قسمی له مهلايان توجیهی غیره وهجیهیان بۆ کردینه. ئەو اولیایانه چ جامد، چ نامى، چ ساكت، چ ناطق، چ زیندى، چ مردى **﴿لَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسِهِمْ﴾** چ جایه بۆ غهیری **﴿نَفْعًا وَلَا ضَرًّا﴾** نهئى (هان) نهئى (هون)، چیان پى ناکرى. خوا ئەزانى فەرق نیه، هه موو مۇسخرین مَقهورى طبیعه تین، دواى اوهام و خیال کەوتینه **﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ؟﴾** ئەگەر چاوتان ههیه، بنۆرن، کۆرو چاوساغ وهك یهکن؟ کۆر ئەتوانى تمثیلی چاودار بکا؟ حاشا، **﴿أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ؟﴾** تاریکی و پووناکی ئایا وهك یهك ئەبن؟ ئەوجا تەماشای فەرق کەن له بهینی خالقى سموات و أرض کەن وه بهینی اولیایهکانى خۆتان **﴿أَمْ جَعَلُوا﴾** به هه وهس و مهیلی خویان **﴿لِلَّهِ﴾** بۆ خوا **﴿شُرَكَاءَ﴾** لا تُعَدُّ **﴿خَلْقُوا كَخَلْقِهِ﴾** چیان له گا جووت، له (عیسی)، له غهیر، له زير، دروست کرد، به خەلقى خوا بچی؟ **﴿فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ﴾** له بهر تشابه و ويك چوونى خەلق لاتان، ئەوانه مشابهی خوان. سبحان الله، ناتوانن جواب دهنه وه، له بهر جهل نا، له بهر تى گه یشتن بعد التامل له و ئایه ته، هوشیکیان نه هاته بهر، أمّا ئیمه پاش إستحکامی دین و خەتمی رساله ت ئەلین (فلان علمه کعلم الله، و قدرته کقدره الله) به لى أمنا صدق به دینم دهق وایه! ئەگەر وانە لى زهنديقه، به کافرى ئەمرى **﴿قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ﴾** له سموات و أرض (من وما فيهما). قسه له إلهی یه (سنى) و (معتزلي) پاوهستن، با ئەمیش بلی (إنسانی مۇکلف أفعالی خوی به إختیاری خوی ئەکا، جبرى له سه ر نیه، بویه له طرف خوا مُعاقبه مُثابه،

إنسانی ناکاته شریکی خوا، ئەلێ عەبدی خوا فرق زۆره) ﴿وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ﴾
 له خَلْق و تدبیر و تطویری عالەم عاجز نیه، غالبه له سههه طبیعهت، به قوهت
 وجبر و لطائف الحیلی علمی، طبیعهتی طاغیه، تسخیر ئەکا، قواعدی بۆ
 داناو. دیاره شریک ئەبی له عجزه وه بی ﴿أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ﴾ سحابی ثقال
 ﴿مَاءً﴾ باران ئاوی صاف و زۆر ﴿فَسَأَلَتْ أُودِيَةَ﴾ شیوو دۆل هه لدهستن
 ﴿بِقَدْرِهَا﴾ گه وره به گویرهی خۆی، گچکه به گویرهی خۆی، دۆلی وهك (دۆله
 مۆمن) به اطراف و قوول، لافاوی زۆر ئەبی ﴿فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ﴾ هه ل ئەگری
 لافاو ﴿زَبَدًا﴾ كه فی ﴿رَابِيًا﴾ له ههنده گیژهنی په یا ئەبی كه فی، له سههه ری خپ
 ئە بیته وه، به مل یه کا دی، ئاخری له كه نارێ خپ ئە بیته وه. ﴿وَمِمَّا يُوقِدُونَ
 عَلَيْهِ﴾ له و شتانهی خه لکی ئیوه نا، ناشکری نه بی ﴿فِي النَّارِ﴾ أَنَّهُ لَه ناو
 ئاگری، ئاگری له سههه هه لئه که ن. زیڕا به ئاگری به شدهت نه بی معادن نایه ته
 جۆش و كه ف ناکا ﴿إِبْتِغَاءَ حَلِيَّةٍ أَوْ مَتَاعٍ﴾ زێر و زیو و ئاسن و پۆلا و پاقل و
 مزوه هکذا ئە تاویننه وه، تا صافی ئە که ن، موادێ رديه و اصلی لیک
 جودا بیته وه، ئە و جا ئە ی که ن به خشل، یا أسبابی مالی، قاپ و قاچاغ و، ملاک
 و، چه تالی مامه ده رویش ﴿زَبَدٌ﴾ كه فی ﴿مِثْلَهُ﴾ وهك كه فی ئاوی وادی ﴿كَذَلِكَ﴾
 به و ته رزه بديعه، لایه قه ﴿يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ﴾ مثلی حق و مثلی
 باطلتان بۆ لی ئە دا ﴿فَأَمَّا الزَّبَدُ﴾ كه فه که ﴿فَيَذْهَبُ﴾ ئە روا ﴿جُفَاءً﴾ فری دراو
 به طرفی وادی، به تاو هیشک ئە بیته وه. سبحان الله له و ولاتی تری ئە گوشن،
 ئاوه که ی له مه نجه ل ئە که ن، ئاگری ئە دهنه بهر، جۆش ئە خواو، گلیکی سپیان
 دۆزیوه ته وه، نه خته کی ئە خه نه ناو مه نجه له که، که فی زفر هه لئه دا هه رچه ند
 خلط و موادێ غهیره سگری هه یه، فرپی ئە دا، ئە و زفره به اطرافێ مه نجه له که
 ئە نووسی، رهق ئە بی وهك ته خته ئاسنی ته نک، دوائی مه نجه له که دائه گرن،
 ئە نیشی، صاف ئە بی، پیی ئە لین (زیرا و)، باز ئە ی کولینن، تا دیته قوام،
 ئە بیته دۆشاو. هه رچه ند خیال ئە که م مفتاحی نا دۆزمه وه وه، شیلوکی تری
 له گه ل ئە و گله و سپیه چۆن ملاقاتیان بوه، ئە و اثره یان لی دیتی ه؟! وه کذا

إنسان بۆ إصلاحی حیات مُتَمِّمَه، له زهمانی رسول حق غلبه‌ی کرد، باطل زهوقی بوو، نقد وزیف به ده‌رکه‌وت، لکن به مروری آیام ئیش تیک چوو، عالهم وا قلب بوو، هه‌زار جار جۆش ده‌ی له خلط و غه‌ش به‌ولاره چی تر نیه. پاش ده‌عه‌وتی (بهائی وقادیانی) به جاری دینی حه‌ق نشستی کرد، نقد نه‌ما رواج له‌سه‌ر (نوٓت) ه، سکه‌ی مغشوش و پاقل و نیکله **﴿لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ﴾** ئه‌وانه‌ی ده‌عه‌وتیان قبول کردیه، عبادته‌ی که‌س ناکه‌ن، غه‌یری ئه‌و، هه‌ر له‌به‌ر ئه‌و ئه‌پارینه‌وه، بۆ ئه‌وانه **﴿الْحُسْنَى﴾** له طرفی خوای حیاتی بی کدر له دنیاو له عقبا **﴿وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ﴾** چ مُنکر چ مُشکر چ مائل **﴿لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا﴾** به خزینه‌و دفینه **﴿وَمِثْلَهُ مَعَهُ﴾** مثل‌یکیشی له‌گه‌ل بی، هه‌رچه‌ندی بگونجی **﴿لَا فَنَدُوا بِهِ﴾** فدیة‌ی نجات له حالی حیاتی سوءیان پیی بدن **﴿أُولَئِكَ لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ﴾** به گویره‌ی سوئی اعمالیان. إبهامی (حُسْنَى) تفسیری (سوء) زۆر جوانه **﴿وَمَا وَاهُمْ﴾** مرجعیان مسکنیان **﴿جَهَنَّمَ وَيَسَّ الْمِهَادِ﴾** مه‌د مُستقره **﴿أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ﴾** قرآن هو **﴿الْحَقُّ﴾** هه‌ر ئه‌و حقه نه‌ه‌ر جوفه‌ی که‌نه و سده‌نه **﴿كَمَنْ هُوَ أَعْمَى﴾** ئه‌و بصیرو ئه‌م کۆر کوو وه‌ک یه‌ک ئه‌بن؟ **﴿إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ﴾** بی لب و دل و چاو چ نابین. ذاتاً مقصد له دینن، دیتنی ظاهری نیه **﴿الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ﴾** عهدی جیلی، عقلی قرآنی و کتبی إلهی، ایمان و مقتضای ایمان و شه‌ره‌فی بشری، به‌جی بینن. **﴿وَلَا يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ﴾** له به‌ینی خواو خویمان، از جمله بیانی حق **﴿وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ﴾** ره‌حمی جوار و معاشره، غایه ئه‌مه‌یه نه‌یه‌لن، ره‌خنه بکه‌ویته واسطه‌ی إجتماعیان **﴿وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ﴾** لیی بترسن وه لو زۆر به حسنات بن، له اولادی رُسل بن، خویمان به مرشد و اولیا بزنان **﴿وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ﴾** له پوژی جه‌زا، ئه‌وه‌ی له حساب بترسی خراپه ناکا، مادام الامکان خوئی ئه‌پاریزی، وه‌إعتقاد ناداته فدیة و شفاعت و نسب. پینج جمله‌ی فعلیه، صدری جمله مضارع، وه‌تکریری بۆ موصول له‌یه‌ک دوو جمله، دووهم، سی **﴿وَالَّذِينَ صَبَرُوا﴾** به‌إعاده‌ی موصول

وہ سب جملہ فعلیہی ماضوی، وہ جملہ یہ مضارعی بؤ؟ صبرکہ تا حالی
مقابلیان ذکر نہ کہین۔ صبری نہ وانہ ﴿ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ﴾ بؤ رضامندی خواہیہ،
ہیچ غرضیان نیہ، اِلَّا تَحْمَلِي بَارِي اِلٰهِي وَاِعْلٰی کلمہی خوا۔ کفرہش صابریان
زورن، بہ لکو لہ سعی وکوششیان دہرئہ کہوی، گہ لی لہ نئمہ صابرتن۔ بؤ
نہیلی مطلب تَحْمَلِي مشاقّ وِمِحْنٍ تہ کہن ﴿وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ﴾ مفروضہ یا عام
تہ گہر تہ و نایاتہ (مدنی) بن، عموم خوشترہ، وکذا ﴿وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا
وَعَلَانِيَةً﴾ ہہریہک بہ گوپردہی خوی بہ دزی وناشکرا، ببہ خشئی لہ خیرو لہ
واجب۔ لہ (مکہ) بہ ناشکری نہ بی حالی وایان ہہ بوہ؟ رپی نفقیہیان لی گیرابوو۔
فی الحقیقتہ تہ و چہند نایتہ بہ (مدنی) تہ چن ﴿وَيَذَرُون﴾ دہفع تہ کہن
﴿بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةِ﴾ مقابہلہی خراپہ بہ چاکہ زور چاکہ لہ گہل دہسہلات،
﴿أُولَٰئِكَ﴾ تہ وہی موصوف بی بہ و صفاتہ اِلی یوم القیامہ ﴿لَهُمْ عُقَبَى الدَّارِ﴾
وہلو سلّمنا تہ وہ لہ حہق أنصاران نازل بوہ، تہ گہر (مکی) بی، (دنیا) زیبرا
لہوی مسلمان زور مضطرب، اَنَّهُ بِيْ مُؤْنٍ بُوون، تہ گہر (مدنی) بی، (قیامت)
کہ لہ دواى دُنیاہیہ، باہر دووبی، ذات مسلمان داری دنیای بوو، داری عقبای
تہوی۔ تہ گہر لہ دنیا بوو بہ صاحبی دارو دیار، بہہشت بؤ خوی بؤی دی
﴿جَنّٰتٍ عَدْنٍ﴾ بہ دہلہ، ذاتا عقبای راستی تہ وہ، دنیا مزرعیہ، (أبو البقاء)
تہ فہرموی: "دروستہ مُبتدا بی" جیی اقامت و دلگیر، تہوی بیچیتنی پابہندی
تہ بی ﴿يَدْخُلُونَهَا﴾ تہ ش چنہ ناوی ﴿وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ﴾ ویکرا ﴿وَأَزْوَاجِهِمْ
وَدُرِّيَّاتِهِمْ﴾ دہ چنہ جنّہ العدن، تہ وہ دووخوشیہ، قرار گرتن لہ جنّہت و
گردبوونہ وہی اصولّ و فروع و ہہمدہمی دنیاو عقبا ﴿وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ﴾
زیارہ تیان تہ کہن، تہ چنہ لایان ﴿مِنْ كُلِّ بَابٍ﴾ دیارہ بہہشتیّ واسع،
دہرکہی زور تہ بی۔ ممکنہ ہہر دہرکہیہ اِشارہ بی بؤ نوعہ خیرئ۔ جاہہ وہست
لیّ یہ، گوئی گرہ (أبی امامہ) و (أنس) و (إبن عباس) تا دہرکہی خیالات بؤ
بکریتہ وہ، بہ ہہر دہرکہیّ حہز تہ کہی بچؤ ژووری ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ﴾ سلامی
خواتان لیّ بی، لیّ یہ، نائلی تہ و مقامہ بووین ﴿بِمَا صَبَرْتُمْ﴾ لہ سہر تہ وہ

اللَّهُ ﴿ کلامی خوا، قورئانی کریم، که پره له آیات الله، ئەوانه دلیان خالی یه له حسد و کبر و خیانهت، (حقیقه) ئەوانه، هادیتیان بۆ جنابی حەق ئەبێ. له ضمنی ئایهتی ئایات استفاده ئەکەن ﴿أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ﴾ وحده نهك خوارق وحای و حوی ﴿تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ ئەوی له أولوا الألباب بئى قسه له حضرهتی رسالهت پهناه، هەر نیه. أما أصحابی گزین فلا شك ئەوان لَبِي لُبَابِن ئەوی لَبِي يه، دل لَبِي له و ئایهته بفکرئ، ئەزانئ مراد بذكر الله قورئانه، ئەویش وهکی ئەبینن پره له ئایاتی عقلی گونی، جیی سویندو ههلهپه ههلهپی (قادری) و (نهقشبهندی)یان نیه. دیاره إطمئنانی تقلیدی هیچه. ئەگەر بۆ ئەوانی ئیمه قبول بئ، بۆ عوامی ادیانی دیش ئەبئ قبول بکرئ. بهلئ (أَلْوَيْلُ كُلِّ الْوَيْلِ) بۆ رؤسایانه، ئەگەر علمای مذاهب و طرق لیژه بفکرن، ئەبئ زۆر بترسن (خاصة) ئەوانه ی رابطه ی أخوهتی اسلامیان پساند، ئەگەر تهماشای فصل ووصلی بعضی رؤسای که ی، سه رسام ئەبئ، تأثیری قدرهتی عبد إنکار ئەکەن وه ئەلین: أجه قادرن، خویان متشکل ئەکەن به أشكالی مختلفه، قطعی علاقه له بهینی کائنات چۆن ئەکرئ؟ إختلاف کوو ئەبیته رهحمهت؟ ئەگەر وابئ، ئەبئ إتفاقی أمهت نقمهت وغلط بی. فصل و وصلی کتابی بدیعی کائنات، قیاس ناکرئ، له فصل وصلی علمی بلاغه. فصل وصل له بعضه مقامی علمی و معانی وهك (سعد) ئەفه رموی (يُسْكَبُ لَهُ الْعِبْرَات) له مقامی إشتباهی فصل ووصل له بعض کات دا، ئەبئ إنسان نووری چاوی بۆ دارژینئ. ئە ی هاوار تهماشای فصلی ئیمه که، چۆن مفاصلی له بار یهك هینانه دهر، تهماشای وهصلی خهلق که، قطعاتی أرضیان پیکه وه نووساند به که ره باو، رادیو، له هه ولیر گویم له قرائهتی مصری ئەگرت، اول کلامی هاته گویم (لا إكراه في الدين قد تبين الرشد من الغي) ووتم: والله وايه، أما أهلي غي نايه ن بۆ رشد، غي به لباسی رشد تلبیس کرا، إیتر چاره نه ما ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ هه رسته نوعه کاریکی بۆ صالحه، ئەبئ بزنان عملی صالح چیه؟ ﴿طُوبَى لَهُمْ﴾ عیش

وگوزهراني خوش زيده به لذت، گه ٿي له ڙيني بي ايمان وفاسقان صافتر،
 ٺه مه بؤ دنيا.

(حقيقت) قومي مؤمن وچاڪ وبه چاڪه، گوزهرانيان له خه لڪي خوشتره.
 مؤمن براي يه ڪن، معاونن به ڪسابهت به تجارتهت به زراعت، بي دزي وپيگري
 وسلب ونهب واختلاس، مالي دنيا ڪه سب ٺه ڪهن. مؤمن له دهره وه اٺه له گهل
 براياني خوشه ويست ومشفق هه لدهستي وداده نيشي.

له مالي ڪه له ذتي دنيا ٺه گهر بيبي، له ناو چوار ديواري خوته به نظامي
 جوان، ٺه دهببي شيرين، ڙن وميرد لاي يه ڪ خوشه ويست ومحترهه، اولاد به
 تربيه، ڪچه ڪه به ٺه دهب ڪوره ڪه به مرحمهت ولطف له سهه سيني ميڙي
 سفره، به نڪته و لطائف و قسه ي فرح ٺاميڙ، گردهنه وه. خورشي متوسط
 عافيهت ڪهن له به يني اسراف وتبذير رابويڙن. ٺه وه يشه لاي بي دين، لاي
 فاسق، لاي بي تربيه، سيء الخلق به د معاشره نيه. گه ٿي ڪه س مه لان، شيخن
 به عبادتهن، حسني معاشره يان نيه، ايماري حيات به مرارهت ٺه ڪهن، لذتهت
 نابيين، ٺه وي تووره بي، هه رياسي مه ڪه، له خوشي وه پزه. به هه شهت و
 سايه ي سهه روو، صنوبرو، شمشادو، هه رعه له گهل عه يشي خوش خوشه. بؤ
 ٺاخرهت ﴿وَحَسُنُ مَا بِي﴾ لام وايه، ٺه وه يشي ڪه به يانمان ڪرد بؤ معنای
 (طوبي) لاي جمعي زور دور ديتراوه. ٺه وچا (طوبي) يان ڪرديه به داري زور
 عجيب، برو ته ماشاي تفسير ي (ابن جرير) ڪه، له ته ماشا ڪردني (طوبي) عاجز
 ٺه بي، چاوت ٺاوه ٺه ڪا، وه چهنه معنای له (طوبي) داوه ته وه، باشن، ره حمهتي
 خويان ٿي بي چي بڪه م (سيد رشيد) نه ماوه! ﴿كَذَلِكَ﴾ به وه ته رزه، به علم
 وحكمهت و فصل ي ٺاياتي ڪوني، نه به خوارق واعجوبه ي بي دهوام واستمرار
 وفائده ي عام ﴿أَرْسَلْنَاكَ﴾ ٺومان نارد ﴿فِي أُمَّةٍ﴾ له خويان بؤ خويان و سائري
 عباد ﴿قَدْ خَلَّتْ﴾ رابورد ﴿مِنْ قَبْلِهَا أُمَّةٌ﴾ زانانديان، بيستان، عاقبه تيان چي
 ٿي هات؟ ٺه وانه ي طلبي خوارقيان ڪرد، بويان نواندرا، چون تجاوزيان له حد
 بوو، ٺيهه پرين له پي ايمان وه رگه ران ﴿لَتَتْلُو عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ﴾ ٺه مه ش

عہنی مہرحہ مہ تہ قومئِ اُمی رسولی وایان بووی، فیبری علم و حکمت و نظام و تربیہ و خط و قلمیان کا۔ قومی اُمی لہ خوارق فائدی نابینن، ذاتا بی فائدہ یہ تہ گہر فائدہ بی بی، ایمانہ بہ صاحبی معجزہ، تا کو تہ عیہ تی بکن، علمی لی وەرگرن ﴿وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَانِ﴾ خویان لہ و پرحمہ تہ بہ غنی تہ زانن، احتیاجیان بہ سولی ہکذایی نیہ، تا خوا پرحمیان پی بکا، بویان بنیری تہ لئین: "پرحمان چہ؟" تہ تہ منظومہ، سببی نزول ری نیہ ﴿قُلْ هُوَ﴾ تہ و پرحمانی تیوہ پی کافرئِ ﴿رَبِّي﴾ امری من بہ دست تہ وہ، تہ و تربیہ م تہ دا، بہ تربیہ یہ پرحمانی، خوی منی گپرایہ بہ و انسانہ، لہ ناو قہومی و ہکی و ہکی تیوہ کہ نازانن پرحمان چہ؟ ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾ نہئی غضب نہئی پرحمہ ت ہر تہ وہ، و حده لا شریک لہ ﴿عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ﴾ لہ سہر غیری تہ و، نا ﴿وَالَيْهِ مَتَابٌ﴾ ہر بو لای تہ وہ مرجعی من، تہ مینتان تہ کہ م عاقبت بو منہ ﴿وَلَوْ أَن قُرْآنًا﴾ قورئانی، کتابی معنون بہ و عنوانہ ﴿سُورَتٌ بِه الْجِبَالُ﴾ بہ سہر چیاو تہ رزو عہردی دا بخویندریتہ وہ، لہ ہیبت و جلال و کبریائی (من أنزلہ) چیاپی پی پروا، لہ مکانی خوی نہ مینی، جیگاہہ کی بیبتہ مزرعہ و جنان، یا کیوی پی مسخر بکری و ہک بو (داود) مسخر بو بوو ﴿أَوْ قَطَّعَتْ به الأَرْضُ﴾ تہ رزی پی پارچہ پارچہ بکری، جوو جو بارو کانی لی بیبتہ دہر ﴿أَوْ كَلَّمَ به المَوْتَى﴾ مردی پی زیندی بکریتہ وہ، یا قسہی پی لہ گہل مردیان بکری، و ہک تہ لئین (عیسی) تہی فہرموو (قُم یاذن اللہ) مردی راست تہ بووہ، یان تہ لئین مہ لائکہ تہ بانگی چہ ند ہزار کہ لاکہ مردی کرد، زیندی بووینہ وہ و مردی بوونہ وہ! یا فوویان تی تہ کەن، و ہکی ہمیانہ (ہمبانہ) ی چہ قو کەران۔

تہ گہر قرانی ہکذایی لہ طرف خوا بو جنابی رسالہ تہ پناہ، نازل بووبا، چ تہ بوو؟ گوی یا حسب الاقتراح والعهد، ایمانیان تینا، حاشا۔ مادام قورئان بی و احکامی تیا بی، ایمانی پی نایہ نن، تکالیفی خاصہ، تکالیفی عالیہ و عامہ، تحمل ناکہن، دہنا بوونی تہ و مقترحہ ممکنہ، لہ خوا عاصی نابی ﴿بَلْ لِلَّهِ﴾ الأمر جمیعاً ﴿ہرچی لہ دائرہی امکان بی، لہ قدرہ تی خوا دہرناچی، اما بو

عالمی متطورِ اِمکانی ذاتی کافی نیه، اِمکانی اِستعدادی ئه‌وی، که (اِستعداد) فه‌وتا قابلیت نه‌ما، تأثیری فاعل ئه‌بیته مُحال، ئه‌گه‌ر زیده‌ معنات ئه‌وی، ته‌ماشای (تفسیری کبیر) و (اِرشادی عقلی سلیم) و (روح المعانی) که لای بعض وه‌ک له تفسیری (اِبْن جریر) ئه‌لیّ (ئو شرطیه تعلقی به (یکفرون بالرحمن) هه‌یه). تقدیم و تأخیر نه‌بی، ناخوش نیه. مه‌عنای مُختاری (فخرالدین رازی)، (أبو السعودی عمادی)، (سید محمودی بغدادی) یم زور لا خوش نه‌بوو ﴿أَفَلَمْ يَئْتَسِ الَّذِينَ آمَنُوا﴾ قسه‌یان له (یأس) فه‌رموو، مه‌عنای چیه؟ روایه‌ت له (اِبْن ئه‌کن (بیس) له بؤرژانی کاتبه، اصلی (یتبیین) ه. ئه‌وجا اِنسان له روایه‌ت مایوس ئه‌بی، خصوص له (اِبْن عباس) زوریاں اِفترا به‌زاری کردیه. لام وایه اَکثر له‌به‌ر اِعتقاد، به‌مه‌عنای آیه‌ت نه‌که‌وتوونه وه‌ اِلا دیاره (یأس) له‌سه‌ر مه‌عنای خو‌یه‌تی، ئایا ئه‌وانه‌ی اِیمانیاں هینایه، مایوس و ناؤمید نه‌بووین، له اِمانی ئه‌وانه؟ هه‌ر اَملیان باقیه، ئاره‌زوو ئه‌که‌ن، مُقترحیاں بیته‌ جی، به‌لکو اِیمان ئینن، یان به‌هان‌ه‌یان ئه‌بری؟ ﴿أَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَهَدَى النَّاسَ جَمِيعًا﴾ له‌به‌ر ئه‌و اِیمان و اِعتقادو ئاره‌زووه، چه‌ند بار ووتومانه ئه‌وانه اِیمان نایه‌نن، تحمّل هدايه‌ت ناکه‌ن، تابعی (محمّد)ی نابن. دوايه دیم (سیدی ئالوسی) په‌حمه‌تی خوای لی بی، به‌و نوعه مه‌عنای ئه‌فه‌رموی، وه به‌ته‌واوی تفصیلی ئه‌دا، تحقیقی ئه‌کا. ﴿وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾ ئه‌هلی (مکه) جهه‌تی (سوریه) و (عیراق)، قبائلی باقیه له اَطراف (مدینه) ﴿تُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا﴾ له (کفر) و (تفرقه) و بی مبدئیو و بی مسلکی و بی غایه ﴿قَارِعَةً﴾ ضربه‌یی، اَمّا ضربه، ضربه‌یه جووله‌کانه. ئه‌بی اَهلی مستعمرات حالیاں کووبی؟ ﴿أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِنْ دَارِهِمْ﴾ ئه‌یانگاتی، یا نیزیکیاں ئه‌که‌وی، ئه‌مرو نا، سبه‌ی نوره‌ی وانیش دئ، که له اَطرافه‌وه عه‌ره‌بستان اِستیلاکرا اِستیلای (حجان)یش ئه‌کری. ئه‌وه ده‌وام ئه‌کا ﴿حَتَّى يَأْتِيَ وَعْدُ اللَّهِ﴾ ئه‌گه‌ر رِیک که‌وتن، یه‌ک معبود، یه‌ک قائد، یه‌ک غایه بوون، باشه نجاتیاں ئه‌بی. وه اِلا خوا ئه‌زانی چیان به‌سه‌ر دینی.

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ﴾ شامل بؤ وہ عدو وعیدی قطعی، تہمہ قابلی خُلف نیہ، تخصیصی عام، تقيیدی مُطلق، خُلف نیہ. (شیخی ابن العربی) خُلفی وہ عیدی لا، ممدوحہ، بؤ جنابی حەق، تجویزی تہدا. عرض جنہت مکان (شیخ علی أفندی) م کرد (ایوہ لہ (خُلفی فی الوعید) چی تہ فہ رمون؟ شیخی عہ رہی (تجویزی تہ کا) فہ رموی (سبحان اللہ کہ سیّ دہ عوای عبودیہت و تہ دہ بکا مسئلہ یہ عنوانی خُلف بی، کوو نسبتی بؤ جنابی حەق تہ دا؟!) بہ عضی تہ لّین (مُراد بہ (قارعہ) سَرایای رسالہت پہ ناہ بووہ، نار دیتیہ سہر عہ رہ بان) بہ لی تہ گہر تہ و ئایاتہ، لہ (مدینہ) - بَعْدَ الإِذْنِ بِالْحَرْبِ - نازل بووی، باشہ ﴿وَلَقَدْ اسْتَهْزَيْتُمْ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكُمْ﴾ مثلاً (نوح) سفینہ ی تہ کرد، پیشہ خہ ندانہ یان پی تہ ہات. رسالہت پہ ناہ لہ (مکہ) لہ (مدینہ) - مع الأسف - گہ مہ ی پی تہ کرا، لہ طرف صنایدی قومی و منافقان ﴿فَأَمَلَيْتُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا﴾ مدہ یہ لی یان گہ رابن، بہ لکوو عبرت تہ گرن، دینہ ہوش، نہ بوو ﴿ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ؟!﴾ بعضہ کتان بؤ بیان کرا ﴿أَفَمَنْ هُوَ قَائِمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ﴾ لہ سہر سہرا وہ ستایہ، مُطَّلِعٌ و ناگادارہ، مٹاقلہ ذرہ یہ لہ کائنات لی ی بزر نابی، وہ کی چی؟ تہ گہر حماقتی تہ و نوعہ بَشْرہ نہ بی، جوابی نیہ، بلّین وہ کی چیہ؟ وہ کی کی یہ؟ کی وہ کی وی یہ؟ تہوی بلّی: (مراد، مہ لہ کہ) لہ شَرکِ دوور نیہ، مہ لہ کی قائم بہ أعمالی شخصیکی لہ کی؟ ذاتیکی واحدی، قائمی علی کُلِّ نَفْسٍ لہ کی؟ خُوْزی تہ و نوعہ تفسیرہ مآثورہ نقل نہ کرایہ ﴿وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ﴾ أمّا چ شَرِیک؟ کہ خُوْیان بہ شہریکی خُوْیانی حساب ناکہن. بَشْر سہیرہ تہ وہی چ نسبتی نیہ، لہ گہل خوا تہی کہ نہ شہریک و کوپو ژن و کچی خوا! ئیتر زیدہ تصریح ناکہم. پییان تہ لّیم (شَرِیک چہ ندہ؟) حسب المیلہ؟ دوو سہد ہزار ملیونہ؟ وہ ک فلیکونی قدیم، تا اِشکالیان زیاد تہ بوو، پارچہ فہ لہ کیکیان زیدہ تہ ہیئا، پینہ یان پی لی تہ دا، تاخری وای لی ہات، پینہ ی ہلنہ گرت. تہ مانہ ش شتیکیان دی، خواہ کی بؤ توہم تہ کہن. ﴿قُلْ سَمُّوهُمْ﴾ ناویان بینن، تا بزائین سِماتیان، صِفاتیان،

ناآاریان چیه؟ خوا که س به شه‌ریکی خۆی نازانی، خۆی ئه‌ناسی و کائونات
 ئه‌زانی هه‌مووی چیه؟ مه‌ملوک و مخلوقی یه. ئیوه ئه‌لین (شه‌ریکی هه‌یه)
 ده‌بی عالم ترین له‌ خوا ﴿أَمْ تَنْبِئُونَهُ﴾ ئایا خه‌به‌ری ئه‌ده‌نی؟ ﴿بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي
 الْأَرْضِ﴾ دیاره ئیوه خه‌به‌ری ئاسمانتان نیه، ئه‌گه‌ر بزانتان شتی له‌ حالئ ارض
 ده‌زانتان. ئایا علمتان به‌ده‌ره‌جه‌یه‌که، ئه‌زانتان خوا شریکی هه‌یه، ئه‌و نازانی؟!
 ﴿أَمْ بِظَاهِرٍ مِنَ الْقَوْلِ﴾ یا هه‌ر وا، قسه‌یه‌که سه‌رزاره‌کی؟ ئه‌مه‌ اِله‌ی شه‌ره،
 ئه‌وه اِله‌ی خه‌یره، هۆوه اِله‌ی ضریه. پوژی مُراجعه‌ی اِله‌ی (رؤما) که ﴿بَلْ
 زَيْنٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرُهُمْ﴾ ئه‌وانه‌ی بوت په‌رستیان په‌یا کردیه له‌ به‌شه‌ر، وایان
 صلاح دیت بۆ عوام، هه‌یکه‌لی دانین، اَنَّهُ مِمثَلِی خَوايه، تا له‌ ئوغریا جان
 ئه‌فشانئ بکه‌ن. گویا لایان وابوه ده‌عه‌وتیان که‌ن، بۆ خَواي نادیده ایمان
 نایه‌ن، حتئ (ئه‌فلاطون) له (جمهوریه‌ت)ی خۆی شتیکی وا پرائه‌گه‌یه‌نی، که
 تمثیل بۆ عوام لازمه. که‌چی بالآخه‌ه رئیسه‌کانیش تیوه گلان، حُبئ تماثیل له
 دلایان جئ گیربوو، ﴿وَصَدُّوا عَنِ السَّبِيلِ﴾ مه‌یل شه‌قاواتانه‌و وجاهلانه‌ مه‌نعئ
 کردن، له‌ پئی خوا، به‌ خیال و وه‌هم تیوه گلان، خَوايان لابوه مُجَسَّم و مُمَثَّل،
 به‌لکو مُتَطَوَّر، به‌ اطواری اَجَنَّة‌ی حیوان و علقه‌ی فی الأرحام، به‌و مه‌یله ضال
 و گومراه بوون ﴿وَمَنْ يُضِللِ اللَّهُ﴾ عالم بی، مُرشد بی، خۆی گومراه بی،
 به‌داوی خۆیه‌وه بووبئ ﴿فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ﴾ به‌ کوردی ئه‌لی (خه‌لکی شیئت بن،
 ئه‌یان به‌نه‌ مالی شیخان، ئه‌گه‌ر شیخ شیئت بوون، ئه‌یان به‌نه‌ کی؟!) گه‌لی
 قسه‌ی پرپوچ هه‌یه، عاله‌میکی پی و هه‌رئه‌گه‌ری ﴿لَهُمْ عَذَابٌ﴾ گران ﴿فِي
 الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ ئه‌ی چیژن ﴿وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ﴾ گرانتره، اَلْمی به‌ ته‌واوی
 ده‌رک ئه‌که‌ن ﴿وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ﴾ ئه‌وه‌زوره، عاله‌م به‌ ته‌مای ئه‌وو ئه‌م،
 خۆیان له‌ خوا کردیه، عاقبه‌ت ناؤمید بووین، به‌ فه‌ریادیان نه‌گه‌یشتیی، له
 عذابی خَواي وقایه‌و حفظیان پی نا‌کری، ﴿مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ﴾
 وه‌صفئ حالئ کورت و مفید مناسب، تقوی و په‌ره‌یز کاریه له‌ شه‌وات، چ
 مشروبات، چ ماکولات، تحملي مشاق له‌ پئی خوا ﴿تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾

أنهاری خوئی، (نیل) و میل نا، سه روچاوه یان معلوم بوو. أنهاری ئاو، أنهاری لبنیات و عسلیات و طهریات، هه رچی شایه نی وی بی، ئه وهنده زوره، أنهاری له بهر هه لدهستی. ﴿أَكْلَهَا دَائِمًا﴾ ئه وهی له وی قابل بی بوخری (لا ینقطع) ه، خلاص نابی، به هه موو دهم میوهی چاکی هه یه. ئه مرۆ له دنیا ش وایه، میوهی (آسیا) بچی بو (آمریکا) ئی (آمریکا) بو (آسیا) میوه لاینقطع ئه بی، وه کذا سبزه، و سائط سریع تر بی، ئاسانتر ده بی ﴿وَزَلَّهَا﴾ سایه ی گه لای داره کانی که ناوه ری، دائمی یه. دائما اهلی به هه شت له ژیر سایه ی دره ختان به إسراحت رایبی ئه بویرن ﴿تَلَكَّ﴾ ئه و جنه ته خوړه م و دل گو شایه ﴿عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا﴾ که آلان بو وان، حاضر و مهیا یه، هه نده سه ی گیرایه، دهستی پی کرایه، با له قصور و باغاتی زیاد کری تا رۆژی خلود ﴿وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ﴾ (نار) بهس نیه؟ که گوته (نار) ئه برپته وه، نه أنهاره، نه جوو جو باره، نه دارو، شکوفه و، ازهار و اثماره، نه سیه به ره، نه نه ستاه!

﴿وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ﴾ ئه وان هی ئه هلی چا که و وطالبی حه قن ﴿يَفْرَحُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ﴾ له شکوک و اوهام و خرافات در ده چن، ضمیر یان راحه ته بی، مسرور ئه بن به نیلی حه ق ﴿وَمِنَ الْأَحْزَابِ﴾ بعض له اهلی کتاب که تجریبان کردیه، دینیان کردیته قومیه ت ﴿مَنْ يَنْكُرْ بَعْضَهُ﴾ ئه وهی مخالفی مهیل و فکریان بی، ئه وهی عه بیبان درخه ذاتا رؤسای دینی یهود و نصرانی، بویه که یفیان به قوران نایه. عجایب ئه وه ئه و امه ته ی که قوران ئاره زوو ئه کا، له دهست ئه وان ه، قورتارین، له أساره ت نجاتیان بی، دوژمنی قورئانن ﴿قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ﴾ شئیئا، ئیوه ش ئه تانه وی بتان په رستن، قبولتان که ن، به ارباب ﴿إِلَيْهِ أَدْعُو﴾ ده عوه تی انام بو لای ئه و ئه که م، هه ر ئه و په بیانه هه ر ئه و إلهیانه، که س نه په رستن، که س به خوا نه زانن، إلا ئه و نه بی، طبعا ئه وه ش له طبعی ئیوه گرانه. موافقی مهیل و مزاجتان نیه ﴿وَالِيهِ مَأْبٌ﴾ ئه مری کلی عه بدی هه رچی هه بی، رجوعی بو لای ئه وه، ئیتر کی إتخاذ ئه که ن به شه ریک؟ (بیضاوی) وه ک له (روح المعانی) وه رئه گیری ئیره ی خاص

کردیه، ئی (متاب) عام، له جنابی رسالهت و مخاطبه‌کانی زۆریان قسه لی کردیه، فی الحقیقهت ئه‌گه‌ر رعایه‌تی تۆبه‌ی تیدا نه‌بی، معکوس مناسبه، ئیره (عام) ئی وی (خاص) ﴿وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ﴾ قورآن ﴿حُكْمًا عَرَبِيًّا﴾ صریح و فصیح، بی مجاملاتی سیاسی و نزاعاتی قومی و نفاقی، کلامی حاوی له‌سه‌ر احکام، امر ئه‌کا به وه‌فا به عهد، مقابله‌ی خراپه به چاکه، خوف و خشیهت له خوا، محاسبه‌ی نفس له ترسی پوژی جه‌زا، ئه‌وان له چیاوو ئه‌رزی بی ئاوو به‌ردی به‌دترن. وه‌ إلا ئه‌با به‌و قورانه حکمداره، زیندی بووبانه‌وه. ینابیعی حکمهت له دلّیان ده‌رکولی، بکه‌ونه سیرو حرکه‌ی علمی و عملی ﴿وَلَيْنَ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ﴾ مه‌یلی اظهاری خوارق، ایجابیه‌یان به نوادر ﴿بَعْدَمَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ﴾ علمی نافع به‌ اموری مقررّه، به ملکوتی سماوات و أرض، به اصول و فروع و احکام، احکامی عالیه، راقیه، شریفه. موافقی مه‌یلی مه‌ردان به ناموسان، به کرامهت و عزه‌تی نفس، احکامی رُقاص و مُغنی یان نا. وه‌زاناندت توالی مُعجزات حسب إقتراح الامّة، ضرره ده‌رکه‌ی فکرو مجاهیده‌یان لی ئه‌گری ﴿مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ﴾ له طَرف ذاتی اقدس ﴿مِنْ وَلِيٍّ﴾ ناصر ﴿وَلَا وَاقٍ﴾ وقایهت کا له اموری سیاه. مع الأسف پاش زهمانی رسالهت به که‌می، أمّهت پوویمان کرده غه‌یبیات، مه‌یلیان دا به خوارق، له هه‌موو لایه فیرپیان کردی، پاست و درؤ تیکه‌لاو بوو، ده‌ستیان له نظرو عمل هه‌ل گرت، گاهی به‌ناوی قراپهت قیودیان شکاند، ده‌می به ناوی سوننهت، ده‌ست وپای أمه‌تیان به‌ست، نه‌گویی یان له نایاتی قورانی بوو، نه چاویان له نایاتی اکوانی، تیک به‌ر بوون، اجانب فرصه‌تیان ده‌ست که‌وت، له آیاتی خلق وایجاد کراوه، چیاپیان کۆلی، کردیانه جاده، له أعماقی أرض معادن و غازات و أنهاریان هیناده‌ر، جهنه‌می وه‌ک ئاوروپایان کرده به‌هشت، جلیبی ارواحیان کرد، ئه‌وا له‌گه‌ل (أموات) قسه ده‌که‌ن، ته‌ماشای تفسیری (طنطاوی) که ...

جا مع الاسف ئیمه بی خودان ماینه‌وه، بی وکی و بی واقی، هاوار (بانی مارانی) فه‌ریاد (که‌لکه سماقی)! پاش طعن له نایه‌تی، طعن بو ذاتی همایون

رسالهت په ناه، لکن طعنی بېّ و هجه **﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا﴾** زور **﴿مِنْ قَبْلِكَ﴾** له پېش تۆو ارسالی تۆ **﴿وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا﴾** فوق العشرة بل فوق العادة، **﴿وَدُرِّيَّةً﴾** نیرومی.

تعددی خیزان، تلذذ به وان چ منافاتی هیه، له گهل رسالهت و نبوهت؟
 نه گهر (عیسی) و (یحیی) بېّ ژن بوون، (موسی) و (ابراهیم) صاحبی عائله بوون، مع أنه بېّ مه یلی (عیسی) و (یحی) له موجباتی طبعی بووه، یه کی نیوه بشر، یه کی محصولی پیری، قیاسی (زکریا) و (ابراهیم) نظر به زه مان لیك ناکری. له بعضی نقول دهرئه که وی، عومری (ابراهیم) پوژی (ختنی) به قدری عومری (زکریا) بووه، له پوژی دوعا، بۆ و ولد بوون، که و ابی (یحی) نابی به (إسحاق) وه (إسحاق) یش متزوج و اولادی و أعقابی زور بووه. نه و نایه ته له (مدنی) نه کا، إلقائاتی اسرائیلیه کانه. دهرزی له چاوی خه لك نه بینن، گاسنی له چاوی خویندا نابینن! مسئله مسئله یه فطری یه. تعدد ده خلی به (حل) و (حرمت) نیه، مدار مراعاتی مصلحه ته. (سیدی ئالوسی) قسه یه کی هیه، نه گهر ئی خوی بېّ، هه زار ئافه رینی لی بېّ (فی الحقیقهت تعددی زوجات، زیده (سیبات) حالی انسان، مخالفی سر و علنی دهرده خات، له و تعدد و أحوالی أمهات المؤمنین دهرئه که وی، جنابی رسالهت په ناه، کوو له دهره وه (رسول) بوه، له مالیش (رسول) بوه، ئادابی محسنی سر و علنی یه ک بووه، (معاذالله) دهریه شتیکیان لی دیا، لییان له هه را نه دا) – الأنیس ئاوروپایی له و وادی یه هزیان نه که ن، بعض له مستشرقه کانی به انصاف جوابی معقولیان نه دهنه وه. حتی به جوازی تعددی زوجات، زور قده حیان له دینی اسلام نه دا. أما بعد الحرب العظمی زوبانیان کورت بووه، مله تی محارب و مستعلی احتیاجی به تعددی زوجات هیه. لام وایه تعددی زوجات به حهق رعایهت کرابا، قه حبه خانه که سی تیا نه نه بوو **﴿وَمَا كَانَ﴾** نه بووه **﴿لِرَسُولٍ﴾** أي رسول فی أي قوم و أي زمان **﴿أَنْ يَأْتِيَ﴾** بۆ قومی **﴿بِآيَةٍ﴾** له نایاتی کونیّه و شرعییه **﴿إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ﴾** هه م خالق و هه م شارع، هه ر نه و نه توانی

تطبیقی حیاتی تشریعی له سهر قواعدی حیاتی طبیعی بکا، به گویرهی طباعی
 أمم ئایاتی کونیان پی ئەدا، بَعْدَهُ آيَاتِي حُكْمِي نَهْنِيْرِي ﴿لِكُلِّ اَجَلٍ﴾ وهقت و
 مُدَّة له أعماری أُمَّم ﴿كِتَابٌ﴾ حُكْمِيْكى ههیه له أجلي قومی تر ناوه شیته وه،
 وهك ئهلی، (لكل زمان دولة ورجال) تتبعی أحوالی حیوانات كهن، دائر به
 بهخیوکردنی فەرخۆله، بنۆرنه أحوالی أرض و إختلافی أقالیم وقطعاتی و
 تفاوتی لیل و نهار و مناخی، تبدلی فصولی شرعی، له (مصر) داندرابی،
 زستانی له (كو) یه كوو تطبيق ئه کری؟ حقا هه رزه مانه نوعه حکمیکی ههیه،
 هه ر حُکمه نوعه زمانیکه ههیه. بلاغهتی کلامی، رعایهتی مقتضی الحال بۆ
 لازمه، بلاغهتی تشریعی و وضع أحكام و قواعد و إصلاح و تربیه، مقتضای
 حال و مقامی گه رهك نیه؟ حاشا لازمت ره.

شریعت بی تطبیقی فطرهت و طبیعت نابی ﴿يَمْحُوا اللّٰهُ مَا يَشَاءُ﴾ له
 ئایات له أحوال له أطوار ﴿وَيُنَبِّتُ﴾ بعض أموری عامه ههیه، مشتره كه، (من
 أول الفطرة الى الإنقراض) لا يتبدل لا يتغيره، بۆ عالمی حه یوان لازمه،
 (حقیقه) علمای کلام ترتیبی جوانیان داناوه، أموری عامه، أموری (خاصة) به
 جواهر، (خاصة) به أعراض، (خاصة) به جنابی أقدس، وهك علمای (منطق)
 ئه فهرموون (بعض سریع الزوال، بعض بطيء الزوال). بعض دائم، بعض
 ضروری، ذاتی و غیره ذاتی. به و نهجه ئایاتی إلهی، تکوینی و تشریعی
 ﴿وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ﴾ اصلی لا يتغير لای ئه وه، عائدی ئه وه، وهك (قانونی
 أساسی) كه قوانینی مُتفرعه، ئه گوپی، ئه و ئه گه ر لای گه ری ناگوپی. ئیوه
 ئه ی صنادهیدی قریش، ئه ی سرمایه دانی عه ره ب، ئه ی رؤسای إسرائيل، طلبی
 خوارق مه كه ن، روو له ئایاتی علم و عمل و توسیعی علوم و معارف بدهن.
 زه مانى أوهام و خیالات تى په ری، ده ورى عقل و علم و فکره، ده ورى ترقی
 بشره، ده ورى (حدس)ه، زه مانى إنتباهه، جا به رق، بکه نه نبه رس، ده رکی
 كه ن، به ده ستى خه ن، یدی بیضاء بنویزن، له أعماقی أرض ئاو ده ریزن،
 جوگا له أنهار هه لبه ستن، له چیاو کیوان معادن ده رخنه، پردان دروست كه ن

له سهر به حران، انصاف بکهن ئەمپۆ احکامی (تورات) و احکامی (برحی) کوو
 تطبیق ئەکری؟ ئەوی علمی به حکمتی خوا بی، ئەزانی قانونی (برحی) قانونی
 الإهی نیه. ئەی (سلفی) تۆچۆن له ادارهیی ملک و سلطنت و تدبیری أمور
 تدبیری حرب، أمهت مَقید ئەکهی به (سُنّهت)؟ به لئ سُنّهتی نبوی ههیه که
 لایتغیر و مقید بی بۆ نایکهن؟ به که لهک و سه فینهی شُرّاعی، مُقابلهی اَسطول
 ئەکری؟! به حوشتر به رابهری سیاره و قطار ئەبی؟ به نیزه و مگوار و شیر،
 په نجه بازی ئەبی له گه لَ طوپ و شه رابنیل و غازی مُخَنق؟ ئەگه ر املی نجاتان
 ههیه، ته ماشای حال بکهن، ماضی چوو، ئەمپۆ بۆ اِستقبال، بۆ اِستقلال تی
 کۆشن، بنۆرپه سونّهتی خوا، تطوراتی أمم، اِجاباتی زه مان به قوه تی پوحانی
 و جسمانی، مادّی و معنوی بلّند بن، گوی له ئایاتی قورئانی گرن، (لوح
 المحفوظ) چیه؟ چیتان لی دیتیه؟ ئیمه له تَدنی اُجنبی له تَرَقی، ئیمه بۆ
 (محو) و ئەوان بۆ زیده ثبوت ئەچن! ئیتر چتان ئەوی؟ به محضی اِراده، یا به
 علم و سعی و عمل شکاندنی اُغلاله؟ محوو اِثبات له عالیه می خۆمان نابینین؟
 وهجهی نازانین؟ تا برۆین بۆ (لوح) قوی ضعیف ئەخوا، لیله ی نصفی شعبان و
 آجالی بنی آدم، لیره دهخلی نیه. به لئ بحث له آجالی ظاهری یه، بۆچ
 لاده دن؟ بۆ روو له اِختراعات ناکه ن، به حکایاتی کرامات و شواذ هه ل
 ئەخه له تین. له جاده بۆ پری پیچووکه و خواره که ئەچن، لای سبب؟
 ئایه تیکی پوحی تیابی، بۆ حیاتی اِجتماعی و شه ره فی زینده گانی که لکی
 هه بی، به مه عنای هیچ و پوچ مه حوی ئەکه ن. جا چاره اِتحاده، قوه ته، دل
 له مزه خره فات پاک کردنه وه یه، سعی حال، اِحتراس بۆ اِستقبال ﴿وَإِنْ مَا
 نُرِيكَ بَعْضَ الَّذِي نَعْدُهُمْ﴾ له عذاب ﴿أَوْ نَنُوفِيَنَّكَ﴾ که ئەوان اِنتظاری ئەکه ن
 ﴿فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ﴾ که یاندنی احکام ﴿وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ﴾ مجازت و مُکافات،
 خوا ئەمینی به ره قیب له سه روان، به مردنی توو قورتار نابن، هه رکه س
 وه وظیفه ی خوی بوئ به جی ئینی ﴿أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ﴾ بلادی وان
 ﴿نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا﴾ ورده ورده ولاتیان که م ئەکا، مسلّمان اِستیلای

تہ کھن، تہم آیتہ (مدنی) بی تہو مہ عنایہ موافقہ، چ بہ مردنی اشرافیان، چ بہ مغلوبیان و تقلصی مسیریان، تہ گہر (مہ کی) بی، تہ بی حمل کریتہ سہر اُممی سالفہ و تنبیہ و ایقاضی تہ مانہ. تہوش اُمین مہ بن، تہوی بہ سہر وان ہات، بہ سہر تہوش دادی، مہ گہر لہ ایمان تدارکی کھن. ﴿وَاللّٰهُ يَحْكُمُ﴾ حکمی تکوینی و تشریعی، بحولِ اللّٰهِ عن قریب دہر تہ کھوی، کی بہ سہر تہ کھوی ﴿لَا مُعَقَّبَ لِحُكْمِهِ﴾ کی ہہ یہ تعقیبی کا، بی بہ مانع و دافع و رافع؟ ﴿وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ عن قریب حسابیان تہ بینی، تالووکہ مہ کھہ ﴿وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ بہ رسولی خوئیان، خہ بہرتان زانیوہ ﴿فَلِلّٰهِ الْمَكْرُ﴾ تدابیری ورد ورد ﴿جَمِيعًا﴾ ہہ مووی خاصی تہوہ ﴿يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ﴾ چی لی بزر نابی، انسان ہہر چہند سیاسی بی، علمی ناقصہ، ناقص العلم لہ گہل کامل العلم چی پی دہ کری؟ ﴿وَسَيَعْلَمُ الْكٰفِرُ﴾ زور دورنا ﴿لَمَنْ عَقَبَى الدَّارِ﴾ لہ ہہردوو جہان عاقبہ تی خیر بو کی تہ بی؟ ﴿وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾ بہ صراحہت تہو اقتراح و مقتراحہ نہایہ تہ ﴿اَسْتِ مُرْسَلًا﴾ بہ کوردی راستہ و راست، لہ بہرچی؟ چیان بہ دستہوہ نیہ ﴿قُلْ كَفَىٰ بِاللّٰهِ شٰهِيْدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ﴾ بہ ئایہ تی قورئانی و اکوانی شاہدیم بو تہدا ﴿وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتٰبِ﴾ قورئان پھوشت و سیری اُنام، ئایاتی اکوان.

تہ توانم بلیم کھسی علمی بہو سورہ تہ بی، شاہدی تہدا کہ صاحبی تہو سورہ تہ رسولی خواہہ. حقا سورہ تیکہ پر لہ ئایاتی نافعہ، ہہر ئایہ تی مفتاحہ بو ئایاتی غیرہ عدیدہ. (سُبْحٰنَ مَنْ يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ) حہ قی شاہدی تہدا. اُولًا: بَشَرٌ مُّحْتَاجِيْ هِدٰیةِ تِي رُسُلِهِ.

ثانیاً: (محمد المصطفیٰ ﷺ) رسولی خودایہ، (معاذ اللّٰہ) تہو رسول

نہ بووی، کھس رسول نہ بووہ.

ثالثاً: تہوہی رسولی اکرم تصدیقی رسالہت فہرموو بی، ایمانم پیی ہہیہ رسولہ. تہ توانم نظر بہ احوالی روحی و وہقتیان، شاہدی لہ سہر رسالہ تی

(نوح) و (إبراهيم) و (موسى) بدهم، له حالیان دهرئه که وی، (خیالیون) نه بوون، حالیان به حالی جنابی رسالهت په ناهه ئه چی.

رابعاً: (محمد المصطفى) (ﷺ) خاتم الانبياء والرسله. (لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ) أَجَلِي رسالهت و نبوهت، نهايه تي به رساله تي نه وهات. شاهدي نه دهم، زه ماني رسالهت و نبوهت، تشريعي و غيره تشريعي له سره نه وه ختمه، پيغه مبهري ئاخري زه ماني رساله ته. زه ماني وي زه ماني ترقي عموميه، زه ماني ادراكي قواعد، زه ماني دقه ته له اموري معتاده، غايهت به افاده، زه ماني سقوطي خوارق و خرافاته، هر جنابي (محمد) (ﷺ) بوو، يه كه و ته نها مقابلي عالم پاره ستا، كوره يي ارضي دوژمن بوو، دوامي كرد، صبري نواند، موفق بوو. نه واني دواي نه و ادعاي پيغه مبهريان كرد، چيان كرد؟ غه يري ده عوه تي پيريژنانه نه مه ش ئيشي كه، ئيشي نا مهردانه! له به يني (سُجَاع) و (كُذَّاب) ئاشكرايه له و مه يانه، امثالي (بها) فهندي، رسولي سلامن؟ وه ي مباره ك نه بي، له وه تي تشريفي نا مباره كيان په يا بوه، به جاري فتنه و فساد و خلاف به رپا بوه! به راستي نه مانه به ناوي سلام، دوژمني سلامن. سلام سلامي خوايه، حضره تي (محمد) (ﷺ) بشاره تي پي دايه (السلام علينا وعلى عبادِ الله الصالحين) له طرف نه و اعلان كرايه. مه ردبن، ببن به عبادي صالح، صالحي دونيا و قيامهت، نه مه خو يه تي باقي هه مووي هاش و هووش و هه بايه، والسلام عليكم!

وه بعد كُلِّ الشَّهَادَةِ، شاهدي نه دهم، حضره تي محمد (ﷺ) زينهت و شكوهو جلال و عظمه تي دا به رسالهت. حقه رسالهت فخر به حضره تي محمد المصطفى (ﷺ) بكا، إلهي شهادته تم قبول كه ي.

نه و جا و هره ناظران چيه به (وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ) كرديه سوره ي (رعد) تفسير ي ته واو بوو، نوره ي سوره تي (إبراهيم) ه.

قورئانی ضائع ئه بئ. ئه وی (طوبی) بکاته داری سایه دار، ئه بئ (ویل) یش بکاته شتی مقابلی ئه و. جئ یه وایی باسی لی نه کری باشه.

ظاهر له کلامی (ابن جریر) که تفسیری (وهیل) به وادی هکذایی ئه کا، (من) له ﴿مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ﴾ تبعیضی یه. عباره تی نقل ئه کا تا عره بی زان تی فکرن (ألوادی الذی یسیر من صدید اهل جهنم لمن جحد وحادنیته وعید معه غیره من عذاب الله الشدید) اما مُحقیقه کان به (هلاک) و (حرارهت) تفسیری ئه کهن ﴿الذین﴾ ئه و کافرانهی ﴿یَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا﴾ حتئ وا که ترجیحی ئه کهن ﴿عَلَى الْآخِرَةِ﴾ خویان له متابعی هه وا و هه و هس ناگویزنه وه، علاوه علی هذا ﴿وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾ منعی عباد ئه کهن له ریخی خوا، له ریخی راست ﴿وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا﴾ ریخی خواریان ئه وئ، یاخود ذمی ریخی خوا ئه کهن، ریخی خواره، قابلی سلوک نیه ﴿أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ﴾ غه رقن تیخی دا خویان گومپراهن، خه لقیش گومپراه ئه کهن، وهریان ئه گیزن، ئه وانه نایه نه سه ریخی راست أبدا. ئه وانه آلانیش له (ئاورویا) له (أمریکا) زورن، تشویهی دینی حقه ئه کهن، انواعی کاره هایی ناشایسته، نسبت به حضره تی رسالهت په ناه ئه دن. له وه قتی إستلائی انگلیز، حاکمی سیاسی کوئه (په ندیل) ناو، ته ماشای ئیمه ی ئه کرد، له قیام وقوع وئادب و خواردن ولباسی آده میانه تعجبی ئه کرد ئه ی و: له مه کته ب ئیمه بیان دهرس ئه دا، (کورد) قه ومیکن، وه حشی، آدم خور، وه ک گورگی هار! "ئهمانهش رؤسای دینی (عیسی) ان، رسولی سلام؟! ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ قَوْمِهِ﴾ ئاورویایی ایمانیان به (موسی) و (عیسی) هه یه له گه ل اختلافی لغت و قومیهت. رسولی عه ره بی به (فرسانی) و (عبری) چۆن وه حی بو دی له ناو قومئ عه ره بی؟ ابتدای رسالهت له ناو چ قومیکه به لسانی وان ئه بئ، جنابی رسالهت په ناه، هه رچه ند عمومی رساله تی هه یه، لکن بعثتی به لغه تی عه ره به، عه ره بیکه نشأتی له ناو وانه. نازانم کی خیالی ئه وه ی ئه کا، جنابی رسول به لسانی هه موو شعبی عه ره ب ارسال کراوه؟ عه جه ب ئه وه یه، له (بحر) نقل ئه کهن (سببی نزولی نایهت - گویا -

قریش وتوویانہ (بۆچی کتیبہ کانی دی هه موو أعجمیه، ئەو کتیبہ عەرهبیہ؟)، له (أبو بکری واسطی) نقل ئەکەن قورئان (50) لغتی تیایه له غیرى عەرهبى بهس (فارس) و (نبطی) و (حبشی) و (بربری) و (سُرّیانی) و (عبرانی) و (قبطی) ذکر کردیه، (کوردی) و (تورکی) بحثی نیه! ﴿لُبَّيْنًا﴾ ئەو رسوله که ﴿أَهُمْ﴾ بۆ قومی خۆی. چۆن ئەبێ قوم عەرهبى، لسان عبرى؟ ﴿فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ﴾ کى؟ ﴿وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ﴾ له تفاسیلی ئایات عَلَلْ دەرئەکهوئى، وإلا دوودلئى، مساوی بۆ قبولئى حق، یهکی بهههوهس کفرى تیا خلق کا، یهکی ایمان، نایهته خیال و تصوورو مستحیله له جنابى (حق)، (رَبُّ الْعَالَمِينَ، أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، مُرْسِلِ الرُّسُلِ، هَادِي السُّبُلِ) ﴿وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ حکیم کارى بئى جئى ناکا، وهلو، قادر وقهاریش بئى ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى﴾ (عليه السلام) ﴿بِآيَاتِنَا﴾ بۆ قومی خۆی، به چ لسانی؟ به (هندى) و (ديلمى)؟ حاشا ﴿أَنْ أَخْرِجَ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ﴾ خاصة ئەو ظلماتى به سایهى خوارق که وتبوونى ﴿إِلَى النُّورِ﴾ علم، نظر، فکر، أخلاق، تربیه، إستفاده له ئایاتى (کون) یه ﴿وَذَكَّرَهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ﴾ به و آیامهى که وقاعى گه وره گه وره یان تیا واقع بووبوو، ئى خۆیان، وهئى سائرى أقوامى رُسلی سالفه ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ﴾ له و تذکیره بۆ انسانئى گویدئیر ﴿لآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ﴾ ته ماشای أحوالى مؤمنه کان کهن، چۆن صبریان گرتیه؟ له چ شدائد ثابت قدم بووین؟ أهوالیان به سه ردا هاتیه، تا گه یشتینه دهره جهى یأس، ئیوهش لى الأیجاب صبر کهن ﴿شَكُورٍ﴾ ته ماشای نجاتى مؤمنه کان و گرفتارى أعدایان کهن، أداى شُکرى خواى بکهن و بزائن، عاقبهت بۆ وانہ ﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ﴾ ئەمهى بئى شك به شئى اسرائیلیینه. ﴿ادْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ﴾ گه لئى کهس، گه لئى قوم، آیامى محنه تیان له فکر نامیئنى، مَغْرور ئەبن، ئەکه ونه ناو بحرى شهوات، دوايه خراپتريان به سه ر دئى. که م کهسى، که م قومئى، قومئى به طالع وبهخت و شانس و عقل، آیامى سابقه یان له یاد ناچئى، دائم الاحتراس ئەبن، له مَنکوبى ومغلوبى، غایهت ئەترسن، ئەمرو غه مى پاش هه زار سال ئەخون ﴿إِذْ أَنْجَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ﴾

خۆتان ئه زانن چ جبار وقهّار و متسلط بوون له سه ر ئیوه ﴿یسوّمونکم﴾
 ده ر خواردیان ئه دان ﴿سوء العذاب﴾ انواعی مراتبی شدتی، خۆتان ئه یزانن، له
 هه مووی زه حمهت تر ﴿ویذبجون أبناءکم﴾ تا إنقراض بن، پیاوتان نه مینی.
 ﴿ویستحبون نساءکم﴾ ئه وانیان ئه هیشته وه، ألبه ته غرضی نالایه قیان بووه،
 لاشک خویان ئه یانزانی ﴿وفي ذلکم﴾ له و نجاته ﴿بلاء﴾ إمتحانه، إبتلایه به
 نعمهت، شکرى ئه که ن، یا له فکرى ئه که ن؟ ﴿من ربکم عظیم﴾ گه وره موجدی
 شکرى بى پایان. نجات بوون له عذابى ذلّهت، فوق النعمه ته ﴿وإذ تأذن ربکم﴾
 بو ئیوه، وه کذا بو هه موو عالم، إعلان ئه کا، له و مقامه (تأذن) قیاس له (قال)
 ناکرى ﴿لئن شکرتم﴾ به لسان نا، به عمل ﴿لازیدنکم﴾ له نجات ئه چن بو
 (إستیلاء) ﴿ولئن کفرتم﴾ خۆتان هه لئه ته تینن، مادام خوا نجاتى داین، له
 فرعون، نایه لى تووشى به لایان بین، بو دفعی إعدامان، حاجهت به سعى ئیمه
 نیه ﴿إن عذابى لشدید﴾ واگرفتار ئه بن ده رناچن. واقعا قومى اسرائیلی،
 شکرانه ی خویان نه کرد، دوچار بوونه وه، وه کذا قومى عه ره ب، پاش عزو
 إستیلاء که و تنه ذل و إستعباد ﴿وقال موسى﴾ ئه ی أمه تی محمد گویتان لى بى
 ﴿إن تکفروا﴾ کفرى ایمانى، یا کفرى إحسانى ﴿أنتم ومن فی الارض﴾ إلی الابد
 ﴿جمیعا﴾ بلا إستثناء فرد او قوم او شعب ﴿فإن الله لغنی﴾ له ئیوه و سائرى
 من فی الارض، وه له شکران وه ایمانان ﴿حمید﴾ له ذاتى خوى، جا مه لین
 (ئیمه خو شه ویستی خواین، عنایه تی ده رباره ی ئیمه زوره، دُرارى رسول و
 (رسل)ین، اولیاء الله و أحبباء الله و أبناء الله ین) ئه و او جوو هه لئه تان،
 موسلمان بو؟ مادام ایمانیان هه بوو، رسولیان خاتم الرسله، کتیبیان آخر
 الکتابه شرعیان نه ایه تی شرعى سماویه، نه ئه با به اسرائیلیات خویان
 بفریوینن، دواى هدایهت و نور، ظلمات تراکم کا به چى إزاله ئه کرى؟ ﴿الم﴾
 ﴿یأتکم نبؤ الذین من قبلکم﴾ ئه وانى پیش ئیوه له أممی سالفه ﴿قوم نوح و عاد﴾
 و ﴿ثمود﴾ نوعا ما احوالى وانمان زانى ﴿والذین من بعدهم﴾ پاش قومى (نوح) و
 (عاد) و (ثمود) ﴿لا یعلمهم﴾ به تفصیل کمى و کیفى ﴿إلا الله﴾ ذو العلم

المحیط. لازم نیه هه موو نسب مجهول بی، لکن (كَذَّبَ النَّسَابُونَ) راسته، (خاصةً)، زهمانی بی قلم و تاریخ ﴿جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ﴾ خُلصی أقوال ئەمهیه، ئایاتیان بو نواندن ئهوی إقتراحیان کرد، به جی یان هینا ﴿فَرُدُّوا﴾ قه و مه کان ﴿أَيَّدِيَهُمْ﴾ دهستی خویان ﴿فِي أَفْوَاهِهِمْ﴾ ته ماشای (ایدی) و (أفواه) که به إعتباری (حقیقهت) و (مجاز) وه مرجعی (ضمیر) چه ند قسهی أفواهی تی دایه؟ جی تعجبه. رهنگه إنسان ئەنگوستی خوی بگهزی له تائرو جبرهت، وه کهس معنای (فی) به ظرفیهت نه فه رمووه، هه ر به (علی) و (إلی)، با منیش دهستیکی تی وهردهم، زوبانی قلمی بو به حرکه خه م، (ضمائر) بو قوم، (ایدی) و (أفواه) به مه عنا دهست و زار، (فی) ظرفی، ظاهر وایه له وهقتی ده عوه تی (رُسل) ئەمانه دهستی خویان هاوشتبیته ناو زاریان و هاوچویان پی کردبی، له گه ل دهنگ، به هه یئه تی، ناشیرینی مستهزئانه، رُسلیان مشوهش کردینه، له بهر هاووهویی غه لده غه لده، کهس گوپی له قسه یان نه بووه. ﴿وَ﴾ وه به صریحیش ﴿قَالُوا﴾ به رُسلیان ووتیه ﴿إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ﴾ به رسالهت، به دلائل، به شریعهتتان ﴿وَإِنَّا﴾ بالخاصة ﴿لَفِي شَكٍّ﴾ شکگی گه وره ﴿مِمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ﴾ له کلمه ی (لا إله إلا الله) خوا هه ریه که نابی به دوو ﴿مُرِيبٍ﴾ ئەمان خاته قلق و اضطراب، دلمان بو توحید ناچی ﴿قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِي اللَّهِ شَكٌّ﴾ له وه حدانیه تی إلهی شک وریب و تردده هیه؟ ﴿فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ عالهم شاهده، نَظْمی ناطقه به وحدانیهت و مُبْدَعِي ﴿يَدْعُوكُمْ﴾ له سه ر زوبانی رُسل ﴿لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ﴾ له سیئاتی سابقه، علمای کلام ئەفه رموون (وحدانیهت به وقولی رسول إثبات ئەبی) به لی پاش تصدیقی رسالهت وایه. أمّا اصلی وجود به قول إثبات نابی، له بهر (دور).

به ته ووی شرائعی رُسل نازانین، تابلیین (مِنْ) (تبعیضی) یه یا (بیانی) یه؟ نظر به حدیثی رسالهت په ناه، له دین، (مُبَيِّن) ه (الإسلام.. يَجِبُ مَا قَبْلَهُ حُقُوقِ اللَّهِ وَحُقُوقِ الْعِبَادِ) ﴿وَيُؤَخِّرُكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى﴾ أجلی طبیعی، فی الحقیقهت دین، بو حیاتی إجتماعی وهك (طبیی واقی) وایه،، (سلب) و (نهب) و (قتل) و

(حرق) کەم ئەبێ، یا نامینێ. ئەگەر احکام بە حَق اجرا بکری، دوشمن ناتوانی طماعیان تی کا، ما دام بە إتفاق بن، رابطەهێ إخوہتی دینیان بە قووت بی، چ جایە بمرن؟ أمەتی دی، زیندی ئەکەنەوہ. عومری نویمان پی ئەبەخشن. لکن ئەو حیاتە بەو روھە زۆر کەمە. هیچ أقوامی بعد الأیمان بە تەمامی رعایەتی دین ناکەن، خلافەتی إسلامیە کە روحتی مجرد بۆ حیاتتی خۆش بوو، مع الأسف مەدی تەشکی و تکاملی و توقفی و انحطاطی وە إنقراض لہ (30) سال تی نەپەری! ﴿قَالُوا﴾ قوم ﴿إِنَّ أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا﴾ فِطْرَةَ، چ زیدەبیان نیه. جیی تفاضلی انس و ملک نیه، مع أَنّه ئەوانەهێ ملائکە بە (بناتُ الله) ئەزانن، ملکیان بە سەد هەزار درەجە، وەک (مُعزلی)یان، لا لہ إنسان گەورەترە. قومی عبادەتی گاو و سەگ بکەن، ئەبێ شرفی بشریەتیان لا چ بی؟ ئیو وەکی ئیمە رسول نین ﴿ثَرِيدُونَ﴾ بە دەعوای رسالەت ﴿أَنْ تَصُدُّونَا﴾ وەرمان گیرن ﴿عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا﴾ رێسەتی دینی، گەورەیی ببیتە ئیئوہ ﴿فَأَتُونَا بِسُلْطَانٍ﴾ برهان و حجّەت و دەلیلی ﴿مُبِينٍ﴾ واضح و ناشکرا، تا پی قسەمان نەمینێ. ئەو (بیئات)ی (إرائه)یان کردبوو، لایان چ نەبوو، إقتراحی زیاتریان کردیە، تا گەیشتیانە (أرنا الله جهرة) ﴿قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ﴾ بە نەرمی و لطفی، بەلّی وایە ﴿إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ﴾ معلومە دەعوای مَلکی ناکەین ماھیەتمان ئیکە، أمّا تفاوتی عقل و علم و هوش و تفکر و تدبر و إنکار ناکری ﴿وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾ لہ اولی نشأت بە مواهبی فطری، دووہم بە مائری کسبی، إمتیاز ئەداتە بعضی عباد، بە قوایە زۆر تفوقی ئەکا، حتّی بعضی لہ علمای حکمەت إدعا ئەکەن أرواحی بشری مختلفی باطاھیەتن، نفسی مجردی رسول و حکیم، نابێ وەک نفسی گاوان و شوان بی، کوردی ئەلی: (تا خوا کیوان نەبینی بەفریان ناویتی) سبحان الله بشر له گەل بشر چه ند خراپه، بشر چه ند چاوه له دهره، چه ند له چاکه ی یه کدی بی خه به ره! مع أَنّه إنسان بۆ إنسان روھە، أعضاء، بۆ دەردی دەرمانە بۆ نەخوشی طبیبە، بۆ فقیری دەولتە، بۆ بی دەسەلاتی قووتە، بۆ بی کەسی کەسە، بۆ ھاوارکەری فریاد رەسە، یارە،

یاوہرہ، غم خورہ، غم بہرہ. وہك (سعدی) ئه لئی: (بنی أدهم أعضایى
 یه كدیگرنده...) مندالی بگریه، بهكی ژیر ده بی؟ بهكی دهره وی؟ خلاصه بشر
 بی بشر چی پی ناکری. وه قتی دره وی سه پان درونه ئه بی؟ مع هذا دائم
 له گهل یهك عدون، چاوه نورپی ملائکه و جنوکانن، منتهی یهكدی نازانن. حقیقه
 إنسانی چاك له هه موو عالم بو انسان چاکتره. إنسانی خراپ بو إنسانی له
 هه موو شتی خراپ تره. ئه گهر رؤسای ادیان و اقوام نهختی باش بان، قهت
 إنسان له گهل یهك وا بهد رهوشته ده بوون. هه ریهك به ناوی شخصی، بوون
 به دوژمنی یهك، بی عهدو وه فا و نمهك! ﴿وَمَا كَانَ لَنَا﴾ نه بووه ونابی، لایجوز
 لایصح ﴿أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ﴾ به گویرهی اقتراحتان ﴿إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ اذنی
 تکوینی عادی ئه وه، اراده بکا ئه یکا ﴿وَعَلَى اللَّهِ﴾ دون غیره ﴿فَلْيَتَوَكَّلْ
 الْمُؤْمِنُونَ﴾ له ایامی محنت صبر گرن، اعتمادیان له سهر خوا بی ﴿وَمَا لَنَا إِلَّا
 نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ﴾ موجب وسبب چیه؟ ﴿وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا﴾ هه ر قهومه به
 گویرهی ظروف نوعه رییهکی هه یه، پییدا بروا ئه گاته مقصد ﴿وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى
 مَا آذَيْتُمُونَا﴾ اذیه تی (ما) به الأذیة ﴿وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ﴾ مؤمنی
 متوکل دوام کات ﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾ ئه وه اساساً قولی رؤسایه کیانه،
 ئه وانیش بی تبعه چیان پی ناکری. سوادی اعظم امر بهریانن که وابی قول قولی
 هه موویانه ﴿لِرُسُلِهِمْ﴾ هه ر قومه به رسولی خوئی ده گوت ﴿لَنُخْرِجَنَّكُمْ﴾ له گهل
 أمهتتان ﴿مِنْ أَرْضِنَا﴾ دهرتان ئه کهین ﴿أَوْ لَتَعُودَنَّ فِيْ مِلَّتِنَا﴾ یا ئه گه ریینه وه،
 دینه وه سهر دینی ئیمه، دینی خویمان. ئه وجا این المفرد؟ کوو له دست
 قهومیان نجاتیان ئه بی؟ گه رانه وه نه ممکن، ئاوه له کردنی دارو دیاریش تحملی
 مشکله، فما النذیر؟ ﴿فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ﴾ له وه وه قته وه قتی بی چاره یی و بی
 دهره لاتی ﴿رَبُّهُمْ﴾ به صورتهی قطعی ﴿لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ﴾ دیاره ظالم کیینه،
 وه له آیه تی ﴿وَلَنُسَكِّنَنَّكُمْ الْأَرْضَ﴾ له دارودیاری خویمان ﴿مِنْ بَعْدِهِمْ﴾ پاش
 هلاکیان دهرئه که وی مراد ئه وانن که عنادیان له گهل رسل ئه کرد ﴿ذَلِكَ﴾ ئه و
 دوام وسکونی ئیوه فی الأرض پاش فهوتانی قوم، ﴿لِمَنْ خَافَ مَقَامِي﴾ له

مقامی خوا مرتہ بہی ألوهیہت و ربوبیہت و خالقى بترسى، لای به حورمہت و جلال بی، شریکی بؤ صاحبی مقام پہ یا نہ کا۔ حضرہ تی کبریائی نہ ہینیتہ ریزی ممکنات و طبیعیات ہیچ شت له ممکنات و طبیعیات، نہ باتہ مقامی الہی۔ مع آنہ ہیچ امہ تی ہیچ قومی، حتی حکمای الہیون بہ تہ واوی حفظی ئہ و مقامہ یان نہ کردیہ، سوادى أعظم له (ملیون) له و جہتہ، له مشرکان خراپترن ﴿وَحَافٍ وَعِيدٍ﴾ وہ له وہ عید و انذاری خوا بترسن ﴿وَأَسْتَفْتَحُوا﴾ ہہردوولا، یا رسل ئہ وہ اظہرہ، جنابی حہق دوعای قبول کردن۔ ﴿وَحَابَ كُلُّ جَبَّارٍ﴾ مُتَكَبِّرٍ عال ﴿عَنِيدٍ﴾ حہق نہ سہ لمین بہ ہیلاک چوون، تکبر و تجبر بہ نعمت، غرور ئہ دا، بی تأمل و تفکر و احتراز ئہ بی صاحبی، ناخری ئہ فہوتی، ئہ وہ بؤ دنیای ﴿مِنْ وِرَائِهِ﴾ دواى ئہم جبّارى عنیدی قاسی یہ، له داری عقباً بؤ ویہ (بؤی دی) ﴿جَهَنَّمَ﴾ ائہ دوواوہی ہہ مووی ئہ گیری، نجاتی نابی۔ تفسیری (ورا) بہ (قُدَام) بہ (بین یدیہ)، لام خوْش نیہ، احتیاجی بہ تاویل ہہ یہ۔ سَواءِ مشترکی لفظی بی بہ مہنا (قُدَام) و (خلف) بی، یا معنوی بی، بہ مہنا (ما توارای) و بزر بی، یعنی جہننہم و قعری ﴿وَيُسْقَى مِنْ مَاءٍ صَدِيدٍ﴾ کیم و خوزاوک له بدال موادی کوولی (أشربہی روحی) ﴿يَتَجَرَّعُهُ﴾ قوم قوم بہ یہ ک جُرعه ناتوانی نوشی گیانی کا! ﴿وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ﴾ له گہرووی ئہ مینى، نیزیک نیہ بہ سہولت بہ گہرووی دا بچیتہ خوار ﴿وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ﴾ أسبابی مردن ﴿مِنْ كُلِّ مَكَانٍ﴾ له ہہموو اطرافی دنیا، له ہیچ جہت خوْی نہ دہ پاراست له آخرت ہالمناسبہ، له ہہموو جہت أسبابی مردنی بؤ دی، ہہر بمری (جبّاری عنید) بہ کوردی پییان ئہ لین (لووت و لموز، قہ پوز بلند) خصوص دواى ذلہت ببیتہ عالی، مُتجاوز له حد ﴿وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ﴾ زوریش حہز ئہ کا بمری، اَمَّا نامری، زہمانی مردن پوی (لِکُلِّ أَجَلٍ كِتَابٍ) ﴿وَمِنْ وِرَائِهِ﴾ له گہل ئہ و ہہموو آلامہ ﴿عَذَابٌ غَلِيظٌ﴾ تیر، خہست (کماء صدید) نَظَر بہ و مائی مقطرہ، حدی نہ بی (کوثر) ہ! ﴿مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ﴾ مربی و منعیمان - لای حَقیر - کفرانی نعمتی و ہحدہت و إتفاقہ، شکرانہی خوا ناکہن، بہ تکبر و تجبر و عناد و غرور،

متفرق ئه بن جهنگی خانه گیان ئه که ویتته، مابین. اصلی تفرقه له ئاراء و میولیانه، وه ظهوری وخامه تی له اعمالیان دهرئه که وئی، بویه ئه فه رموی: ﴿أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ﴾ مشکی خوی قوه تی نیه، سووتاوه ﴿أَشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ﴾ به مشکی یه که، که با، بیبا به سرعت ﴿فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ﴾ له رۆژی ره شه با، ره شه با له بعضه ایامان زور زور به قوه ت ئه بی، انسان ئه ترسی بُنیانی مرصوص له بناغه وه هه لکه نی! ﴿لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى شَيْءٍ﴾ له پۆژی لی قه ومان، له وی کردوو یانه له زه مانی کفران، وایان زانیه باشه، که لکیان ئه گری، ئه وئی رۆژی فائده یه کی لی ئه بینن. لکن هیچی لی وه رناگرن. قومی جباره ریک ناکه ون، انسانی متکبری عنود استشاره ناکا، له بهر غرور فکری اصابه ی نابی، هه موویان خائب وخاسر دینه دهر ﴿ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ﴾ زور دور له حه ق صواب ﴿أَلَمْ تَرَ﴾ ایها الرائی، الجبار، العنید، نظر که ﴿أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ له نایات بۆتان معلوم نه بوو که خوا خه لقی ئاسمان و ارضی کردیه؟ ﴿بِالْحَقِّ﴾ به وه جهی لایق چ نظامیکی هه یه، بۆ ئیوه، چه ند انواعی نعمه تی تیا یه، نازانن خالقی واعظیم وغالب، له سه ر علوی و سفلی، غه نی له ئیوه، چ په کی له سه ر ئیوه نه که وتوو، اسرائیلین، عه ره بن، اسماعیلین، کوردن، تورکن، اولادی رسلن، أحفادی گاوانن، (کله سوی) ﴿إِنَّ يَشَاءُ يَذْهَبِكُمْ﴾ ئه تانبا، ئه فه وتین، محو نابوود ئه بن، وک رمادی بابردي ﴿وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ﴾ نوئی، علاقه ی له گه ل ئیوه نه بی. چه ند شعوب فه وتان، دوا ی وان، اقوامی دی تشکلیان کرد. چ بوو؟ ارض و آسمان وه ک خویه تی. ئه مه له نگه ری، ارض و آسمانه، ئه مه (حجة الله) یه، ئه وه (آیه الله) یه، (ناقة الله) یه، به ئه مری ئه و ئه پوا، ده وری دۆلابی فلك وه ک خویه تی. ﴿وَمَا ذَلِكَ﴾ ئه وی ووترا ﴿عَلَى اللَّهِ بَعِزِينَ﴾ زه حمه ت نیه، به ئاسانی ئه ی کات، گرانی ماددی، معنوی نیه. ذلی ئیوه دیاره، جبروتی به لاف و گه زاف وتهور و بؤفه. ئه وا هلاک کران، زیندوو بوونه وه ﴿وَبَرُّوا لِلَّهِ جَمِيعًا﴾ رئیس ومرؤوس، تابع و متبوع، ضعیف وقوی، جبار و مجبور ﴿فَقَالَ الضُّعَفَاءُ﴾ به جباره کان و مستکبره کان ﴿لِلَّذِينَ

اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا ﴿﴾ ره عیه و کرمانجی ئیوه بووین، به دواى ئیوه که و تبووین. جبّاری به راستی، غالب به قوهی معنوی، له سهر قلوب و میول و مشاعر، شیخه کانن، ئه بوو زور ئاگیان له و ئایه ته بی **﴿فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا﴾** ده فع ئه که ن له ئیمه **﴿مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ﴾** شتی له عذابى ئه توانن له سهر ئیمه لای دهن، هه لای گرن، بنۆرین چتان پی ئه کری؟ له دنیا به قسان هه ئتان خه له تاندین! **﴿قَالُوا﴾** مشایخه کان، رئیسه کان له رووی عجزه وه **﴿لَوْ هَدَانَا اللَّهُ لَهَدَيْنَاكُمْ﴾** مع آنه به راستی درؤ ئه که ن. خوا هدایه تی دابوون، پئی بو نأشکرا کردینه، رُسلی بو ناردینه، به هدایه تی خوا راضی نه بوون، إبیان کرد له بهر تاوی حقوق. کبر و آنانیه ت و حُبّی رئاسه ت، گو مراهی کردن، ئه وانیش به سلبی عقول، به ایجای عواطف و میول ره عیه یان منع کرد، له إتباعی حه ق با وجودی، نفعی وانی تیا بوو، له دین و دونیا. سبحان الله مسئله ی خلقی أعمال، کوو تفره قه ی خستینه ناو، بی هیزی کردن، ریمان لی گورا (تَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْنَا، إِنَّا لِلَّهِ) **﴿سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرَعْنَا﴾** بی ئارامی، فه ریاد، هاوار هاوار، پهل پهل، هه لپه هه لپه که یین؟ **﴿أَمْ صَبْرْنَا﴾** تحمل که یین **﴿مَا لَنَا مِنْ مَحِيصٍ﴾** گرفتار بووین، قورتار بوونمان نیه، چ جی یه نیه، تیا نجاتمان بی! أقویاء، جوابیان دان به و جوابه **﴿وَقَالَ الشَّيْطَانُ﴾** جبّار الجبابره، مُضِلٌّ وَمُغْوِي أُنَام، رئیس و مرووس، حتّی عالمی تامُ العلم، صاحبی قوه تی قاهره، له تلبیس و تمثیل، لای خیالیونان، له سهر ئه و حاله ش نطقی ایراد ئه کا، جوابی حه قی لی دست ئه که وی ئه و جا ته ماشاکه، ئه وانه له ابلیس به تلبیس ترن! **﴿لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ﴾** حُکم ته واو بوو، إنفاذ کرا، حساب خلاص بوو، هه ر که س به جزاو پاداشتی خوی گه یشت **﴿إِنَّ اللَّهَ﴾** جَلَّ جَلَالُهُ وَعَمَّ نَوَالُهُ **﴿وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقُّ﴾** له دونیا، ئه و دیتان چۆن موافق دهرچوو، که چی بی وه جهو بی معنا، به لکو به مُتباعه ی مه یل و عواطف، بروتان به وه عدی نه کرد **﴿وَوَعَدْتُمْ﴾** وعدی باطل، گوئی مه دهنه رُسل، قیامه تی چی؟ حساب و کتاب بو حیاة هه ر ئه وه نده یه، لذائذی دنیا له دست خویان مه دهن، ئه گه ر قیامه تیش بی، خوا أرحم

الراحمينه، رسولى اكرم تكاكاره، نيوه ذريه تي رسلن، اُمه تي خوښه ويستن،
 خوا نيوه عذاب نادا، به بهر كه تي، اولياء الله يان خوا له نيوه ش خوښ نه بى
 (به بها، نه ميده هت، به به هانه يه، ده هه د) نيوه پرواتان به من كرد، دوام
 كه وتن ﴿فَاَخْلَفْتُمْ﴾ نه وه نه بينن، هه مووى بوف بوو ﴿وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ
 سُلْطَانٍ﴾ چ قوه ت و قدره تم به سر نيوه دا نه بوو، تو بزم لى نه كردن ﴿إِلَّا أَنْ
 دَعَوْتَكُمْ﴾ وهك صه ي بو نان، كوچى كوچيم بو كردن ﴿فَاسْتَجَبْتُمْ لِي﴾
 ده عوتتان قبول كردم، دوام كه وتن، بناء عليه ﴿فَلَا تَلُمُونِي﴾ لومه م مه كه ن
 ﴿وَلَوْمُوا أَنْفُسَكُمْ﴾ سه رزه نشتى نفسى خوتان كه ن. حقيقه (اعدى عدوك نفسك
 التي بين جنبيك) كه سى به حس بى، له خوى فكرى نه زانى شتى هه يه، له
 نه نده روونى نا سه كنئ، على الدوام تحريكى انسان نه دا، بو خراپه. اصلا رپى
 چا كه ت نيشان نادا، به خه ياليش. بو سيئات نه با، نه گهر نه وه نه بى شه يتان
 چى پى ناكري. قواى نفس، كه ضعيف بوو، هه زار جار إبليس فووى تى كا،
 ده ماري ناجووليتته وه. نه و قواو لذائذ وشهوانيه يه انسانى مغلوب نه كا. له
 داخلي نه گهر امين بى، دوشمنى خارجى چى پى ناكري. دز به شاره زايى مالت
 نه توانى دزيت لى بكات. حقا نه گهر نه وه جه ندرمه يه داخليه نه بى، كيدى
 شيتان زور واهيه، سلطان وجرى نيه. نه بى انسان ناگادري نفسى خوى بى.
 اما خياليون، به خيالى واهى خويان قوه ت و قدره تي عجيبان دايتته شه يتان،
 (خوى نه كاته ممثلى خوا، عرشى (بين السماء والأرض) بنا نه كا، ملائكه ت له
 دورى راده وهستن، حه ول نه دات، به و نوعه، صديقان اغواء نه كا) حاشا ثم
 حاشا، هه مووى خيالاتى خوiane، نه گهر نه وه صديقانه لايان وانه بى، خوا تمثلى
 نه كا، وه خويان دئما خه ريكى تمثلى خوا نه بن، شه يتان نه و تلبيسه ي پى
 ناكري. (مع انه) تلبيسى خويان، قوه يى تمثليان ته واوه له بهر سهوله ت
 وانه زانن، شت بويان تمثلى نه كا.

نه وه ش سببى چاو قووچاندن وخيالى له عالمى نورانيه. بعض نه لين
 (پيغه مبهري ده دزن، شىخى ده دزن) خوت نه زانى خوايه نه مه چون نه بى؟

ته ماشای ملکوتی سماواتی أرض کهن، له نایاتی خوا استفاده بکن، مُحَقَّق
 بزائن ټوانه به فریادی نئوه نایه، وهك شهیتان به فریادی اهلی جحیم نایه
﴿ مَا أَنَا بِمُصْرِحِكُمْ ﴾ ههزار سال ھاوار کهن، بی ھووده یه **﴿ وَمَا أَنْتُمْ
 بِمُصْرِحِي ﴾** هه رچه نده ھاوار که م، نئوه به ھاوارم ناگهن، بو نجاتی یه ک چمان
 پی ناکری **﴿ إِنِّي كَفَرْتُ ﴾** خو م ایمانم نه بوو، **﴿ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِي ﴾** له و اموره
 عظیمه که له خوا ټه وشیته وه، ټه و قدره ته، ټه و سلطنته، ټه و هونه ریاته، ټه و
 علمه محیطه تصرفه به ادنی دغده غه یه باویمه، دلّی دوو ملیار بشر، ټه وانه
 کاری من نیه، غهیره ممکنه، کافر م به شرکتان به (ما به اشرك) تان **﴿ مِنْ
 قَبْلُ ﴾** له داری دنیا. حاصلی خو تان به او هام و خیالاتی خو تان منتان کرده
 شریکی خوا! (حقیقه) لای خیالیونان (إلاه الأرض) ه! **﴿ إِنَّ الظَّالِمِينَ ﴾** متجاوز
 له حد **﴿ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴾** ټه توانم بلیم عذابی ټه و ظالمانه له عذابی شهیتانی به
 نئیش تره تووخوا بنورن بعضه نقال ټه لئین (شهیتان له بهینی دوو لیوی
 پیغه مبهری چهنه فقره یه کی خویندیه، هه موو به قورئانی تی گه یشتینه،
 پیغه مبهر چ ناگای لی نه بووه حتی نه ی بیستیه، جا له بینی نئوه و شهیتانی له
 روژی خو ی به چاوتان دائه داته وه (که ی من ټه و تاوانه یه م بووه، وه قتی حبیبی
 اکرم، قرآن به سهر عباد دا بخوینیته وه، من له بینی دوو لیوی مباره کی ټه و
 قسه بکه م؟!) وه ی، وه ی براده ره به ته وای گوی بگرنه ټه و (قصه) یه،
 واخه یال کهن حاضری ټه و وه قتن. دقه ت له ایمان و عملی خو تان کهن، جنابی
 حق وقعیه، پاش چهنه هزار سال واقع ټه بی، بو تان بیان ټه فه رموی، تا تووش
 حسره ت وندامه تی ټه ووی روژی نه بن. به جدالی (أشاعر) ه و (مُعْتَزِل) ه خو تان
 محروم مه که ن، به قسه ی غزالی و أمثالی وه لوکی ذواتی زور گوره بن، دائر به
 قوه ت و قدره ت و خارقی شهیتانی و تمثیل و تمثّل، له ریی خوا خو تان مال و یران
 مه که ن. له شهیتان أمين مه بن، به سهر خو تانی غالب مه که ن، وه بزائن خطه یی
 شهیتان وجوابی رئیسه کان اما ټه وان له شهیتان خراپترن ټه و اعترافی شهیتان
 ټه ی کات، ټه وان نای کهن. وه دقه ت کهن، له نظمی قورئان، چ جوانه، چ

ممتازه! ﴿وَأَدْخِلِ الَّذِينَ آمَنُوا﴾ ایمانی صحیح ﴿وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ دلپاکی کارچاک، هه رچاکه یه له موقعی خۆی.

ئه گهر خۆمان له خوا نه کهین، ایمانی بئ عمل وچاکه، چ قیمه تی نیه، بۆ دنیاو قیامهت، بئ وه زنه. ئه گهر اُمْنِیَات لئ گه پئ، ایمان قوّهت ئه ستینی، به سه ره واه و هه وه س ئه که وئ، تَجَبَّرَ وَتَكَبَّرَ وَعِنَادُوا تَلَبُّسُ نَايَه لئ ﴿جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ یه کئ له شعرای عصر بیسته م له دوستیکی خۆم که پیی ئه گوت: "حضره تی محمد (ﷺ)، چونکه له بلادی حاره دابووه، بلادی گهرم، بئ باغ وداغ و جۆو جۆبار. له دهست گهرما عاجز بووه، بۆیه ئه وه نده (کَرَارًا)، (مرارا) وه عده ئه دا له گه ل خه لکی به به هه شت و قصور و آنهار، ئه گهر له بلادی بارده بایه، موژده ی ئه دانئ به مَواقعی گهرم) خوا ئه زانئ باغی سه بزو و خورپه م و پیا یه دار به کۆشک و سه راو و آنهار، ئاوی صاف و زولال خۆشگوار، چله ی زستانئ له (سبریا) یه دا، خۆشه، به ته ماشای دل ئه گه شیتته وه؟ ئیتر بنواره قسه ی اهلی عسرو، و سوسه ی ابلیس فرقیان چه ند زۆره، به لئ لاشک شیاطین الإنس له شیاطین الجن بۆ انسان خراپتره ن ﴿حَالِدِينَ فِيهَا﴾ له ناو باغ و باغات خلود ئه که ن ﴿يَا دِينَ رَبِّهِمْ﴾ له هه ر دوو سه را، اِدامه ی حیات به قدرهت و قوه تی ئه وه، پاش زیندی بوونه وه، انسان نابیتته واجب الوجود دوامی وجودی به اِدامه ی خوا یه. تعلقئ بئ (أَدْخِل) لام زۆر به دقّهت نیه. لام وایه تعلقئ به (أَدْخِل) قطعی علاقه ئه کا، له بینئ ایمان و عملی صالح، وه بئین دخولی جنّهت. دوا یئ دیم بعضئ مُحَقَّق ئه وی عرض کرا اِستحسانی کردیه - زۆر شکر- ﴿تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا﴾ له جنّاتی دا ﴿سَلَامٌ﴾ خۆبه خۆیی، یا ملائکهت یا هه ردوولا، خالیه له هه موو اُکدار، حتئ له (جار و مجروری) نحویان! له گه ل یه که به اُمینی رائه بو یرن ﴿أَلَمْ تَرَ﴾ ائها الرائي ائها الجبار ﴿كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا﴾ دای رژاندووه، له قالبی سکه ی لییدایه ﴿كَلِمَةً طَيِّبَةً﴾ کلمه یه پاک و خاو ین، بئ غلّ و غشّ و خیانهت، جامعئ بین القلوب، لئک به ستی دلان ﴿كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ﴾ تمثیل کراوه، به دارئ بئ علّهت، به شوق

ونظارهت ﴿أَصْلُهَا ثَابِتٌ﴾ ده ماري به ارزا رويته خوار، مَحَكَمٌ بُووه، به باى (صِرْصِرٍ) و (كِرْكِرٍ) له جيى خوى رانه قهنى ﴿وَقَرَعُهَا﴾ كه لى (فِي السَّمَاءِ) بَلَدٌ بُووه بُو ناسمان، ره شه با ناي شكينى، نما نه كا، ناشكيتته وه ﴿ثَوْتِي أَكَلَهَا كُلَّ حِينٍ﴾ به هم موو وه قت بهر نه دا ﴿بِإِذْنِ رَبِّهَا﴾ خالقي مُبْدِعِي، مُمَكِّن نيه بَلِيَيْن (به قصدو إرادى صاحبى) تربيه وخدمه تي تاثيرى ه بى له حالى داره كه، اَمَّا وَاِبْرَانَهُ، نه گهر مقصد هم موو فصل بهر نه دا، نه وداره له دارى دنيا نيه. لام وايه بعضى نه لَيْن (نه وه دارى به هه شته) نه گهر (أَكُلُ) عام كه ين، له ميوه ي ته پوهشك، (نخل) و (ميو) وانه، ميوه يان هيشك نه كريتته وه. له زستان و به هار نه يخون، اِقتيات و تلذذى پى نه كرى، دواى ته ماشاى تفسيرى (أَبُو السَّعُودِ) م كرد، نه ي فه رموو: كَلَى وَهَقْتَى كه خوا داي ناوه، بُو بهردانى دار " زورم لا خَوْش بُوو. فِي الْحَقِيقَةِ دار مُثْمِر وَهَك داري (دارخورما، سيو، قهيسى، هه رووچكه، هه رمى، كرؤسك)، حَتَّى گيؤوژو، به لالووك بعضه سال نه گرن، بعضه سال نه ناگرن، ياته واو ناگرن، يا خراپ نه بى. داري هه موو سال له وه قتي بهر گرتن، به رى خوى بدا، ته واو چاك، خدمت و عناية تي پى نه وي، حِفْظِي له حَشْرَاتِ گهره كه، (خَاصَّةً) له (شَوْكِ) ه، نه و حفظ و عناية ته، به راستى هه ر به خوا نه كرى ﴿وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ﴾ تصويرى معقول به محسوس ﴿لِلنَّاسِ﴾ مؤمن و كافر، نى چاك و نى خراپ ﴿لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾ بُو تيگه يشتن شتى زور باشه، جيى ئوميده، حَتَّى بُو كه م فكران، نه وه مَثَلِي كلمه ي طيب ﴿وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ﴾ پيس موجبى تفرقه و به له كى، دل پيسى ﴿كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ﴾ نه عروقى به ارزا چوووته خوار، نه فروعى بُو ناسمان بَلَدٌ بُووه، نه به رى خَوْشِي هه بى. ﴿اجْتُنَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ﴾ جُئِي لاشه ي شخصى گيراو له سه ر نه رزى، ده ستي ده يه له ره گ و ريشه ده ردئ ﴿مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ﴾ له ضربي إلهى ده رنه كه وي، مثلى پيشى ثابته، مثلى ئيره غه يره ثابته (فَأَفْهَمَ)، ايمان كه له دلاندا، شين بوو، ره گى داکوتا، به ده ماراندا رويى اعمالى صالحه له جوارحى ظاهره نما نه كا، له هه موو وه قت عملى صاحبى، نفع نه دا بُو عبادى خوا

﴿يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا﴾ ایمانی راسخ ﴿بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ﴾ مُقَرَّر له بهینی خواو و ئەوان یه عنی (توحید) ﴿فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ قرار گیر ئەبن، ږهگ داده کوتن، له وطنی خویمان سهر بهرز ئەبن، به إستقلالیهت ئەژیهن، دهستی کهس به سه ریاندا ږانابری ﴿وَفِي الْآخِرَةِ﴾ مُخَلَّدی فی الجنان ئەبن، حتّی ئەوان عهدی خوا نه شکینن، خوا ئەوان ناشکینن، حَمَلی له سهر جوابی قبری قولی مردیانه یه. خلاصه له ههردوو جهان ئەگن به مقصدی لا یزول ﴿وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ﴾ ری به مقصد نابهن، له ههردوو جهان گوم ئەبن، بی قدر و قییمهت، ئاواره یی دار و دیار به عذاب واضطراب ئەبن ﴿وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ﴾ بهو نوعه که اشاره ی بؤ فهرموو، پابهندی اقوام و اشخاص نیه. ممکنه له و ئایه ته وهرگرین، ئەوی راسخ الإیمان بی، ایمان چوو بیته ناودلی، تیای قرار گرتبی، سوئی خاتمه ی نابی. ئەوهی به بی ایمانی له دنیا ئەچیته دهر، له حیاتی دنیا، ایمانی نه بووه به راستی وه به قوه ت نه چوو بیته دلی، چ حاجهت به سه ره مه رگ، له صحت و عافیتهت، ناخوشیه کی بیته بهر، ههزار کلمه ی کفری له دم دیته دهر. گه لی متصوفه هه ن، خویان ئەوی به امر بهر، ئەگه ر شخصی خلافی مشره بیان شتی بکا، هجومی ئەکه نه سهر، له دین و ایمان ده چیته دهر، ئەو نوعه (العیاض بالله) حقیقه مؤمن نین، چ جایه (سوئی خاتمه)! ئەگه ر خویمان تمثیلی خوا نه کهن، به تمثیلی شهیتان و هرنه گه ږین، ئەگه ر خویمان قدرهت و قوه تی سلطانی شهیتان و توسیع نه دهن، بهو نوعه شهیتان غالب نابی، ئەگه ر چی ذاتی وه کی (غزالی) مقصدی اعلامی عباده، بؤ مهیا بوون و استعدادو مقابله ی. أمّا سلطانی و به سطوهت و هیبهت و حشمهت و قدرهت انسان خوفی استیلا ی لی ئەکا، هیز له انسان نایه لی، به غیری انقیاد چاره یه نابینی، ئیوه و خودا که سی امر کاته چیا یان شه ږه به رانی بکه ن، داک و یابت زیندی کاته وه، پیته بلین (رؤله ایمانی پی بینه، ئەوه خوا یه) کی مقابلی ئەو معجزه خوئی رانه گری؟! ئیتر انسان لازمه له عدو بترسی، أمّا نابی وای خیال کا، که (بوجه من الوجوه) له بهر عظمهت و کبریائی معارضه ی پی ناکری. خلاصه ترسی

(إحتراس) نہ ترسی (یأس) ﴿أَلَمْ تَرَ﴾ ایہا الرسول ئہی صاحبی نظر وإعتبار عطفی نگاہت نہ کردیہ؟ ﴿إِلَى الَّذِينَ بَدَلُوا نِعْمَةَ اللَّهِ كُفْرًا﴾ کلمہی طیبہ بہ کلمہی خبیثہ، قہومی خویان کردہ جاہل بہ تربیہی خراب عقلیان لی گورین، سلبی قدرہ تیان لی کردن، بہ بی قوہتی مادئی ومعنوی کہ وتنہ گورئی ﴿وَأَحْلُوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ﴾ بازاری کسادی، بی رواج و بی قیمت، بہ کسادی بہ فساد چون ﴿جَهَنَّمَ﴾ (دار البوار) ہ، جیی بہ فساد چوانہ. ئہو رؤسایانہ لہ دنیا وا مہیا یان کردوونہ، بو جہنم، انہ الان بالفعل لہ ناو جہنہ من ﴿يَصَلُّونَهَا﴾ ئہ برزین، گہرمی ئہ چیژن ﴿وَبئْسَ الْقَرَارُ﴾ قرارگاہیان قراریان ﴿وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا﴾ جبارہکانی اقویاء، بہ عقل و ہوش و حیلہ کار، بو عوامی بی عقل شُرکان، لای (رؤما) و (یونانی) یان و أمثالی ئہ وان زورہ، (رب النوع). (أفلاطون) یش شتیکی وای ہہیہ، ہیاکلیان بو إلهی (مُخِيل) ہ دوست کردیہ، عبادہتی ئہ کہن. خواصیش و ہ عوام زور ئہ بی، خوشین بہ مہیلی عقلی باطنی متأثر ئہ بن، و ہ عوامیان لی دی. بویہ ﴿لِيُضِلُّوا﴾ بہ ہردو قرائت خوشہ، ہرچہ ند بو إضلالی قوم تمثال ئہ کہن، خویانیش ضال ئہ بن. زامیان لہ دست عقلی واهی، دہچیئہ دہر ﴿عَنْ سَبِيلِهِ﴾ ریی راستی خوا، و ہرگیپن و ہرگہ پین: ﴿قُلْ تَمَتَّعُوا فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ﴾ رئیس و مرؤوس ﴿إِلَى النَّارِ﴾ زور جار تفکر ئہ کہم، ضلالی عوام خہتای خواصہ، یا خہتای خویانہ؟ لہ گہ لی شت بہ حالی حاضرہ، وا دہرئہ کہ وئی خہتای عوامہ، روویان لہ حقی خالص نیہ، إنسانی بی غل و غشیان خوش ناوی، وائہ بی بہ گہ لہ ئہ پون بو خرافات و امورى سخیفہ و کہرانہ، بہ ہزار دلیل و برہان و ظہوری سوئی عاقبت، یہ کت پی ناگہرپتہ و ہ، لہ بہر ئہ و ہ و ابزانم اربابی حیل بہ گویرہی مہیلیان، جلبیان ئہ کہن، باری چ نہ بی و ہ بہائم استفادہ یان لی ئہ کہن، حقا ئہ وانہی لہ گہ ل ملہت و أمہتی خویان ساغن و ہکی (غہ زالی) (شیخی عربی)، (فخری رازی)، (شیخی ابن حجر)، (شیخی شعرانی) ذواتی نوافذ الکلمہ ئہ با لہ قسہی خویان بفکرن، أمہت استفادہی لی ئہ کا، یا ضرر؟ بو عدمی ئہ با یا بو وجود بلندی

ئہ کا؟ یا نیوہی قدرہتی انسانی تأثیری نیہ؟ اَمَّا (جِن) قدرہتیاں ہہیہ،
خویان تشکل ئہ کہن بہ اشکالی مختلفہ.

تووخواتی فکرہ، چہند کلمہ یہ بی معنایہ، کلمہ ی طیبہ لای خوا خوش
ئوہیہ: انسان بہرزکا، بہ قوہت وثمریہ، زور باش بیکا بہ شجرہ ی طیبہ. لکن
مع الأسف ہر کہس لہ دائرہ ی مہیلی خوی لہ فضایہ غیرہ محدود، خیال
وفکری جولان پی ئہ دا! مع الاسف مسلمان بہ ایتباعی میول، بی مراعاتی عقلی
واعی کہوتونہ (دار البوار)، ئہ گہر معاذ اللہ لہ و افکارہ دا بمینن، نایہ نہ دہر
(إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ) صدق اللہ وکذب المنجمون
﴿قُل﴾، یا (محمد) أيها الصادق الخالص، محببى إنسانیهت، حافظى شرفى
بشرى، واعى، بى غلّ وغش ﴿لِعِبَادِي الَّذِينَ آمَنُوا﴾ ایمانی خاویں بہ حق ایمان
﴿يُقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾ رولہ خوا کہن، سجدہ بہس بو ئہ و بہن، بہ تہ مامی،
زہریفی، آرکانی بہ جی بینن ﴿وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ﴾ لہ محصولاتی أرض، لہ
قوہت، لہ فکر و علم، لہ قسہ ی چاک، رزقی بدنی و روحی، بو مستحقان انفاق
کہن ﴿سِرًّا وَعَلَانِيَةً﴾ بی ملاحظہ ی رو و پریا، بہ ملاحظہ ی مواقعی حال و
وہقت. حاصلی لہ عبادہتی خواو چاکہ، لہ حق عباد بکوشن. خویان
نہ خہ لہ تینن، بہ کلمہ ی (خبیث) ہ، بی اصل وفرع، بی ثمر و سایہ، حیلہ یان لی
نہ کری ﴿مَنْ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ﴾ قیامت ﴿لَا بَيْعَ فِيهِ﴾ لہ دنیا (بیع) و بازارى
خوتان ببینن (إِنَّ اللَّهَ إِشْتَرَىٰ أَمْوَالَهُمْ وَأَنْفُسَهُمْ بِأَنْ لَّهُمُ الْجَنَّةَ) روژی جہزا، (بیع)
نیہ، (فدیہ) حاشا. ﴿وَلَا خِلَالَ﴾ دوست دوستی نیہ، (شريك) تکا کار نیہ
ہہ مووی (ہبا) یہ. ئہ و خلیلانہ ی خہ لکیان اِغْرَا کردیہ، توبال بہ ملی من، ئہ دی
حضرہتی شیخ نالی (ئہوی بہ بہر دہرکی تہ کیہ دا برپوا، مغفورہ، (تہ یمور)
مرد ایمانی برد، چونکی تۆزی (خانقا) ی بہ سہردا چوو، رووی تۆزی لی نیشت،
ئیتر قہید و بہند ئہ مینئ؟) حاصلی ایمانی خالص بہ قیمتہ تہ، موجبى نجاتہ
سعی بو بکہن، اعتماد لہ سہر ئہم وئہ و پہ کتان ئہ خات، بو دنیا و آخری،
دہستہ پاچہ ئہ بن. (حاجی قادری کوئی) ئہ لی:

کہ دہیگوت شیخی من (من دہستہ گپرم)
 لہلام وابوو لہ بہر جہل وجہ وانی
 کہ پیر بووم تی گیشتم دہستی گرتم
 لہ کارو کسب وتحصیلی معانی

یا محمد (ﷺ) توو پریٰ مه گورہ، پریٰ راست نیشان دہ، حہق وحہ قیقہت
 اعلان کہ، عالہم دہ عوہت کہ، بو خوا، اِلاہی واحدی بیٰ ہہمتا، ناگاداری سِرّو
 ناشکرا، مالکی روژی جہزا، وہہرچی محمدی بیٰ حقہ بہو مسلہ کہ دا بروا،
 خویہ خوٲ ئہ زانی، وہقتی فروفیل نہما۔ ئہ مپو کلمہ ی نافذ شیخی طریق،
 وملا ی وہابیان و، مجتہدی جعفریانن، عند اللہ مسؤلن، ئہ گہر مُداخلہ بکہن
 منافق ئہ بن، أمّہت اِصلاح ئہ کہن، وہ لہ (دارُ البوارِی) (دُنیا) ئہ بیان ہیننہ دہر
 ﴿اللّٰهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ﴾ وَحَدُّهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ﴿وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ
 مَاءً﴾ ئہو سال (1356ھ) لہ ولاتی ئیمہ زور باران ئہ بارئ، حتّی لہ اولیٰ
 کانونی ثانی پومی تا ئہ مپوکہ اواسطی شباطہ علی الدوام باران بہ ریژنہو
 نہرمہ نہرمہ دیتہ خوار، آیامی بارانی نہ بووبی زور کہمہ، خوا پرحم کا، (اللّٰهُمَّ
 حَوَالِنَا وَلَا عَلَيْنَا) وہ لہ پاییزیش پہلہ ی زودا، متوالیا باران ہات، خسارہ زور
 بوو، ماش وبرنج وتووتن وکونجی گہ لیٰ فہوتان۔ جاران ئہ گہر باران زور بباریبا،
 ناوی کہ چہ لانیان ئہ نووسی، (40) ناو ئہ یاندا بہر باران، کہ حَک ئہ بووہ،
 بارانہ کہ خوٲشی ئہ کرد، یہ عنی وادہ بوو۔ ئیستا کہ چہ ل لام وایہ، زور کہم
 بووین، زہ حمہت (40) کہ چہ لیٰ کہ ناویان یہ ک نہ بیٰ، بدوزریتہ وہ! ﴿فَأَخْرَجَ
 بِهِ﴾ بہ باران ﴿مِنَ النَّمْرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ﴾ دیارہ ہہموو ثمرہ، نابیتہ رزق ومعیشہت
 وزاد، ثمرہ وایہ ہہم مایہ ی لڈہتہ، ہہم مایہ ی حیاتہ۔ ﴿وَسَخَّرَ لَكُمْ الْفَلَکَ﴾
 سفینہ ی شراعی ﴿لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ﴾ ہہر بہ حرئ قصد کرئ ﴿بِأَمْرِهِ﴾ ئہ مری
 تکوینی، اقلابای ئہ وئ، شراعه کہ ی پرکا، وہ قوہتی داتی، لیٰرہ دیسان
 کہ وتینہ بحری نظریات! ﴿وَسَخَّرَ لَكُمْ الْأَنْهَارَ﴾ لکن مع الأسف مسلمانان
 اِستفادہ یان نہ کرد، بحریان چوو، لہ برپہش زور کہ نہفت بوون، (سفینہ) گورا

بووہ (پاپۆر)، (تَجْرَى) بۆ ئیمہ نہ بوو، نہ ئہ با (سفینہ) تیک دهن زیدہ إصلاحی بکہین، خلافی (تجری) خوایہ.

له پاش ئو تسخیرہ، ئہ بایہ تی فکرین، إکمالی نواقص کہین، لکن (جُمود) لی نہ گہرا ﴿وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ﴾ بہ و عظمہ تہ، کہ ئہ لئین، "ہزار ہزار دووسہ دو پہنجا ہزار ہندی عہدیہ" ﴿وَالْقَمَرَ﴾ - نیزیکی پہیکی ئہ رزی ئیوہیہ، بہ دوو مہنا ﴿دَائِبِينَ﴾ دائم لہ مُسخرینہ ہیچ وہ قتی ناتوان طغیان کہن، لہ تسخیرو تدبیری تکوینی دہرچن. بۆ چی ئہ یان پەرستن؟ مع اَنَّهُ قیاسی روژو مانگ لہ (أصنام) ناکری ﴿وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ﴾ بہ (جَمع) ئو بۆ (سکون) و (ئارام)، ئہ م بۆ (حرکہ) و (کسب) ﴿وَأَتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَآ سَأَلْتُمُوهُ﴾ لہ ہر شتہ شتی، (علم) و (إستعداد) و (إقتباس) و (مادہ) و (قوت) ہرچی موادی إبتدائیہ، پیی (کَرَم) کردینہ، ئیوہ (مُتَمِّم) ن ئہ تانہ وی پاش ئو ہموو (تسخیرات) ہ، بالفعل ئوہی ئارہ زوو کہن، بۆتان خہلق کا؟! ﴿وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا﴾ ئوہندہ زورہ سبحان اللہ ئوہی معتاد بی انسان إلتفاتی ناکاتی، بہ نعمہ تی نازانی، زور دیو دہروا ئیمہ نازانین چ نعمہ تیکہ! لہ بعضہ (بریتانی) یانم ئہ پرسی:

"(کویہ) خوشترہ یا (لوندہر) ہ؟" ئہ یانگوت: "کویہ" چوں وائہ بی؟" "بہ لی ئیرہ روژی ہہیہ، ولاتی (نوور) ہ، لہ (لوندہر) لہ بہر بخارو دوو کہل کہم روژ ئہ بینین" حتی لہ و سالانہ، لہ مشرق و مغرب إعلانیان کرد، ئہ مرو (8) سہ عات روژ لہ (لوندہر) بہ دہر کہفتیہ، لہ نووری إستفادہ یان کردیہ، تاریخ روژی وای کہم دیوہ، أمّا ئو سال (حقیقہ) ئیمہ ش حہ زمان لیئہ روژ ببینین ﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ﴾ زور ظالمہ متجاوز لہ (حد) ہ، ناشکرہ، بی نمہ کہ، إنکاری نعمت ئہ کا، فی الحقیقہ انسان ظالمہ، زور، گہ لی، خہ یلی. لام وایہ (إِذَا خُلِيَ وَطْبَعُهُ) ظالمہ، بی عدالہ تہ، لہ م سہرو لہ و سہر، بہ إفراط و تفریطہ. ظلم لہ خوئی لہ أبناى نوعی، لہ حیوان، لہ جماد - أَلْعِيَادُ بِاللَّهِ - لہ خوا ئہ کا، لہ مقام تجاوز ئہ کا، لہ حُدودی محدودی خوئی تیدہ پەرئی، یا تَكْبَرُ ئہ کا، تنزل

ناکا، ایمان بہ ذاتیّ وہکی خوی پیئی کہ (رسول) ہ، یا (تدنی) ئەکا، بۆ سہگ، بۆ گا، ئەکہویتیہ سہر خاکی (مذہلہت)، (أباطیل) بئی بُرہان وشبہہ ودلیل قبول ئەکا، بۆ حق حُجّہتی قاطعی ئەوی، یەعنی (مُلجئ)، ظلم لہ حُسن وجمالی ئەکا، رووی پر محاسینی بہریخی گاجوت مشوہہو بیگہنی ئەکا. بۆ استخدام عالہمی ئەکا بہ کہر، ئەوہی تیّ فکری، حیرت ئەی گری.

ئەگەر بیانی مظالمی بشر بکہم، ئەبئی دہفتہری بنووسم. بئی ئەمہ کہ ہزار إنعامی لہگہل کہی، أدنی شتکی نہگاتہ دلّی، ہہمووی بہ ہبا ئەپروا. یہکی ئەکہویتیہ قور، مُوسلمانئ بہ خییری خوی نجاتی ئەدا، ئەیکاتہ مرحہمہتی (شیخ) معّ أنّہ حضرہتی (شیخ) چ ناگای لی نیہ، وہپیشی ناکری قورتاری کا. لہ زہمانی (حرب)، (حاجی سمایلی) (تہکہلتوو) یان، ہہلپچابوو، بۆ ہیستری، تصادف چوومہ سہرا، مرحوم (صلحی بہگ) أحوالی مالیہی لہ من پرسی، وتم: "فقیرہ کہلکی ہیچی پیوہ نیہ" لہسہر قسہی من عفوی کرد، دہرحالّ بہ غار چوو بۆ دیوہخانی (حمہ اغا) دہستی ماچ کرد (اغا لہ سایہی توّ عفو کرام).

دہبارہی (باری) قسہی لی ناکری، حقاً زور ناشکرن، مہگہر مؤمنی راسخ الایمان، بئی طمع وأمل، بہس حقی بۆ حق بووی، ایمان نہکاتہ جالبی نقصی دنیا، ظلمی مہلایان وہکی کہس نیہ، کائنات ئەکہنہ، تابعی إعتقادی خویمان، أرض وأسمان تیّ ئەدہن، سَمَاوات وأرض کہ خوا ئەفہرمووی (بہ شہش روژی خہلقم کردیہ) خوی ئەزانی ہر روژی مُدّہی چہندہ؟! ملایہ بہ نووکی قہلہم، ئەو عالہمہ عظیمہ، ئەباتہ عہدہم! آنا، عالہمی مثلی ئەو عالہمہ ئەہینتیہ وجود بۆ خاطرّی وھمہ غلطہکہی خوی، أمّا باریشی ہر گرانہ، لہ تفسیری سورہی (أحزاب) بحولِ اللّٰہ، نہختی قسہی لی ئەکہین ﴿وَأِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ﴾ اصلی شجرہی طیّبہی مبارہکہ، فرعہکہ، خاتم الرّسلہ فی السّماء ﴿رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ﴾ (مکّہ) ﴿أَمِنًا﴾ لہ أمان دابی، محروس ومحفوظ بی بہ عنایہتت یا ربّی ﴿وَأَجْنِبْنِي وَبَنِيَّ﴾ دوورمان کہی ﴿أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ﴾ لہ عبادہت کردنی

بوتانی به روح و بئی روح ﴿رَبِّ إِنَّهُنَّ﴾ ئەو بوتانه ﴿أَضَلَّنَ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ﴾
 لاشک اصلی إضلال له وانهیه، که ریئی بوت په رستیان دانایه، وه تسویلی
 خه لکی ئەکه ن بو عباده تیان ﴿فَمَنْ تَبِعَنِي﴾ به ایمانی موحّدانه ﴿فَأِنَّهُ مِنِّي﴾
 جزئیکه له من، اولادی منه ﴿وَمَنْ عَصَانِي﴾ له من نیه ﴿فَأِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾
 آمریان عائدی تووه، مُعاجله ی عقابیان مه که، به لکو له اولادیان که سیکه باش
 ئە بئی ﴿رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي﴾ بعض: إسماعیل و اولادی ﴿بِوَادٍ غَيْرِ ذِي
 زَرْعٍ﴾ ئەوه نده ی ئاو نیه زراعه تی لی بکری. ﴿عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ﴾ له جیگایه که
 بئی شائبه ی تنزه و تفکوه لده ته ﴿رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾ خالصاً لک، بئی بوت
 و تماثل، بیئی خاوین و داندرای. نیستا چیان نیه، تا زه کاتی بدهن به لکو
 محتاجی معاونه تن ﴿فَأَجْعَلْ أُمَّتِي مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ﴾ به شوق بو یان
 بچن، إعماری بلدیان له گه ل بکه ن، یا بو حه ج ﴿وَارْزُقْهُمْ﴾ هه موویان ﴿مِنْ
 الثَّمَرَاتِ﴾ ئی ولاتی به زراعه ت و باغات ﴿لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ﴾ أمّا کفرانیان کرد،
 بوون به مُشْرِك ئەو (قَدَر) ه عظیمه یان رعایه ت نه کرد. (بیت الحرام) له هه موو
 جوانب بو زیاره تی دین، قانزاجی زور ئەکه ن، بوت و أصنامتان بو چیه؟ له
 بلادی دوور دوور، مرؤیی نایابی بو ئەچی، چ حاجه ت قطعیه یی له (فلسطین)
 هه ل که نی، طوافی بیئی پی بکا، ناوی لی نی (طائف) له نیژیکی (مکه) ی
 دانئی!

خوایه ناشکری نه بی چ خرافاتی که وته فکری مفسران؟ نقال ومقالان! پیش
 حربی عظمی (مکه) یی ئەیان فهرموو (بئی منه ت بن مُسْلِمَانِيَه، ئە گه ر ئیوه ش
 نه ی ن بو حج، ملائکه ت دین) له کتبی قصاصان ده لی: (ملائکه ت له و دیوی
 چپای به ردیان بار ئەکرد له حوشتران، ئەبووه گندوره و شفقی، ئەیان هینا
 (مکه)! " که (حرب) داها ت ری گرا، ئەوجا تیگه یشتن قسه کان بو فن! ئەی
 نُظَّار به دیدهی بصیره ت ته ماشای قورئان که ن، چ عجائبه، مُحَاوَرَه ی
 مُسْتَكْبِرِيْن وضعفاو نوقتی (نطقی) شهیتان، که خوا خوی ئەزانی که ی ئەبی،
 له چ موقعیکی إیراد ئەکا؟ دوغای (ابراهیم) که چه ند له مه و پیش بووه، به چ

مناسبہ یہ دواہیٰ زکریٰ ئەکا، ئەمہ کاری (وَحی)یہ، بہ خیالی کاتبان پیک ناکہ وئی!

ئەو حکایہتی ئەی کەن، بو ہینانی (إسماعیل) و (والدہ)ی وہ بہ جی ہیشتنیان، لەو مقامہ مہلکہ، قورئان پرمزیش بو ناکا. بہ لئی لە (تورات)دا ہیہ، نقلان دوور نیہ، کردبیتیانہ (حدیث) مادام لە قورئان دانیہ، گوئی مہدہری! دوعا بکہ لە عبادہتی أصنامی ناطقہ دوور بین، ثمراتی قورئانمان بہ رزق کا ﴿رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ﴾ ہەرچی ہہ بیٰ لە نیات و أعمال و أقوال و حاجاتی دُنیاو قیامت. سیدی (تالوسی) بعضہ روایہتی نقل کردیہ، غہیرہ مفہوم، غہیرہ مناسبہ ﴿وَمَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ﴾ ظاہرہ، بہ لکوو صریحہ، ئەوہش لە أقوالی (خلیل)ہ.

(جُبائی) لام وایہ إصابہی نہ کردیہ، (خلیل) بو دفعی توہم عامی بعد الخاص ذکر فہرمووہ (ما نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ) داخلی (مِنْ شَيْءٍ) نیہ ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ﴾ لەسہر پیری، إختلافیان ہہیہ، لە قدری عومری لە ئەو وەقتی ﴿إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ﴾ ہەردوو بران، برای بابی، ذاتاً ہەر باب حسابہ، وەك كوردی ئەلئی (داك وەك كەندووہ) زکریان پیکہوہ، بو دفعی مُنَافِرَہ زور چاکہ. وە حقیقہٗ مُنَافِرَہ لە بہینی ئەو دووبرایہ نہبوہ، ہەردوو لای بابیان خوشہویست بووین، خرافاتی (تورات) بو تھیجی أفکارہ، لەسہر (بنی إسماعیل)، محرومیہتی خوو اولادی لە إرثی معنوی ئەی کەنہ دەلیلی نفعی رسالہتی خاتم الرسل، لکن نُقَالِي نِيْمَہ زور بیٰ ئاگان! ﴿إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ﴾ ﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ﴾ خوُم لئ نہ گوڑی بلیم (ئەمہ عبادہتی عوامہ، من خواصم، خلیل، ئەبیٰ لە عبادت مُمتاز بم!) ﴿وَمِنْ ذُرِّيَّتِي﴾ أمين نہبووہ، ذریہتی وی، ہەموو نووژ بکہن، حتّی مُمکنہ مُؤمنی بیٰ نووژیان لئ پەیا بیٰ ﴿رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ﴾ دوعایہ، بو قبولی دوعای عام، لە ئی ئەمپوو ئاتی ﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ﴾ داك و بابم، ئەفہرموون (داکی موسلمان بووہ) ﴿وَالْمُؤْمِنِينَ﴾ ہەموو: لە أعقابی وغیرہ أعقابی ﴿يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ﴾ لەو روژی قیامت

رادہ بی، بُو دیتنی حساب و لی تُوژینہ وہ ﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ﴾ اَیہا الرُّسُول، له إهمال وإمہال ومُعاملہ ی (باری) له حق ظالمان ﴿غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ﴾ ئی قہومی توو. خوا وہ عدی دا رُسل بہ إہلاکی ظالمان، ئہ وان له دُنیا بہ أنواعی أسباب، مُستأصلُ بونن أَمَّا ظالِمی قومی توو، بہ زُوری بازوو مغلوب ئہ بن، دارو دیاریان ئہ کہ ویتہ ژیر قہ دہمت، عذاب وعقابیان تأخیر ئہ بی ﴿إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ﴾ نسیان وغہ فلّٰت نیہ، بہ س تأخیرہ ﴿لِیَوْمٍ﴾ أما چ روژ روژی ہائل ﴿تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ﴾ چاو له مۆلہ ق رادہ وہستی زہق قہ پیلکی بُو یہک نایہ تہ وہ، له بہر دہ ہشہت، وہک حالی سہرہ مرگ ﴿مُهْطِعِينَ﴾ خیرا ئہ پون، تَکْبُرُ نَامِيْنِي ﴿مُقْنَعِي رُءُوسِهِمْ﴾ سہر شوپ ئہ بن، یاخود سہریان بلند ئہ کہن، بزنان چ ذلہ تیکیان بہ سہردی؟ ﴿لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ﴾ أَنَّهُ حَطَى شُعَاعِيَانِ بُو ناگہریتہ وہ، صُورِی أَشْيَايَانِ بُو نَقْل كَاتِه چاوو بیان بینن یہ عنی ہیچ نابینن ﴿وَأَفْنَدْتُهُمْ هَوَاءً﴾ دلیان له عقل وھوش وفہم خالیہ. أَنَّهُ هِيْج تِيْنَاگَهْن. ئہ و أحوالانہ بُو ظالمان دہ بی، روژی دی ئہ مانہ ی تیا واقع ئہ بی، أَمَّا رُوژِيْکِي (مُوسَى) ه ﴿وَأَنْذِرِ النَّاسَ﴾ ئہ مرپو لہ وی روژیان ﴿يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ﴾ بیان ترسینہ ہر بہ دُنیا مشغول نہ بن خویمان لہ و روژہ بیاریزن، ﴿فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا﴾ له ہر أمّہت، یا ئہ وانہ ﴿رَبَّنَا أَخْرِنَا﴾ ئہ و دوعایہ لہ گہلّ عذابی دُنیا (أَنْسَبْ) ه ﴿إِلَى أَجَلٍ قَرِيْبٍ﴾ زہمانی کہم وکورت، عذابمان مہدہ ﴿نُجِبْ دَعْوَتَكَ﴾ وَحَدِّكَ ﴿وَتَتَّبِعِ الرُّسُلَ﴾ له قسہ یان دہرناچین ﴿أَوْلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلُ﴾ پیس ئہ زاین ﴿مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍ﴾ له عبادہ تی اوثان، وہ لہ معاملاتی قومیہ مان ناگہرینہ وہ، ثابت قَدَمٌ ئہ بین. بہ لئ وایہ، گہ لی مغروران ئہ بینن لووتیان لہ ئاسمانہ بہ ہزار نصیحتہ ناگہرینہ وہ، دہ زہرن، ئہ نہرن، ئہ وہرن، نَعْرَدُ لِيْ ئہ دہن، وجودی کہس نازانن، شای بہ سہ پانی خویمان ناگرن، ناگہا، زلہ یہ کیان له تہختی شہ ویلاکی ئہ دہن، ترس غہ لہ بہ یان لی ئہ کات، لووتیان شوپ ئہ بی، لاف وگہ زاف بہر طرف ئہ بی، ئہ کہ ونہ پارانہ وہ ﴿وَسَكَنتُمْ فِي مَسَاكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ﴾ له أقوامی سالفہ، له جیگای وان دانیشتن،

بوونہ خہ لیفہ یان ﴿وَتَبَيَّنَ لَكُمْ﴾ بۆتان ظاهر بوو، به آثار و أخبار ﴿كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ﴾ چیمان پی کردن، له بهر چی، له سهر چی؟ ﴿وَضَرَبْنَا لَكُمْ الْأَمْثَالَ﴾ (علی لسان الرسول) تصویرمان بۆ کردن، ئی رابردی، ئی (ما یأتی) ﴿وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ﴾ مه کرئی عظیم، به انواعی تدبیر و حیلہ کاری، بۆ ابطالی حق و ایدامہ ی باطلیان. خانیان له بهر ئه تاشی ﴿وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ﴾ قیمت و قوہ تی هہر ئه و دە ی زانی، چ تدابیری عجیب ئه کهن؟ (رسول) و (أمهت) یان ناگایان لی نه بووه ﴿وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ﴾ له بهر شدہ تی قوہ تی دقہ تی ﴿لِتَنْزُولٍ مِنْهُ الْجِبَالُ﴾ له سهر ئه و هہ موو عظمت و صلابه تیه وه ئه گهر جه نابی حہ ق ناگاداری رُسلی نه کردایه، بۆ خۆو أتباعیان بهر هہ وا ئه بوون.

بۆ ازالہ ی چیا حکایه تی ئه کهن، روایه تیان هہ یه، فی الحقیقه ت انسان شهرم له قورئان ئه کا، ئه و جوړه خرافاته باویته تفسیر. ره حمه تی خوا، اولاً له مفسره کانی (مُعْتَزِلِي) بی، دووهم له (مُحَقِّق) ه کانی ئیمه، وهك (فخری رازی) و (أشباعی)، ئه گهر ئه وان نه بان، تفسیری قورآن به حکایه ت و چیرۆکه ئه مایه وه! چا نه بوو له زه مانی نقاله کان بالۆن نه بوو وه إلا (نمرود) و (بوختونصر) یان ئه گایاندنه آسمانی أعلا! گوئی مه دهری، وه لو خرافات نقل کهن له امامی علی، حاشا له امامی دووره ئه و نقلیاته.

مه عنای نایه ت چ په کی که وتیه، له سهر ئه و (هذیانات) ه؟ ئه ی (سید رشید) گوړه لته کینه، په پوبالی (نسر) ی درویان تیک بشکینه ﴿فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلَفًا وَعَدَهُ رَسُولُهُ﴾ تأکیداً ئه فه رموی ﴿إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ﴾ غالبه توله ی دوستان له دوژمنان ئه ستینی ﴿يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ﴾ ئه وی روژی انتقامیان لی وهر ئه گری ﴿وَالسَّمَاوَاتُ﴾ ئه وانیش تبدل ئه کهن، رواد نازان ئه رض و ناسمان چۆن بگوړن؟ به چی بگوړن؟ چاکه لیړه هاوار که مه (سید رشید) فاتحای بۆ بخوونم له زه والی جبال سیدی ئالووسی باش بووه، (نظام) و (شیخی عربی) په کیان ناکه وی، ذاتاً عالهم (أنا فأنا) لای وان (مُتَجَدِّد) ه، ئه و وه قته تبدیلی مثل ئه کهن، به شتی نوئی، (ظهوری) (بعده) بائه ویش (تجدد)

بکا. ئیتر أرض وئاسمان، بوویته مسرحی أفکار وخیالاتی وان. حقیقہٴ مه عنایه صحیح له (ابن عباس) نقل کراوه (دیاره ئه و أرضه به حالی حاضره، جیئی هه موو زیندی بوونه وه کانی تیا نابیتته وه، ئه بی جه نابی حه ق وای لی بکا، ئه و عالہ مه بگری، پیچ وپه ناو حصاری کمینگاهی نه میئی) ﴿وَبَرِّزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ﴾ بی شه ریک ﴿الْقَهَّارِ﴾ غالب، کئی نجاتیان ئه دا؟ کوو قورتار ئه بن؟ ﴿وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ رُّوِّذِي﴾ (تبدل) ﴿مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ﴾ ویکرا له زنجیر ئه کرین، ده ست وپی یان له (قید) ئه دن ﴿سَرَّابِيلُهُمْ مِنْ قَطْرَانَ﴾ قه تران معلومه، حوشتری گرووی، پیئی ئه هه نوون، تیئی هه لده سوون، (أَنَّهُ) بؤ دفعی (حک) ه، قه ترانیان تیئ ئه دن ﴿وَتَغْشَىٰ وُجُوهُهُمُ النَّارُ﴾ ئاگر به سه ر پوویان دادی، دای ده گری، چونکی له وه قتی غَضَبَ له مسکینان، پوویان سوور هه ل ئایسا ﴿لِيَجْزِيَ اللَّهُ﴾ سبحانه ﴿كُلَّ نَفْسٍ﴾ ئی مجرم ﴿مَا كَسَبَتْ﴾ به مناسبه یه تام له گه ل احوالی دونیای ﴿إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ له بهر کمالی علمی توقف ناکا، له سه ر لیكدانه وهی. حتی انسان تا له حساب ماهر تر بی، به تمرینات بی، حساب زووتر ئه کا، رانا وهستی وه بی غلط ئه بی، ﴿هَذَا﴾ (ما دُکِر) قورئان ﴿بَلَاغٌ لِلنَّاسِ﴾ تبلیغه بؤ عالهمی بشری، یاخود کفایه ته ﴿وَلِيُنذِرُوا بِهِ﴾ باپیئی بترسن، یا بیزانن، علمیان پیئی بی ﴿وَلِيَعْلَمُوا﴾ (علم الیقین) ﴿أَنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ﴾ (لا شریک له) ﴿وَلِيَذَّكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ﴾ ذاتا مقصد به بلاغه ت وهدایه ت، ئه وانن. انسانی بی فؤاد چیه؟ ذاتا له قیامه ت به بی دلی ولبی وفوادی ظالم ده رئه که وی.

جنابی حق عقلی خالصمان پیئ احسان کا، به قسه ی ئه م وئو گه وچ نه بین، دائما مُتَذَكِّرٌ وَمُنْفَكِّرٌ بین، له ئایاتی قورئانی واکوانی له ئاشاری علم و قدره تی خوا، استقلالاً إستفاده بکه یین، ئه وی لیئت طلب ئه که یین، بؤ خیری دونیاو قیامه ت پییمان عطا که ی، دووعامان قبول که ی، وه ک ئه وانه نه بین که منتظری فیضن له که سانی توشنه له ب، ده روون به حراره ت ده ست دریژ ئه که ن بؤ ئا و ئاویان ناگاته دم. جماعه تی په یاکه ی (زه یغ) ی اعتقادیاتی

مزخرفه واساطيري اسرائيلى له دلى موسلمانان وفسيري قورئان لادهن،
پاكيان كه نه وه، خوت نه زاني چ غلّ وغه شيكيان تيايه؟
(وَمِنْكَ التَّوْفِيقُ).

سوره ي (ابراهيم) ته واوبوو. نه وبه تي فسيري سوره يي (حجر) ه، له
سوره تي (رعد) ئاياتي (كوني) زيده تفصيل درا، له سوره ي (ابراهيم) ئاياتي
(نقلي) زورتر بيان كرا. ذاتا نقلياتي قورئانن هم مووي ئايه ته، عبره ته له م
سوره ته، اشاره بو هردوو نوعه آيه ته، (مكي) يه، ئاياتي (99) يه، ههردوولا
(إجماعى) يه.

ئەو هی ئە فرمووی: "ئەم (وداد) ه، له قیامهتا، له ناو جهه نه ما، به (تکثیر) یا به (تقلیل) " چۆن (ربط) ئە دا؟! به لئی انکاری (روایات) ناکه م، ئەم (وداد) ه، له روژی، وه قتی (جوسته، جوسته = دهسته، دهسته) مؤمنی گوناهاکار له ئاگر دینه دهه، به زۆری پر به زار له ناوه ندی دل، ئەو تمنایه ئە که ن، به لام (رئما یودوا) ی ئیره لیره یه، اَلْآن زۆرن له (ئاورویا) له (ئه فریقا) مستشرقه کان قسمی. اما له بهر (عیال) یا (قومیهت)، (لومی ناس) وه کی (أبوطالبی) ئیمان نایه ن. (تستری) ژنان و (تعددی) زوجاتیش، خاتوونی منع ئە کا، ئەوانیش طبعاً ئە بنه مانع. اما بعضی داعیان زور به قوهت ئە بوو، مهیل ئە هی کیشان، قطعی هه موو علائقیان ئە کردو مسلمان ئە بوون. (أمل) یش نوعیکی باشه بۆ إحتراسی أمهت وه بۆ دهوامی شرفی زیده ژیانندی مفیده، نوعیکی خراپه، انسان له (عمل) ئە کا، (کساد) و (فساد) ی (عام) ئە بی، قومی وا، زوو یا درهنگ به هیلاک ئە چن! ﴿وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ﴾ له (قری) ی (مدنیهت) ی (فاجره) ﴿إِلَّا وَهَلًا﴾ موقعی ئەو (وا) ه، زۆر به جی یه ﴿كِتَابٌ مَّعْلُومٌ﴾ مدهیه له زه مان، کورت یا دریز، به (ظروف) و (أحوالات) ی خویمان ئە گوپی، لای خوا معلومه به قطعی. قسمی له اهلی (خبر) ه و (سیاسهت) و (کیاسهت) له (علائم) (تفرس) ئە کا، وهك دقتوری (حازق) ته ماشای نه خوش کا، ئا ئە هرۆ سبهی زۆری نه مایه، وا ئە بی (نوع) ه (تقلبات) یك رووئ ه دا، به دلدا نه هاتوو، وه لو به نه ساغیش بی، نه ختی تر ئە ژیه. وه مُمکنه مقصد (کتابی) (قولی) بی (والله أعلم) ﴿مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ﴾ أمهتی له أمم (بلا إستثناء) ﴿أَجَلَهَا﴾ ئە وهی بوی داندراوه ﴿وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ﴾ (بوجه من الوجوه) مُمکنی مُحال، (تخلف) ناکا، (سعی) و کوشش پاش (حلول) ی بی که لکه، (قبلة) ئاگادار نین، إعتبار به قولی (رسل) ناکه ن. أممی سابقه عُمریان کورت بووه، (دول) ی زۆر (تشکل) ی کردیه، زور نه چوو، مردینه. ئیستا گه لی ئاگادارن به (إحتران) و (إحتراس) ن، وهك (طبی واقی) (سیاسیون) یان خه ریکی (وقایات) ن (قوم) که م خالفن له گه ل یهك، (حکومهت) بۆ (ملهته) ه، (ملهت) بۆ (حکومهت) ه ﴿وَقَالُوا﴾ له جوابی

دهعوت و (انذار) ی (رسول) ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ﴾ ئه وهی به گمه ئه لاین، قه شمهری پی ئه کهن، (أجل) ی چی (إنقراض) چی؟ دُنیا وِیران ئه بی و قیامت دادی؟ ئه ی هوو...! ﴿إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ﴾ قسه ت قسه ی شیئانه، به راستی توو شیئی! ﴿لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَائِكَةِ﴾ بؤچی نایه نی؟ ده بیینه، شایه دیت بؤ بدا، یا به هلاکمان با. ﴿إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ﴾ له ده عوای رساله ت و هاتنی عذاب، یه که له به دبه ختی (بشر) ئه وه یه، دائما چاویان له م لاو له و لایه، قیمه تی یه که نازانن، ناگرن، جنابی (حَق) خوی جوا بیان ئه داته وه ﴿مَا نُنزِلُ الْمَلَائِكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ﴾ به ئه مرئ، کارئ، شتی موافق و مطابق و مُقَرَّر، أَلآن وه قتی عذابیان نه هاتوه، که وه قتی هات، ملائکه ت ئه نیرین ﴿وَمَا كَانُوا إِذًا﴾ وه قتی ناردن ﴿مُنظَرِينَ﴾ مُهَلت نادرین، هه زار جار بپارینه وه (أَخْرْنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ، نُجِيبُ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعُ الرَّسُولَ فَاثِدَهُ نِيه، کار له کار ئه ترانئ. أَمَّا إِرْسَالِيَان بؤ شاهدیت، یا رساله ت، ئه وه هیچ (مُلابسه) (مُوافق) هی له گه ل (حَقًا) نیه. حقا مُفَسِّرَان له و (حَقّ) ه زور دووون، دوور نیه إنسان (حَق) بزکا. ته ماشای (روح المعانی) که، سه رسام ئه بی. ﴿إِنَّا نَحْنُ نُزِّلْنَا الذِّكْرَ﴾ حَتَّى وَساطه تی مه له کیشی پی ناوی ﴿وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ (کفر) و (طعنی) وانه، ضرری پی ناگه یه نی. وه هکذا ئه و (حِفْظ) ه (مُسْتَمِرّ) ه، تا ئه مرؤ گه رچی له ولاتی ئیمه إعتنای پی نه مایه! لاکن له (مصر) و (نجد) و (حجان) باش مایه. (یاسین الهاشمی) ره حمه تی لی بی فکری وابوو مه کته بی دانی بؤ (حفظ) ی قورئان. أَمَّا مع الاسف ریک نه که وت، به فلاکه تی عظیم رویی، فکره که ی له گه ل خوی چوه قبر! یا ره بی له (قیل) هی (نحوی) یانی بپاریزی. ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شِعْبِ الْأَوَّلِينَ﴾ (فرق) و (طوائفی) پیشینان، هه ر (شیعه) یه، له خوی. ﴿وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ﴾ هه ر ره سولی بی ﴿إِلَّا كَانُوا بِهِ﴾ به (رسول) ه که، به دینی، به کتابی و به ذکری ﴿يَسْتَهْزِئُونَ كَذَلِكَ﴾ له أول تا آخر ﴿نَسْلُكُهُ﴾ رسول، دینی، کتابی، ذکری ﴿فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ﴾ ئه ی هاویینه ناودلیان، له دواى (تزوير) و إستهزاء (أهوه ن) نابن، له حه ق تووشی وائه بن ﴿لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ﴾ به رسول،

وهَلَوْ هه زار ئایاتی (مُقْتَرَههه) یان بۆ بنوینین ﴿وَقَدْ خَلَّتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ﴾ وكذا سنة الله في حقهم ئه ویش پابورد، یا سُنَّهتی خوا له حهق وان، كه چی یان پی کرا، چی پی کردن؟ ﴿وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ﴾ له سههر ئه وانهی طلبی إتیانی ملك ئه كه ن ﴿بَابًا﴾ دهه رگایه گه ورهه واسع ﴿مِنَ السَّمَاءِ﴾ له ئاسمان ﴿فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرجُونَ﴾ له (باب) ه به ناو ئاسمان (عروج) بکهن به (طول النهار) تا سیبههه ئه مینی، ته ماشای (ملك) بکهن، چ جایه (ملك) یان بۆ بنییرین ﴿لَقَالُوا﴾ له بههه دووری له (قبول)ی (حق) وئیمان به رسول ﴿إِنَّمَا سُكَّرَتْ أَبْصَارُنَا﴾ چاومان مهست کرایه، چه شم به ندیان لی کردینه ﴿بَلْ﴾ كه تۆزی به خو بینه وه ئه زانن، ئه وه بهس له (أخذ)ی (بالعیون) نیه، (إضراب) ئه كهن ئه لئین ﴿نَحْنُ قَوْمٌ مَسْحُورُونَ﴾ قوای (مُدرك)ه، (عقل) و (دماغ) مان تیك چووه، سحرمان لی کراوه، ئه وهی (مشاهد)هی ئه كهین، له (مشاهد)هی سحر لی کراوان وکاری (سحر)ه، بی (أصل)، وبی (حقیقهت)ه ﴿وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا﴾ نایبینن، یا ئه لئین (سُكَّرَتْ ابصارنا مَسْحُورُونَ)، له هیچ نافکرن، (بُرج) چیه؟ (بروجی اثنا عشر) له سههه (صُور)ی (مُختلف)ه نا، ئه مه حقیقه تهن خیالی یه. ئه و (کواكب)ی (صور)یان لی (خیال) کردیه - وه لو زور لیك دوورن - حاشا، ئه و (بُروج)ه (وههمی)یانه چ (أثار)یان نیه. به لئ (تَوَهُّم)ی (تقاطع) و (تباعده)ی (مُعدّل) و (منطقه)، وه به چوار نقطه تقسیمی منطقه، بۆ چوار فصلی سالی، (وههمی)یه (صحيح)ه، (مُطابق)ه (باقی) (تأثيری)ی نیه. (تُور)ی ئاسمان و (تُور)ی ژیر عهردی وهك یه كن؟

(خَيَام) ئه لئ:

بعضی گاویست به اسمان، نامهش په روین
 وه نگاهو دیگهه نهفته دهه زیر زه مین
 چشمی خردت گشایی چول اهلی یقین
 زیرو زبر دووگا و وحشتی خربین

(سیدی ٹالوسی) ہندی قسہیٰ لہ شیخی عربی نقل کردیہ، (حقیقہ) بہ (شطحات) نہ چئی ﴿وَزَيَّنَّاهَا﴾ ناسمان ﴿لِلنَّاطِرِينَ﴾ (لاشک) (نظری (بصری)، (جلب) ی (نظری) (فکری) نہ کا، مہ گہر کہ سئی دلی کور بی۔ حقیقہ نہ و زینہ تہ، (جلب) ی (نظری) (علم) یانی کرد، (علمی) ہیئہ ت) یان ہیئا (قلم)، (أرصاد) ی بؤ (بناء) کرا، وہ (حالا) (علم) ی گہ و رہ گہ و رہ لہ (شرق) و (غرب) و (أمريکا) خہ ریکن، (مدہشات) بؤ (بشر) نہ ہیئہ بہر (نظر). (شرق) ی ئیمہ لہ (ابتکار) ہہر (محروم) نہ بی؟! بہ لی (إنما سكرت أبصارنا) وہ ک زہمانی (جاہلیہ ت) ﴿وَحَفِظْنَاَهَا﴾ (بروج) ی ناسمان ﴿مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ﴾ (شیطان الأنس)، (مسحور) القفل)، (سکیر البصر) تہ ماشای (کائنات) ناکا إلا وہ ک (حيوان) ی (لا يفهم). خوا ناسمانی لہ (نظری) پیسی نہ و (جہلا) یانہ (حفظ) کردیہ، (أته) بلاغہ تی گوئی، حفظی کردیہ لہ ہموو (شیطان) نہ و جا ﴿رَجِيمٍ﴾ (مطرود) دور لہ (علم) و (عقل) و (إدراك) ی (آیات) ی (وہ وحدت) ی (إلهی) ﴿إِلَّا مَنْ اسْتَرَقَ السَّمْعَ﴾ گوئی راگری بہ دزی، کہ گوئی لہ ئیہ تی قورئان بی، کہ جنابی رسالہ ت یا (مؤمن) ی نہ ی خوینیتہ وہ ﴿فَاتَّبَعَهُ﴾ دووای نہ و (استراق) ہ نہ کہ وئی ﴿شِهَابٌ مُّبِينٌ﴾ (قبس) ہ ناگری ئاشکرا بہ (أثر)، ناگری (غضب) و (حقد) و (استکراه) لہ دہروونی بہردہ بی (أثر) ی لہ سہر روو (اعضا) ی بہدہر نہ کہ وئی، نیزیکہ (هجوم) کاتہ سہر (قارئ) ی، أما ناتوانی۔ لہ و مقامہ (نظر) بہ ئیاتی (کونیۃ) (مقابل) ی (مقترحات) ی نہ و مردانہ، مہ عنای ئیہ ت وایہ۔ أما نہ وہ ی (سلف) فہرموویانہ، لہ (روایات) رہنگ نیہ، نہ مرپؤ لہ (تفاسیر) (ذکر) بکری، ہہر وہ کو (علمی) ہیئہ ت) ری نادا، (تأریخ) مساعد نیہ، (عقل) (موافق) ہ ناکا. (نظم) ی ئیاتی قورئان (إقتراح) ی (معاوید) آن و (جواب)، (مانع) ہ لہ (إقحام) ی نہ و (نقلیات) ہ لہ (فخری رازی)، بہ لکو لہ مہ لایہ کانی (معتزل) یش پیش (إمام)، تا (سیدی ٹالوس) ی خویمان زور جہ فا دایہ، بؤ پیک خستنی، أما پیک ناکہ وئی۔

(ئالوس)ی ههر (شهاب)ی (ثاقب)ه، أمّا (شهامت)ی (أبنُ عباس) له (نفوذ)ی کردیه .

حهزت له (جدال) و (نزال)ی بیّ هوودهیه ؟ تهماشای تفسیری (کبیر) و (روح المعانی)که .

أمّا تهماشاکردنی (طنطاوی) بیّ (فائده) نیه، گهرچی خالیه له قیمهتی (تفسیر) ﴿وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا﴾ تهو عاردهی که تهوان خویمان لهسه رین، چما تی دهفکرن چیه ؟ چی تیایه ؟ ﴿وَالْقَيْنَا فِيهَا﴾ (کأنه) لهناوهوه بو سهروهه هاویشترایه ﴿رَوَاسِي﴾ چیای (ثابت) و بهر (قرار) ﴿وَأَنْبَتْنَا فِيهَا﴾ له (أرض)ی: (سهل) و (جبلی) ﴿مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْزُونٍ﴾ کأنه به تهرازوو هه لکیشترایه، یاخود (موزون)ه وهک (شعر) زور جوان و (مُناسب)ه . لکن (عقل) و (فکری) تهوی، له (موازنه)ی بگا لیکی داتهوه ! تهماشای (طنطاوی) که، یاخود وهره بهاری له (کویه)، (قصائد)ی (صُنْعِي) (بَدِيع)ی پِر (مَعْنَا)ی (کامل البیان) (قَطَعَات)ی باغ وداغ و کیو کهژ تهماشاکه، ههز تهکهی بههار بیّ ؟ شعرهکانی (حاجی قادری کویی) بخوینهوه ! ﴿وَجَعَلْنَا لَكُمْ﴾ (أَيُّهَا النَّاسُ) ﴿فِيهَا﴾ له تهرزنی، سهلی، حبلی ﴿مَعَايشُ﴾ تهوی (أسباب)ی گوزه رانتان بیّ، ههرچی (خیال)ی تهکهن له (ملابس) و (أسبابی) (مساکن) و (معادن) ﴿وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ﴾ (عبید) و (حیوانات)ی (سائمه)، (رزق)ی خوی خویان تهخون، (نفع)یان بو تیوه ! ﴿وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ﴾ ههرچی بهخیال دابی له (نبات) و (سائری) (موالید) ﴿إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ﴾ (أصول)ی (ما يُتْرَكُ مِنْهُ) وی وی ﴿وَمَا نُنزِّلُهُ﴾ (أكثر)ی (عنصر)ی (موالید) له (سما)یه، له (جَوَّه) ﴿إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ﴾ به تهندازه تهزانین تهو شته کوو تهبی ؟ له چی تهبی ؟ له چهندی تهبی ؟ (طول) و (عرض) و (مزاج)ی (عالم)ی (موالید) لای (عَلَامِ الْغُيُوبِ) ئاشکرایه، به گویره خلقی (أنواع) و (أفراد) تهکا، تهو (وزن) و (تقدير)ه ههر به خوا تهکری، کاری (طبیعهت) نیه . وه (خلق) و (أيجاد) بهو (دقّته) و (موازنه)ه لای (أرباب)ی (علم) لایهقی (شأنی) (خالق)ی (کائنات)ه نه (کیفما

أَتَفَقَّهِ هِيَه ﴿وَأَرْسَلْنَا الرِّيَّاحَ﴾ له (أوقات) ی (مُختلف) ه له (جهات) ی (مُتعدِّد) ه
 ﴿لَوَاقِحَ﴾ ئاوس به ههوری، یا ههوری ئاوس ئهکا، دهروونی پِر ئهبی له ئاو
 ﴿فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً﴾ در عَقَب ﴿فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ﴾ ئه ی خُونه وه خَوْتان و
 زراعه تتان و مواشیتان ﴿وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ﴾ ئیوه ناتوانن ئه و ئاوه له ناو
 عهردی (حفظ) بکهن، بیکه ن به خهزنه، دیاره کاری خویه ﴿وَأِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي
 وَنُمِيتُ﴾ به راستی و دروستی به تأکید، ئیمه اشیاء ئه ژینین، ابتداءً و اِدَامَةً،
 بهو (أمور) ی که (ذکر) کرا، وه ئه ی مرینین، (حیات) و (موت) به دهست ئیمه یه
 ئیتر کی ئه په رستن؟ ﴿وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ﴾ میرات گرتان ئیمه ین (الفناء لکم
 والبقاء لله) ﴿وَلَقَدْ عَلَّمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ﴾ ئه وانه ی رابردوو له ئیوه ئه ی (بنی آدم)
 ﴿وَلَقَدْ عَلَّمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ﴾ (ماضی) و (مُضارع) ی (علمی إلهی) به
 (إعتبار) ی (تفصیل) و (إجمال) ه، بویه ئه وانه ی له دوایی دین وه کی ئه وانه ی
 پیشی ئه یانزانی، (علم) ی پی یان هه یه، ممکنه بو (أمم) ه رابردوو بی، ئه و
 أمه تانه ی پیشکه وتینه، به (ثروت) و سامان، (علم) و (معارف) و (حضارهت) و
 (اكتشافات)، (مُستقدمین) ن ئه وانه ی له و مه یدانه پاش که وتوون، له (جهاد) و
 (إدامه) ی (ملهت) و (دین) (مستأخرین) ن.

روایه تی له (ابن عباس) (نقل) ئه کهن، من له خواو پیغه مبهرو أصحابی
 رسول الله ی شهرم ئه که م، (نقلی) که م حتی بو ره دکردنه وه، (مُحقق) ه له
 پیشه وه، حیله یه ئه کهن ئه لئین (ئه و ئایه ته (مدنی) یه، زیرا نویژی به جماعت
 وئاشکرا له (مکه) نه بووه، حاصلی رابردوو وئاتی له خوا بزر نابی ﴿وَإِنَّ رَبَّكَ
 هُوَ يَحْشُرُهُمْ﴾ (أولین) و (آخرین) ﴿إِنَّهُ حَكِيمٌ﴾ (مُتَقِنُ الفعل) ه، ئه وه
 (حکمت) ی (عملی) یه ﴿عَلِيمٌ﴾ ئه زانی ئه بی وه ئه بی. ئه وه ی (دغدغه) ه ی له
 دلدا بی، له بهر بی (علمی) و (سعت) ی (وهم) و (خیال) ه ﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا
 الْإِنْسَانَ﴾ به (إعتبار) ی (مبدأ) ﴿مِنْ صَلْصَالٍ﴾ له (ماده) کی زرینگه،
 ترینگه دار ﴿مِنْ حَمِإٍ﴾ قورئ (مُتَغَيِّرٌ) ﴿مَسْنُونٍ﴾ نازانم: (أهل) ی (لغهت):
 (بصری) و (کوفی)، (أئمة) ی (تفسیر)، (نقل) ی (إختلاف) یان زوره، له

صَلِّصَال) و (حَمَاء) و (مَسْنُون)، (بِالْأَخْص) له (مَسْنُون) ئایا ئه بی ئه وانى پیئشى یه عنى ملائکه ته کان کووی تیگه یشتین؟ ﴿وَالْجَانُّ﴾ (نوع) یا (أَبُو الْجِن) یا (شیطان)! ﴿خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ﴾ (قبل التناسل) وه کی ئیوه، یا (قَبْلَ خَلْقِ الْإِنْسَانِ) ﴿مِنْ نَارِ السَّمُومِ﴾ باى گهرم، زههر ئالوود، (قاتل) یه عنى (ماده) ی (ناری) و (سمی) له واندا (غالب) ه. وه (إِلَّا) ئیمهش (قسم) ی له (عناصر) مان (مواد) ی (ناریه) یه، به لکو (کائنات) له ئاگره، ئاو له دوو ئاگره: (مُحْرِق) (مُحْتَرِق)، (بناءً علیه) (خلق) ی (جن) له ئاگری (مُسْتَبْعَد) نیه! ئیمه (ایمان) مان به (جن) هه یه له بهر (بعض) ه، ئایاتی قورئانی، وه ئه وه نده ی (تصحیح) ی ئایه تی پی بکری (کافی) یه بو ئیمه، (زید) ه (تَوَغَّل) (جنهت) ه. لیږه قسه زوره، من ئه وه نده (عَرَض) ئه که م (معلوم) ه (أصحاب) ی ئیمه، یه عنى (أشاعره) ن (إنکار) ی (تأثیر) ی (قدرت) ی (عبد) ئه که ن. حتى له سه ر ئه و (أفعال) ی که خوا (أمر) ی پی کردینه، به س (مهیل) ه، که میان (أدنی) به و (مهیل) ه مه یلی کردنیان بی، ئه شکینن. (أما) (أبن حجر) و (أمثالی) له وی گه وره تر له (أصحاب) و (أولیا) یان ئه لئین: (جن) (قادر) ن، که خو یان (تشکل) ئه که ن به (أشکال) ی (مختلف) ه، هه ر شکلی ئاره زوو که ن، دینه سه ری " توو خوا ئه مه قسه یه؟ (جن) بیئ نه بی چیه؟ چ په کی (إداره) ی (عالم) ی له سه ر ئه که وی؟ خو زیا له جیاتی ئه و (هذیانات) ه (جن) یه عنى (میقروب) یان (کشف) کردبا، دوور نیه، (حدیث) ی (نبوی) (إشارة) ی بو وان کردبی، (غایهت) ی به (تعریفات) تیکیان دا. ئه مپو دهر ئه که وی (مدار) ی (حیات) و (مما) مان، له سه ر ئه و (مخلوق) ه یه. ئه وی (مُهَلِك) ی (سام) ه، (ذی سم) ه (تخریبات) ی (هیكل) ی له وانه. (أسباب) ی شیئی (معلوم) بوه، له وانه (قوم) ی ئه وه نده (عقل) و هوشیان نه بی، بزنان (جنهت) و (صرع) له چیه؟ ئه بی چیان لی ئومید بکری؟ به غهیری چیرۆکه ی سه ر کاغه ز. (مع الاسف) چیرمان له ده ست نایه! ﴿وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا﴾ (بَادِي الْبَشَرِ)، ﴿مِنْ صَلِّصَالٍ مِنْ حَمًا مَسْنُونٍ﴾ خو زی بمزانیبا (ملائکهت) کوو له و کلماته گه یشتینه؟! ﴿فَإِذَا

سَوِيْتُهُ ﴿رِيكَم خَسْت﴾ **﴿وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي﴾** خوا ئه زانئى روحى حقيقى چيه؟ ئه و (نفخ) ه چۆنه؟ (روح) (معلوم إلا نيتَه) (مجهول اللميتَه) (سِر) يكه به كه س (حَل) نابئى، كه گوترا: " (جَوهرى) (مُجَرَّد) ه " ئايا (ماهيهت) ي (كشَف) ئه بئى؟ يا زَيْتِر (تَعَقَّد) ئه كا؟ (مع أَنه) (مُجَرَّد) ي (مقدس) و (منزَه) له (جهت) و (حَيِّز) هه ر خوايه، نايه ته (عقل) (مُمْكِن الوجود) ي (موجود) (في الخارج) بئى، له و (فضا) يه، (موقع) يكى نه بئى! (لكن) (وَجوب) ي (وَجود) بو (جناب) ي (حَق) ي رِيك ئه خا، ئه گهر (واجب الوجود) (غَنِي) يه، نابئى له (مكان) و (زمان) و (جهت) بئى. ئه گهر له (فراغ) ئى دايه نابئى (وجود) ي (غنى) بئى، نه وه ك (نَفْس) ي (ناطقه) ي (مُجَرَّد) ي (إنسانى) به لكوو (عُقول) ي (مُجَرَّد) ه (وجود) يان لاي (حقير) (محال) ه، غه يري خواى هه رچى هه يه (مادئى) يه، چ (لطيف) چ (كثيف)!

(سَيِّدِ نالووس) ي (أذيهت) ي خوى دايه (أقوال) ي (علماء) يانى (نقل) فه رموه، به (جرح) و (تعديل) و (نقد) و (إبرام). ئه مپوش (حُكماء) به (تجربيات) خه ريكن، بزائن (حَيَات) و (مَنْشَأ) ي (حَيَات)، (حقيقهت) يان چيه؟ بؤيان (كشَف) نابئى، نابئى! (والسَّلَام)

زۆرم ته ماشاى (كُتِب) كرده، به (درس) م وتيته وه، له (إشارات) تا (تهذيب) چم به ده ست نه كه وتيه ئه وه نده (معلوم) ه، شتى هه يه، وه له ناو (بَدَن) ي (حيوان) ا، (مدارى) (حس) و (حركه) و هوش وگوشه، (باقى) به (قطعى) (معلوم) نيه! **﴿فَفَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ﴾** ته ماشاى (ترقييات) ي كه ن، به (أصل) ي خوتان و (أصل) ي وى (غلط) مه بن. خوتان لئى نه گورئى (بَعْدَ الخَلْقِ والتَسْوِيَةِ والأمرِ) **﴿فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ﴾** بئى (تَوَقَّف) (تا الله لَقَدْ أَتَرَكَ اللهُ عَلَيْنَا) **﴿كُلُّهُمْ﴾** ئه وه ي (داخلى) ي (مُحاوره) ي (سابق) بوون **﴿أَجْمَعُونَ﴾** بئى (تَخَلَّف) و (تَأَخَّر) **﴿إِلَّا إِبْلِيسَ﴾** خوى (مَلِك) بووه له (شعب) ي (جن)، (ذاتاً) (مَلِك) يش (جن) ن به جئى ئه گورئى **﴿أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ﴾** (مع أَنه) (مَلِك) بوون (قدسيهت) يان لاي (معلوم) بوو **﴿قَالَ﴾** (جناب) ي (حق) **﴿يَا إِبْلِيسُ﴾** ئه و

(نوع) ہ (خطاب) ہ، تہ گہر نہختی (متصوّف) ہکان لئ ی گہرین چ (تشریف) و (تعظیم) ی تیا نیہ ﴿مَا لَكَ﴾ چیہ بؤ توو، (ما السَّبَبُ)؟ ﴿أَلَا تَكُونُ مَعَ السَّاجِدِينَ﴾ لہ وان زیاتری؟ ﴿قَالَ لَمْ أَكُنْ﴾ (شأن) ی من نیہ ﴿لَأَسْجُدَ لِبَشَرٍ﴾ إنسانی ﴿خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ﴾ لہ وان زیاتر نیم، (أما) من خوم تہ ناسم، (بشر) یش تہ ناسم، تہو (تَنَزَّلَ) ہ بؤ من نابئ! ﴿قَالَ﴾ (جنابی حق) ﴿فَأَخْرَجَ مِنْهَا﴾ (مادام) (موافقة) ی (ملائکة) ہکانت نہ کرد لہ (سجد) ہ لہ میانی وان برؤ ﴿فَإِنَّكَ رَجِيمٌ﴾ دووری (مطروود) ی لہ (زُمرہ) ی وان، (تَباین) تان نایہ لئ، ویکرا بن، دہر ابہ، برؤ! ﴿وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ﴾ (لعنة) ی خوا ﴿إِلَى يَوْمِ الدِّينِ﴾ (عُنصر) ی خوت لہ (أمر) ی من زیاتر تہ زانی؟ ﴿قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي﴾ تہ بی لہ (دوام) ی (لعنة) شتیکی (فہم) کردبی، (مادام) وابوو (مہلت) م بدہ ﴿إِلَى يَوْمٍ يُبْعَثُونَ﴾ تا حشر تہ کرین، تا (إنقراض) یان تہ بی ﴿قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ﴾ دیارہ بؤ غہیری ویش ہہیہ ﴿إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ﴾ تہ لین (نفخہ) ی (أولی) ممکنہ بلین (تا روژی (إنقراض) ی (بشر)) ذاتا دوا ی یہ، چ ئیشی نامینی، (طبعاً) تہ مرئ. (حکایہ) ی لیرہ (نقل) تہ کەن لہ (کعب الأخبار) ہہرشایانہ لہ (کعب الأخبار) (نقل) کرئ خوزئ (کعب الأخبار) و (أمثال) ی (کعب الأخبار) نہ ہاتبانہ (وجود) ﴿قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي﴾ بؤ ویت (إغوا) کردم کہ (بشر) ہ؟ ﴿لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ﴾ لہو (مقام) ہ ی تہ ہینمہ خوار، تہ کە ویتہ (أرض)، (أولاد) ی تہ بی، (فساد) یان بؤ (زینہ) تہ دەم ﴿وَلَأَغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ﴾ ہہ موو ﴿إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ﴾ لہ (أولاد) ی (آدم) ﴿الْمُخْلِصِينَ﴾ ہہ لبراردراون، بہ (طین) ی پاک (عقل) ی تہ واو، (عقل) ی (واعی)، بہ (قوہ) لہ (مُحاکم) ہ، (مُسلط) لہ سہر (میول) و (عقل) ی (باطن)، (عقل) ی (حیوانی) ﴿قَالَ﴾ (جنابی حق). ﴿هَذَا﴾ تہ وہ ی کہ بیان تہ کرئ ﴿صِرَاطٌ عَلَيَّ﴾ ریگہ یہ کہ (واجبُ الرعاية) یہ، تہ بی وابکہ م تہو ری یہ ﴿مُسْتَقِيمٌ﴾ راست بی پیچ وپہ ناہ ﴿إِنَّ عِبَادِي﴾ ہہ مووی: (عارف) و (عامی) ﴿لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ﴾ وەک لہ (سورہ) ی (سابق) رابرد، وەخوی لہ (قیامہ) (إعتراف) ی پی

ئهكا، ئهوهی ئهیلئی، لاف و گهزافه. تووئهو (قُدْرَت) و (قَوَّهت) هت نیه، (إنسان) (إغوا) كهی به (فساد)یان بهی ﴿إِلَّا مَنْ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ﴾ به (مجرّدی) (دعوته) دوات ئهكهون خویان فرۆماین (ماون)، ههویئیکئی تووی پی ئهوی ﴿وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ﴾ ئی (غاوی)یان، (إتباع)ی (شیطان) و (شهوات) و (میل)ی (فاسد)، گشتیان لهویّ گرد دهبنهوه ﴿لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ﴾: 1- (شرك). 2- (غنا له رسالهت). 3- (تفرقه)ی (بَين الرسل). 4- (غرو) به (اصل). 5- (دنائهت). 6- (شهوات). 7- (أمل). ﴿لِكُلِّ بَابٍ﴾ له (أبواب)ی (سبعه)ی (جهنّم) ﴿مِنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُومٌ﴾ بهش و (حصّه). (غرض) به (أصل) نهخه لهتی، به (تفرقه)ی (قومی) خۆت له (إتباع)ی (رسل) (محروم) نهكهی. نه (مُتَكَبِّرٌ) به كه (سجده) بوخوا نهبهی، نه (دَنِي) پرخئی گاجووت له نیو چاوانی دهی، به دواى (كاسيات) (عاريات)، (سیدات)ی (راقصات)، (فاعلات) نهكهوی.

به (أمل) دهست له (عمل) ههلهنگری، وه (تأمل) كهی ئهوهی بو (ترقی) (بشری) باشه (قبول) كهی.

(إِلَاهِيُونَ) ئهلین: "به صورتهتی حاضره (على أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ) (أبو البَشَرِ) (إيجاد) كرا" (لامارك) و (داروین) ئهلین: "به (تَطَوَّرَ) له مهيمونی (ترقی) کردیه، (طَوْرًا بَعْدَ طَوْرٍ)، (نَسْلًا بَعْدَ نَسْلٍ) هاتیهته سه رئهو (صورته)ه" کی هه، باشتره؟ بو (وقار) و (شهامة) و (عزّهت)ی (نفس)! ئهگهروهك (هكسلی) خۆت بتوانی (أدله) بیئى هه نه آيسه، (أَمَّا) به (تقليد)ی (مَحْض) بو خۆت ئهگورپی؟ (مَلِكٌ) (أفضل)ه یا (بَشَرٌ)؟ طبیعی (بشر) (أفضل) تره بو ئيمه. (ماده)ی (معنوی) (فائده)ی (زیده)یه، (خاصةً) (مُقابِل)ی ئهوانهی كه ئهلین: ملائكهت (بنات الله)ن، (مُدَبِّرُ الْأُمُورِ)ن" ئهو (عقيد)ه (سوق)مان ئهكا بو (سعی)، وه كذا (مسئله)ی (صديقه) وه (زهراء): (عالم) وه (سید)، ئهوهی (جهت)ی (كسب)ی تياجی، ئهولايه تی (فكر)ه، خوا ئهفه رموی: ﴿إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ﴾ (أَمَّا) (لازم)ه (معنى)ی (تقوى) بزانی، (تقوى) ئه نوریتته

(ما یَّتَقَى مِنْهُ) ﴿ادْخُلُوهَا﴾ پیئش (دخول) یا بعد الدخول (إِحْتِراماً) له
 (طرف) ی پهروهردگاری (عالم) (أمر) ئهکری ﴿بِسَلَامٍ﴾ و (إِحْتِرام) ﴿آمِنِينَ﴾ له
 هه موو (مکروهات) ﴿وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ﴾ له (دنیا) ﴿مِنْ غَلٍّ﴾ (حَسَد)،
 (کبر)، (دنائهت) (سائری) (صفات) ی (رذیلیه) ی (قلبیه). (أَوَّلُ الْأَمْرِ) (إنسان)
 ئه بی به (تصفیه) ی دلّ خه ریک بی، ئه گهر دل به (أمراض) ی (معنوی) نه خوئش
 بوو، (أعمال) ی (ظاهری) چاک نابی، ئه گهر بی (صُورِ) یه، که له (دنیا) (غَلّ)
 یان نه ما، له (قیامهت) (بطریق الأولی)، وه ئه وه ی بو ئیمه باش بی، (نزع) ی
 (دنیا) یه، له (جنّهت) داده بن ﴿إِحْوَانًا﴾ برا برای خوئشه ویست و بی شهرو شورو
 (خدع) ه. (معلوم) ه، تا (أخوّهتی) (دنیا) یان به (قوّهت) بووی، (أخوّهت) ی
 وینده ریشیان خوئشتره! ﴿عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ﴾ له سه ر ته ختان داده نیشن،
 ئه مبه رو ئه و بهر، به رابه ری یه ک ﴿لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا﴾ له (جنّات) ﴿نَصَبٌ﴾ (تَعَب)
 و ماندیه تی ﴿وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ﴾ ده رنا کرین (قوی) و (ضعیف) نیه،
 (قوی) (ضعیف) ده رکا، وه ک (رسول) و (مکه) وه رن (مکه) ی یه کان ئه و جا تی
 کوئن، هه لمه خه له تین (دائماً) (تَفَكَّر) له (آیهت) ی (إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى
 يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ) که ن، (آیهت) ی (عظیم) ه له (أَوَّل) ی (تشکیلات) ی (بشری)،
 تا (إنقراض) ی (تاریخ) ی (عالم) ی (مستقدمین) و (مستأخرین) (تفسیر) ی ئه و
 (ایهت) ه یه ﴿نَبِيُّ عِبَادِي﴾ (على الإطلاق) ئه بی و ابی ﴿أَنْتِي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾
 که سی ترنا، (حق) ی (غفران) به (مُوشِح) به (طغرایی)، (غَرّاً) ی (کبریاء) یه.
 نه که ن (إِعْتِمَاد) ده نه سه رکه س ﴿وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ﴾ خوئی لی
 بیاریزن، له سه ر (مکاره) (صَبْر) که ن، هه ردوای (لذائذ) مه که ون، نه خو
 (عَذاب) ی ئه چیژن. (لَذَّة) تان لی ئه کاته تالوی سه ره مه رگ، له (بین) ی
 (خوف) و (رجا) بن ﴿وَنَبِّئُهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ﴾ (ملائکهت) بوون، خویان
 له گه ل نه بووه، بو (بشارهت) و (عذاب) ناردرابوون له (طرف) (جنابی کبریائی)
 ﴿إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ﴾ له و جی لی ی دانیشتبوون ﴿فَقَالُوا﴾ (عِنْدَ الدَّخُولِ)
 ﴿سَلَامًا﴾ سلامی خوات لی بی، ئه ی (خلیل الرحمن) ﴿قَالَ﴾ پاش (جواب) ی

(سلام) ﴿إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ﴾ ئیمه لیٲان ئە ترسیین ﴿قَالُوا لَا تَوْجَلْ﴾ مه ترسیئ
 ﴿إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ﴾ (ولد)ئ زیدە زاناو دانشمەند ﴿قَالَ أَبَشَّرْتُمُونِي عَلَى
 أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ﴾ لەسەر پیری ﴿فَبِمَ تَبَشِّرُونَ﴾ وهك كوردی دهلی: "مه گەر
 بلی: به قەبری بابم" خوښ بوو، بیكه وه زەمانی بژین ﴿قَالُوا بَشِّرْنَاكَ بِالْحَقِّ﴾
 بیښكه زۆر ویکرا ئەژین ﴿فَلَا تَكُنْ﴾ له بهر پیری ﴿مِنَ الْقَانِطِينَ﴾ بلی ی:
 ئە مرم، خوښی لی نابینم " ﴿قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ﴾ کی نائومیئ ئەبی؟ ﴿مِنْ رَحْمَةِ
 رَبِّهِ﴾ كهس نائومیئ نابی ﴿إِلَّا الضَّالُّونَ﴾ وه (معلوم)ه، (خلیل الرحمن)
 سهروهی (هدات)ه، (لکن) (حسب الظاهر) ئەو قسه م کرد، له (یأس) نه بوو
 ﴿قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ﴾ ئیشتان چیه، (بعد البشارة)، چ ئەمرئ ترتان ههیه، به
 (أهمیة) بی؟ ﴿أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ﴾ له (طرف) جنابی حق ﴿قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى
 قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ﴾ بۆ (هلاک) یان ﴿إِلَّا آلَ لُوطٍ﴾ چ (مُتَّصِل) چ (منقطع) له وان
 (منقطع)ن ﴿إِنَّا لَمُنَجُّوهُمْ أَجْمَعِينَ﴾ گشتیان ﴿إِلَّا امْرَأَتَهُ﴾ خیزانی، (أنه) خوا
 ئە فەرموی ﴿قَدَرْنَا إِنَّهَا لَمِنَ الْعَابِرِينَ﴾ (نجات)ی (مُقید) بوو، ئە گەر ئاوپی
 نه دابایه وه، به بهر نه ده کهوت، یا دهلی: له وانه نه با، (هلاک) نه ده بوو. وامان
 نووسی، (لکن) (تأمل)ئ له (نایات)ی دوایی بکه، وهههه، له نایاتی (سوره)ی
 (هود) له پیښه وه. ئەوجا وه ره، ته ماشای (إستثنا) که، (أقوال)ی (علما)یانی،
 عه ره بیت گوئ لی بی ﴿فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ﴾ بۆ (نجات) یان ﴿قَالَ﴾
 (بَعْدَ مَا جَرَى وَسَبَقَ بَيَانُهُ، وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا) ﴿إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّكَرُونَ﴾ خۆتان
 گۆرپیوه، ملك نین، بۆ نجات و عذابى ئیمه و قوم نه هاتی ین، تاخۆ چ (فکر)تان
 ههیه، له (حق)م؟ ﴿قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بَمَا كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ﴾ ئەوی (شك)یان
 تیډا هه بوو ﴿وَأَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ﴾ بی (مر)یه ﴿وَأِنَّا لَصَادِقُونَ﴾ لهو (خبر)ه، یا
 (شیمه)مان (صدق)ه ﴿فَأَسْرِبْ بِأَهْلِكَ﴾ (إضافة)ی (أهل) بۆ (غیر)ی (علم)، له
 (معنا)دا، عه ینی (ذی العلم)، یه عنی (ضمیر)ی (خطاب) بووه (مضافُ ألیه)
 (أهل) ئە کرئ ﴿بِقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ﴾ پارچه یئ له شهو، یا له ئاخری ﴿وَاتَّبَعُ
 أَدْبَارَهُمْ﴾ له دوایان به، (ذاتاً) ئەو (حائل)ه له (بَین)ی وان و (بَین)ی (عذاب)

﴿وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ﴾ ئاور نه داته وه، بۆ (طرف) ی (قوم) ﴿وَأَمْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ﴾ خۆیان ئه زانن، (مصر) ه (شام) ه (أردن) ه؟ په کمان نه که وتوو ه ﴿وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ﴾ به (قطع) ی له دلایا جاگیره، شکی نه ما چیه ئه و (أمر) ه؟ ﴿أَنْ دَابِرَ هَوْلَاءِ﴾ دواپی ئه و (قوم) ه ﴿مَقْطُوعٌ﴾ ئه بریته وه، که سیان نامینی، کوردی دوعا ئه کا، ئه لی: "دهک ره بی دوات بری" ده رباره ی نه ته ویستی ﴿مُصْبِحِينَ﴾ وه قتی (داخل) ی سبهینی بوو ﴿وَجَاءَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ﴾ (خبر) ی میوانیان نه زانی بوو، هاتن بۆ لایان (ملاً) ی (لوط) ی ﴿يَسْتَبْشِرُونَ﴾ (مسرور) و (کیف) خۆش بوون. ﴿قَالَ إِنَّ هَوْلَاءِ ضِيفِي فَلَا تَفْضَحُون﴾ آبرووم مه بهن، شهرمه زارم مه کهن ﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ﴾ له خوا بترسن ﴿وَلَا تُخْزِنُوا﴾ ره زیل (مُحَقَّرٌ) و (مُهَانٌ) و (مهتوک) م مه کهن ﴿قَالُوا أَوْلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ که س به میوانی پامه گره، یا خود که س له په نای خۆت مه گره ﴿قَالَ هَوْلَاءِ بَنَاتِي﴾ ئی قوم، ئی خوی ﴿إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ﴾ بۆ (دفع) ی (دغدغه) ی (شهوت) ﴿لَعَمْرُكَ﴾ (خطاب) ه بۆ (حضرت) ی (خاتم) یا (لوط) ﴿إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ﴾ به مهستی ﴿يَعْمَهُونَ﴾ کور ئه بن، (عقل) ی (واعی) یان نامینی، (میل) که هاته جۆش و خروش، (عقل) و (نصح) خۆی ناگری، (فائد) ه نادا، (غیر) ی (ضربه) هیچ شت کارئ ناکا. ﴿فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ﴾ دهنگی هائل، (صاعقه) (إنفلاق) ی (برکان) ﴿مُشْرِقِينَ﴾ وه قتی (شروق) ی (شمس) ﴿فَجَعَلْنَا عَلَيْهَا سَافِلَهَا﴾ ژور به ره ژیر ﴿وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً﴾ به رد ﴿مِنْ سَجِيلٍ﴾ سهنگ و گل، له (إنفلاق) بلند بوو، بۆ هه وا، دواپی به سهریان داباری ﴿إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِلْمُتَوَسِّمِينَ﴾ (ناظر) و (مُتَفَرِّسٌ) و (مُعْتَبِرٌ) لیک نزیکن ﴿وَأَنَّهَا﴾ (قری) ی ویران بووی، ژور به ره ژیر کرای ﴿لِبَسْبِيلٍ مُّقِيمٍ﴾ رییه (ثابت) ه، (آثار) ی دیاره. دیاره ئه گهر (ضمیر) بۆ (آیات) یا (حجارت) یا (صیحه) بی، ری ئه گورپی ﴿إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾ نه (طبیعیون) ئه وان به (آیهت) ی لی ئه دهنه وه به (غضب الطبیعه) ت. (حقاً) (بشر) زور گورپایه، به لای اعتباردا ناروا ﴿وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ﴾ (بقعه) یه به دار، تیکرایی پر، (قوم) ی (شعیب) ﴿لِظَالِمِينَ﴾ (مُتَجَاوِزٌ) له

(حدّ) ﴿فَأَنْتَقَمْنَا مِنْهُمْ﴾ لیره به چی (عذاب) دراین، (بیان) ی ناكا ﴿وَأَنْهَمَّا﴾
 (قوم) ی (لوط) و (أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ) ﴿لِبِإِمَامٍ مُّبِينٍ﴾ له (مقام) ی دان، له وینه ی
 (إمام) و پیشه وان، بؤ (أهل) ی (فسوق) و (فجور) ﴿وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحَجَرِ
 الْمُرْسَلِينَ﴾ (ثمود) قومی (صالح)، وادیاره (إنكار) ی (رسالهت) ئەكه ن
 ﴿وَأْتَيْنَاهُمْ آيَاتِنَا﴾ (لازم) نیه هەر حوشتربئی، بؤ (جمع) چه ند (آیهت) ی لی
 (إستخراج) بکه ن، با (آیات) ی (عقلیة) بی، با (خوارق) بن، وه (نقل) نه کرابن
 ﴿فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ﴾ روویان تی نه ده کرد ﴿وَكَانُوا يَنْحُتُونَ مِنَ الْجِبَالِ﴾
 ئەیان تراشی ﴿بُيُوتًا آمِنِينَ﴾ له (هدم)، له دلۆپه، له (عذاب) ﴿فَأَخَذْتَهُمُ
 الصَّيْحَةَ﴾ شریقه یه گه وره ﴿مُصْبِحِينَ﴾ باتاپیش نیوه رۆ بی، له بهر (خاطر) ی
 (دواب) ﴿فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ له (نحت) و (تَقْوَى مَحَل) ﴿وَمَا
 خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ﴾ پره له (عبر) و (آیات)، ئەوی
 (إعتبار) نه كا به (هلاک) ئەچی ﴿وَإِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ﴾ بؤ (جزا) یه (تام) دائمی.
 ئی دنیا (موقت) ه ئەروا ئەگەر (بشر) نه ژیه ته وه، (حقا) (خلق) ی (عالم) -
 (علوی) و (سُفلی) - بی هووده یه (باطل) ه ﴿فَأَصْفَحْ﴾ (إعراض) یان لی بنی
 ﴿الصَّفْحَ الْجَمِيلَ﴾ (إعراض) ی جوان و (حسن) و (لطیف). (دعوهت) ی (إلی
 الحق) بکه به (حلم) به قسه ی نه رم، بی (خشونتهت) و بی (أدبی) ئەوان هەر
 (نوع) ه قسه یه ئەكه ن، بابکه ن، تووله (مُجاملَة) لامه ده ئەه و (صَفْح) ه
 (جمیل) ه (أدبی) ئەوه نده (مَحْكم) ه، به چی یه، به (دینه میّت) (زائل) نابی،
 (نسخ) نا کریتته وه، چ جایه (سیف)؟ که شیر ئیستا وهك ناو بریشکه ﴿إِنَّ رَبَّكَ
 هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ﴾ هیچی لی بزر نابی، له (دُنیا) له (عُقبا) ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا﴾
 (مُقابل) ی حهوت (باب) ی (جهنم) ﴿مِنَ الْمَنَّانِي﴾ له (أمو ر) ی (مُکرر) ه و
 (مُجدد) ه ی (بَین الأمم): (ثایاتی توحید الله)، (حاجهت به رسالهت) (جمعی بین
 الرسل له ایمان) (آیاتی تواضع و صَفْح) ی، ثایه تی عزه تی نفس)، (اقتصاد له
 لذائذی دنیا)، (نبذی اُمْنیّات). (تفسیر) ی به (فاتحه) زور جوانه، که ئەه و (طُرُق)
 و (أبواب) ه ی به (إجمال) تیایه ﴿وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ﴾ (حَبْلُ اللَّهِ الْمُتَمِينِ)،

(الحوای) (علی الآیاتِ وَالْعَبْرِ)، (هادی الكُلِّ) (الی أَوْضَحِ السُّبُلِ) (نوری (مُبین) ﴿لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ﴾ دووچاری (إنتظار) و (طمع) دریژ مه که ﴿إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ﴾ له (شهوات) و (لذائذِ) (دنیا) ﴿أَزْوَاجًا مِنْهُمْ﴾ (أصناف) له وان، (یهودی)، (نصاری)، (مجوس)، (روم) و (ایران)، (رجال) و (نساء) یان. (أساس) ی هه موو (سیئات)، (إنغماس) ی (فی الشَّهَوَاتِ) ه. (مجدی (إلاه)، (إنکار) ی (رسالته)، (إنکار) ی (قیامته) بؤ (إتمام) ی (لذَّته) ه. تا (میل) ی (لذائذِ) (زیاد) ئه کا، (بَشَر) له خوا، له (رسول)، له (شرف) ی (إنسانی) دوور ئه که ویتته وه. (دنائت) ی (نفس) و (أصل) گه یان دینییه، (درجه) یی (أُمور) ی ئه وه نده بی شرم و (حیا) یانه ئه که ن، مه یمون (مَخْجُول) ئه بی که ئه لَین: "له (قرد) یین!" ﴿وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ﴾ (حقیقه) ئه وه ی (مُصلِح) و ساغ بی، که ته ماشای (حال) ی (بشر) ئه کا، (حُزن) ی (عمیق) ی به سه ردادی ﴿وَإِخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾ باله خۆل بی، (أولاد) ی گاوان بن، به (نَسَبِ) (مَغْرور) مه به، (فرق) مه که، بنواره (قابلیته) و (إستعداد). بالیان بؤ شوپرکه، به (کمال) ی (تواضع) و (مَرَحْمَتِ) به له گه لیان، (تَكْبُرِ) و (كِبَرِ) نه که ی له سه ر گچکه و ژیرده سستی خۆت ﴿وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ﴾ (کاشف) بی (مُداهنه) ی، (حَقِّ)، (صریح) و (صراحة) (بیان) که. ﴿كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ. الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ﴾ (مُفسِرِ) ینی (کرام) له (أصحاب) و (تابعی) ن و (سلف) و (خلف) ی (صالح) یین، (ناقل) یین و (مُحَقِّقِ) یین، قسه یان له و (ثایته) ه کردیه. (أولاً) (إمام)، (ثانیاً) (مُفتی الأنام)، (ثالثاً) (مُفتی دار السلام) (حشر) یان کردیه، (خاصة) (سیدی ئالوسی) خوا خیری بنووسی. (مدار) ی (خلاف) (سی) شته: (کَمَا)، (مُقْتَسِمِ)، (عِضِينَ) ناتوانم وهك (سیدی ئالووسی) ئه وه موو (أقوال) و (نقض) و (إبرام) ه بنووسم. (لکن) بو (إقناع) ی دلی خۆم ئه وه ئه نووسم، گوئی ی لی که ن، (جناب) ی (حق) ئه فه رموی: "ئیمه قورئانمان نارديه، بؤ توو، هه ر وهك (کتاب) مان بؤ (مُقْتَسِمِينَ) نارديه، ئه وانه (بنی اسرائیلی) ن، (تقسیم) ی (میرات) ه (حضرته) ی (إبراهیم) له (بین) ی خویان ئه که ن، چونکه داکي

(جاریه) بوو، (إسماعیل) له (إرثی) (مَعْنَوِي) (خاصةً) (محرّوم) ه، وه (كذا) (أعقاب) ی، ئه وه كه ئه لئین: ئه وانه ن كه قورئانیان پارچه پارچه کردیه، (سحری) یه، (خُرافه) یه، (شعری) یه، دزراوه، وه رگیراوه، بی (أصل) ه (مجهول) ه! ئه لئین: " (أولاد) ی (إسماعیل) (أُمِّي) یه له دی ی (أُمِّيَّان) ه، له بهری ئیمه نیه، ئه گهر له (مکه) ش نه بووبن (طبیعی) زیاره تیان کردیه. " ئه وه ش یه کیکه له (أبواب) ی (جهنم)، به لکوو دوو (إتباع) ی (شیطان) له (فخر) به و (استحقاری) یه، (تفرق) هی (بَينَ الرُّسُلِ)، (بَينَ الاخوين) (بَينَ الامتین). ﴿قَو رَبِّكَ﴾ ئه و سوینده چهند جوانه ﴿لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ ئه و وه قته ئه زانن، (إنتصاب) ی (صُورِي) (دَمِي) كه (معنوی) و (دینی) نه بی، بی هووده یه وه باله ﴿فَأَصْدَعُ بِمَا تُؤْمَرُ﴾ (إظهار) ی كه، (إمضا) ی كه، (حق) و (باطل) لیک كه وه. په رده ی ده ماغیان، ته پله كه ی (صمّاخ) یان، پی شهق كه، (تفرقه) یان پی بخه ناو ﴿وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ﴾ (مُبالات) یان پی مه كه، هه ر (هذیان) ی ئه ی كه ن، با بیكه ن، ئه مه ش (منسوخ) نیه (مشاء الله)، (بعض) ی له (أوائل) چهند (حەز) یان له شیربازیه، هه ل ئه کوتنه سه ر (ثایهت)، به شیر (نسخ) ی ئه كه ن. (أما) له (نظر) ئیمه، شیر (مُقابله) ی (آیهت) ناكا، (ثابت) ه (لا ینسخها) یه ﴿إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ﴾ ئه وانه ی قه شه مه ری یان پی ئه کردی، (ولیدی بن مُغیر) ه، (أسود بن یغووث)، (أسود بن المطلب)، (حرث بن عقیل)، (عاصی بنی وائل) وه چهند (إقوال) ی تریش هه ن، پی ی ناوی. خوا شه پی وانه ی له کۆل پیغه مبه ر کرده وه، هه رییه كه به ده ردی چوون، (ظاهر) ی ﴿الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ﴾ (عام) ه، له (مُشرك) ان، كه وایی (وعد) ه به (نصر) ی (تام) ﴿فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ﴾ وهك له (دنیا) دیتتان له (آخر) یش ئه یببنن، ئه یزانن ﴿وَلَقَدْ نَعَلْمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ﴾ له (إستهزا) و (وقایح) ی (شرك) یان، (شرح) ی (صدر) مان کردی، (دنیا) مان له سه ر وان ته نگ هیئا ﴿فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ﴾ (حمد) و سوپاس و (قدسیهت) بو ئه و خودایه یه، كه تووی (حفظ) کرد، ئه وانى كه نه فت کرد ﴿وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ﴾ (سجد) هیی

(شکر) بۆ خوا به‌ره، له‌گه‌ل وان ﴿وَأَعْبُدْ رَبَّكَ﴾ به (إحترام)ی فه‌رمایشاتی ﴿حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ﴾ (أمر)ی (مُيَقَّن)، (دفع)ی (عَدُو)، (نشر)ی (دین)، (إتمام)ی (نعمة) به (نصره‌ت)، وه (غَلَبَ)ه‌ی (قطع)ی، (أَمَّا) (تفسیر)ی به مردن، لام خوش نیه. زی‌را (إنتظار)ی (موت) (مناسب)ی (حال)ی، (رسول) نیه، بۆ که‌سی ئه‌و (أمر)ه ئه‌کری، (مُنزَوِي)بی، (عباده‌ت)ی خوی بکا، تا (أمر)ی، وه له (عالم) گه‌پی. ئه‌گه‌رچی هه‌موو (مُفسِّر)ه‌کان (عقلی) و (نقلی)، به (موت)ی (تفسیر) ئه‌که‌نه‌وه، لام (مناسب)نیه.

(حاجت) یان بہ (عبادت) نیہ، (حتی) بؤ (انتہا) ی (غایہت) ہ۔ (حقاً) ئہ وہ (قَوْل) ی زور بہ (حماقت) ہ، گوی یا ئہ و وقتہ (جناب) ی (رسالہ) پہناہ۔ (یقین) ی نہ بوہ، وہ تا چوویتہ (رحمت) ی خوی، (مواظبہ) ی لہ سہر (عبادت) ی خوی کردیہ، ئہ بی تا مردبی (یقین) ی بؤ (حاصل) نہ بووی ﴿عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾ کہ سی (ذی شأن)، (فطرہت) خاویں، بہ (استعداد) و (قابلیت) ی تہ او، لہ عومری خوی بہ (خیال) ی دا نہ ہاتبی بیئہ (رسول)، (واقعاً) (رسالہت) و (نبوہت) (کسبی) نیہ کہ سی بہ تہ ما ی بی، بؤی نابی۔ (أما) ئہ و (مَنقَب) ہ نادریتہ، ہرچی و پہرچی یان، ئہ دریتہ (زُبد) و (خلاصہ) یی، (إنسان)۔ (روح الحق) ی (متین) بی ترس و (میل) و (مُحابا) ﴿أَنْ أَنْذِرُوا﴾ (قوم) ی خویش و بیگانہ ﴿أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا﴾ چ خوی تر نیہ (حفظ) تان کا، لہ (عذاب) ی خوا بتان پاریزی ﴿فَاتَّقُونَ﴾ خوتان لہ (عذاب) ی من پاریزن، (شريك) آن پہیا مہ کهن، ئہ و (ذَلّ) و (خضوع) ی بؤ أصنام و (ہیاکل) ئہ نیوینن، بؤ منی بکهن ﴿خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ﴾ ئہ و (رسول) (آیات) یان بؤ (بیان) ئہ کا ﴿تَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ ئہ وان چیان پی ناکری، (أجرام) ی (جامد) ن ﴿خَلَقَ الْإِنْسَانَ﴾ خوی (آیہت) یکہ (فوق الآیات)، خوا (إنسانی) (خلق) کردیہ ﴿مِنْ نُطْفَةٍ﴾ (ظاہر) ی (معلوم) ہ، (حقیقت) ی بہ (کیمیا) ئہ زاندری ﴿فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ﴾ چوں (تطور) ئہ کا، ئہ بیئہ (ذات) ی (نطوق) (مُجادل)، (إثبات) ی (مدعی) بہ (دلیل) ئہ کا!

خوایہ چہ ند لیك دوورن، لہ بہر (بعد) ی (حُکما) ی (إلهیون) (إنسان) ئہ کہ نہ شتی تر، (مُجَرَّد) (جَوهر) ی (مَحض) لہ (شائبہ) ی (مادہ) دوور، ئہ وی لہ (نُطفہ) (خلق) کرایہ، (نبات) ہ (حیوان) ہ۔ (حقاً) (إنسان) (مُحیر العقول) ہ، (ظاہراً) بہ (بعض) ی (لطف) ی (مزاج) و (دقہت) (ترکیب) ی (ممتان) ہ، (أما) لہ (حقیقت) دا (مُناسبہ) ی لہ گہل (حیوان) زیاتر ہہیہ، (إلا) بؤ (أُمور) ی (خَفِيہ) (إنسان) ﴿مُبِينٌ﴾ (إستخراج) ی (قواعد) ئہ کا، خہریکہ بہ (علم)، (إحاطہ) بہ (کائنات) بدا، تہ ماشای حُکما ی ئیستا کہ، ئہ وانی (مُخترع) چ ئہ کہن؟ ئہ وانہ ی

ئەمپۆ دەلێن، "پێغەمبەری" وەك (بھائی) و (قادیانی)، ئەگەر (إنصاف) یان
 ھەبێ، (نَظَر) بەوان، خۆیان بە (إنسان) نازانن، چ جاییە، (عالم) چ جاییە
 (رسول)؟ لەسەر (إنتشار) ی (علم) و (عرفان) (سَوَادِ الْبَشَرِ) (الآن) یش
 (جاشك)ن، كەر پەرستن (لا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ) ﴿وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ﴾
 خۆزی لە خۆیان وەلە (الأنعام) (فكر) بیان (تفوق) ی (حيوان) لە (جماد) وە
 (إنسان) لە (حيوان) یان بزانیبا! ﴿فِيهَا دِفْءٌ﴾ (أسباب) ی (لباس) كە پێی
 گەرم دادێن، گەرم دەبنەو، لە خوری، موو، (وَبَر)، ئەوێ ئەمپۆ لەوانە
 دروست ئەكری ((حیرت) ئەفزاییە، لە گەرمادا هینان، تیپەرپووە ﴿وَمَنْفَعٌ﴾
 شیریان ئەخۆنەو، سواریان ئەبن، جووتیان پێ ئەكەن، (ناعور) یان پێ
 ئەگیرن ﴿وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ﴾ گۆشتیان، دوونگیان، ماست، پەنیر، سەرتوو، لۆر،
 ژاژی، شیرێژ، (فی الحقیقە) لە وەختی خۆی ولاتی ئییمە (علم) ی تیا بوو،
 ھەوینیان دروست کردیە، بەو ھەوینە ئەو (تحوّلات) ە بەشیر ئەكەن، ئەو (علم)
 بۆ كوی چووی؟! ﴿وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ﴾ (زینەت) و (شوكت) و (حشمەت) ﴿حِينَ
 تُرِيحُونَ﴾ وەقتی ئیواران ئەیانھیننەو لە چراگاہ، بۆ (مراح) ی: (كۆز) و
 (ھەوین) و (تەویلە) ﴿وَحِينَ تَسْرَحُونَ﴾ كە سبەیان ئەیانبەن بۆ لەوەر،
 (واقعا) جوانە. كابان ھەلئەستی، ئەوی شیرێ ھەبێ ئەیدۆشی، وردە وردە
 بەخیر ئەگەرپیتەو، گاوان بانگ ئەكا، شوان ئەقوولینێ، بۆرەیی چیل، نقەیی
 گامیش، بارەباری مەرپوزن ﴿وَتَحْمِلُ أُنْفَالَكُمْ﴾ باری گران ھەلئەگری، حوشتەر
 بۆ (عەرەب) گاجووت بۆ (عشائر) ی وان و كوردو (سائر) ی ﴿إِلَى بَلَدٍ﴾
 (یەمەن)، (شام)، (مصر) بۆ (مكة) (رحلة الشتاء والصيف)، (بغداد) و (بصره)
 و (موصل) و (ھەولیر) و (كوپە) بۆ (عیراق)، (شام) یش بۆ كاوپەرگەل،
 (مواقع) ی (صیفیە) بۆ كۆچەرەت. ﴿لَمْ تَكُونُوا﴾ خۆتان بە پیاوھیی، بە كۆل
 وبار ﴿بِالْغِيَةِ﴾ نە دەگەشتنێ ﴿إِلَّا بِشِقِّ الْأَنْفُسِ﴾ (مَشَقَّة) و (تَعَب) ی زۆر،
 (روح) تان ماندی ببی ئەوانەو (إنكار) ی (طَيِّ الْأَرْضِ) ناكەن بۆ (أوليا) یان بە
 (كرامەت)، بەم (آیەت) ە (إستدلال) ئەكەن، ئەلێن: بۆ نابێ بە سووك وئاسانی،

له کۆیه به شهقاوی بگاته (شام)؟ " (واقعاً) (إستدلال) یان بی مهعنایه. (أصل) ی (طَيَّ الأَرْض) یش وانا بی، (ممکن) نیه (أرض) ئه وهنده ویک بیته وه به شهقاوی له م شار بۆ ئه و شار بازدا، (قابل) نیه. ئه و شارو ممله کهت له بهینایه چیان لی دئی؟ إنسان ئه بی بفلیقیته وه، وه (فراغ) ی (بَین الأجزاء) ئه وهنده نیه، به و ده رجه بجیته پال یه ک. (أماً) (عالم) ی (کرامت) وه ک (عالم) ی خهون وایه، حکایهت ئه کهن، بی (محاکم) و تی (فکرین)، حتی گه لی له مه لای گه وره گه وره، (عقل) ی (واعی) ی که م ئه کهن به (عقل) ی بی (وهعی) وه ک (عوام) بی (تَفَكَّر) حکایهت ئه کهن! ﴿إِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾ بۆیه به و (نوع) ه (تسهیل) ی (أمو) تان ئه کا.

ئه مپۆ (لاشک) (أراف) و (أرحم) ه، به (قطار) به (سیاره) به سووکی به خوش و ئاسانی، له و سه ری دونیا ئه چنه ئه م سه ری دنیا، و (کذا) به (طیار) ه، ئه مسال حاجی کۆیه له (بغدا) به (6) روژ گه یشتنه (مدینه) ی (نبوی). جاران به (40) روژی به و (عذاب) ی که له سواری حوشر ئه یان دیت له (شام) ئه چونه (مدینه). ﴿وَالْخَيْلِ﴾ و لاغی به رزه ﴿وَالْبِغَالِ﴾ هیستر ﴿وَالْحَمِيرِ﴾ (معروف) ه ﴿لَتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً﴾ زین و (زینت) ی و لاغی یه ک سم، (إنکار) نا کرئ، خوا خوئی ئه فه رموئ، دیاره (فائده) ی (رکوب) زیتره، له (مُجَرَّد) ی راگرتنیان بۆ (زینت) ئه وانه ئه خورین ناخورین؟ له (موقع) ی خوئی ئه زاندرئ، (آلیهت) ته ماشای (زیده) (مناسبه) ئه کات، (نُظَّار) لیتره خو پایی خو ماندی ئه کهن ﴿وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ (ظاهر) وایه له (حيوانات) ی سه ر (أرض) ی بی، گه لی (نوع) هیه تازه، دۆزرا وه ته وه. دیم بزنی کۆیه، له نیرییه کیوی (فرخ) ی هینابوو، جوان!

ئه گه ر بینه سه ر باسی میقرۆیان (إلى ما شاء الله) زۆره. (أماً) (حمل) ی له سه ر (ملائکه) ی (أعجوبه) وه (أرض) ی هزار سال ری، وه چپای (یاقوت) وه (أرض) ی (سمسار) بووه، بی معنایه. (قابل) ه هزار ملیون (نوع) ه کائنات هه بی (بَشَر) (إلى الأبد) (علم) ی پی نه بی، وه دیاره قسه له به ههشت نیه،

وہ (شمول) ی بؤ (قطار) و (سیارہ) و (طیارہ) دوور نیہ، ئہ گہرچی ئہ زہمانی دوور بوو، بہ لکو نِیْزِیْکِ بوو (طیار) ہ لایان (مُحال) بی ﴿وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ﴾ ری ری راست لہ سہر ئہ وہ، (عائذ) ی ئہ وہ، ری ری (عام)، بی خوارہ کہو پیچکہ، لہ (طَرْف) خواوہ نہ بی نابی (بَشْر) خالی نیہ لہ (میل) (خصوص) خویندہ وار (رأساً) (متأثر) ہ،

(شرائع) ی (إلاھی)، (رؤسا) ی (دین) بہ (قومیہت) ئہ ی گوپان، لہ بہر (طمع) ی یا ترس، (تحریقات) ی ئہ کہن ﴿وَمِنْهَا جَائِرٌ﴾ (مائل) ہ لہ (حق) و (عدالت) (عقل) (حاشا) (مغنی) نیہ لہ (رسالہت)، ئہ وہ ی ئہو (إدعا) یہ بکا یا زور (غافل) ہ یا (مغرور) ہ، یا (فکر) ی (فاسد) ہ، (عقل) ی کہ بتوانی (قانون) (وضع) کا، (عقل) ی (واعی) یہ، (ذی تدبیر) و (مُحاکمہ) یہ، (عارف) بہ (آمِزج) ہ ی (بَشْر) بہ (أحوال) ی (بلاد) و (مناخ) ی (فَوْقَ الْكُلِّ) (بَشْر) بہ (نظر) ی یہ ک بن، (تقدیم) ی خزم و (عَشیرہت) نہ کا، لہ سہر (فِطْرہت) ی پاک گہورہ بووی، (عقل) ی (غیر) ی نہ چووبیتہ ناو، (أوصاف) ی (حمیدہ) بی، دووری عہردی (حضارہت) بی، (قَرْنَا) ی باش بن، ئہو (عَقْل) ہ کووا؟ (خاصةً) ئہ وہ نندہ بہ (قوہت) بی، (میل) بہ دوای خویدا، خوئی دوای (میل) نہ کہوئی۔ لہ (ملیار) ی ئنجا (عقل) ی وا (عاقِل) ی وا بہ دہست کہوئی۔ ئہو (إنسان) ہ ش ئہ بی بہ (وَحی) (إلاھی) (رَبُّ الْعَالَمِينَ) (وضع) ی (أحكام) کا، خوا (ذاتاً) خوای ہہ موانہ (تقدّم) بہ (وحدہت) ی (مزاج) و خاوی نیہ، (واقعاً) ﴿وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ﴾ (أما) (تبدیل) ی (فِطْرہت) ی پی ئہوئی، یا ئہ بی۔ (مادام) (بشر) (مُخْتَلَف) بن لہ (خُلُق) (مُخْتَلَف) ئہ بن لہ (رُشد) و (ہدایہت) و (علم) و (زکا) و (میل)۔ وہ (إلا) (بَشْر) لہ (حال) ی ئیستای (قابل) نیہ لہ سہر (ہدایہت) گرد بییتہ وہ بہ لی تہ ماشای (إمكان) ی (ذاتی) کہین، کہ (مقابل) ی (وجوب) ی (ذاتی) و (إمتناع) ی (ذاتی) یہ، ئہ لئین: "ممکن" ہ "لکن" (دائرہ) ی (تکلیف) لہ (محیط) ی (إمكان) ی (إستعدادی) یہ، ئہو (قسہی) (معتزلی) و (أشاعرہی) پی ناوی، (وقوف) (علم) ی (نفسی) پی ئہوئی، (مع أنه) بوونی (ممکن) وینہ یہ،

(سجل)ی (طَرزِی) (خیالی) که ی (ممکن) ئه بی؟ (وَبِالْجَمَلِ) ئه و (ایهت)ه، (إشارة)یه بۆ (لُزوم)ی (رسالهت) ری ی راست بی (رسول) (فتح) ناکری.

ئهمپۆ بنۆره (جاده)ه بی (مهندس) ئه بی؟ ته ماشای کۆلینی چیا یان که، ئه و جا قدری (مهندس) ئه زانی ﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً﴾ (دقهت) که چه ند (صاف) و بی (غش)ه، ئه وی لای خواوه بی وایه ﴿لَكُمْ مِنْهُ﴾ له (مائی) ﴿شَرَابٌ﴾ ئه ی خۆنه وه ﴿وَمِنْهُ شَجَرٌ﴾ (ظاهر)ه له دار ﴿فِيهِ تُسِيمُونَ﴾ (شجر) (حیوان) گه لای ئه خوا، (حتی) له ولاتی ئیمهش (گه لادی)ی لای داده نین، بۆ زستان که به فرپووش و پاوان داده پۆشی ﴿يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ﴾ (أشاعر)ه گویتان لای بی ﴿الزَّعْعَقُ﴾ گه نم، جو، (سائری) (حبوبات) و (أقوات) ﴿وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابُ﴾ لام ویه خۆماندی کردن، به (تقديم) و (إفراد) و (جمع)ی ئه وانه زۆر (فائده)ه نیه، (مع أنه) (بلاغهت)ی (قولی) (تابع)ی (بلاغهت)ی (کون)یه.

﴿وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ﴾ سیو، هه لوچکه و هه رمی، هه نار، هه نجیر، ئالی بالی، زهرده لوو، خۆخ، کرۆسک، گیۆژ، ئه وانه ئه گهر چی (أكثر)ی (بستان)ین، (إمداد)ی ئاو له بارانه. ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ﴾ له و (تدبیر)ه ﴿لَايَةً﴾ (لا تُحصى) ﴿لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ (حتی) (تفکر) (إنسان)ی گه یانده (ده رجه)یه (جمال الدين أفغانی) ئه فه رموی: دار (حیوانی ساکن)ه، لاقی به (أرض)ا، رۆچوووه، (حیوان)ی داری (مَتَحَرِّكْ)ه (أحوال)ی (نباتات)یان (ضبط) کردیه، (عین)ی (قوی)یه که له (إنسان) و (حیوان)دا هه یه، (هاضم)ه (غازی)یه، (نامی)یه، (دافع)ه (مؤلّد)ه (مُصَوِّر)ه، (والیوم) (أجانب) تی ئه کۆشن بۆ (إصلاح)ی (نباتات) و (حیوانات) و (أشجار) ﴿وَسَخَّرَ لَكُمْ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ﴾ نیزیک له (إعتدال) ئه گهر (مَقصد) به (خطاب) (مکه) بن ﴿وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ﴾ له (أفاق)ی ئیوهش وهک (سائری) (بلاد)ی که (مَنْبَع)ی (مُتَفَكِّرِينَ)ن، رۆژو مانگ هه لدین و ئاوا ئه بن، (مُدّه)یه شه و (مدّه)یه رۆژ، یه که له دوا یه که (تعاقب) ئه که ن، بۆ ئیوه ته ماشا ناکه ن؟ بی (تفکر)ن له و (کائنات)ه! (شمس) و (قمر) بی (شعور)ن وهک (أرض)ی ئیمه ن، قسه ی (یونانی) یان بۆف ده رچوو، (لیل) و (نهار)،

(جمعه) و مانگ دیارن، (مجسم) نین، (مدّه)یهکن له (زمان)، به (إعتبار) ناویان بۆ داناین، (بعض)ی قسان (نقل) دهکهن، (أوهام) و (خیال)ن، ئهوهی له (رسول أكرم) به (صورهت)ی (قطعی)، بیّ (تصریف) و (تأویل) پیّت گه‌یشت، (قبول)ی بکه، ئیتر هیچ. به (مُحالات) ریّ له خۆت مه‌گۆره، وه (إلاّ) له (أساس)هوه، ئیشت لیّ تیک ئه‌چیّ ﴿وَالنُّجُومُ﴾ که به‌شه‌و به‌ده‌ر ئه‌که‌ون ﴿مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ﴾ (تدبیر)ی (تکوین)، نه‌که‌ی به (مأثر)یان بزانی وه‌کی (خِیَام) ئه‌لیّ: (سه‌رگه‌ردانن) ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ﴾ له‌و (تسخیر)ه ﴿لآيَاتٍ﴾ (باهرات) (مُتَكَاثِرَةٌ) ﴿لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ (نظر)ی (سطحی) هه‌یه (أُمُور)ی (ظاهره) (علی) ماهو الظاهر) ئه‌بینن زۆر (تفکر) گه‌ره‌ک نیه ئه‌وانه چونکی (ظاهر)ن، گۆیا (مجرد)ی (عقل) (کافی)یه، (لکن) (عقل)ی وردی (نافذ) له (أعماق) وانیه (وَفِي الْحَقِيقَةِ) (لیل) و (نهار) و (شمس) و (قمر) خویان (ظاهر)ن وه‌گه‌ لیّ شت له‌به‌ر (ظهور)ی (جَلْبِی) (نظر) ناکا، (أَمَّا) ئه‌وه به (تدبیر) و (تسخیر)ی خوییه، زۆر وردی ده‌ویّ، وه (عقل)ی (کامل) ئه‌وه‌یه، له‌مه‌یانی (أُمُور)ی (ظاهر)ه، (أُمُور)ی (خَفِیْهِ) (دقیق)ه، باریک بدۆزیته‌وه، جاتۆ (عاقِل)ی ته‌ماشای (مَقَام) که وه بزانه (دقائق)ی (علم)ی (هیئەت) به (نظر)ی (ظاهر)ی نازاندریّ، وه (آیات)ی (قوران)ی (عمومی) و (خُصُوصِی)یه، (حقاً) ئه‌وه (آیه‌ت)ی گه‌وره (باهر)ه، بۆ (إنسان)ی (عاقِل) و زۆر (عاقِل)ه، وه (فِرْق)ی (رسول) و (حکیم) لی‌ره‌یه، (حکیم) (صاحب)ی (دعوته)نیه، خه‌ریکی (دقائق)ه ﴿وَمَا ذَرَأًا﴾ (خَلَقَ) ﴿لَكُمْ﴾ وه‌ک (سائر)ی (قوم)ی (بُحَاثَ) ﴿فِي الْأَرْضِ﴾ له‌ئه‌نده‌روونی، یه‌عنی (معادن)ی (مائع)ی و (جامد) ﴿مُخْتَلَفًا أَلْوَانُهُ﴾ به (لَوْن) جنابی (حق) (دعوته)ی (ناظر)آن ده‌کا، (حتّی) ره‌نگی (میل)ه بۆ (جلب)ی (نظر)ی ته‌یروتوال لیّ ی بخۆنه‌وه وه بخۆن. ئه‌وه‌موو (معادن)ه به‌خۆراییی چوو. (أجانب) ده‌ریان خست، بۆ ئیوه لیّ ی (محروم)ن؟ بوت په‌رست بیّ (نظر) و (تذکر)ه، لیّک ناداته‌وه: (أهل)ی (إيمان) بۆ (نفظ)ی (بابا گۆرگۆپ)ی، به (لسان)ی ئاگرینی (نِدا)ی ئه‌کردنی (ده‌روونم) پره له‌نه‌وت، هاوار ده‌ری خه‌ن،

(بحر)ا پرۆن، بۆ شاران (تجارهت) بکهن ﴿مِنْ فَضْلِهِ﴾ له (سعهت)ی (رزق)ی خوای، لیره نا له ولاتی دی، (سعهت)ی (رزق) به (قاعده)ی (عرض) و (طلب) ئه بی، ئه گهر هه موو له هه موو (مُسْتَفْنَى) بین (ثروهت) نامینئی، به لکو (موجب)ی (فقر)ه ﴿وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ به (عمل) لئی (زیاد) ئه کهن، (شکری) (لسانی) له و (نوع)ه (مقام)ه، چ نیه. ئه مپۆ که سئی ته ماشای (بحر) و (منافع)ی (بحر)کا، زۆر (مُتَأَسِّفٌ) ئه بی له (محروم)ی. له هه موو (مکاتب) ئه خون (هنری الملاح) له بۆ غازی (جبل الطارق) کووهاته ئه م (طرف)ه؟ چۆن (جزائر)ی (کشف) کرد، (خروستوف کۆلمبوس) به چ (أمل)ئی (أمریکا)ی بۆ (کشف)بوو؟ (أمریکو) کووی ته واکرد؟ (بعد) له بو غازهی (شط)ی ناوهندی کوو (مواقع)ی (تجاری)یان له دهست (مسلمان)آن ساند؟ ری (تجارهت)ی (بَری)یان که به سه ر (عراق)دا ده هات، ئه چووه (سوریه) ئه چوه (ئاوروپا) کوو به ست؟ (سفینه) گورا بوه (پاپۆر)، بۆ (حربی) (تجاری) (غانبوه) (غواصه) دروست کرا، (قعر)ی (بحر)ی پی (کشف) ئه کهن! (مع هذا) به (غیر)ی (حکایهت) چیت نابینی، (حرکه)ی (إصلاح) نیه. مصلحان له (عالم)ی (حیوانات) له (بری) و (بحری) زیده له خواردن (فوائد)ی (علمیه) وهرئه گرن. (مِلَّة)ی خویان به (أنواع)ی (إختراعات) بلنڊ ئه کهن. (قسم)ئی (أعظم) له ئیمه ئه مپۆ (جمعه)یه (1357) (یا مُحَوَّلُ الْأَحْوَالِ، حَوَّلَ حَالَنَا إِلَى أَحْسَنِ الْحَالِ) که (أول)ی (محرم) ئه که ونه (عزای)ی (حسین)، شین و شه پپۆر سینگ کوتان، ئه لئی ی هه زار شوپره سواریان لئی مردیه ! (بعده) (زیارات)ی (عتبات) (مآتم)ی (أئمه)، (طواف)ی چالی (سامه پرا)، ئه وانی تریش (إجعل لنا إلهًا كما لهم آلهة) ئه و خه ریکن (خزعبلات) بۆ خوا په یدا ئه کهن، به (أمور)ی بی (معنا)، بی (فائده) خه ریکن. (أدباء) هاوار ئه کهن (جهل خيوم)ی هه لدايه، له سه ر ولات، ئه و (جهل)ه چیه؟ بۆچی لیره هه لدرایه؟ چاری چیه لاکه وی؟ قسه یه ناکه ن، به قومارو باده گوشایی (تداوی) (آلام) ئه کهن. (نغمه)یی (دعوته)ی (مبشر)انی تازه، (رُسل)ه کانیش له وی راوه ستی. خوا ئه زانی

یهکی وهك (هنری)، وهك (آدیسون) بۆ ئییه، ملیونی (بھائی) ایرانی و (قادیانی) ئینی! چارهی ئییه بهو جوړه (رسول) آنه ناگری. به (رسل) (سیاسهت) به (رسل) (طبیعت) ئهگری، کهسهکمان ئهوی (روح) ی باویته بهر (هیکل) ی (اجتماع) ی، زیندوویان کاتهوه، (سوق) یان کا، بۆ (استفاده) له (آیات) ی (الهی) (صانعی)، پاکیان کاتهوه له (زیغی) (أمنیات) و (إعتقادیات) و (میول) ی (فاسده). (محقق) بزنان (ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم) له هه مووی لازم تر (إعاده) ی (قوهت) و (إرادة)، شکاندنی (قید) ی (سنهت) له (إدارة) ی (ملهت) و (دهولت) و (محافظه) ی (مملهکتهت) ﴿وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِي﴾ چیا ی گه وره و گران ﴿أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ﴾ چونکی (أوائل) (ظن) یان بردییه، (أرضی) معموره له ناو ئاوه، ئه و (آیهت) هیان به تقدیری (کراهیهت) یا ئیالی ریک خستیه، (مع هذا الحسن) (إضطراب) ی دایته (طود) ی وهکی (امامی رازی)، به (کشف) ی (امریکا) ده رکهوت که ئا و وهك (منطقه) یه بو (ارض) وه (حکما) ی (جدید) ی (فلك) ئه لئین: (ارض) (ساکن) نیه، وه ئاسمان به (معنا) (جرم) ی (کروی) (متوازی السطحین) (مرکزو مرکز العالم) (تعریف) ی (خیالی) یه، (حقیقه) له (معصوم) وهرنه گراییه، تا بلین (إنکار) ی خراپه، ئه و (ارض) ه نه (مادی) نه (معنوی) ئه و (قیمهت) هی نیه، که (فلك) ی (دنیا) تا (فلك الافلاك) به (شمس) و (قمر) و (سیاره) و (توابع) ی له (دور) ی بسوورین، هه ر (غیر) ی (ارض)! (أرض) یش دوو (حرکه) هی هه یه، یهکی (یومی) (حول مرکزها)، یهکی (سنوی) (حول الشمس) که (مرکز) ی (منظوم) هیه. به (واسطه) ی (کشافهته) و (ثقل) ی خوی و (جبال) ی، (مع ما فیها من المعادن) له گهل (جاذبه) ی (شمس) به رابه ری ئه کا، له (جذب) و (دفع)، ئه و (حرکه) یه ی بۆ ئه بی؟ (دور) ه مان پی ئه دا، له (دور) ی (مرکز) ی وه له (دور) ی (شمس)، له (طرف) ی بۆ (طرف) ی، (أما) ئییه به (حس) (درک) ی ناکه یین، و ئه زانین ئییه (ساکن) یین، ئه وان ی تر له (دور) ی ئییه (متحرك) ن. که وایی (کراهیهت) و (لئالی) ی پی ناوی! وه که سی ته ماشا کا

(آیهت)ی (قوران) له گه ل (كشفيات)ی (جدیده) (ملايمه)ی زوره. ئیتر چیا چهندن، هه (اقلیمه) چهندی تیايه؟ بابۆ (کتب)ی (هیئهت)ی (جدیده)بی. (حکما)ی (جدید) (عدد)ی (جبال)ی (امریکا) و (قمر)یشیان (بیان)فهرمووه. (ماد) (یعنی) (تحرک)، (اضطراب) (لازم)ی نیه. به لئی (ماد السراب) (اضطراب) وهک له (قاموس) ئه لئی: " (ماد الرجل) (تبختر) " زور جوانه، (حقیقه) (اضطراب)م نه ما ﴿وَأَنْهَارًا﴾ چ (نظر) به ئاوی باران، چ (نظر) به دهروونی ئه زری، که له ناوهوه فریی دها بۆ سه ری، وهک چیا (ألقي) بۆ (أنهار) جوانه بی (تأويل). ﴿وَسُبُلًا﴾ ئه گه ریی رویشتن بی دیاره (جعل)هکی پی دهوی. ممکنه (سُبل)ی (أنهار) و (بحار)بی. ئیستا (سُبل)ی هه وائیش کرایته وه. ئه گه مراد ده ماری ئه زری بی سپی و سوور (مختلف الالوان) چ (ألقي) بی چ (جعل)ه باشه. ﴿لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ ئه و (هدایته)ه به ری ده گوری ﴿وَعَلَامَاتٍ﴾ علامات دیاره (جعل)ی هه یه (صنع)ی هه یه، چیا رووبار - (سیدی الوسی) بیی خولی ده فه رموی -. حکایهت کراوه بعضی به بیی خولی ده یزانی ئه و رییه جادده یه، یا کوره رییه! ئه مه دور نیه به لام له (نواذر)ه، وه وهکی (إمام) ده فه رموی: (من جماعته که م دیت به بیی خولی رییان ده رده کرد). أمّا من (شخص)هکم دیت خولی تام ده کرد، ده یزانی بۆ چ (نوع)ه (حبوبات)یی چاکه لیی بچینن. تفسیری علامات به ماسی دریژ و باریک وهک مار له رهنگ و (حرک)ه له (بحر)ی هیند له ولای که له (یمن) بوی ده پۆن پییان ده لین (علامات) یا (علامه)، چونکی (عَلَامَتِي) وصول بۆ بلادی هیند، وه أماره ی نجاته. وهک (ألوسی) ده فه رموی: (أُغْرَبُ وَأُبْعَدُ مَا فَرَيْتُ بِهِ) وه دیاره که نابیته علامه تی هدایت، مه گه بیکاته علامتی تحققی. ﴿وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ﴾ علامتی سابقه بۆ روژ، ستاره بۆ شهو، چ له بحر چ له بز. إهدای وان به (نجم)پیش ورودی آیه بووه، خویان زانیویانه هدایتیان بوی بووه، چونکی پیویست بووه، چ حاجت به تخصیص ناکات.

له به ربی قیمة تی یا استکراهی وجود! به لئی انسانی وهرز که ده یلینی (مُتَشَائِمٌ) وجودی بَشْر حساب ده کا. اَمَّا حَکِیْمٌ وَهک (ابن سینا) لای وایه وجود، خیره! عَدَمٌ، شَرَّه! ﴿لَا تُحْصُوها﴾ که وابی شُکْری تَفْسِیْری مُمְکِن نیه! شُکْری اِجْمالی کافیه! شُکْری اِلاه هه رچه ند نَعْمَتَه، به لام اِلهام و توفیق (وهکذا حَتّی یَسْتَلْسِلَ) بیکه نه نَعْمَتی لَا تُحْصی، خوی نیه! ته ماشای آیه که ﴿اِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ﴾ و اِلا یا لئی قَطْع ده کردن، یازوو عذابی ده دان. اَمَّا اِلهامتان ده کا اِستفاده تان له نَعْمَتی اِلهی کرد، فبها! و اِلا الهالاک ﴿وَاللّٰهُ یَعْلَمُ مَا تُسْرُوْنَ﴾ عَقَائِد و نَبِیّات کِیْفِیّاتی نَفْسِیّة. ﴿وَمَا تُعْلِنُوْنَ﴾ له چاکه له خراپه (والله لا یغیر ما بَقُوْم حَتّی یُغِیْرُوْا ما بِاَنْفُسِهِمْ) ﴿وَالَّذِیْنَ یَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ﴾ اَحیا و اَموات ﴿لَا یَخْلُقُوْنَ شَیْئًا﴾ عاَطِل و باَطِل، حَتّی به صُنْع و اِخْتِراعِش چیان پی ناکری. ﴿وَهُمْ یَخْلُقُوْنَ﴾ خَوِیّان مَخْلُوْق. مَخْلُوْق وَهَلُوْ خَلْقی بَعْضه شَتِیش بکا حه قی معبودی نیه! ﴿اَمْوَآتٌ غَیْرُ اَحْیَاءٍ﴾ ته وانه ی هه یکه لیان به ناو ده که ن، مردین حَیّاتیان نیه. ﴿وَمَا یَشْعُرُوْنَ﴾ له حالی حَیّاتیان. ﴿اَیّانَ یُبْعَثُوْنَ﴾ که ی حشر ده کرین؟ خَوِیّان مَحْشُوْرِن مَسْئُوْلِن وَهنازانن که ی ده بی! چوْن ده یان په رستن؟ له بهر قُدْره تیان؟ له بهر عَلمِیان؟ گه لی جار ده لیم اِلهی ته و اولیایه کانی که هیچیان بو مان دروست نه کردیه، لای اُمَّة و اَمّامیان بلنده، ته گه ر شَتِیکیان په یدا کردبا، اِعتقادیان له حه قیان چوْن با؟ وه بو قیامة ته وان له هَلاکة نِیْزِیکترن. کورده کان خوا په قوربانی ته و که سه یان کا که هه وینی ماست و په نیری بو په یا کردن، وه اِلا ته مرؤ له فوائدی شیر محروم ده بوون! ﴿اِلَهُکُمْ اِلهٌ وَّاحِدٌ﴾ خَوْتان و خوایی تر، باقی چی؟ ﴿فَالَّذِیْنَ لَا یُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ﴾ وهک باب و بهایی ئیرانی، وهک حُکمای سَلَف ده لئین: هه ر (حشری روحانی هه یه)! ته وه ی سهیره تَصْدیقی رساله تی حَضْره تی (محمد) یش (حی) ده که ن! ته وانه له اِیمان به خوا درؤ ده که ن سه رزاریه! ﴿قُلُوْبُهُمْ مُّنْکَرَةٌ﴾ به دل اِنکاری ده که ن. ﴿وَهُمْ مُّسْتَكْبِرُوْنَ﴾ به گه وره یی له سه ر خه لکی تا بلین پیغه مبه رین خوا ئیمه ی ناردیه، اِظهاری اِیمان ده که ن! که سی تَصْدیقی

(داروین) بکا چۆن ده لّی من رسولم؟ به لکو (داروین) ره سولی ئه وه! گهر بلی ره سولم چۆن تکذیبی (موسی) و سائری رُسُل ده کا؟ ﴿لَا جَرَمَ﴾ حه قه بی شبهه یه. ﴿أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ﴾ ئه وه ی به راستی ایمانی به خوا هه بی ره نگه ساغ بی ﴿إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ﴾ کافره راسته کان گه له ک أهون ترن! خصوص حکمای طبیعه، هه زار ده ره جه فضلیان له سه ره ئه و درۆز نه مدلسانه هه یه! ئه و دوا ی حقا ئقی علمیه ی خو ی ده که وی به لکو گه لی فوائدی هه یه، تتبعاتی وی بو بشر، له داخلي تدلیس و ترئیس نیه! ملیونی وه ک (قادیانی) و اشباهی فدای رسولی بی له رُسُل طبیعه! ئه مانه خیریکیان هه یه بو حیاتی عمومی بشر! ئه وان چین غیر ی تفرقه و تسلط؟ ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ مُسْتَكْبِرِينَ، قَوْمِي قَرِيبٌ، وَكَذَا نُهُورٌ بِهِ﴾ (بهائی) و (قادیانی) یان بگوتری و سؤال کری! ﴿مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ﴾ له حه قی ده لّین چی؟ ﴿قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾ حه قیه تی تی دا نیه! حکایاتی پیشینانه! وه ری گرتیه، ئیستا ده لّین کونه قسه یه بو ئیستا ده ست نادا احتیاجی به تجدد هه یه! یا شرعی جدید لازمه! گه لی احکامی ئیستا تطبیق ناکری! دینی اسلام دینی فطریه بو تعدیلی طبیعه داندرایه، به اصول و قواعد، طرقی استدال و استنباطی محررو مهذب، قابل زیده و نقص نیه، به س تعصبی علمای مقلد ره خنه یکی دی تی دا نیه. شریعی اسلامی ده با مه لایانی شرعی کوبوویان له هه موو مذاه بان قانونیکی مدنیان تدوین کردبا بی تفریقی مذهب، ئه وه ی اوفق و ارفقه به نظامی انا م قبولیان کردبا. ئه وسا که س نه یده توانی بلی شریعه تی اسلامی ناقصه. به لی مذهب بی به ته نی بو عالمی شرق و غرب و شمال و جنوب ناقصه! ئه و فکره من اظهارم کرد بو بعضی پیاوی گه وره ی تورکان وه ک (علی شوگه) ی مفتشی معارفی ولایتی موصل و (عبدالله الکاظمی) متصرفی لوای کرکوک و (سلیمان نظیف) والی ولایتی موصل، زور استحسانیان کرد. زور نه چوو مشیخه تی اسلام به هه ته تی (علی حیدر) (فتوی النبی) به مساعده ی شیخ الاسلام (خیر الدین بگ) اتری ئه و فکره به ده ره که وت، ئه گه ر بمانان به ته واوی ده هاته جی. لازم

بوو فرقهی هه با مه لای موسولمانان بن عَرْضی ئه وانه ﴿لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ﴾
 گوناھی خویان هه لگرن ﴿كَامِلَةً﴾ به ته وای. ﴿يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾ جزای ئه و روژده
 دهرده که وی ﴿وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ﴾ بَعْضِي. ﴿بَغَيْرِ عِلْمٍ﴾ که پیی معذرو
 بن. اَمَّا گه لیکی وا هه یه تابعی مه یلی خویانن به ئاشکرای ده زانن وانیه. ﴿أَلَا
 سَاءَ مَا يَزِينُونَ﴾ شتی خراب ارتکاب ده کهن، گوناھی خه لکیش به مل خودا
 دهدن، بو چی دیار کرابون، چیان کرد؟ ﴿قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ بو
 گومراه کردنی خه لک، حَتَّى مَرَّاصِدِيَان دانا بوو بو اغواکردنیان ﴿فَأَتَى اللَّهُ
 بُنْيَانَهُمْ﴾ مکیده یان. ﴿مِنَ الْقَوَاعِدِ﴾ له لای بناغه و اُرکان و اساسیه وه. ﴿فَخَرَّ
 عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ﴾ به سه ریان دا که وت، ته پی، راسته و راست که سیان
 لی قورتار نه بوو، بنیانیان تیک و پیک چوو، ئاوا تَمَثَّلِي غائبیان ده کات. ئه گهر
 حقیقه تت ده وی برؤ ته ماشای روایه تی نقالان بکه چ بنیانیکی دروستی بو
 هه لده به ستن! واقعا له تَبَلُّبِي لسانی کذابان انسان زوبانی لی ده گوری.
 ﴿وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ﴾ به وه هم وخیالیاندا نه ده هات، ئه وه له
 دنیا ﴿ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ﴾ زه لیلیان ده کا ئا پروویان ده چی، له گه ل دروژن
 و حاملی ویزه کان، اِنْ شَاءَ اللَّهُ! ﴿وَيَقُولُ﴾ جه نابی ده فه رموی ﴿أَيْنَ
 شُرَكَائِي﴾ به زه عمی ئیوه. ﴿الَّذِينَ كُنْتُمْ تُبَدِّئُونَ﴾ ئیوه. ﴿تُشَاقِقُونَ فِيهِمْ﴾
 مخاصمه تان ده کرد له گه ل رُسُل دائر به شانی وان خوتان ماندی ده کرد به
 شُبُهَات و مغالطات خه لکی هه لئه تینن گومراهیان کهن. ﴿قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا
 الْعِلْمَ﴾ مُرَاد به وانه کین؟ یه کی ده لی ملائکه، یه کی ده لی انبیاء، یه کی ده لی
 مه لای مؤمنی موحّد، که س نالی مه لای وان ئه وانی اساساً روآسای دینی
 مُشْرِکِن (که نه) (واضعی بوت په رستی) به علم و فکر و قسه فوق العوامن به
 تلبیس و تدلیس لییان ده گورن! اَمَّا من لام وایه ئه وانه مُرَادن! اَنَّهُ له فساده
 افسادی تبریه ی خویان ده کهن! ﴿إِنَّ الْخِزْيَ﴾ شه رمه زاری ﴿الْيَوْمَ وَالسُّوءَ﴾
 عذاب. ﴿عَلَى الْكَافِرِينَ﴾ مُشْرِک و جاحد. ﴿الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ﴾ بو جزا یا
 قَبْضِي رُوح ﴿ظَالِمِي أَنفُسِهِمْ﴾ خویان ظلمیان له خو کردبوو، به شِرک و کُفْرُو

وَمِيلٌ مَدْنَسٌ بُوو بُوون، هیچ مُداخلهی ئیمه بهسه ره وه نه بوو ﴿فَأَلْقُوا السَّلَمَ﴾
سهرامه دان اظهاری خُضوع و انقیادیان کرد. لای من نه وه کلامی رؤاسای
فهرمودهی باریه! حاصلی ﴿مَا كُنَّا نَعْمَلُ﴾ له دنیا ﴿مِنْ سُوءٍ﴾ اَدْنَائِ
خۆمان به دوامان ده که وتن درو ده له سه یان هه لده به ست، ئیمه نه عائد به
نَفْسِ خۆمان نه دائر به وان هیچ خراپه مان نه کردیه ﴿بَلَى﴾ رَدّه له طَرْفِ
حَضْرَه تی کبریائی عِلْمُ الْغُیُوبِ ﴿إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ له سیئاتی
عمومی و خصوصی ظاهری و باطنی خۆتان کرده حائل هه زار کفریاتیان پی
هه لا ده گوتن، اِعلانتان نه ده کرد ئیمه به وه راضی نین، به اِتِّحَادِ و حُلُولِ و تَجَلَّى
و تَقَرُّبِ و تَقَدُّسِ به و لاف و گه زافه خۆتان له نَظَرِ نه و عوامه کرده شریک.
﴿فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ﴾ نه و عُلَمَا یانهی عَرْشِ و قُورَشِ بَینِ، مَمْتَلِی اِلهِی
صَنُوفِن! به گویرهی مُنَاسِبَه هه ر صِنْفَه به ده رگه ی له حه و ت ده رگانی جَهَنَّمَ
ده چنه ژوور ﴿خَالِدِينَ فِيهَا﴾ له جَهَنَّمَ. ﴿فَلَبِئْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ﴾ بی معنا
خۆیان له خه لك زیاتر ده زانی وه له هه مووی به لاتر تَكْبُر به علم و عباداته!
دیاره نه وانه له عه و امه کانی تابعیان جییان ناخوشره، عذابیان اَعْظَمِ و اَشَدِّه!
بزانن حَلَى نه و آیاته مُشْکَلَه اضطراریان زوره ئیمه و امان نووسی نه گهر باش
بئی فَمِنِ الله! نه گهر خراپ بئی فَمِنِ نَفْسِ! چ بکه م دلّم به فرمایشه کانیان
ساکن نه بوو ناتوانم فرمایشه کانیان نقل که م - مَعَ بَیانِ الْخَلَلِ - بابؤ که سی بئی
اُطْرَافِ نه و تفسیره به حِوَاشِی مُزَيِّنِ بکا، یاخوا و ابی!! ﴿وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا﴾
ظاهر و باطن خصوصی و عمومی په ره یزگارو له خوا ترساو بوون له رووی ته کم
سؤال ده که ن له مؤمنان ﴿مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ﴾ چی ناردیه؟ ﴿قَالُوا خَيْرًا﴾ مُساوِی
سَعَادَتِی دَارِینِ ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا﴾ قُرْيشِ، حَبَشِی، عَرَبِی، کوردی، اُمّی، غَیْرِی
أُمّی بئی، ده بئی مدار له سه ر چاکه کردنه. ﴿فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً﴾ هه ر حَسَنَه،
جَزَائِ حَسَنَتِی مُنَاسِبِی نه و. وه لییره ده رده که وی هه رچی بیکا مقبوله. دُرّیْتِی
إِبْرَاهِیمَه، جِی جَنَّاتِ النّعیمه، نیه! اِیمان و عملی باش موافقی مُقْتَضِی الْحَالِ،
نه وه بِلَاغَتِی عَمَلِیّه! ﴿وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ﴾ بو وان. دار الاخره خوی خیره

دیاره ثوابی چاتره له ثوابی دونیا. داری آخَره بُو وانه که متقینه! ﴿وَلَنَعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ﴾ بئ تَكْبُر. دَرُ الْمُتَّقِينَ ﴿جَنَّاتُ﴾ باغات ﴿عَدْنٍ﴾ إقامة. ﴿يَدْخُلُونَهَا﴾ ئهوی بجیته دارُ الإقامة. دیاره ناچیتته ده ری ﴿تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ تاكو تَكْرُر بكا خوشتره! ﴿لَهُمْ فِيهَا﴾ له جَنَاتُ الإقامة ﴿مَا يَشَاءُونَ﴾ متقی له دونیا ئاره زوی دنائة ناکا له جَنَّةِ العَدْنِ چوَن دهیکا؟ ﴿كَذَلِكَ﴾ ئاوا. ﴿يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ﴾ جزای المتقین له دارُ المتقین واده بی! ﴿الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ﴾ دیاره ئه و تَوْفِيَةً له دونیا نیه، پاش بَعَثَه! ﴿طَيِّبِينَ﴾ له أدناسی قلبی و قالبی ظاهری و باطنی ﴿يَقُولُونَ﴾ ملائكة. ﴿سَلَامٌ عَلَيْكُمْ﴾ له داری جَنَّةِ بئ مشقة و محنة. ﴿ادْخُلُوا الْجَنَّةَ﴾ أيها المتقون! ﴿بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ حَقًّا سَعَادَتِي دُونِي و دین بئ عملى صالح چنگ ناکه وئ. ته ماشای تفاوت و مساوات کهن وه بی هوده اشاعره ئه و (با) یه به با ده دن. اساسی ایمان أعمالی صالحه، أركانی جزا جَنَاتِ و رضوانه! ﴿هَلْ يَنْظُرُونَ﴾ له پاش ئه وه که بیستیان ملائکه به چی دی، بُو کئ دی، وخت نیه بیته خوار له تَعْنَتْ؟ حالا إنتظار ده کهن چاویان له هیچی دی نیه؟ ﴿إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ﴾ بُو شهادت و رساله. ﴿أَوْ يَأْتِي أَمْرٌ رَبِّكَ﴾ و عدی إلهی ﴿كَذَلِكَ﴾ ئاوا. ﴿فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ له اصرار و تَعْنَةُ. عاقبة دوچارى غضب بوون. ﴿وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ﴾ حاشا. ﴿وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ به تَدَنَسَى كُفْرُو شَرِك و كَيْفِيَاتِي ذَمِيمَة. ﴿فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتٌ﴾ جزای ﴿مَا عَمَلُوا﴾ زهره ری بُو خویان بوو. ﴿وَحَاقَ بِهِمْ﴾ دهوری لیدان. ﴿مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ﴾ عذابى که به گه مه و قه شمه ری له پيشه وه طلبیان ده کرد. ﴿وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا﴾ عامه له أهلى مَكَّة و غَيْرى مَكَّة. ﴿لَوْ شَاءَ اللَّهُ﴾ أَنْ نَعْبُدُهُ وَحْدَهُ ﴿مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ﴾ مُتَجَاوِزِينَ له و ﴿مِنْ شَيْءٍ﴾ أحياء و أموات ﴿نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا﴾ که أسلافى ئيمه ن مادى و معنوى ﴿وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ﴾ له بهر إلهى تر. ﴿مِنْ شَيْءٍ﴾ له سوائب و بحاير که رابورد. ئه و آيتَه مَحْطَى أَنْظَارِهِ له به ينى سنئ و مُعْتَزَلِي! ئه و قوله له مُشْرِكَانِ إِسْتَهْزَايَه يَا قَدْحَه له رسالَةً؟ ممكنة إلزامى بئ مراديان إفحامى رُسْلَه! ئه گه ر مادام هه رچى واقعه به

مَشِيَّةٍ إِرَادَةٍ خَوَايَه شَرِكٍ وَ شَرَعَتِي نِيْمَه دَاخِلِي مَشِيَّتَه مُرَادِي إِلهِيَه، فَعَلِي هَذَا إِرْسَالِي رُسُلٍ بِي مَعْنَايَه لَا يُتَّصَوَّرُه خَوَا بَه خِلَافِي مَشِيَّتِيه وَإِرَادَةٍ خَوِي چُون أَمْر دِه كَا؟ دِيَارَه نُهَم رُسُلَانَه بَه هِه وَاي خَوِيَان دِه لِيْن: (رِسُولِيْن) فِرُوسْتَادَهِي خَوَا نِيْن! جَوَاب ﴿كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ لَه أَمَمِي رَابِرْدُو تَشْرِيكٍ وَ تَحْرِيْمٍ ﴿فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾ بُو تَطْبِيْق. جَوَابِي عُلْمَاي نِيْمَه يِعْنِي أَهْلِي سُنَّه وَ جَمَاعَه مُضْطَرِبِيْن (إِمَامِي رَاذِي) ((دِه بِيَاتَه سَه ر تَعْلِيْلِي فَعَلِي خَوَا بَه غَرَضُ، خَوَا فَاعِلِي مَا يَشَاءُ حَاكَمِي مَا يَرِيْدَه، (لَا يَسْتَلُّ عَمَّا يَفْعَلُ!) وَ هَكَ (سَعْدِي) دِه لِي:)

(بِنِ مُسْتَعْنِي أَرْطَاعَتَش پُشْتِي كَسْر نَه بَر حَرْفِي أَوْ جَاي أَنْكَشْت كَسِي) سُنَّه اللهُ جَرِيَانِي كَرْدِيَه، رُسُل دِه نِيْرِي تَبْلِيْغِي أَحْكَام دِه كَهْن، هِدَايَه وَ ضَلَال بَه دِه سْتِي خَوَايَه - يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ بِإِحْسَانِه وَيُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ بِخُدْلَانِه -)). نُهَمَه (فِي الْحَقِيْقَه) جَوَاب نِيَه! شَهْرَه كُوتَه كَه! خُلَاصَه سُنِّيَه كَان دِه لِيْن: (نُهَمَه وَ قَسَه حَقَه نُهَمَه رِسُوْقِي نَه كَهْن بُو أَبْطَالِي رِسَالَه، يَا بَه كَه مَه نِه يَلِيْن، مَوَاخَذ نِيْن!). تَحْقِيْقِي (أَبُو السَّعُوْد) وَ (صَاْحِبِي كَشْف) يَش خَالِي نِيَه لَه خَلْلٌ وَ تَكْلُف. بَه لَام (مُعْتَزَلِي) دِه تَوَانِي زَيْدَه تَطْبِيْق بَكَا نُهَمَه وَ وَانَه دِه لِيْن: (أَفْعَالِي عِبَاد چَا كَه وَ خَرَابَه بَه إِرَادَهِي خَوِيَانَه! مَشِيَّتِي إِلهِي إِرَادَهِي رَبَّانِي تَعْلَقِي پِيَوَه نِيَه! بُو إِرْشَادِيَان رَسُوْل دِه نِيْرِي بَه دِه لِيْل وَ بَرْهَان بِيَانِي بَطْلَانِي دِيْن وَ تَائِيْنِيَان بُو دِه كَا). طَبِيْعِي سُنِّي بَه وَ جَوَابَه رَاذِي نِيْن! كَه لِيْكِيَان قَسَهِي نَالَايَه ق دِه رَحَق بَه (زَوْمَخَشْرِي) دِه كَهْن. أَلْحَاصِل مَنَاظَرَه وَ مُجَادَلَه وَ مُخَاصَمَه كَه وَ تَه بَه يِنِي (مُتَكَلِّمِيْن) نَا كَايَان لَه خِصَامِي بَه يِنِي رُسُلٍ وَ مَشْرِكَان نَه مَا.

زُورْم تَه مَاشَا كَرْد بَعْدَ التَّدْقِيْقِ وَ المَحَاكَمَه قَسَهِي هِي چِيَانِم بَه دِه مَا غَه وَ ه نِه نُوَسَا! لَاي حَقِيْر وَايَه إِيْرَادِي نُهَمَه وَ قَوْلَه لَه طَرْفٌ أَقْدَسِي كَبْرِيَانِيَه بُو تَسْفِيَهِي نُهَمَه وَ مَشْرِكَانَه يَه، رِبْطِي لَه كَه لَ سَابِقَه، نَظْمِي لَه كَه لَ لَاحِقَه، أَنُّه دِه فِه رَمُوِي: پَاش نُهَمَه وَ هِه مَوُو آيَاتَه، شَرَحٌ وَ إِضْحَاحِي حَالِي مُشْرِكٍ وَ مُوَحَّدٌ، صَالِحٌ وَ طَالِحٌ، مُدَاخَلَهِي طَهَارَتِي نَفْسٍ وَ خَبَائِثِي لَه قَبُوْلٍ وَ إِسْتِكْرَاهِي إِيمَان، دِيَارَه نُهَمَه وَ وَانَه

مُقَلِّدِن پِه پِرِهَوِی آباءو اَسْلاَفِیان دِه کِهَن، شَرکیان له عِناده، جَحْدِیان له تَكْبِرِه، تَشْرِیعِیان بَی عِلَّة وَحِکْمَتِه، تَعْلِیلی اَحْکامی شَرعیه جِیی قسه نیه، شَرکیان بَدِیهِی البَطْلانِه، شَرعیان مُخالِفی عِیانِه، وَظِیفَهی رُسُلُ بَیانِه، حَقًّا بَراهِمِنیان قاطِعِه، حُجَّتِیان ساطِعِه، خَلَلُ له بَیانِیان دانیه، ئهوان بَی قِصوَرِن، مُشْرَکِه کان جَهوَل وَمَعْرورِن (لا اِکْراه فی الدین) بِنوْرِنه نَفْسی خَوْتان به وَجْدان بزانن هِیچ تَضِیقْتان له سِه ره، مادیی وَمَعْنوی؟ چِ اِجْبار دَرک دِه کِهَن؟ حاشا! ئهوانه ی مانَعن بۆ اُموری عامّه هَمّه ناکهَن حِوالَهی اِرادَهی خِوای دِه کِهَن، اَمّا بۆ خِصوصِیاتِی خِوایان اَصْلاً ناگایان له اِرادَه نیه، بَجْمِیع مالِدِیهم، بۆی سَعی دِه کِهَن!

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ﴾ حَتَّا (کورد) ییش ﴿رَسُوْلًا﴾ ناردیمانِه تَبْلِیغِی قَوْمِیان کردیه ﴿اَنْ اُعْبُدُوا اللّٰهَ﴾ مادام شَتّی دِه پِه رِستِن، خِوا پِه رِستِن ﴿وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوْتَ﴾ ئهوانی (داعی اِلی الضَّلالِن، لِیْیان دوورکِه ون عبادَه تیان مه کِهَن. ﴿فَمِنْهُمْ مَنْ هَدٰی اللّٰهُ﴾ ئهوانه ی متَأَثّر بوو بوون. به عادات و اِعتِقادِیات اَمّا زوْر راسخ نه بوو بوون ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلٰلَةُ﴾ جِیی بوو ئه وهی بزر بوو بوو دِه رِکِه وت. ئهوانه ئه وانن که (یَسارِعونَ فی الْکِیْل). ﴿فَسِیْرُوا﴾ بَروْن بگه رِین ﴿فِی الْاَرْضِ﴾ دوورنا، اَطْرافِی خَوْتان. ﴿فَانظُرُوا کِیْفَ کَانَ عٰقِبَةُ الْمُکْذِبِیْنَ﴾ ئهوانه ی تَکْذِیبِی رِسُوْلِ خِوایان کردیه، اَثاری عَذابِیان دِیاره. ﴿اِنْ تَحْرِصْ﴾ اَیْها الرِسُوْلُ الْمَبْلُغُ الْمُبِیْنُ! ﴿عَلٰی هُدٰهُمْ﴾ ئی وانِه، نِواتِی معلوم، بالغاً ما بَلَّغْ، شَرَحْ وَاِیضاحِ اَحْوالِیان بۆ بکه ی ﴿فِاِنَّ اللّٰهَ لَا یَهْدِیْ مَنْ یُّضِلُّ﴾ ئهوانه ی خه لکی گومِراه دِه کِهَن، اُتْمَه ی اِضْلالِن. ﴿وَمَا لَهُمْ مِنْ نٰصِرِیْنَ﴾ که س له اِلهِیان. ﴿وَأَقْسَمُوا بِاللّٰهِ﴾ به خِوا، نوْعاً ما اِیْمانیان پی هه بووه. ﴿جَهْدَ اِیْمَانِهِمْ﴾ سویندی به قووهت وَصَحِیح ﴿لَا یَبْعَثُ اللّٰهُ مَنْ یَمُوْتُ﴾ ئه وهش نوْعِه حِماقَه تی تره، مادام بَعَث نیه بۆ مُشْرَکِن؟ اِلهِیان بۆ چیه؟ ئهوانه قسه یان له اِیعاده ی مَعْدوم نیه. دِیسان مُنازَعَه دِه خه نه به ینی خِوایان وَحْکَمایان. کِسی تَصَوْرِی مَعْنای اِیعاده وَمَعْدومی صرف کا، دِه زانِی

مُسْتَحْلِيهِ تَصَوَّرَ نَاكِرِيْ! اِيْعَادَهِيْ اَجْزَاءُ وَهَيْكَلُ وَنَفْخِي رُوْحِي باقِي مَقْصَدِي نِيْمَهِيه، وَهَمْكِنَه وَ سَهْلَه بُوْ خَوَا! ﴿بَلَى وَعَدًّا عَلَيْهِ حَقًّا﴾ وَعَدَهِيْ ثَابِت وَمُقَرَّر بِيْ اِسْتِحَالَه. نَهْگَر لَای نِيْمَه دُوورِيش بِيْ، لَای خَوَا نِيْزِيكَه، خَوَا وَعَدِي خَوِي دَههِيْنِيْتَه جِيْ! ﴿وَلَكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ﴾ هَهروا بَههوههس اِنْكَار دَهكَهَن سوِيْنْد دَهخُوْن. بَعْضَه شُبُهَاتِيْ دِيْنَن تَهَنَك ظَرْفِي پِيْ دَهگُوْرِيْ بُوْ ﴿لِيْبِيْنَ لَهْم﴾ نَهو مُنْكَرَانَه ﴿الَّذِي يَخْتَلِفُوْنَ فِيْهِ﴾ وَمِنْ ذَلِكَ الْبَعْثُ، كَأَنَّهُ تَا نَهِيْبِيْن بُوْيان تَبِيْن نَاكَ، بُرْهَان وَحُجَّة اِفَادَه نَادَا. (سِيْدِي اَلْوَسِي) سَهْوَا (فِيْه) مُقَدَّمِي كَرْدِيَه، تَوْجِيْهِي تَقْدِيْمِيْش فَهْرَمُوْه، وَهَكَ لَه حَهَق بَعْضَهكَان خَوِي دَهْلِيْ: (سُبْحَانَ مَنْ لَا يَغْفُلُ). ﴿وَلِيَعْلَمَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا﴾ مُشْرِكٍ وَمَنْكِرٍ وَمُكَدِّبٍ! ﴿اِنَّهُمْ كَانُوْا كَاذِبِيْنَ﴾ نَهْگَر هُوْشِيَان هَهبِيْ، نَهْمِرُوْ بَرُوَا دَهكَهَن (عِلَاجِي وَاقِعَه قَبْلُ اَزْ وُقُوْعِ بَايْدُ كَرْد). ﴿اِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ﴾ هَهْر شَتِيْكِي هَهبِيْ، اَصْلِي اِيْجَاد بِيْ، اِيْعَادَه بِيْ، پِيْ بَلِيْن تَوْجِيْهِ خَطَابِي تَكْوِيْنِي بُوْ بَكَهِيْن ﴿اِذَا اَرْدْنَاْهُ﴾ لَهو وَهَقْتِي تَعْلَقِي اِرَادَهِي تَكْوِيْنِي، اِلَّا ﴿اَنْ نَقُوْلَ لَهْ﴾ بُوْ شَيْءٍ ﴿كُنْ﴾ نَهوَهْنَدَهِيَه ﴿فَيَكُوْنُ﴾ بِيْ تَخْلُفُ، بِيْ اِتِّصَالُ وَاخْذُ وَوَضْعُ! مَادَامُ وَابِيْ بُوْ اِنْكَارِي بَعَثُ دَهكَهَن؟ چَ مانَعُ هَهِيَه مُعَارَضَهِي مُقْتَضَايُ بَكَا؟ نَهو اَمْرَه وَهَكِي اِشَارَهْمَانُ كَرْد، اَمْرِيْ تَكْوِيْنِيَه، وَكُوْ اَمْرِيْ لَفْظِي بِيْ، مَوْقُوْفَه لَهسَهْر اِرَادَهِيْ بِالْفَعْلِ! بِنَاءٌ عَلَيْهِ دَهبِيْ حَادِثُ بِيْ!

كَلَامِي نَفْسِي لَای (اشاعر) ه قَدِيْمَه، چِيَه كَلَامِي نَفْسِي؟ نَهْگَر مَعْنَايُ لَعُوِي اَلْفَاظُ بِيْ، نَهوِيْش دَهبِيْ حَادِثُ بِيْ! . لَه تَفْسِيْر كَهِيْفَمُ بَهو مُخَاصَمَاتَه نَايِيْ! نَهوَهِي دَرِيْژَهِي دَهْدَاتِيْ مَقْصَدِي اِبْرَازِي عَالِمِيَه! تَحْقِيْقِي كَلَامِي قَدِيْمِي وَاْحِدِي اَزْلِيْ، لَای مَهْلا (جَلَالِي دَوَانِي) وَ (شِيْخُ مُحَمَّدِ عَبْدَه) وَ (مَهْلا وَسِيْمِي سَنَنْدَجِي) يَه! —دَاعِي رَسَالَهِيْ لَطِيْفَمُ هَهِيَه— هَهْرچَهَنْدُ تَخْلُفُ نِيَه لَه بَهِيْنِي اِرَادَهو مَرَاد، اَمَّا وَاْمَهْزَانَه هَهْمُوو شَتِيْ اَنِي بِيْتَه حَصُوْلِيْ تَام! نَهوَهِي كُوْنُ وَفْسَادِي پِيْ دَهْلِيْن، دَفْعِيَه! وَه نَهوَهْنَدَه بَزَانَن نَهو قَوْلُ وَاْمْرَه نَادِرِيْتَه كَهَس، بَهخَوَا نَابَهخَشْرِيْ! نِيْتَر بَه تَعْمِيْمِي قُدْرَتِي بَارِي خُوْتَانُ دُووچَارِي كُفْر مَهكَهَن!

وهبئى مُحَاكِمَه يَّ تام به قسهى ئهه به فریفته مه بن! ﴿وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ﴾ ضُعْفَاى بئى دهسه لات، وهك مه ردی، له بهر دهستی ئهه و مُنْكَرَانَه، بؤ خودا له دارودیار ئاواره بووین ﴿مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا﴾ له طَرْف ئهه و جَبَّارَانَه متكبرانه بئى رهحمانه. ﴿لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً﴾ آئه له ناو حسنه و خوئشى. قرار ده گرن. وه ئه مه ش وهك بَعَثَى بَعْدَ الْمَوْتِ. مُخْتَارَى (سیدى آلوسى) ئه وهیه ئهه و آیته بین الهجرتین-ه، له مکه نازل بووه ﴿وَلَا جُرْ الْآخِرَةَ﴾ قیامة ﴿أَكْبَرُ﴾ بؤ وان. ﴿لَوْ كَانُوا﴾ ئهه و منكرانه، یا خوئان ﴿يَعْلَمُونَ﴾ یهك له فائدهی روژی جزا ئه وهیه ئهه وان له و اجره گه وردها ببینن ﴿الَّذِينَ صَبَرُوا﴾ له سهه ایمان مشاقی هَجْرَتِ أَلْمَى دورى و طَن. ﴿وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾ غیری وى، كه سیان نه بوو نجاتیان بدا. طبیعی ئه گهر قووه تیان هه با، ظلمیان لی نه ده كرا حقا وهك له بهیتى (دمدى) ده لئى: (كهسى بیكس وهه ژاران ههه خویه) -خویه هاوار نجاه- ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا﴾ قسه له ژنان نیه، قسه له ملكه! ﴿نُوحِي إِلَيْهِمْ﴾ و حیان بؤلا ده نیئین. ﴿فَأَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ﴾ ئه وانى ئاگادری تأریخن. ﴿إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ علمتان نیه. ﴿بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ﴾ به أدلة و كُتُب. ئه گهر خوئان نازانن له أهلى خوئى بیرسن، خود سه رانه بئى علم إنكار مه كه ن! تعلیقى به (أَرْسَلْنَا) دوره! گهرچى (حقیقه) وایه! له أعمالى تكلیفه به لكو له گه لی إعتقادیات، تقلید، ضروریه! هه موو عالم نابیته عالم وفقیه. الانصاف ئه وهی قیاس خوئى ده یگه یئى، له ذكراه! پاش ئه وه كه به دلالتى لفظى چ ده لیلی چنگ نه كهوت، مجبوراً مُراجعهی قیاس ده كا! بؤیه نه بووه ئه گهر حادثه راده وهستی نازانى حُكمى چیه له كئى سؤال كا، هه مووی پشکنیه! له و مقامه خه ریکى ردئى إقتراحى مُنكرانین، ئاگامان له إجتهاه و تقلید نیه. ﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ﴾ قرآن - (وَأَنْتَ الرَّجُلُ كُلُّ الرَّجُلِ) - ﴿لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ﴾ عام. ﴿مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ﴾ إعتقادیات عملیات، أدابى حسنه، تزکیه ی نفس، ﴿لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾ ئه گهر تفکر نه كه ن، ئه مه كَبُرَ گوئى گرتینه، نابین، تا تفكرى لی بکه ن! ﴿أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ﴾ آیه ده رحه ق جه نابى رساله په نا هه،

أصحابی ئەتویان قەدەغە کردیە؟ بۆ کردین؟ أمّا لەسەر فکری (مُجاهدی
 رووی وی بۆ (نمرود) ناترسن ﴿أَنْ يَحْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ﴾ خوا بە ئەرزیاں دا
 بباتە خواری. ﴿أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ﴾ بئی ئاگا بئی خبەر
 لەحالی سکون و نۆم ﴿أَوْ يَأْخُذَهُمْ﴾ بیان گری عذاب. ﴿فِي تَقْلِبِهِمْ﴾ ئەملاو
 ئەولا کردنیاں بە جریان لە سفریان. ﴿فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ﴾ دەرناچن قوتار نابن
 ﴿أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ﴾ بە علائم نیشانی دا تا بگه‌رینهوه وهك قومی
 (یونس). ﴿فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾ رۆفت ورحمتی باری وادهخواری (تَخَوُّفٍ)
 به (تَنَقُّصٍ) تفسیر بکریتهو. که م کردنهوهی ورده بۆ اهلی نَظَر، موجبی
 خَوْفَه له إنقراض و خواری ژیر دهستی خه‌لکی! ﴿أَوْلَمْ يَرَوْا﴾ ئەو مُتَكَبِّرٍ وَمُعَانِدُ
 وَمَكَارَانَه به بَصْرَى ذی بَصِيرَتٍ تَوَجَّهِيان نه کردیە به فکر ﴿إِلَىٰ مَا خَلَقَ اللَّهُ﴾
 ای مادی. ﴿مِنْ شَيْءٍ﴾ شتی که ﴿يَتَفَيَّؤُا ظَلَالُهُ﴾ سێبهریان إِنْتِقَالَ دهکا ﴿عَنْ
 الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ﴾ له اطرافی سێبهر داره‌که. زاتاً ظَلِيٍّ و ئاوی خَطِيٍّ إِسْتِوَاءٍ،
 شَرَقِيٍّ و غَرْبِيٍّ هه‌مووی شماليه! ئەو أشیای ذوات الأظلال خاصةً أشجار آبار
 أنهار دار ﴿سُجَّدًا لِلَّهِ﴾ مُنْقَادِي أَحْكَامِي فِطْرِي شَرْعِي تَكْوِينِي! مُخَالَفَه ناکه‌ن!
 هه‌مووی سه‌ر شوپن به‌به‌ر، له‌به‌ر گرانی بارداهاتینه ئەو قَوْمَه بۆ نَظَر ناکه‌ن؟
 ﴿وَهُمْ دَاخِرُونَ﴾ مُحَقَّرَن سَووَكَن چووکن. أسبابی تَكْبُرِيان چیه؟ داری به‌به‌ر
 هه‌زار فضلی به‌سه‌ر واندا هه‌یه که سه‌جده بۆ جمادی بئی حیاة ده‌به‌ن!
 نه‌سایه نه‌مایه!. مَفْسَّرِينَ لِيْرَه به (یمن) (شمال) داده‌نۆرن عاقبه‌تی عَجَائِبِ
 بِيَكِ دَه‌گۆرن - قسه‌یانم لا خَوْش نه‌بوو-. ﴿وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا
 فِي الْأَرْضِ﴾ ئیوه چما له (مافي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) به‌ده‌رن؟ ﴿مِنْ دَابَّةٍ﴾ به
 دینی تکوینی وشرعی طَبِيعِي (ما كُلفَ به) به‌جی دینن. ﴿وَالْمَلَائِكَةُ﴾ ئەوانیش
 به هه‌ردوو دین منقادن، فطره‌تیاں پا‌که. ﴿وَهُمُ﴾ مَلَائِكَةُ، خۆتان ده‌زانن
 چه‌ند گه‌وره‌ن. ﴿لَا يَسْتَكْبِرُونَ﴾ ئیوه تَكْبَرِ ده‌که‌ن بۆ خوا سَجْدَه نابهن،
 نَظَرِي ناکه‌نه أحوالی کائنات، آیاتی بیانات. ﴿يَخَافُونَ رَبَّهُمْ﴾ له خوی خویان
 ده‌ترسن. (العیاذ بالله) إِمْتِحَانَه‌کی کردن وهك (إبليس) إبایان کرد، مطرود

دہبن، ئو خَوْفَه مُنَافِي عَصْمَةَ نِيه، حَضْرَةَ دَهْفَه رَمَوِي: (أَنَا أَعْرَفُكُمْ بِاللَّهِ وَأَخْشَاكُمْ مِنْهُ) ئه گهر بزائن عَصِيَانِي مَلَكُ چُون دهبی وه چُون بووه، دَه زَائِن سَه رِي چِي له وان، محاله. خَوَاي ﴿مِنْ فَوْقِهِمْ﴾ له هه مو جِهَة. فَوْقِي تِي جِهَتِي، مُجَرَّد حَسِي نِيه. به وه هه مو قووهت و قُدْرَة و عِلْمَه، له خوا دَه تَرَسَن، ئِيُوَه به و صِغَارُو (هَوَان) ي خَوْتَان، له خوا نَاتَرَسَن. ﴿وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ ئِيُوَه خِلَافِي أَمْرِي خوا پَه فِتَار دَه كَهَن، به جِي نَاگَه يَن. ئِيُوَه نَه ك له مَلَكُ له أَكْثَرِي أَمْمِي مُتَجَاوِرِي صَاحِبِي ظِلَال، كه مَتَرَن، لَآيَان مُحَقَّرَن، ئه گهر إِيمَان نَه هِيَنَن، به چَاكِي تَوَحُّد نَه كَهَن، وَاي به حَالَتَان، وَه ك سَايَه بُو خَه لَكِي دَه كَه وَنَه سَه ر خَاك، گَه ر دَه ن دَا دَه ي إِطَاعَه دَه بِن!! ﴿وَقَالَ اللَّهُ﴾ جَلَّ جَلَالُهُ ﴿لَا تَتَّخِذُوا إِلَهَيْنِ﴾ اثنين ﴿دُو خَوَا، يَه كِي مَبْدَثِي خَيْر، يَه كِي مَبْدَثِي شَر، فَضْل له سِي و چَوَار و هَزار ﴿إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ﴾ بِالذَّاتِ بِالْحَقِيقَةِ. قَاعِدَه ي خَلْق و إِيجَاد و خِيَرُو شَه ر، يَه كَه، فَاعِل يَه ك فَاعِلَه، إِخْتِلَاف صُورِي و إِعْتِبَارِيَه، حَقِيقَة يَه كَه. كه سِي تَأْمَلُ كَا مَبَادِي شَه رِوشُور دَه بِيْنِي تَه وَه، حَاجَة به إِلهِي كِي دِي نِيه. مَادَام خَالِق يَه كَه ﴿فَإِيَّايَ فَارْهَبُونَ﴾ وَه ك إِبْلِيْس پَه رَسْتَه كَان مَه لِيَن، خَوَاي شَه رِي پَه رَسْتَن تَالَه شَه رِي مَحْفُوظ بِن، خَوَاي خَيْر خَيْر كَارَه، بِي پَه رَسْتِي نَه پِي پَه رَسْتِي فَرَقِي نِيه. نُوْقِي مَعْنَاي آيَة دِيَارَه - بَا (زَمْخَشَرِي) و (سَكَاكِي) عَلَامَه ي أَوَّل عَلَامَه ي ثَانِي له سَه ر تَأَكِيد و عَطْفَه بِيَان مُنَازَعَه بَكَه ن-، تَه مَاشَاي (رُوحُ الْمَعَانِي) بَكَه ! ﴿وَلَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ له جَوَاهِر و أَعْرَاض لَطِيف و كَثِيف، مَعْلُوم و غَيْرَه مَعْلُوم. قَسَه له عَمَلِي عِبَاد نِيه، وَه دَه لِي تَبْلِيغِيَان بَكَه ن به خَيْر إِيمَان بِيَنَن، ئه وَجَا دَه يَان كَه يِن به (أَشَاعِر) سَلْبِي قُوَاو قُدْرَه تِيَان لِي دَه كَه يِن. ﴿وَلَهُ الدِّينُ﴾ مَلِك و سُلْطَان و حُكْم و قَهْر و غَلْبَة و تَدْبِير. ﴿وَأَصِيبًا﴾ دَائِمًا، بِي نَقْل و تَبَدُّل و تَغْيِير و تَحْوَل. تَفْسِيرِي (دِين) به ثَابِت (وَأَصِيبًا) به خَالِص، جَوَانَه ! فِي الْحَقِيقَه دِينِي خَالِص، هَه ر به خَوَا دَا دَه نَرِي، بِي غَلَّ و غَشَّ و مُحَابَا، به بَشَرِي مُتَأَثَّر به قَوْمِيَّة و دِين، دَا نَا نَدَرِي! حَتَّا ئَه مَرُوق هَه ر قَانُونِي دَا نَدَرِي له طَرَف ئه و دُووَه لِي كه مُتَّحِدَه نَه، بِي خَلَط و كَدُورَت نِيه! ﴿أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ﴾ كه س هَه يَه؟ ئه وَه ي

خِیالی ده‌که‌ن وه‌کی ئیوه مَخْلُوقِی خِوایه مُحْتَاجِه. وه‌جَمَادَاتِ وَاَلْهَی مَوْهومه چ قَانُونِی وَاَتَان بُو دَادَه‌نِیْن عَمَلِی پِی بکه‌ن؟ له شتی خِرَاطِ پِی حِفْظِ بِنِ خَوْ بپاریزین؟ ﴿وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ﴾ ایمان نِعْمَه‌ته، اَمَّا چِی بکه‌ین ئه‌وا نایانه‌وی! کُفْرِ نَقْمَه‌ته، نازانم بُو خِوَا کُفْرِیَاتِ تِیْدَا خَلْقِ دِه‌کَا اِیْمَانِ خَلْقِ نَاکَا؟ وَاَقْعَا جِی ئه‌و قِساَنه نیه! لکن مُتَکَلِّمِین ناپه‌حه‌تن!!! هه‌ر نِیْعَمَه‌تی هه‌بِی ﴿فَمِنْ اَللّٰهِ﴾ له طَرْفِ خِوایه، مِوَجِدِی ئه‌وه! ئه‌دی بُو نایپه‌رستن؟ صُورِ وِتْمَاثِیْلِ عِبَادَه‌تِ دِه‌که‌ن، به چ اَمَلِی؟ ﴿ثُمَّ اِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ﴾ حَتَّا که‌می. ﴿فَاِیْلَیْهِ تَجَارُّوْنَ﴾ مَعَ اَنَّهُ خَوْتَانِ به اُرَبَابِی هِمُّ وِصْبِرِ وِتْبَاتِ دِه‌زَانِ، له‌و وه‌قته‌دا بُو هاوار دِه‌که‌نه خِوَا؟ وه‌ک دِه‌رِوِیْشِ وِصُوفِیَه‌کَانِی اُمَّةِ خِوَاوِ رَسُوْلِی خِوِیَانِ، له فِکْرِ نیه. ئه‌گه‌ر خِوَاش به هَانَاِیَانِ بِی، دِه‌لِیْنِ به اَمْرِ وِهْمَه‌تی شِیْخِه. ﴿ثُمَّ اِذَا كَشَفَ الضُّرُّ عَنْكُمْ﴾ لایدا. ﴿اِذَا فَرِیْقٌ﴾ بِی اِمْهَالِ اَنَا ﴿مِنْكُمْ﴾ جَمْعِی له ئیوه، ئه‌وانه‌ی غَرِیْقِی فِی الْکُفْرِ ﴿بِرِبِّهِمْ یُشْرِكُوْنَ﴾ نِسْبَه‌تی نِجَاةِ بُو غَیْرِی خِوَا دِه‌ده‌ن. که‌سِی که‌ ئَاگَاِی له خِوِی نیه بَانَاگَاِی لِی بِی ﴿لِیْکُفِّرُوْا بِمَا اٰتَيْنَاهُمْ﴾ کُفْرَانِی نِعْمَه‌، نَاشْکْرِی. زَاتَا کُفْرَانِ، مُقَدَّمَه‌ی کُفْرِه ﴿فَتَمَتَّعُوْا﴾ تَهْدِیْدِه. ﴿فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ﴾ وِعِیْدِیْکِی شَدِیْدِه. ئه‌وه‌یه وِجْدَانِیَانِ مُقَابِلِی مُنْعَمِ ﴿وِیَجْعَلُوْنَ لِمَا لَا یَعْلَمُوْنَ﴾ جَاعِلِ وِمَجْعُوْلِ لَه، مُشْرَکَه‌کَانِ اِلاَهَه‌کَانِ، حَالِی یِه‌ک نَازَانِ جَاهِلِ وِیْ خَبِرِن. ﴿نَصِیْبًا مِّمَّا رَزَقْنَاهُمْ﴾ مِّنَ الْحُبُوْبِ وَاَلْاَنْعَامِ. هه‌م کُفْرِ هه‌م کُفْرَانِی نِعْمَه‌ته شَرْعِیَانِ ﴿تَاللّٰهِ لِنَسْأَلَنَّ﴾ سِوَالِی رَجْرٍ وِتْوَبِیْخِ وِلْوَمِ وِتْعَذِیْبِ. ﴿عَمَّا كُنْتُمْ﴾ له دَارِی دُونِیَا. ﴿تَفْتَرُوْنَ﴾ اِفْتِرَائِی ظَاهِرِ، له مِندالَانِ بَزْرِ نَابِی، مَالِکِیَّةِ له‌وانه تَصُوْرِ نَاکِرِی ﴿وِیَجْعَلُوْنَ لِلّٰهِ الْبَنَاتِ﴾ به مَلَاَئِکَه‌ دِه‌لِیْنِ: کِچِی خِوَانِ، به اِلاَهِی جَمَالِیَانِ تَمَثِیْلِ کَرْدِیْنِه. اِمَامِ لَیْرِهَ ظَنِّی دِه‌با، لکن ظَنِّی وَاه‌ی، له تَخِیْلَاتِی وَاِنِ چِرووکِ تَرِه، بِنَا له تَعْرِیْفِیَانِ (بِنَاتُ) وِ (اَبْنَاوُ اَللّٰهِ) نِیْن! اَمَّا شَتِیْکِنِ شَبِیْه‌ی خِوَانِ! وه‌بَعْضِی له ئِیْمَه‌ دِه‌یَانْکِه‌ن به (رَبُّ النَّوْعِ). ﴿سُبْحٰنَهٗ﴾ مُنْزَه‌ وِمُقَدَّسَه. ﴿وَلَهُمْ مَا یَشْتَهُوْنَ﴾ اَوْلَادِی ذِکُوْرِ، به‌کِچِ رَاضِی نِیْن. اِسْرَائِیْلِی دِه‌یَانْکِه‌ن به (اَبْنَاءِ اَللّٰهِ) لَعْلَهٗ بِالْمُعَاکَسَهٗ، (خُرَاعَه) وِ (کَنَانَه)

دہیانکہنہ (بَنَاتُ اللّٰهِ). ﴿وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَى﴾ موژدہیان دہنی بہ کچ
 بوون، وہقتی کہ ژنیان لہسہر زان بی، زوریان لا ناخوشہ ﴿ظَلَّ وَجْهَهُ مُسْوَدًّا﴾
 پوی پہش ہلدہگہپی، دہک پرویان پہش بی وہک قہلی!! ﴿وَهُوَ كَظِيمٌ﴾
 پپہ لہ قینی ہلپہنمای ﴿يَتَوَارَى مِنَ الْقَوْمِ﴾ خوی دہشیریتہوہ ﴿مِنْ سُوءِ مَا
 بُشِّرَ بِهِ﴾ ناشکری نہبی یہکی وہک (شیخ حسام الدین) ی ئیمہیان نہبووہ لہناو
 زگی داکیانہ، ہینہکی پیوہ بچہسپینئ دہست خوش یا شیخ-! جامتخیرہ
 نازانی چی لی بکا ﴿أَيْمُسِكُهُ﴾ لی گہپی بہخپوی کا. ﴿عَلَى هُونٍ﴾ تَحْمَلِي تہو
 رزالتہ بکا، یاکچکہ بہ رزلی زلیلی بی حورمہتی بہبی میلی. ﴿أَمْ يَدُسُّ فِي
 التُّرَابِ﴾ زیندہ بہ گوری بکات، بزری کا، بیہاویتہ ناو خول. ﴿أَلَا سَاءَ مَا
 يَحْكُمُونَ﴾ تہو جعل وحکمہ، تہگہر شرعی باش نہبی، تہو نوعہ حکمہ چون
 دہبی سیرایہ بکا؟ بشر مہحوو دہبیٹہوہ، می نہما! نیر لہ کی دہبی؟ نیری
 ومیئی لہ عالہمی حیاء، نبات تا انسان ہہیہ! نافرہتی کوردی دہلی: (داکی!)
 گرانی ژن نیہ!). بؤ کچی خہلکی بیٹہ ژنی وی؟ تہو کچی نہبی، نہک بیٹہ
 ژنی کہسی!!! تہمہ تکبرہ، ظلمہ، استحقاری غیرہ، خطہی شیطانیہ!
 ﴿لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ﴾ پوژی جزا، یوم دین، پوژی (کما تدين ثدان) وہ
 (کما تکیل ثکال)، پوژی من دوق من دوقی -لام وایہ لہ (من دق دق) یان
 وەرگرتیہ- ﴿مَثَلُ السُّوءِ﴾ چی خراپ بی، خوی لی ناپاریزن. تہمرو سبائی
 کائنات، شاہدی عدلہ لہسہر صدقی تہو آیتہ. حاجہ بہ جینوشین، بؤ مؤمن
 وکافرانہ، عائدی وسمی حیاتہ!. برو تیاتروخانہ و فحشیات مسارحی سہلی
 سواحلی بحار بؤ إصطیاف، مدارس تعلیمی رقص ودانس، حتا بَعَضَه
 محافیلی ملوک و إمبراطوران، تہوجا تہو آیتہ بخوینہوہ!!!.

کہ ایمان بہ قیامت نہما، ہمو شرفی بشری دہروا، حیاء بالمرة مُکدر
 دہبی، أمن وامن نامینی. ﴿وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَى﴾ ذات وصفہتی کبریائی لہ
 غایہتی بلندیہ بی نقصہ، لہبہر تہوہ رسولی بی عیب، بہ دینی کامل، شرعی
 مُبارک، أخلاقی حسنہ، تزکیہ و تصفیہ، دہنیری. تہوی ایمانی پی بینی بہ حق

تَبَعِيه تى بكا، دهبيته پوحي مَجَسَمِي مُمَثَلِي شَرَفٍ وَمَكَارِمٍ. جا ئيوه و خوداي كه (له المثل الأعلى) يه تهماشاي آية كه ن بنورنه مقام، وهم و خيال بو ئه وه دهچي كه خوا تَمَثُلُ بكا بو (أولياء الله) خوئي بنويئي نيشان دا؟ ئه گهر مَثَلِي هه با، مَثَلِيشِي ده بوو، تَقْدِيس له و كَدُ چُون ده كرا؟ به لي خَيَالِيُونَه كان قووه ي مَخَيَلِيَان له بهر چاو قوچاندن و تَصَوُّرَات و تَصَوِّيرَات كردن، بو تَمَثِيل، زور به قووه ته، خويان تَمَثِيلِي ده كه ن، واده زانن بويان تَمَثُلُ ده كا. ده خيله كه م دواي ئه و خَيَالِيُونَانَه مه كه ون! وَلَوْ زَوَاتِي وَهَكَ (شَيْخِي عَرَبِي) و (شَيْخِي سَرْهَنْدِي) بي-!! . بو يه أَوْلِيَاءُ اللَّهِ صَدِيقٍ، كافر ده بن، ده بنه زنديق! .

جه نابي حق، قياس له شَيْطَان و إبليس ناكري! ئه گهر چي له عباده تيان تَلْبِيس ده كه ن ده لَيْن: جَوَهْرِي مُجَرَّدَن و تَمَثُلُ ده كه ن. -ئه مه ش خَلَطَه له بيني كلامي حُكْمَاو كَلَامِي مُتَكَلِّمِينَ-. لاي ئيمه غَيْرِي حَضْرَتِي كَبْرِيَانِي، كائِنَات هه رچي بي، مَصَوَّرَه!

﴿وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ (مُتَفَرِّد) ه به (كمال) ي (مطلق) و (وحدت) ي (حقيقي) و (تقدس) ي (ذاتي). (واضع) ي (قواعد) و (نوامس) ي (حكمتين)، (طبيعي) و (تشريعي) ﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ﴾ بيان گري، (عذاب) يان بدا ﴿بِظُلْمِهِمْ﴾ ئه وانه بو (ظلم) ي خويان (تجاوز) له (حق) ي (إلهي) (واحد) ئه كه ن، به (تشريك) و (توليد) ﴿مَا تَرَكَ عَلَيْهَا﴾ له سه ر عه ردي ﴿مِنْ دَابَّةٍ﴾ (ذي روح) ه ي نه ده هيشت زيرا ئه و قسه ئه و (ظلم) ه ئه وه نده (عظيم) ه، نيزيكه ئه رز له به ري شق شق بي، (حيوانات) له سه ري نه ژيه، چياي پوچي ته خواري (أَنْ دَعَا لِلرَّحْمَنِ وَلَدَا) ئاسمان ليك ببيته وه، چيا به سه ر ئه رزا برووخي، ئه و (ظلم) ه (مُسْتَلْزِم) ي ده ماري ئه رزه، چ جا به (عصمت) ي (أَنْبِيَاء) يه؟ (أَكْثَر) ي (مفسر) ين لي ره (ظلم) يان كرديه، (خَاصَّةً) (جَبَّائِي)، وه (مُمْكِن) ه (إِشَارَه) بي بو (ظلم) ي (تشريع) يان وه بي (معنا) يي، (قوم) ي به گونا هي (شخص) ي (محو) ئه كه ن وه ك (إنكليزان) له به ر جه ماتي (تورك) شاركيان بومبه ردومان ئه كرد، (صغار) و (كبار) (إنسان) و (حمار)، له (بعض) ي (تواريخ) ئه لي: گويا

(قوم) ی بهسهریان دا (غالب) بووه، ژن ومندالیان به (أسیر) ی بردینه، (طبیعی) (معامله) ی نابهجا دهرحهق (بعض) یکیان کرایه، له وهقتی کرینهوهی (أسرا) ئهوانه ی خراپ کرای لهگهله باب خویشیان نههاتینهوه، ئهوه (حقارت) یان لهپرووی ئهوه کچانه بهسهر هاتیه، بویه کچان زینده به گور ئهکهن " ئهمه (حکم) ی (ظالم) انه، ئهگه به (ظلم) ی وان خوی (تعالی) چ جایه (أقارب) یان، چ جایه (إنسان)، (حيوانات) (عذاب) دا، قسهیان چیه؟!

(علی کل حال) (جناب) ی (حق) (مسارعه) ناکا بو (هلاک) یان ﴿وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى﴾ لای خوا (مُعَيَّن) وه به (علائم) (ظاهر) ﴿فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ﴾ له (أجل) یان ﴿سَاعَةً﴾ (مُدَّة) یه کهم ﴿وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ﴾ (قابل) ی (تغییر) نیه، چاک و خراپ گه وره و گچکه، به لکو حه حیواناتیش بهر لافوی (غضب) ئه کهوی! وه (ضعیف) له (قوی) زووتر (هلاک) ئه بی ﴿وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ﴾ نه ئینکی (ولد) هه ر خراپهیه تووشی بن ئه لاین: " له خویاوهیه " ﴿وَتَصِفُ أَلْسِنَتَهُمُ الْكَذِبَ﴾ زوبانیان (وصف) ی دروی ئه کا، درو ئارایش ئه دا، ریکی ئه خا. (شخص) ی خوا عافوی کا ئه ی فهرموو: " من درو ئه کهم وای ریگ ئه خه م به (دلیل) ی جوان، خو م لیم ئه گورپی، واده زانم راسته! " دروی ئه کهن ﴿أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَى﴾ ئهوی خیرو چاکه بی له خویانه (سبحان الله) ئه وهی (ایمان) ی هه بی به خوا، چ (مُشْرِك) چ (مُؤْمِن) ئه وه (حکم) ه ئه کهن. هه زار (مؤمن) م دیتوه کاری ناشیرن ئه کا، (وجدان) ی نایه نی، بلئ: " من کردوومه " (تَنْزُل) ناکا! ئه لئ: " خوا کردی، خوا پیی کردم " ئه گه ر ئیشی چاکه وهونه رمه ندانه بکهن، ده لاین: " کاری خو مانه، ئه دی ئه من وام " ئه گه ر (طریق) داربی ئه داته (حضرت) ی (شیخ)! ﴿لَا جَرَمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ﴾ ئه وه (حکم) و (تفریق) ه وای ئه وی پاداشی چیتر نیه ﴿وَأَنَّهُمْ مُّفْرَطُونَ﴾ له هه ردوو (طرف) (قاصر) ن (مُتَجَاوِز) ن، بو (تعديل) و (بیان) ی (حق) (إحتیاج) یان به (رسول) هه یه، (أمم) ی تر (صاحب) ی (کُتِب) له وانه (محتاج) ترن، وه کو (إشاره) ی بو ئه فهرموی به سویند ﴿تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ﴾ زور

بئی (حدّ) و (عدّ) ﴿مَنْ قَبْلِكَ﴾ پیئشی تووتا نارذنی توو ﴿فَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ﴾ (رؤساء الدین) دواى كهوتن، (حق)یان گۆرى، (عوام)یان گومراه كردن ﴿فَهُوَ﴾ (شیطان) ﴿وَلِيَهُمْ﴾ ئەیان كیشی بۆ هر لایه چهزكا ﴿الْيَوْمَ﴾ دوورن له (مُتَابِعَةٌ) (رُسل) ﴿وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ ئەگەر (وجدان)یان ههبئ، زۆر (متأثر) ئەبن، یا له (آخرهت) ﴿وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ﴾ قورئانی کریم ﴿إِلَّا لِنُبَيِّنَ لَهُمْ﴾ (أُمِّيُونَ) وه (مليون) ﴿الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ﴾ (حق)یان بۆ آشکرا كهی، ئەگەر (نسخ)یش نهبا، ئەو (إختلاف)ه (کافی) بوو، بۆ (إرسال)ی توو، ئەى (خاتم الرسل) ﴿وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ (بالفعل) یاله (شأن)ی دابئ. (حقاً) إستفاده له قورآن ئەکهن، ئەگەر (أشاعره) و (معتزله) لئ گهپئین، رئ به (مقصد) ئەهه، (عقائد)ی (خالص)ه (أعمال)ی (صالح)هئ لئ وهرئهگرن، به (تفکر) له (آیات)ی (بالخاصة) له (مُتشابهات)ی (ترقى) ئەکهن، (إطلاع)یان بهسهر (أمور)ی (دقیق)ه، (فارقه) (غیر)ه (فارق)ه ئەبئ، لههه موو (علم)ی به (تنبّهات) (زیاد) ئەکهن، له پووی (إتحاد) ئەزانن (إختلاف) خراپه، تا (ممکن) بئ (إختلاف) ناکه، ئەگەر کردیان بۆ (حق) ئەی کهن، له گهل یه ک نابن به دوژمن ﴿وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً﴾ خاوئین و (صاف)ه پووی أرض له (خسّ) و خاشاک پاک ئەکاته وه ﴿فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ﴾ ئەوهئ (قابلیهت)ی هه بئ گیای لئ شین ئەبئ، قورئانیش وایه، (صاف)ه بی (کدوریهت)ی (وثنیهت) و (إسرائیلیهت)ه، له (طرف) خوا بۆ توو هاتیه، (دفع)ی (منازعات) ئەکا به (بیان)ی (حق)، (حیات) ئەداته (أمم) ﴿بَعْدَ مَوْتِهَا﴾ ئەوی إستعدادی مابئ دانهی (ایمان)ی له (قلب)دا ئەرؤی، رهگ دائه کوتی، (نما) ئەکا (صاحب)ی ئەبئته دارئ به سیبه ر و بهر ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً﴾ (آیة آیه) ﴿لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ﴾ به (سمع)ئ (إعتبار) ئەوجا له (حسّ) بۆ (تفکر) و (تشبیه) بچن، (مقاصد)ی (ثانیه) (درك) کهن، لهسهر (معناى) (لغوى) (صورهت)ی (ظاهرى) رانه وهستن، (ثایهت)ی (غریب)، (رابطه)یه (عجیب)، کهوابئ به (حق) بزائن ئەرزى مردى کوو (إحتیاج)ی به باران ههیه؟ ئیوهش (أمی) و (کتابی)

(إحتیاج)یتان به (وحی)یه (جدید) ههیه، و (حق الانصاف) (أمم)هکان (مُحتاج) ترن، زبیرا (موت)ی وان (بعد الحیاة) بووه (حیات)ی قورئانی بۆ وان وهک (بعث)ی (بعد المَوْت)ه ﴿وَأَنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً﴾ جیی إعتباره، عبور کردنه له تَدَنِّي بۆ ته ره قی، بۆ مَنَائِرُ بۆ نَفْع دان، بۆ خَوْ خاوین کردنه وه. ﴿نُسْقِيكُمْ﴾ ته ماشای شیر کهن! ئەگەر به مندالی که شیره خۆر بوون ئاگاتان له خۆ نه بووه، خۆ ئیستا له شیرى کراینه وه، شکر گه وه بووین، دَقْتِيكى له شیر بکهن ﴿مِمَّا فِي بُطُونِهِ﴾ له وهی که له ناو زگیاندايه، مَبْدئى ئەو مَشْرُوبه يه ﴿مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ﴾ بَيْنِيَتِيكى مِزاجي، نه حَسِي، له فَوْقى خوردهن وهظم کراوه کهيه، وهک خوین زۆر له موادى غذائیه تجريد نه کرايه. نقلی ده کهن له (إِبْنُ عَبَّاسٍ)، أما خوى نيه! مُمْكِنه نقله که صَحِيح بئى، أوائل معلوم نيه زۆر ئاگایان له تَحَوَّلَاتى أظعمه بووبئى چۆن هَظْم ده بئى، خُلَاصه ي نقل ده کاته جگەر، وه له وئى ده بئى به خون ده چيته قلب به تَيَكه لاوى، خون به به دهن دا دَوْران دهکا، ده چيته گوان، ده بيته شیر. ﴿خَالِصًا﴾ صاف بى مُسْتَحْضَرَات. ﴿سَائِعًا لِلسَّارِبِينَ﴾ ئەمپۆ ته ماشای شیر ومُرْتَبَاتى که چ وَقْعِيكى ههيه! لام وايه ئە وهی به و آيته إِسْتِدْلال بکا له سه ر پاکی و إِبَاحه ي شُرْبى مِيزى مَأْكُولُ اللَّحْمِ، مِيزاجي نه زانیوه، له میانى (فَرْث) و (دَم)دا، ماوه ته وه به شیرى، بَشْر چ تَرْقِيه يه کى دا به شیر! ماست، په نیر، لۆر، شیريژ، ژاژى، که ره ياغى، ده له مه، سه رتوو، قه يماغى لى دروست کرد! حالاش عَرَبِي قور به سه رى باديه نوشين به تَقْدِيرى (إمامى مالک) مِيزى حوشترى ده خواته وه، خوى پئى ده شوا، إِسْتِحْمامى پئى دهکا. تا ئیستا وامان ده زانى ئەو حیوانى بزئى، فه رخه به شیر به خيوه دهکا. ئیستا حیوانیکیان کشف کردیه هیلکه ده کاو فرخى به شیر إِدَاره ده دا (وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ)! فائده ي عامى ومدارى حیاة بۆ ألبان شُرْبه وشیر له ناو گوان حاضره، بیدوشه و بیخووه! أما شُرْبِی نَخِيلِ وَأَعْنَابِ وانیه! بؤیه تَعْلِيقِ ﴿وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ﴾ به (نُسْقِيكُمْ) الْمُقَدَّم لا جوان نيه! وه ده لئین بیان وکشفی کُنْه ی إسقایه ﴿تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا﴾ کشفی بئى کشفه!

إِتْخَاذَ لَه كَيَّ، إِسْقَا لَه كَيَّ؟ لَام وَايَه عَطْفَه لَه سَهَر (فِي الْأَنْعَامِ) لَه (عِبْرَةٌ) مَحْذُوفَه! فَرَقْ بَه (ف)ئِ و (مَنْ) دِيَارَه! سُؤَال كَيْفَ الْعِبْرَةُ؟ (تَتَّخِذُونَ سَكْرًا)! بَا شَرَابِ بَيَّ! بَه نَبِيذِ بَيَّ! نَهْگَهَر تَعَلَّقْ بَه (نُسْقِيكُمْ) نَه بَه سَتَيَّ، صَيَّانَه، مَقْصَدَ عِبْرَتَه، آيْتَه! جَيَّ حَلَّ وَحُورْمَهَت نِيَه! نَهْوِي حَرَامَه، وَهَكِي حَلَال، آيْتَه! بَه إِعْتِبَارِي شَرْعِي، لَه حَقِيقَه تِي خَوِّي نَاگُورِي! صَه گَلَاوَه، بَه رَاز حَرَامَه، بَزَن حَلَالَه، لَه آيَّة يَه كَن! بَدَايِعِي بَرَاز لَه بَزَن زِيَاَتَرَه، دُوو سَمَه، دَهَم بَارِيكَه، نَاو بَه گُوم دَه خَوَاتَه وَهَه، وَهَك صَه ي مَه مَكِي دُوو پَرِيزَه يَه، بَه شُولَفَه يَه، مَلِي كُورْتَه وَهَكِي فِيلِي، سَه رِي وَهَكِي گَاجُوتَانَه، كَلِكِي قُورَه يَه وَهَك مَامَز وَكِيوِي، شُولَفَه لِيْدَانِي، مَان گَرْتَنِي عَجَايِبَه. زَهْر آيْتَه قَتَّالَه! نَه مَرِوْ لَه خَه سَتَه خَانَان أَكْثَرِي تَدَاوِي بَه مَوَادِي سَمُومِيَه يَه! دِقَّة لَه مُحَدَّرَات كَه بُو جَرَا حِي چَه نَد بَه خَيْرَه! وَه حَاجَتْ بَه شَيْخ نِيَه!! . مَه لَايَانِي فَقَه، وَهَك مَه لَايَانِي كَلَام لَه سَهَر فِكْرِي خَوْيَان تَفْسِير دَه كَه ن، هَه ر كَه س بُو رِعَايَتِي مَذْهَبِي خَوِّي آيَّة بَه لَاي خَوْيَا دَه كِيَشِي، حَقِيقَةً نَه وَهَش جَاي عِبْرَتَه! قَسَه لَه (مُسْكِرَه)، بَه لَيَّ هَه مَوو آيْتِي خَوَا، مُحَيَّرُ الْعُقُولِن، نَانزِيَاَدَه (خَمْر) بَه جَارِي عَقْل تِي كَدَه دَا! (فَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَه آيَّةٌ تَدُلُّ عَلٰى اَنَّهُ وَاحِدٌ) -. تَه مَاشَاي رُوحُ الْمَعَانِي كَه بَزَانَه كُوو سَه رَخُوش دَه بِي! پَاش إِخْتِلَافِي مَه لَايَان لَه تَرْكِيْبِي آيَّة، بِنُورَه نَه وَرِزْقَه حَسَنَه يَه كَه لَه قَصَب وَتَرِي إِتْخَاذَ دَه كَرِي، مَوْجِبِي حِيْرَه تَه، وَهَك عَرْض كِرَاوَه دُوشَاو بَه خَوْلِي سَبِي دَه كَرِي نَه وَ خَوْلْ وَشِيْلَاوَكَه ي تَرِي كُوو گَه يَشْتَنَه يَه كَه؟ بَه چَه مَفْتَا حِي بُوِي چُووون؟ نَازَانِم! سَجُووق وَ بَاسُووقِي (سُولَه يِمَانِي) شَ رِزْقِي حَسَنَه لَذِيذَه! أَكْثَرِي أَشْيَاءَ مَوَادِي إِبْتِدَائِي لَه طَرْفِ خَوَايَه، فِرُوعِي بَه صُنْعِي بَشَرَه. ﴿إِنَّ فِي دَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّقَوْمٍ﴾ لَه ذِكْر كِرَاوَه كَان، ﴿لَايَّةٌ﴾ دِقَّة كَه چَه آيَه تِي غَرِيْبَه (سَكْر)! ﴿لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ (أَلُوسِي) شَ إِشَارَه يَه كِي بُو دَه كَا! أَنزِيَاَدَه مَوْجِبِي نَظْرُو جَالِبِي دِقْتِي مِيَش نَه نَغُويَنَه يَه، كَه عَقْل لِيِي حَه يِرَانَه چِي دَه كَا؟ چُونِي دَه كَا؟ نَاچَار بَالْمَجْبُورِيَّة عَطْفِي تَعْلِيمِي إِلَاهِي دَه كَه يِن ﴿وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ﴾ (دِقَّة ت) كَه نَالِي (رَبِّكُمْ) لَه (نَظْرِيَه) ي وَان دُورَه. كَه هَاتَه (وَحِي) لَه (إِيْمَان) ي وَان

دہرئہ چئی، ہاویشتیہ تہ، بلیم چئی؟ دہ ماغی، (قلب) ی؟ وہ کی (طنطاوی) ئہ لئی:
 (علم) و (عمل) یکی (ضروری) دایتی، پیئی ئہ لئین " (عقل) ی (غریزی) " ئہ و
 (عقل) ہ (صنع) ی (دقیقہ) ئہ کا، یہ ک (نوع) ہ، بی (تفنین) ہ، وہ ک (عقل) ی
 (بشری) نیہ ﴿ **أَنْ اتَّخَذِي مِنَ الْجِبَالِ** ﴾ لہ ناو شاخان ﴿ **بُيُوتًا** ﴾ خانووشارہ
 ﴿ **وَمِنَ الشَّجَرِ** ﴾ کلوری دار ﴿ **وَمِمَّا يَعْرِشُونَ** ﴾ ئہ و زہ نبیلانہ ی (بشر) بویان
 دروست ئہ کہن میئش ئہ نگوینہ، باوہر ناکہم (آلان) یش لہ (مکہ) و (مدینہ)
 بہ خئیو بکری. چائہ و شانہ ی دایدہ نی، ہہ نگوینی تی ئہ کا، چونی دروست
 ئہ کا؟ نازاندری. ئاوروپایی شوشہ ی گورہ یان بؤ دروست ئہ کہن، تا تہ ماشا
 کہن چونی دادہ نی؟ لہ ناوہ وہ بہ شہ می سواغی ئہ دا، ناوہ وہ ی نابیند ری
 (سبحان اللہ!) ﴿ **ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ** ﴾ میوہ نیہ نہ یخو، وہ گولی داران
 وگولی گیایان ئہ خوا، لام وایہ پاش ثمرات لہ گلووک بہ ولوہ ناخو. بہ ہاران
 شکوفہ زورہ، ہاوینان تا دوای پہ لہ - جگہ لہ میو - لہ گلووکی بامیہ وباینجان
 ولوبیاو (أنواع) ی سہ بزہ و گولی سہ بزہ، گندورہ، ترؤزی، شفٹی استفادہ ئہ کا
 ﴿ **فَاسْئَلِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا** ﴾ (حقاً) ئہ وہ (غایہ ت) (عجایب) ہ، لہ (مأوا) ی خوی
 دہر ئہ کہ وئی، ئہ گہرئی، باز ئہ پرواتہ وہ جئی خوی، پی ی لی ناگورئی! ئہ وانہ ی
 (تتبع) یان کردیہ، بہ ہہستانی لہ دہم ئاو، (مثلاً) ئہ زانی بؤ چ لایہ ئہ چئی،
 وہ جئی دورہ یانزیکہ؟ ئہ گہر کہم بلند بوو، کہم خولی دا یاہر نہ یدا،
 نیزیکہ یازور نیزیکہ، ئہ گہر زور بلند بوو، چہند (دورہ) یہ کی مازوانی دا، شاری
 دورہ .

لہ (بالہ کان) ئہ یان بہ نہ کوئستان، (منزل) بہ (منزل) زہ نبیلہ کانیان
 دادہ نیئ، میشہ کان ئہ چنہ دہر، بؤ لہ وہر، دینہ وہ شاری خوئیان، نہرئی
 نہ خانوویان لی ناگورئی! (جناب) ی (حق) رئی ئہ وھا بؤ (سہل) کردینہ. بہ و
 (نوع) ہ بؤ (غذاء) بہ هوادا، دیو دہ چن (مع هذا) (بعضاً) ئہ یان بینین،
 ئہ کہ ونہ ناو قولہ تین، (بین) یان لہ گہل دیوار، (محض) بہ (قدر) (أنمل) دیہ کہ،
 رئی پی نابا، ئہ خولیتہ وہ لہ سہر ئہ و ئاوہ، گیر ئہ خوا، تا بی ہیئز ئہ بی، لہ

(حرکه) ئەکهوئ، ئەخنکئ! ﴿يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا﴾ چۆن دەرئەچئ؟ دوایه قسهی لئ ئەکهین ﴿شَرَابٌ﴾ ههنگوین. له (بلاد)ی (حار)ه خواردنهوهی (مُوافق)ه، له ولاتی (بارد)ه کهم وایه شهربهتی بخۆنهوه، (أَمَّا) (دَائِم) بهنانی ئەخۆن ﴿مُخْتَلَفٌ أَلْوَانُهُ﴾ (إختلاف)ی به (إختلاف)ی (مرعی) و (فصل) و (عُمُر)یان ئەبئ، قسه له (محض)ی (إراده) نیه، وه (إِلَّا) (مُمْكِن)ه، بئ (نَحَل) و مهحل بۆمان (خلق) کا ﴿فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ﴾ بۆگه لئ (علت) باشه، (شفا)ی تیا ههیه. (جَنَاب)ی (رسالهت) (أمر)ی فهرموو، دایانه زگ چوو، آخری پئ ی چاپوو. (ئیسنا) (تداوی) (إسهال) به (مُسَهِّل) دهستوو له (بئین)ی (أَطْبَاء) (سبحان الله) من زگم پئ دئشی. (حاجی ملا أحمد)ی مامم به (زهحیری)ی (دَمَوِي) (مُبتلا) بوو، (علی الدوام) (شربهت)ی ههنگوینی ئەخواردهوه (عرض)م کرد (مهخۆوه، خراپه، تۆ خوین دادهنئئ)، توورپه ئەبوو ئەئ (فهرموو (خوا ئەفهرموئ): (فيه شفاء للناس) " ئەم گوت: قوربان مهعنای وانیه، بۆ ههموو دهردئ، بۆ ههموو کهسی (شفا)یه " نهاییهت ئەو شهوهی تیای چوو (پهحمهت)ی خوای، (حَرَم) ئەئ ووت: "شهربهتی ههنگوین ناخۆیهوه؟" ئەئ فهرموو: "نا"، كاك (حمد) ئەئئ: خراپه! " (لكن) (وهقت)ی نهمابوو (پهحمهت)ی خوای لئ بئ بابم ههنگوین و تهپهیاغی (پۆنهکهره) خوارد، کردیه (إسهال)ی (دَمَوِي) (کبدی) پئئ چوو (پهحمهت)ی خوای. (أَمَّا) من ههتا ئەبخۆم (أَلَم)م پئئ نابی. ههنگوینی شهمهترینکه له (پشدهر) ههیه ئەئئ: "خۆشه، (خفیف)ه" (أَمَّا) نهمدیوه! ئەو ههنگوینه چۆن پهیدا دهکا؟ پارهستاین به لکو له ولاتی خۆمان له صاحب (میشان) بعضه تحقیقاتئ نوئ دست پهس دهبئ! چی وانهبوو! دووشتم مقصود بوو یهکئ زواج یهکئ مخرجی ههنگوین! بۆ لقاح وزواج ئەوانی ئیمه خبر دار نین، (فَخَر) دهفهرموئ: (ههر ههنگوین دهخوا)، وانیه! به لئ مئلی له شیرنایهتی، له تری له ههنجیر له ههرمئ ههیه، له گوشت دهنیشئ دهخوا، هه لاله دهکیشیتتهوه بۆ فرخان، موادئ حلو ه گرد دهکاتهوه وکذا (شهمنئ)، لاقئ به کولکه ئەگهه ئەو کولکه

نہ بی چی بو خرنابیته وه، بعضه له صاحب میشان عرض ئه کهن هه نگوین له ژیر بالی دیته ده ری، لام وایه موافقی عبارته تی (قرآن) ه. ئه و شیرنایه تی ه دهیخوا له دهروونی هضم ده بی، قابله شتی وهک محک له بینی بالی بی پاش هضم لی ده چوریته وه ناو خانه وهک گوانی حیوان که بیدوشن ئه وشانه تی ته و او بو بوو توئی تیکرا ئه وانی ئیمه ده لئین: (له سهری کورک ده بن به مددی سی پوژی ته و او ده بیته میش، وه له سهر شان که ده گه پین، شلفه ی اول شایکی هه یه که ده رکران ده وری شای خو یان ده دن له ده وری جمع ده بن، شولفه ی دووم و سییم شایان متعددن...). وه ئه وانه تی ئیمه ده لئین: (ناپه حه ت ده بن به اضطراب ده که ون تا یه کئی انتخاب ده کهن، ئه وانی تر ده کوژن، وه الا پارچه پارچه ده بن، ههر پارچه به دوا ی شای ده که ون ئه گه ر و ابوو ده یانگرینه وه، شای دیلینه وه ئه وانی تر ده کوژین، ئه و جا هه موویان کو ده بنه وه سهر یه ک شاه، وه داده مه زرین). به دامه ن زبل ده کهن، ده لئین له ناو مالی خو یان زبل ناریزن دینه ده ره وه. وه قسمی هه یه ده لئین که په میشیان ده لئینی زلن، بعضی ده لئین توژلن هه نگوین ده خون، ئه وانی تر نایه لن ده یانکوژن، عسل تازستان ناخون. بو زواج له (طنطاوی) ده لی: (ملکه ده چیته ده ر زوجی له خارجی رعیه ی خوی په یدا ده کا، بعد اللقاح دیته وه). اما ئه وه وانیه! ملکه بچیته ده ر انا هه موویان دوا ی ده که ون! اما له کتیبی ترم دیوه له که ره میشه کان که نیژیکی انتخاب ده کهن بو زواجی ملکه، بعد اللقاح نکوره کان هه موو ده کوژین حقا ئیش نه چیته ده ست (واحد) إنتظامی نیه! له وه وه قته ئیرم ده نووسی له ماله دیانه کی میشی ده برنه وه ئه ز قضا شایه که ده فه وتی صاحبی بومی نقل کرد: (عمومی میشه که هاته ده ر به گزیه کا چوون به ظرفی دوو سعات یه کتریان کوشت دیاریان نه ما، حتا وتی میشی ئه وه نده به قوه ت و زور بوو به تریانی ساواران لاشه یانمان له مالی فریدا). ئه و کائنا ته بی الاه نابی! وه له گه ل تعدد إنتظام غیره قابله!! زستانی ئه گه ر سارد نه بی وهک ئه و سال، ده رکه ی ناگری! وه الا ده رکه ی له سهر خوی پیوه ده دا سپر ده بی له گه رمه ی به هار

بہ خَبْر دئی - وہ کی أصحابُ الکھف - دہرکھی دہکاتوہ بہ ئےستوری
ہاموشوی دہکا لہو مہیانہ تا شینای و شیرنایی پھیدا دہبی زہخیرہی خوی
دہخوا، مارت و نیسان پایہ لہ دہکا، لہ مایس و حُریران ہہنگوین دادہنی، بَعْدَہ
نابی! . جارئی ئےوہندہ بہسہ تا خبرم لای (شیخی سہلان) بؤدی دائر بہ زاو
زی، لہ ویم چ بؤبی تحریری دہکہم.

جا جیئی إعتبارہ لہ (نحل) إنتظام و إرادہ و تشکیلی حکومت و إطاعہی
سہردارو إتحادی تام. وہدہلین اکتیری أموری ہامّہ انسان لہ حیواناتی
وہرگریہ، ئیمہ مَعِ الْأَسْفِ لہ و دقتہ محرومین، خاصّہ عُلومی کونیہ و فعلیہ، بؤ
مہلایان نُقصانہ! مہ لا چ حہقی ہہیہ بزانی (نحل) شانہ چؤن دروست دہکا؟
کوو عَسَل خردہکاتوہ؟ إدارہیان بہ چ طرزہ؟ (نحل) نہ خوُش دہبی زہردووی
دہگری سببی چہ؟ بہچی تداوی دہکری؟ جواب، جہلہ! ! .

خوخ بؤ زوو دہمری ئےوہندہ جہویہ دہردہکا؟ بلیم چی کاری خواہیہ،
ئوہی دہزانم - عَلٰی نَهْجِ الْأَشَاعِرَةِ - لہ أسبابی عادی دہپرسم! ! سیو
ہہلوچکہ ئالی بالی زہردہلوو قہیسی بؤ کون کون دہبی؟ جہوی دہردہکا بہ
فَسَاد دہچی؟ نازانم، کاری خواہیہ! بہلئ من دہزانم بَعَضَہ حَشَرَاتِ هِن
دہرزیلہی باریک باریکیان بہدہمہوہیہ لہ میوہکھی دہدا، ئو حَشَرَاتِہ بہچی
دہفہوتین؟ ہیچ! ناشکری نہبی سہراسر جہلہ! باغہوانئ چل سال لہ ناو باغ
عومر رادہبویرئ مَعِ الْأَسْفِ لہ من جاہلترہ، مُمکنہ ئو نوعہ کہسہ لہ سالفی
أیام لہ ترسی مہلایان نہویرابئ تہ ماشاکا وہ أسباب وعللی بؤ ظاہر بیئ. ﴿إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَعَلَّةً﴾ ئوہی ذکر کرا بینورئ ﴿لَايَةً﴾ آیہتی گہورہو عجیبہ. ﴿لِقَوْمٍ
يَنْفَكُرُونَ﴾ بؤ (إستنتاج)ی (علم) و (عمل) و ہرگریہ. ئہی (قوم)ی (نجیب)
بنورنہ (تفرق)ی خوتان و (إجتماع)ی (نحل)، (محصول)ی وان و (حاصل)ی
خوتان، وہ (تأمل) کہن بہ چہند ہہزار (مرتب)ہ لہ ئیوہ لہ (ألہ)تان زیترن.
(فائدہ)یان چہند زورہ، رئ چؤن دہردہکھن؟ ئیوہ چہند گہمراہن! چارہ
(إتحاد)ی (کلمہ)یہ، (إطاعۃ)ی (ذات)ی (واحد)ہ باری ہیچ نہبی قورئان

مهکه نه (أضحوك)ه، به (هذیان)ی شیعان. گوئی مهدهنه قسهی بؤفی زلزلی پفهمای صوفییان بنۆرپنه (نحل)ی (أرواح)ی (جبال)، (أنوار)ی (ذات)ی (أشجار)، (أنوار)ی (صفات)، (أنوار)ی (عروش)ی (أفعال) (نور)ی (بها)ی (أنواء)ی (ذاتیه)، (أزهار)ی (أنوار)ی (أفعالیه)، (شراب)ی (معرفةُ الله)، بی (تأویل)و مأویل، (تتبع)ی (آثار)ی (آیات)ی خواکهن، به (علم)ی (عملی) (زیاد) (مستفید) بن. پاش (ظلال)ی (حیوانات)و (ثمرات)، نهختی تهماشای خۆتان کهن ﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ﴾ دیاره وهك باپیر (ملا عبدالرحمن)م له (رساله)ی (إثبات)ی (واجب) ئەفه رموئی: "له هه موو کهس نیزکتر له (خلق)ی ئیمه، داک و باب، لی یان ئەپرسم، (قطعياً) ئاگایان له (خلق)ی ئیمه نه بووه، نه (قدرت)یان نه (علم)یان نه (إرادة)یان (مُدخاله)ی نیه "

من ئەلیم: ئەگەر به دیدهی (علم) بنۆرپنه خۆمان، (خالق)ی ئیمه یا طبیعت یا خوایه، (طبیعت)ی بی (شعور)و (إدراك) ئەو (صنع)ه (بدیع)ه ی له چنگ نایه، (خصوص) (عقل) و (قوای) (مُدركه) له گهل بی (إدراك)ی چ (نسبت)ی هه یه؟! ئەمینیته وه خوا. (مَلِك)و جنۆکه پاش (ایمان) به (رسول) لامان (موجود)ن" ﴿ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ﴾ مردن وژین له دهست ئەوه، کهس ناتوانی بژینی بمرینی. وه (روح) شتی وانیه، بچیته ناو تووره گه و کوله کهو (قفص)ان. ﴿وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمُرِ﴾ پیری، بی قوهت، بی قیمهت لای خیزانی ومندا لانی. هه رچه ند ژین ومردن وعمر ودریژی عمر وکورتی، بی (انتظام)ه (سر)یش نازاندی، بهس (راجع)ی خوایه خۆی به (حق) ئەزانی بۆ چ وایه؟! ﴿لَكِي لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا﴾ دلدانه وهیه کی تیایه، بۆ عمر کورتان. بیان نۆرینی ئەگەر زۆر بژین، آخری ئەو په زالهت و (جهالته)هیه، (نسیان)ی (عارض) ئەبی. ئەوه کییه؟ فلانه، هه نده ناچی له یادی ئەچی، ئەوه کییه؟ فلانه وه (هکذا)..

هه رچی (ذی قوّه) بی (غیری) خوا، (قوّهت)ی ئەبری، (قوای) (جسمانی)، (ناثار)ی (قوای) (جسمانی) (مُتناهی)یه ﴿إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ﴾ (مُنزّه)ه له

(عوارضی (سهو) و (نسیان) ﴿قَدِيرٌ﴾ (قوه) یی بی (نفاد) ه، هه رچی
 (مقتضا) ی (ذاتی) یه، (دوام) ی به (دوام) ی (ذات) ه، (صفات) ی (واجب الوجود)
 بی (نقص) ه ﴿وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ﴾ وهکی (عمر).
 (بعض) ی دهوله مه ندو پزق زور، (بعض) ی (فقیر) که م پزق (بعض) ی (پزق) یان
 به (لذت) ه (أطعم) هی گونا ه گونا، ساواری بخوا دیتته هه لوه لایه، (بعض) ی
 گهنم وسلقی بخوا، له (قبول) ی لای خوشتره ﴿فَمَا الَّذِينَ فَضَّلُوا﴾ له هونه ری
 خویان بنورن ﴿بِرَادِي رِزْقِهِمْ﴾ (رزق) ی خویان (عطا) ناکهن ﴿عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ
 أَيْمَانُهُمْ﴾ به سه ریاندا نارژینن، (انعام) یان له (حق) ناکهن ﴿فَهُمْ﴾ له
 (حقیقت) دا ﴿فِيهِ﴾ له (رزق) ﴿سَوَاءٌ﴾ که ئیوه (تنزل) نه کهن (عبد) ی
 خوتان (شريك) تان نه بن له (طعام)، (مَعَ أَنَّهُ) (مُمَاتِلِن) (إفراد) ی
 (ماهیه) ت یکن، چۆن شتی (غایه) ت دور، ئه که نه (شريك) ی (کبریا) ی؟
 (عبد) ی (جاهل) ی بی هیژ، به ناوی (قطب) و مطب، ئه هاویننه (درجه) ی
 (إلهی)؟ له (علم) و (قدره) ت و (إحاطة) و (إدارة) ی (أنام)، ئه لئین: "خوا پی ی
 ئه دا" وهی وای! (علم) و (قدره) ت ی که له (مقتضا) ی (ذات) ی (واجب
 الوجود) ه چۆن (مثلی) ئه دریتته (عمر) و (زید)؟ له (دائره) ی (قدره) ت نیه،
 (إتحاد) و (حلول)، (فنا) ی (وجود) ه، (مظهریه) ت ه، (حاشا). دوو (معنا) ی
 تریان فه رموه، زور (مناسب) ی (مقام) نیه ﴿أَفَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ﴾؟ ئه لئین:
 "ئه و (تفضیل) ه له (طرف) خوا نیه " ئه دی به چی ئیوه بوویننه (مالك)، ئه وان
 بوویننه (مملوك)؟ وهك (حيوانات) (إستخدام) یان ئه کهن، ئه وانیش وهك ئیوه
 (إنسان) نین؟ ﴿وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا﴾ ئه گهر له بهر چا و نه با،
 (ممکن) بوو بلئین (هه رکه سه ژنی له کورته په راسوی خوی بو (خلق) کراوه،
 وهك (حضره) ت ی (آدم) ی "کی تووی کرده نیر، ئه وی کرده می؟ ئه وهش
 (إنکار ئه کهن)؟ یا خود (حضره) ت ی (شیخ) پیوه ی چه سپاندینه! ﴿وَجَعَلَ لَكُمْ
 مِنْ أَنْوَاجِكُمْ بَنِينَ﴾ (ذکور) ﴿وَحَفَدَةً﴾ (إناث) یا (أولاد) ی (أولاد) به (واسطه) ی
 (أولاد) ﴿وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ﴾ له شتی به (لذت) وهك هه نگوین ﴿أَفَبِالْبَاطِلِ

يُؤْمِنُونَ؟ (الجواب) (نعم!) **﴿وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ هُمْ﴾** (على الحصر)! **﴿يَكْفُرُونَ﴾** ههردوولایان ههیه. أسبابی چیه عالهم نَفَرْتْ له خوا دهکا، کهس خوی به راستی و خزمه تی به راستی ناوی؟ حَقًّا ئەمڕۆ مۆمِن و کافر، تا مُمکنیان بی خویان له خوا دوور دهکه نه وه، چ نه بی به (عیسی)ی، به (ملکی طاووس) به (شیخی) به (ولی)ی انکاری نعمة تی إلهی ده کهن. هه نه ئیسه، ئەوانه ی سَعِي ده کهن له ئەندرونی ئەززی نهوت دهردینن، چپایان ده کۆلن، معادن به دهست دهخن، قسه یکی بکهن! **أَمَّا ئەوانه بۆ؟ بۆ ئەو حیاتی حاضره (شمس) چ نسه تی ههیه له گه ل (عیسی) له گه ل (شهیتان) له گه ل (شیخ)؟ (سُبْحَانَ اللَّهِ) کفرانی نعمة بوویته دینی بشر! **! إنسانی له قورئ دینیته در، ده لی: قوریانت به (شیخ عومر) (یا علی) (یا حیدر)!****

ده لئین: بۆچی له سوره ی (عَنْكَبُوت) ده فهرموئ **﴿وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ﴾** بی (هُم)؟ بعضه أجوبه یان فهرمووه بی وَجَه! . لام وایه به دقة ته ماشای آیتی (عَنْكَبُوت) یان نه کردیه! له وی ده فهرموئ: **﴿أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيَتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ﴾** وه إلا ده یان فهرموو چونکی نعمة تی وی خاصة به وان، انکاری مجرد بی أداتی حصر کافیه، حصره له وان، وه توبیخ و تقریح به س به عادی وانه. **﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾** أصنام **﴿مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا﴾** که م و زور. **﴿مِنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾** نه ده توان بارانیان بۆ ببارینن، نه نباتات و أشجاریان بۆ شین کهن. **﴿شَيْئًا﴾** له مالکیه ت. به دوعا به توسط به إفاضه، حتا به سید و خزمه تکاری. **﴿وَلَا يَسْتَطِيعُونَ﴾** له امکانیه ت دانیه، ناگه نه مرتبه ی (نحل)ی. **﴿فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ﴾** نه کهن به هه وهس مثلی بۆ دارژینن مثل و ممثلی بۆ بخلقینن! هه رچی به خیال دابی، تمثیلی خوا ناکا! هه موو بشر سه راسه ر سه ری عبودیه ت بۆ گاجوت داهینیتته سه ر خاکی مدله، گاجوت نابیتته خوا تمثیلی خوا ناکا! وه کذا ئەوانه ی که وه کی گاجوتن! **﴿إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ﴾** هه موو شتی ده زانی **﴿وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾** چ نازانن. **﴿ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا﴾** تابزانن ضربی مثل بۆ خوی ناکری. **﴿عَبْدًا مَمْلُوكًا﴾**

لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ ﴿ حَتَّى لَوْ يَهْدَا دَهْكَ، نَاتَوَانِي تَصْرَفِي پِي بْكَ! ﴿ وَمَنْ ﴾
 شَخْصِي ﴿ رَزَقْنَاهُ مَنًّا ﴾ له طَرْف كَبْرِيَانِي. ﴿ رِزْقًا حَسَنًا ﴾ چاك، پاك، مَرغوبُ
 فِيهِ، به له زهت. ﴿ فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا ﴾ كهس دهستی له بهر دهستی
 نادا، به نهائی وئاشكرایی له و رزقه إنفاق دهكا. ﴿ هَلْ يَسْتَوُونَ ﴾ وهك يهك دهبن
 ئهوانه؟ أَعَزَّى كَائِنَات نَابِيْتَه مُمْتَلِي خَوَاي! فَكَيْفَ بِالْأَذَلِ الْأَخْس؟ لِيْرَه خِيَالِي
 طَلَقْ به دلدا ناي! قسه له تَصْرَفَاتِي كُونِيْه يه! ﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ ﴾ (وَحَدَهُ لَا شَرِيكَ
 لَهُ). ﴿ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴾ مِيُول وِتْقَالِيد عَقْلِيَان نَائِي. ئه و مَثَلَه عَائِدِي نَفِي
 قُدْرَتِي مَعَ الْعِلْمَه! ﴿ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا ﴾ بُو نَفِي عِلْم، كه علم نه بوو قُدْرَت
 نَامِيْنِي! ﴿ رَجُلَيْنِ ﴾ دووپياو، مَثَلًا! فُلَان وِفْلَان نَا! ﴿ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ ﴾ لَالَه،
 نازانِي قَسَان بْكَ! أَمْرِي فَطْرِيَه، زُوْر سَهْلَه چُونكه كه مه كه إنسان بي عيب
 خَلْق كَرَابِي! ﴿ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ ﴾ حَرَكِي پِي نَاكْرِي له بهر نه زانين. ﴿ وَهُوَ
 كُلُّ ﴾ گَرَانَه ﴿ عَلَى مَوْلِيْه ﴾ ئه وهی به خِيُوِي دهكا. بِنَوَارَه پَاكِي وَاَدْبِي قُرْآن دِقَّة
 كَهَن مَنِيْش تَصْرِيْحِي پِي نَاكَه م! ﴿ اَيْنَمَا يُوَجَّهْ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ ﴾ ئه وهی وَاْبِي،
 دَهْبِي خَزْمَه تِي چُون بي؟ ﴿ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ ﴾ ذَاتِي نَطُوْق
 خَطِيْب بَلِيْع أَمْرِيَان دَه كَاتِي به عَدَل كه جَامِعِي هَه مَوُو فَضَائِلَه.

﴿ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴾ له سه رِيِي رَاسْتَا دَه گَاتَه مَأْرَبِي خُوِي، كَارِي
 خُوِي بُو خُوِي دَهكا، وه رِيِي به عَالَه مَنِيْشَان دَه دَا، حَاشَا نَسْبَه تِيَان نِيَه! إِلَاهِي
 نِيُوَهْش له گَهْل خَوَاي عَالَمُ الْغُيُوبِ مُحِيِي الْأُمُوت وَهك يهك دهبن؟ حَاشَا نُمَّ
 حَاشَا به وه لَامِيْش يهك نَابِن! ﴿ وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ﴾ هِيْچ له وِي بَزْر
 نَابِي! ﴿ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ ﴾ بُو (سَهْوَلَه ت) لَای خَوَا ﴿ إِلَّا كَلْمَحِ الْبَصْرِ ﴾ (إِشَارَه) يه
 به چَاو لِيْكَدَان، پِيْلُوِي به سه رَدَا بِيْنِي ﴿ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ ﴾ (أَسْرَع)، (عُشْرِي
 مِعْشَارِي) (عَاشِرَه)، (ذَاتَا) (زَمَان) (قَابِلِي) (تَقْسِيْم) ه. كَابْرَايَه ئه سَتِيُو به رَدِي
 لِيْكَدَا، قَاوَه كَه ي هَه لَبُوو، وَتِي: "به سه رِي مِيْرِي، حَه زَم لِي بَا زُوو تَرْم هَه لَدَه كَرْد"
 وَتِيَان: "چُون ئه بي" وَتِي: "دَه سْتَم بَلْنَد نه دَه كَرْد، ئه سَتِيْم له به رَدَه كه
 ئه خَشَانَد وه لَثَه بوو!" ﴿ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴾ كِي (تَمَثِيْل) ي خَوَاي

علام الغيوب)ى (قادر)ى (مطلق) ټهكا؟ به (حق) (ألوهيهت)ى بى (علم)ى (شامل) و (قدرت)ى (كامل) ناكرى ﴿وَاللَّهُ أَخْرَجَكُم مِّن بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ﴾ بى (حاجت) به (ربّ الولاده) وه (ملك). (قانون)هكى دانايه، (مواد)ى (مهيا) كرده بؤ (توسيع) و (تسهيل)ى هاتنه دهر له و (مضيق)ه! (مراجعه)ى كتابى (قانون الزواج) كهن، چ ټه بى؟ تا ټو مناله ټه بى! ټه گهر كه و ته ته نگانه، ټه و جا به (إمداد)ى (إلهى) (حكيم)ى (ماهر)، (آلهت) و (أدوات)ى باشى (عصرى) بؤ هينانه دهرى مندالّ به ساغى - گهر (ممکن) نه بوو- به مردى، ټه هينى. گه لى ټه بى خوا (رحم) كا، بى دقتور خوى فرى ټه دا به (سلامت)ى.

له ولاتى ټيمه ټه وه (حالا) نيه، به (دعا) و دادى قروسمين، دوخينى كه سى (زينا)ى نه كرده بى، له و (عسر)ه (نجات)يان ټه دهين! (قابله)ى باشيشمان نه ما ټه گهر (قطر)ى سهر گه وره تر له (قطر)ى (مخرج) نايه ته دهر (غير)ى ټيمه (عالم)ى (مدنى) زور (إعتنايان) به (مسأله)ى (توليد) كرده. له وړپيگه دا (خارقه) ټه نوينن (حالا) وه كى گوتمان به (مزخرفات)ى قديم پف و تف (توسل) ټه كرى له م ولاته ﴿لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا﴾ و (لو) بليين (نفس مجرد)ه، زيرا (تعلق)ى (مؤخر)ه. له (أول)ى بوون مندالّ چ نازانى، به س (حس)ى برسياتى ټه كا، دوايى ټه بينى، پاش چه ندى ټه بيه، وه (هكذا...) وهك (حكما)يان (تفصيلات)يان له (مراتب)ى (إدراك) (ترقى) پى دايه. (بناء) به (تقرير)ى (ملا)ى (قوشه جى) له (شرح)ى (تجريد)ى (نفس)ى (مجرد) دره ننگ (تعلق)ى ټه بى به (بدن) وه (تعلق)ى بو (نيل)ى (معارف)ه كه له سهر (آلات)ى (جسمانى) (متوقف)ه. (حتى) (إنسان)ى (كامل) زور جار له (نفس) و (حضور)ى (نفس)ى (غافل) ټه بى، ټه مه شتى (وجدانى)يه (نفسى) نيه. به فه رموده ى شيخى (إبن سينا) ناگورى ﴿وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ﴾ (قوا)يه كان له (أصلا) هه ن، له (خارج) (زياد) ټه كه ن، (بالفعل) بؤ (صاحب)ى (إدراك)ى (أشياء) ورده ورده په يا ټه بى. نه بيستراوه له (كتاب)ى خواى

(جمع) ی (سمع)، (جمع) ی (بصر) و (فؤاد) له جئی خویهتی. نازانم (جمع) القله) و (جمع الكثرة) کئی داینایه؟ بویته (موجب) ی (تشویش). ته ماشا له (أفصح) ی (کلام) له (مقام) ی (کثرهت) ئهوی دهلئین: (جمع القله) یه (إستعمال) دهکری. جئی (نکات) ی (بلاغهت) ی نیه.

(إدراکات) ی (أولی) ی (سمع) و (بصر) بو (إنسان) (موجب) ی (إمتیان) نیه. (إدراک) ی (تبصر) و (تأمل) ه له (مسموعات) و (مبصرات) خویهتی. وهک (معانی) (ثانوی) (بلاغهت) هه بی، بیینی، (حکمهت) ی وهرنهگری، (علامهت) ی بی (فؤادی) یه ﴿لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ له (إقتنا) ی (علم) و (معارف) یان (صرف) کهن (حقیقهت) ی (شکری) (نعمهت) ئهوهیه، نهک هه ر به زوبان زور (شکر) ﴿لَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ﴾ گاهئی (عطف) ی نیگایه ناکه، بنورنه (طیر) آن (أنواع): گچکه، گوره. ﴿مُسَخَّرَاتٍ﴾ له (أول) ی (فطرهت) که به (طیر) (خُلُق) أون، یاوه (لو) (بعد التطور) (الآن) (مُسَخَّرَن) ﴿فِي جَوِّ السَّمَاءِ﴾ له (بین) ی (أرض) و ئاسمان چون ئهفرن؟ (أسباب) ی (فطریة) ی (طیران) یان چیه؟ دیاره به (علم) ی خویان نیه (كُلُّ مَيْسَرٍ لِمَا خُلِقَ لَهُ) (طیر) ه حهواویله نانیشی - (بلا فتور) ئهفرئ، ئهخولیتتهوه له دواى (برزق)، ئهگه ر بکهویته عاردی، نافریتتهوه، لاقی زور کورته، خوی پی هه لنادری. ئه و (طیر) هی زور له عاردی برپوا فرینی کهمه، ئهوهی تا نهفری له هیلانهدا دهمیینی زور ئهفرئ، به (دائم) ی (علما) ی (طبیعهت) که (لایق) ه پی یان بلئین: (تلمیذ) ی (صانع) ی (حقیقی) له (کیفیهت) ی (صنع) ئهفکرن (بعد النظر) (بالفعل) (إستفاده) ئهکهن له (قواعد) ی (طیران) ی (طیران) فکرین، (موفق) بوون. به (طیار) ه له (جوی) (سَماء) به (سرعهت) ئی (فائقه) (کیفیهت) ی (فارقه) ئهفرن ﴿مَا يُمْسِكُهُنَّ﴾ پرایان ناگری ﴿إِلَّا اللَّهُ﴾ هه ر خوا ئاگادریان ئهکا له کهوتن، خوا چونی (خلق) کردینه، چ (آلهت) و (أدوات) ی داینئ؟ (إدراک) ی (تفصیل) ی (عائذ) ی (بشر) ه. ئهوانه ی (بحاث) له (أحوال) ی (کائنات) (إلاه) و (ملاه)، (دخل) یان ینه، (بوجه) مِنَ الْوُجُوهِ) خویان پیی خهریک ئهکهن، چیان پی ئهکری. (إنسان) له سه ر ئه و

هه موو (علم) ه (بِالذَّات) ناتوانی بفری، مه گهر به بالی (أوهام) له (جوئی) (خیال) فیری فیری قه ل فیری!

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ﴾ چه ند؟ (لا يُعَدُّ) ﴿لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ (نوری) ایمان له (فؤاد) دا، چاوو گوئی (إنسان) ئە کاته وه. ئە بیه، ئە نۆری، (تفکر) ئە کا، (ایمان) ی به هه موو شت ئیننی (عَلَى مَا هُوَ عَلَيْهِ) (مؤمن) ی به پراستی ئە وه ته، هه م (إلهی) هه م (طبیعی) بی، نه به ایمان به خوا (إنکاری) (طبیعهت) بکا، نه به (أحوالات) ی (ظاهری) (طبیعیات) (إنکاری) ی (تدبیر) ی (إله) بکا ئە گهر (طرفین) (مُنافره) یان نه هاویشتبا (بین) ی (إله) و (طبیعهت)، (أحوال) (عالم) گه لی باشتەر ئە بوو. (شرع) ی (تکوین) ی (شرع) ی (تکلیف) ی نابی (مُنافی) بن، چونکی له (طرف) یه ک (ذات) (وضع) کراین، به (محض) ی (خلق) به (محض) ی (إرادة). (سنی) یان (أشاعران) کاریان تیک دایه. (کائنات) کتیبی خوایه، ئە وی چاوی هه بی ئە ی خوینیته وه، چی تیا یه؟ (بِقَدَرِ الطَّاقَةِ) ئە یزانی، (إستفاده) ی لی ئە کا، ئە مه خوئیته تی. (جوازات) و (إمکانیات) ی (ذاتیه) و (کرامات) (سلب) ی (قوای) له مسلمانان کرد، که وتنه داوی (أوهام) و (خیال)، گوم بوون. (صرف) ی (نظر) یان له (آیات) ی (مشهور) ه کرد، چوون بو (لوح المحفوظ) له چوون (غائب) بوون. هه رچه ند (بعضی) له گرمه ی توپ وشه قه ی دانه ی بومبا، ریژنه ی (رشاشه) به خبر هاتن، (لکن) چ سوود؟ (سواد) ی (أعظم) (حالا) به ناگا نه هاتیه، ئە وه ی به ناگاش هات (مع الاسف) پووی کرده (سفاهت) و (ضلالهت) ﴿وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ﴾ له خانی خوٚتان که دروستی ئە کهن، له وه ی دروستی ئە کهن ﴿سَكَنًا﴾ (بعض) ه جی خوٚش، ئی ئارام و (إستراحت) و زور (ممتاز) تره، له جی (مواشی) تان. ئە مرقو بنۆرپه سکنا ی (بشر) چۆنی ئە کا؟ له چی؟ خوٚزی (أبو جهل) و (ولید) و ئە مانه، له و زه مانه چاویان به (مکه) که وتبا ﴿وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ﴾ پیستی مه پو بز و حوشتەر و (سائر) ه ﴿بِیُوتًا﴾ نیشته نی (سیار) ه ﴿تَسْتَخْفُونَهَا﴾ به سووکی ئە بینن ﴿يَوْمَ ظَعْنِكُمْ﴾ که له پوژی کوچ

کردنتان ئەبهاویینه سه‌رپشتی ولآغان ﴿وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ﴾ به سووک وئاسانی هەلی ئەدەن، له ژیری دادەنیشن، (إنسان) (حیوان)ی (بادی البشره)یه، یه‌عنی پیستی به‌ده‌ره‌وه‌یه، وه‌ک مه‌رو بزن، خوری و مووی نیه، ناسکه به‌ری سه‌رماو گه‌رمای ناگری (خاصه‌) له (بلاد)ی (حاره) که بای (سموم)ی زۆره. (إنسان) به (اکتری) (حوائج)ی (طبیعی) ناچاری کرد، خانوو بکا، (ساکن) بی وه‌ک مارو قومقوم وکیسه‌ل له‌ناو ئەرزا بزیه.

بو حیوان له‌وه‌پاندن (إحتیاج)ی بوو به (نقل)، (خیمه)ی دروست کرد، (لباس)ی په‌یاکرد، (حتی) (ألجئات)ی گرانی، چند (نباتات)ی ده‌رخست که بو (بشر) باشه، (إدامه)ی (حیات)ی پی ئەکا، وه‌چه‌ندی (مُضِرّ)ه پیی ئەمری.

ئەو (جَعَلَ)انه‌ی له‌م (آیات)ه ئەفه‌رموی، هه‌مووی (تابع)ی (جعل)ی (أصلی)یه، وه‌(إلا) له‌و‌پۆژه که خوا (إنسان)ی (خلق) کردیه، تا ئەمه‌رۆ کی دیتویه‌تی؟ خانوو (خیم)ه، به‌ره، کراس و ده‌رپی خوا بو که‌سی بکا!

وه‌ک (مواد)ی (إبتدائی) بی (صنع)ی (بشر) هاتبیته (ظهور)؟ ئەلین: (إحتیاج)ی (خلق)ی (أشياء) ئەکا "خۆزی (بشر) له‌سه‌ر (قدری) (إحتیاج)ی مابا، خۆی دووچاری (مشقه‌ت)ی (حاضر) نه‌کردبا. ﴿وَمِنْ أَسْوَافِهَا﴾ خوری مه‌ر ﴿وَأَوْبَارِهَا﴾ تووکی حوشتر ﴿وَأَشْعَارِهَا﴾ موی بزنه مه‌ره‌زیش (داخل)ی مووه، یاخود زۆر (محتاج إلیه) نه‌بووه. لام وایه (الآن)یش بزنه مه‌ره‌ز له‌ بلادی عه‌ره‌بانا نیه ﴿أَنَا﴾ به‌په‌و جوال و ما‌فورو تیرو توور، عه‌بای (آبه‌و) و به‌تیوه‌ فاصون چوغه، گه‌به‌ردین، (سائر)ی (أقمشه)ی (نفیس)ه ﴿وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ﴾ (إستفاده)ی لی ئەکه‌ن به‌ فرۆشتن، له‌به‌ر کردن تا (قیامه‌ت)، (نظر) به‌ (نوع) ﴿وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا﴾ گه‌لی (أشياء)ی سایه‌دار (صرف) به‌ (خلق)ی خوایه، که‌پرو سابات وچه‌تر، گه‌رچی (مداخله)ی (بشر)ی تیدایه، (أساس)ی له‌مه‌ر خودایه ﴿وَجَعَلَ لَكُمْ﴾ له (سالف)ی (آیام) ﴿مِنَ الْجِبَالِ أَكَانًا﴾ خۆی تیا بزکهن، (جمع)ی (کَنّ)ه به‌ (معنا) (سَتر)ه، له (أول)ه‌وه

(أَكْثَر) له (غاران) خۆیان ئەشاردهوه، له ترسی دروندان. ئیستاش گه لی جار، (إِلْتِجَاء) بۆ (مغاران) و ئەشکهوتان ئەبردیری ﴿وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِیلَ﴾ کراس، دهپێ ئەوهی له بهر بکری ﴿تَقِیْكُمْ الْحَرَّ﴾ له (بلاد) ی (حاره) ی (سام) ه (لباس) (واقی) یه (عظیم) ه، تائه ستور تری، چاکتره ﴿وَسَرَابِیلَ تَقِیْكُمْ بِأَسْکُمْ﴾ زری بۆ (حرب) ئەپۆشن له نوکه پرم وسهره تیر، ئەتان پاریزی (سبحان الله) ئەلین: (أَكْثَر) ی (صنایع) له انبیایان وهرگیراوه. زری تا (إنقلاب) ی (حاضری) ی زۆر باش بوو، (أَمَّا) ئیستا له گه ل کراسی کتان (فرق) ی نیه، له گه ل دانهی (هاون) تۆپی (شرانبیل) بۆمبای دینمیت، غازاتی سامه، أَلْغَامِ (نار) یه چی پێ ئەکری؟ ﴿كَذَلِكَ بُتِمُ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ﴾ بۆ (آت) ی ئەگه ر (عبور) یان نه با له سهر (قدیم)، ئەو (إختراعات) ه (عائد) ی (مسولمانان) بوو، قوورانی (کریم) (أُمُّ الْکِتَاب) ه (مفتاح العلوم) ه (معدن) ه، چ (شرع) ی (تکلیف) ی چ (تکوین) ی (مبادئ) ی دادهنی تا (مسولمانان) به (فکر) و (عمل) (ترقی) کهن به (إجتهاذ) ی (علمین) (أحكام) ی (کافیه) به دهرخه ن ﴿لَعَلَّكُمْ تُسَلِّمُونَ﴾ مُنْقَادُ بْنُ تَنْزَلُ بکهن بۆ تحصیلی معارف و کسبى کمالات، زابو به رپینی ادب بن، بۆ أستادی مُرشدی هادی مل شوړکهن. ﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا﴾ إِعْرَاضِیَانِ إِنْقِیَادِیَانِ نه کرد، چ نقصی توی تیانیه! ﴿فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾ ئەوا دیاره لهو خصوصه چ سعی بلیغ دهکهی وهکی دهلی:

مَنان چی شرطی بلاغت بانو گویم توخوا از سُنْحَم پندگیر وخواه ملال ﴿يَعْرِفُونَ نِعْمَةَ اللَّهِ﴾ دهزانن ئەو نعمهته له (طَرْف) خوايه، إلهی وان مُدَاخَلَهی نیه. ﴿ثُمَّ﴾ له سهر ئەوهش ﴿يُنْكِرُونَهَا﴾ مع أَنَّهُ دُوور بوو، نه دهبا إنکاری کهن. إنکاری نِعْمَتِی إلهی ئەمپو زۆر ئاسانه، به ناوی دین و إعتقاد، به کلی إسنادی بۆ غیری دهدهن، (شیخ) ناردی، له سایه ی سهری (ئاغای)، چ ئاگاشیان لی نیه! رهنگه آغا إِعْتِرَاف بکا، به لام شیخ، نا! ﴿وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ﴾ له بهر تَكَبَّر ونخوت، به نِعْمَتِی نازانی! ﴿وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ﴾ شَعْبِی، قَوْمِی، عُنْصُرِی. ﴿شَهِيدًا﴾ رَسُوْلِ خۆیان شاهیدیان له سهر دهدا،

ئەوسا حالیان معلوم دەبێ. ﴿ثُمَّ﴾ دواى آدای شهادت. ﴿لَا يُؤَدِّنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا﴾ له ئەعتذار، له حرکه، بۆ هیچ لای نجاتیان نیه. ﴿وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ﴾ إرضاش ناکرین، مە ئە عظمەت وتکبیر وآنانیەتی وان وای دەویست که خوا ترضیه بداتە وان، اما اهمیه تیان پێ نادری. ﴿وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا﴾ به شرک وکفران. که حسیان کرد، زۆر به شدهت حسی دەکن. ﴿فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ﴾ فضل له برانەوه ﴿وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ﴾ مهلت نادرین، نه له اول، نه له نهیەت. ﴿وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا﴾ که روآساکانیان دیت. ﴿قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَائُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُو مِنْ دُونِكَ﴾ خویان کردبووه روآساء وەدهیان ووت: (ئێوه مَنجسن، نداکەنه ئیمه، ناگەن به و مرتبه که ندا کەنه بهر خوا، ئەو بپەرستن!). اصلی قباحەت له وانه، به حەق لایەقی عذاب، ئەوانن! ﴿فَأَلْقُوا﴾ شُرکایەکان ﴿إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ﴾ قسەیان هاویشتنی. ﴿إِنَّكُمْ لَكَادِبُونَ﴾ ئیمه سُلطانمان له سەر ئێوه نه بوه، ئێوه نه بان ئیمه هیچ قووهت و قوهرت وشکوهمان نه بوو. ﴿وَأَلْقُوا﴾ طرفین ﴿إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامَ﴾ له حُکم کردن، که اساساً قباحتی کام لایانه. ﴿وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ﴾ له دنیا له حق یه ک چیان دهگوت، به چ میلی هه لدهخه له تان، به چ میلی هه لیانده خه له تاندن، پوژی جزا هه مووی گوم بوو که لکی نه گرتن، ئەو پوژی درۆو ده له سه به کار نابێ! من زۆر تەرد دەکەم گومراهی اولاً له مه پ کئی یه؟ ظننی غالب ده چێ له مه پ أهالیه! نا، روآساء به گویرهی میلی وان، عقاید و احکامیان بۆ داده نین، عاقبه خوشیان متاثر ده بن. مۇضله کانی ئیستا وه کو عرض ده که م، وان! ﴿الَّذِينَ كَفَرُوا﴾ خویان ﴿وَصَدُّوا﴾ خه لکی. ﴿عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾ له پێی راست منعیان ده کهن، یعنی له دینی حەق. قابل ونا قابل اقارب و اجانب و اباعد ﴿زِدْنَاهُمْ﴾ زیادمان بۆ کردن. ﴿عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ﴾ کما و کيفاً! خوايه هه روه کو له دنیا بۆمان معلوم نه بوو ئەو زیده یه به چیه، له قیامه تیش نه ییینین وه نه یزانین!! .

﴿بِمَا كَانُوا يَفْسُدُونَ﴾ ضلال و اِضلال. ﴿وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ﴾ حَتَّا قَوْمِي
من، یعنی (کوردی) نَجِيب ﴿شَهِيدًا عَلَيْهِمْ﴾ ئەوهی له دونیا به رساله ت
ناردرایته سهریان ﴿مِنْ أَنْفُسِهِمْ﴾ له خویان، وهك جنابی رساله ت له (عرب).
ئهمۆ اَكْثَرِي دانایانی (کورد) ده لاین: ("زه رادوشت" ره سولی کوردان بووه).
حَقِيقَةٌ گه لئ له عُلَمَاءِ عِظَامِ حَسَبِ التَّبَعِ، تَصَدِيقِي رساله تی "زه ردهشت" یان
کردیه، ره سولی به حه ق بووه، لام وایه ئەم (سه ردهشت) ی مشهور أصلاً
به ناوی وی بووه، تحریف کرایه، تاریخی معلومه له آذربایجان بووه، مُعْجَزَه ی
نور بووه، له (ابنُ الحَجَر) وهرده گیرئ (مَجُوس) تحریفی کتابیان کردیه، ئیستا
ده لاین: بَعْضُهُ آثَارِي له کتابی دهرکه وتووه، أَحْكَامِي مَعْقُولِي تیایه، أَمَّا نَابِي
کورد به وقسه له دین دهرچن. (زه ردهشت) رَسُولِي خَوَاهِي، مَعَ الْإِسْفِ أَسَاسِي
دین وئاینی مجهوله، کتابیه کان هه موومان ایمانمان به خَاتَمُ الرُّسُلِ سَيِّدِ الْكُلِّ
مُحَمَّدَ الْمُصْطَفَى يه! وَلَهُ حُكْمُهُ دَه بِي عَالَمِ مَمُونِي حَضْرَه تِي (محمد) بِي كِه
ده فهرموی: (هه ر قومه رَسُولِي خَوِي بووه)، زِيْرَا أُمَّي تِر ئەوه إنکاری ده که ن،
رساله ت ده دهنه شَعْبِي خَوِيان و به س. ﴿وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَؤُلَاءِ﴾ كه
رسولیان! له خویانی! ئەوهی له لاته، له حه قیان أَدَاءُ ده فهرموی. أَمَّا حَمْلِي
(هؤلاء) له سه ر أَمِّ و شُهَدَائِيان، نازانم چونه؟ أَمَّا شَمُولِي بُوَ أُمَّةٍ - إلی يَوْمِ
الْقِيَامَةِ - له آثَارِي رساله ت په ناهه دور نیه! دياره شُهَدَائِي أُمَّةِ كَانِ شَهِيدِي
له سه ر أُمَّنِي خَوِيان، ئەمه باشه! أَمَّا تَعْمِيمِي آيه تِي ﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ﴾
قُرْآنِي عَظِيمُ الشَّانِ ﴿تَبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ﴾ عَلَى الْإِطْلَاقِ، خَوِي نيه، گهرچی كُلي
أُمَّةٍ له حه قی کتابی خَوِي ئەو إدعایه ده کات، له حَقِيقَه ت دا وانیه، چ جَبَر، چ
به جَفَر، ئەو تَعْمِيمَه نابی! ئەو كُليهِ إِعْتِبَارِيه! واقِعاً قُرْآنِ بَحْرِي بِي پايانه.
علمي غَايَةً زَوْرِي تيايه، له فَوْقِي كُلي كُتَيْبِه! له بَعْضِه حكايات دهرده که وئ،
إِدْعَائِيه که یان به تَسَامُحِه. (فَخْرِي رَازِي) له (إِبْتِدَائِي تَفْسِيرِي ده فهرموی):
ده هزار مسأله له و سوره ته إِسْتِنْبَاطِ دهرکری، مَعَ أَنَّهُ كِه تَفْصِيْلَاتِي تَطْبِيقِي
ده کا له سه ر مَسَائِلِي عِلْمِيه ي مُحَرَّرَه ي مُدَوَّنَه، إِسْتِنْبَاطِ له كِي؟ تَطْبِيقِ له كِي؟

تہ گہر تبیان و ایشتمال و ابی، دہ توانم ہموو علومی عَقْلی و نَقْلی لہ (ضَرْبَ زَيْدٍ) اِجْرًا بَكَمَ! ﴿وَهْدَىٰ وَرَحْمَةً﴾ اَشْهَدُ بِاللّٰهِ مَا يَهِي هِدَايَتَه، تہ وہی اِتْبَاعِي بَكَا، نَائِلِي سَعَادَتِي دَارِيْنِ دَهْبِي، لہ پَرَحْمَتِ دَا دَهْرِي، لہ پَرَحْمَتِ دَا دَهْمَرِي، لہ پَرَحْمَتِ دَا زِينْدُو دَهْبِيْتَه وَه، لہ پَرَحْمَتِي اَبْدِي دَا دَهْمِيْنِي ﴿وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِيْنَ﴾ عَيْنِي بَشَارَه تَه - (اِنْ تَقُلْ بُشْرًا فَهَذَا بُشْرِيَانِ بَلْ بَشَائِرُ) - بُشْرِي بَه قُرْآن، نَه بُشْرِي بَه (عيسی) خَوَاي مُتَحَوِّلٌ مُتَطَوِّرٌ، نَه بَه (قادياني) بَه خَوُو تَأْيِدِي مَسِيْحِيْتِي، نَه بَه (بہا)، نَه بَه رِسَالَه تِي (مُسَيِّلَمَه) وَ (سَلْمِي)! .

خُوْزِي مُسْلِمَانَانِ اِسْتِفَادَه يَانِ لَه مَا فِي الْقُرْآنِ كَرْدَبَا، تہ وہی بَه تَصْرِيحِ بُوْيَانِ بَيَانِ كَرَايَه، لہ وَ هَاي هُوِيَه گہ رَابَانِ، كَهْرَبَا اِخْتِرَاعِ كَرَايَه؟ بَه لِيْ فِلَانِ آيَه دَه لَالَه تِي لِيْ دَه كَا! وَ هَكَذَا طَيَّارَه وَ سَيَّارَه وَ تَلْفُونِ وَ تَلْفَرْيُونِ وَ مِيكْرُوفُونِ وَ مَسْطَاطِ، لہ قُرْآنِ وَ هَر گِيْرَايَه؟! دَه وَلَه تِي (عُثْمَانِي) تَا (مَهْدِي) پَايَه دَارَه، كَه (مَهْدِي) وَ هَفَاتِي كَرْدِ، بَازِ خَلَاْفَه بُوْ اَلِي عُثْمَانَه؟! !! بَه قُرْآنِ رَاضِي نِيْنِ، اَنَّهُ عِلْمِي زِيَاْتِرِيَانِ دَهْوِي، دَه چِن بُوْ (لَوْحَ الْمَحْفُوظِ) چِي تِيَايَه؟! بُوْ نِيْمَه نَاشُكْرِي نَه بِيْ لَه قُرْآنِ، لَه لَوْحِ، لَه اَرْضِي (سَمْسَمَه) چِيَانِ دُوْزِيَه وَه، تہ مِرُوْ بُوْ اُمَّةً بَه كَارَبِيْ؟ اَجَانِبُ بَه عِلْمِي طَبِيْعِي كِيْمِيَا مِيكَاْنِيْكِي، بَه مَقْصَدِ گَه يَشْتَنِ لَه سَهَرِ نِيْمَه غَالِبِ بُوُونِ، حَالًا مُسْلِمَانَانِ خَاصَّةً رُوْحَانِيَه كَانِ دَه سَتِ لَه نُوْشْتَلُوْمُو لَافِ وَ گَه زَافِ هَه لَنَا كَرْنِ - وَ اَغْرِيَه اِلْسِلَامِ وَ قَلَّةَ الْحَيَاءِ -؟! !! اَشْهَدُ بِاللّٰهِ تہ مِرُوْ وَايَه اِسْلَامِ لَه وَ غُرْبَتَه لَه وَ كُرْبَتَه لَه وَ ذَلَّتَه، بِيْ حِيَايَشِ بَه وَ دَهْرَه جَهِيَه!!! لَه وَ لَآيَه تِ صَرْفِي نَظَرِ، بُوْ رِسَالَه تِ دَه رُوْنِ!! بَرَادَه رَانِ نِيُوَه بَه هُوْشِ بِنِ بِنُوَارِنِ لَه آيَتِي قُرْآنِ، بَه عِلْمِ وَ عَمَلِ اِسْتِفَادَه كَهْنِ، لَه نَمْرَاتِ وَ مَنَافِعِي خُوْ مَحْرُومِ مَه كَهْنِ! اِصْلَاحِي دُونِيَا بَكَهْنِ بُوْ خَزْمَه تِي دِيْنِ! دُونِيَا بُوْ دِيْنِ، پَه رَزِيْنَه! دِيْنِي بِيْ حُورْمَه تِ، رَزِيْنَه؟ ﴿اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ﴾ لَه اَحْكَامِ، لَه اِعْتِقَادِ، لَه مِيْلِ، عَدَالَه تِ رُوْحِي تَشْرِيْعَه، رُوْحِي اِجْتِمَاعَه، حَتَّا كَه طَبَايِعِ عَدَالَه تِي تِيكْچُوُو، كَانِنَاتِ دَه كَه وَيْتَه زَلْزَلَه! ﴿وَ الْاِحْسَانِ﴾ كَارِي جَوَانِ، جَوَانِي كَارِ، جَوَانِكَارِي ﴿وَ اِيْتَاءِ ذِي الْقُرْبَى﴾ پِيْيَانِ كَرَمِ كَهِي تہ وِي خَزْمِ بِيْ، بَابِي يَا دَايِكِي، تَه مَاشَاي

خصوصی مه که. ﴿وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ﴾ شتی خراپ وهك زناو و أشباهی. ﴿وَالْمُنْكَرِ﴾ ئیشی ناشیرین. دیاره پیئشی نهی، مُنْكَرَه! نهك مُنْكَرَى به نهی بی! ﴿وَالْبَغْيِ﴾ اِسْتِعْلَاء و اِسْتِيْلَاء. ده فهرموون اَوَّل راجعه بُو قووهی شَهْوِيَّه، ثاني بُو قووهی غَضَبِيَّه، ثالث بُو قووهی وَهْمِيَّه. كه سى له اهلی وجدان بی، حهزی له مكارم بی، اخلاقی مُتَنَفِّر له سیئات بی وهکی (اَكْتَمَ ي صَفِي) ئه و آیته ی کافیه به قومی خوئی فهرمووه: (له و امره سه ربن، کلک مه بن!) یعنی زوو مُسلمان بن، تأخیر مه بن وهك کلک! — په حمه تی خوی له (عُمَرَى بنی عبدالعزیز) بی که ئه و آیته هاویشته خطبه ی جمعه —.

سه یری قومی ئه وه آیتی بی، بَعْدَ الْاِسْلَام، له سه ر منابر لعنی یه که ن!! ﴿يَعْظُمُكُمْ﴾ جه نابی حق بالذات تَنْبِيهَاتان ده کا ﴿لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾ به لی رجای خویان به جی هینا، تا کافر بوون قصوریان نه کرد، پاش اسلامه تی ئه وهی فَحْشَاو و مُنْكَرَو بَغِي بوو کردیان هیچیان تیا نه هیشته وه! ئه مِرْو ته ماشا که ﴿رَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ﴾ له گه لَ رَسُولی خوی چوَن عهد ده که ن، به جی بین بی نُقْصَان؟! ﴿وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ﴾ سویند. ﴿بَعْدَ تَوْكِيدِهَا﴾ که له صَمِيمي قلب بی. لَعُو الیمین چ نیه! ﴿وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا﴾ شاهد ورقیب وئاگادار. بایعه کانی شاران که ده لَین: (الله وکیل) ئه و جا قولی انسان ده برن. ﴿إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ﴾ ظاهر و باطن و نقض و إبرام. ﴿وَلَا تَكُونُوا﴾ معاشر الرجال. ﴿كَالْتِي﴾ وهك ئه و ژنه ی ﴿نَقَضْتُمْ غُرْلَهَا﴾ هه لیشوه شاندریسو ریسراوی خوئی. ﴿مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ﴾ له پاش دووتا کردن و ریستن وهوندنه وه و ته نینی به محکمی. ﴿أَنْكَاثًا﴾ نکث به (کسری نونی) له قاموس ده لی: هه لوه شاندرنی کونه جلکه له بال یه که بیته ده ری بپشکندریته وه تادووباره بریستریتنه وه، وه (نکث) به (نقض) معنا لیده داته وه، (نکث) وه (نقض)، یه که! یاخود (نقض) پارچه پارچه کردنه، (نکث) اجزا له بال یه که ده رهینانه، دیاره ئه وه کاری اَحْمَقَانَه یه!!). پیایوی عاقل به بی شُبُهَه به و مُعَامَلَه راضی نیه. که بَعْضَه نَقْضِي عهد هونه ره کی تیایه، له بهر شهامه تی عزتی نفسه، أما

أَكْثَرِي خَاصَّةً بِهِ عَهْدِي سِيَّاسَةً، زُورٌ لَهُ إِيمَانُهُ وَهُوَ نِيَّةٌ. نِيَّةٌ تَهِيَ رِجَالِي كِرَامٍ
 ﴿تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ﴾ سویند ئەخۆن لهگه‌ڵ (قوم)ی، خۆتان
 ئەهاویننه ناو وان، (أَنْتُمْ) له وانن. (مقصد)یشتان (غدر)ه (فساد)ه، ئەبینی
 (عهد)ی وان ئەشکینن، ئەبنه سویند خۆری (أُمَّت)ی یکی دی ﴿أَنْ تَكُونَ أُمَّةً هِيَ
 أَرْبَى﴾ به (عَدَد) و مال زیتیر بئ ﴿مِنْ أُمَّةٍ﴾ له وانهی سویند خۆرن لهگه‌ڵیان،
 (کافه)یی (عهود) و (أَيْمَان)ی (دَوْل)ی (حاضر)ه وایه. (إيطاليا) (حلیف)ی
 (ألمانيا) بوو، له سایه‌ی ئەو خۆی گرت. له (حرب)ی (عموم)ی نوئ، له بهر
 جلوا‌ی (حرب) چوو له (إنگلیز) و (فره‌نسه). خۆزی (کتاب)ی (إختلال)ی
 (توازن) که (أصلاً) (تألیف)ی (غوستاف لوبون)ی (أفرنسی)یه یاری (وفاء)
 دار دقتور (صلاح الدین) (وصف)ی (ترجمه)ی کردیه، لام با، (بعض)ی
 (فقرات)ی (دائر) به (عهود) و (إيمان)ی (دَوْل)م (نقل) کردبایه ﴿إِنَّمَا يَبُلُوكُمْ
 اللَّهُ بِهِ﴾ به چی؟ به شتی (مُستفاد) له پیشه‌وه، یه‌عنی (كُونَهُمْ أَرْبَى) خوا
 (إمتحان)تان ئەکا، به که می (جهت)ی (نبوی) وه زۆری (قریش)یان، لام وایه
 خۆش نیه، یا (راجع) بئ، بۆ (وفا)ی (مفهوم) له (سابق)، ئەمه‌ش خۆی نیه،
 لام وایه (راجع)ه بۆ (یَمین)، خوا به سویند (إمتحان)تان ئەکا (محافظ)ه‌ی
 ئەکه‌ن، یا ئەه‌ی شکینن؟ ئەوه‌ی پیاو بئ، سویندی پئ ناوئ گوفتایی (عهد)
 سوونده، ئەوانه‌ی نامهرد بن، زنجیر ئەپسینن، چ جایه (عهد) و سووند!
 (کورد)ی (صاحب)ی (عهد) و سووند ئەلئ (إنسان) به زوبانی ده‌به‌ستریته‌وه،
 که گوئی، (کافی)یه ﴿وَلْيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ﴾ خوا بۆتان (بیان) ئەکا ﴿يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾ که
 (أسرار)ی تیا ئاشکرا ئەبئ ﴿مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ﴾ چیه؟ له به‌رچیه؟
 (عیسی) و (موسی) (رسول)ن، (محمد) رسول نیه! بۆ (بت) و (أصنام)
 (تمثیل)ی خوا ئەکه‌ن؟ بۆ (بَشَر) (تحمل)ی (رساله‌ت)ی خوا ناکا؟ ئەبئ (مَلَك)
 بئ ﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ﴾ (سابقاً) ﴿لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً﴾ یه‌ک (دین) و یه‌ک (مشرب)،
 (لکن) ئەمه نابئ تا (أَمْزِج)ه و (میل) و ئاره‌زوو (مختلف) بئ، گرد بوونه‌وه‌ی
 (بَشَر) (محال)ه. گهر خوا له (خلق) و (إيجاد)ی (طبیعی) یه‌ک یا نزیک له یه‌کی

دهکا. ﴿وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ﴾ دهیکه، بهلام نهیکه چاکه! وهإلا ﴿فَنَزَلَ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا﴾ لاقتان دهزهلی له پاش ثبوت ورسوخ، لهگهله حریفی خوتان، حلیفی نویتان چهپهلوکهکی لهوان ددها، دوایی ئیوهش دههاویته سهر خاکی مدله، تهپله قووچانیتان پی دهکهن! مسلمانان پاش قووهت وشوکه زوریان واکرد، لهبهراختلافی خویمان تفرقهیان دهکرد، لای دهبووه حلیفی قومی تر، آخری ههردوولا دهفوتان. له زوالی شوکهتی (اندلس) تائیستا بهو جووره لهگهله یهک سلوکیان کرد. إلهی وهخته شیت بم! نهو أمته به کلی، نهو قرانه، دهلی نهیانبیستوه!! ﴿وَتَذُقُوا السُّوءَ﴾ چند جار تالوی مهگیان چیشته، عاریان نهنا، ﴿بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾ ایمان وأخوة ووفای نگهداری سویند ساعی بی غلّ وغمشی. ﴿وَلَكُمْ﴾ فی الآخرة ﴿عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ عذابی خوا، بهلی عظیمه کافیه! ﴿وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا﴾ اکثر لهبهرا طماعی دونیا حبی رئاسهت گوویا جهنابی مستطاب بیته حکمدار، عهد ومیثاق وأخوة قطع دهکهن بو حطامی دونیا. ههچهند بی کهمه ﴿إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ له دونیاو آخهت. ﴿هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ﴾ به اتفاق وعزة إمراری حیاة چند خوشه! إختلافی سهر بکیشیتنه إنقراض چ مصیبتنه؟! چند بهده؟! چند خراپه؟! ﴿إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ لکن جهالة غالبه. ﴿مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ﴾ نهوهی لای ئیوه خیانهتی بو دهکهن، خلاص دهبی دهبری، نهوهی لای خوايه له دونیا نهگهه بهریک وپیکی اداره بکهن دهوامی دهبی! بو أخلاف وأعقاب دهوام دهکا زیاد دهبی له آخهت دیاره، نهوهی سلوکی سبیلی خوا بکا نایلی سعادتهتی أبدی دهبی نهوهی نه کهم دهبی نه دهبری. ﴿وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ﴾ ئیمه ﴿الَّذِينَ صَبَرُوا﴾ لهسهر عهدی مکافحهی عدو، نصرهتی حهق، له وهقتی شدائد ثابت قدم بن، عزم وجزمیان لا یتغیر بی. ﴿أَجْرُهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ بو حصولی عملی چاکی عمومی. وهدوای موفق بوون، جزای فعلی حسنیش، به جزای أحسنی دهدریتهوه. دیاره کهس توهم ناکا فعلی حسنیان پاداشی نهبی! . بعضی له علمای شرع دهفهرموون: (پوژی شهشهکانی، خیری واجبی

وگہ وادی ودهویتی و دووزبانی، و(تکبر) و (عناد) و (استحقار) ہر نا۔
 (حاصل)ی ئہوی (مُخْلِی (إنسان)یش بی یانیہ، یا له سایہی (حکومت)یکی
 (موسلمان)ی (عادل) کہمہ. ئہو (حیات)ہ (فردی) و (اجتماعی) ئہوہندہ
 پاکہ، خوْشہ، کہ (حیات)ی جاویدانی بہسایہی ئہو (حیات)ہ تہواو خوش
 ئہبی ﴿وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ له (آخرت) ئہو (قوم)ہ
 (قبل کل شیء) ئاگایان له خوْ بی (رؤسا)ی (دین) (عقل) و (وجدان)یان
 نہگورن، (تفرق)ہیان نہہاوینہ (بین)، بہ ناوی (ایمان) و (دین) وہریان نہگپرن
 ﴿فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ﴾ (قراءت)ی بہ (تبلیغی) بو خوْت بہو (نوع)ہ کہ خوا بوْت
 ئہنیری ﴿فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ﴾ (أهمیہت)ی مہدہری، رپی
 (وہسوسہ)ی بہ (خاطر) مہدہ، (حقیقہ) (شیطان) بزہ (قیمت)ی نیہ،
 (شیطان)ی ئاشکرایی بہ (تدلیس) و (تلبیس) جای (أهمیہت)ہ ﴿إِنَّهُ﴾ (شأن)
 یا (شیطان) ﴿لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ﴾ (تسلط) و (قدرت) و (قوت) و (جبر) و
 توْزی نیہ ﴿عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾ (إعتماد)یان لہسہر خوایہ،
 تہماشای (أفعال) و (أقوال)ی ئہکن، بہ (علم) و (عمل) نیزیکی ئہبنہوہ، نہک
 بہ تہنبہلی وبی (عملی) ومل پانی وورگ ئہستوری ﴿إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ
 يَتَوَلَّوْنَهُ﴾ ئہیکہ نہگورہ (جبار) (مُتسلط) لہسہر خوْیان، بہ (أوام) و (خیال)
 ئہوی زور بہ (قوت) وہ خوْیان بی ہیْز ئہکن ﴿وَهُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ﴾ (أنہ)
 کردیتانہ (شہریک)ی خوای لہ (علم) و لہ (قدرت). کہسی بتوانی لہ (آن)ی
 (وسوسہ) باویتہ دلّی (ملیار)ی (بشر) بہ (طرفہ)یی (مشرق) و (مغرب) (طی)
 کا، لہناو جی، نہ لہسہرو (منبر) لیت (غافل) نہبی ئہدی ئہوہ (شریک)ی
 خوای نیہ، چیہ؟!!

(وہم) و (خیال) زوری بوْ ہہیہ، ئہلین: (شخصی) لہ چیا پلنگیکی دوچار
 بوو، نہیزانیہ پلنگہ، لی نہترسایہ، عہمبازی بوْ بردیہ، پیاوہ کہ دستی لہ
 قورقورپراگہی نایہ خنکاندیتی، بہو (ہہیئہت)ہ ہردوو دستی پلنگ لہسہر
 شان، بردیتیہوہ، بوْ مالی، خہلکی تووشی ئہبن، ئہترسن ئہلین: "مالّ خراب

ئوہ نازانی ئوہ پلنگہ؟ خانہ خشتوور! " بهسه زمانه ترسی لی (غالب) ئه بیئ
ئوہ لرزی، ئوہ که ویتته ئوہ رزو ئوہ مرئی!

به لی ئوہ راسته، ئوہ وهاوو باوو بوویه ی (صوفی) یانی (نقشی) هه مووی
ترسی (خیالی) یه، چاو ئوہ چوقینن، قجج و بجاج دههیننه بهر (خیالی) ی خویمان،
(أشکالی) (مهیب) و (عجائب) و (غرائب) دیتته بهر (وهم) یان ئوہ توئن، ئوہ هارپینن
وانه زانن ئوہ (حالات) ه (إلهی) یه خوژی (ملا) یان شتیکیان له (أحوالی) (نفس)
خویندبا تا نه خه له تابان.

لیره (حضره تی) (کبریائی) ئوہ (آیهت) ه ئوہ فرمو له (سورہی) (إبراهیم)
(ماجری) ی (آخره تی) (نقل) فرموو، ئیتر گوئی مه دهره (أوهام) و (خیالاتی)
(غزالی) و (أمثالی) (غزالی)، به (پروایات) بروا مه که ((شیطان) بجیتته (بین) ی
دوولیوی (رسول الله) ی له (وقت) ی (قراءت) ی قورآن، (بعض) ی (جمله)
بهاویتته ئوہ مه یانه، پیغه مبهه ناگای لی نه بیئ، ئوہ وانیدی (حاضرون) گوئی یان لی
بیئ، وابزانن ئوہ وش له قورآنه!

خوا ئوہ زانی (شیطان) ئوہ (إقتداره ی) نیه، ئوہ (جسارهت) ه ناکا.
(إصلاح) ی (نفس) که، که (قورآن) ئوہ خوینی لهو (شیطان) انه خوئت بپاریزه
(عقل) و (وجدان) و (ایمان) به (تقلید) مه گوپه، (تقلید) ی (محض) له هه زار
هه زار (کید) ی (شیطان) خراپتره، به (تقلید) ئوہ توانن (إنسان) بکه نه (مسخر) ه
﴿وَإِذَا بَدَلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ﴾ دهیکه نه موجبی طعن. ئوہ تبدیله له طرف خوایه
﴿وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ﴾ ئوہ تبدیله له غفلهت نیه. ﴿قَالُوا﴾ كَفَرَهُ. مُمَكَّنَهُ ئوہ گهر
مُشْرِكُهُ كَانُوا بِلَيْتِنَ لَهُ إِلْقَاتِي أَحْبَابِي يَهُودِي بِي. ﴿إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ﴾ إِفْتِرَا
ده که ی قسه هه لده بهستی ده لیئ: (ئی خوایه، کلمه ی خوا ی تبدلی نابئ!)
﴿بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ که سئ اهل ی علم بیئ ته ماشای کائنات کا حُکْم به
نسخ، به لکو به وجودی نسخ ده کا. خاصه که سئ ایمانی هه بیئ خالق ی طبیعهت
وواضعی شریعهت یه که، مجبوراً ده لیئ: مادام نسخ له عالمی گون دا هه بیئ،
ده بیئ له عالمی شرعیش دا بیئ! إنسان له دهوری مندالی تا ده گاته کمال،

چهند أطواری دهگورئ! أحكامیسی بهو گویرهیه دهگورئ! ئەگەر به گویرهیه حرکاتی مندالی بکا زۆر ناشیرینه لۆمهیه دهکرئ! فُصُولُ تَبَدُّلِ دِهْکَا، حُكْمُ چۆن تَبَدُّلِ ناکا؟ إقليم مُخْتَلِفِن، أحكامی هه موان چۆن وهك يهك دهبی؟ أوائلی تعلیم وأواسطی وأواخری چۆن وهك يهك دهبن؟ زستانی (کۆئ) و (مصری) فَرَقِيَانِ زۆره! هه ر حُكْمِي نَسَخِ بَكْرِي، طَبْعًا مَنَسُوخِ دِهْبِي! ئەوجا شَرَعًا نَسَخِ دِيْتِه سهر أوامری زهمانی ضعف وأوائلی نَشْأَةً، نایهته سهر أوامری آیامی قووهت و أواسطی شَوَكْتِ وَسَطُوهِت! شهپر به گورز وکه مه ند وپمب وشپیر و تیر، مُقَابِلِي أُسْلِحِي نَارِيِي عَصْرِيِي، چۆن نَسَخِ نَابِيْتِه وَه، نَسَخِ نَاكْرِيْتِه وَه؟ وه إِيْلَا قَوْمِه كِه خَوِي مَنَسُوخِ دِهْبِي لِه كِتَابِي وَجُوْدِ مِه حُوُو نَابُوُوْتِ دِهْبِي!! وه نَسَخِ وَمُتَشَابِهَاتِي كِتَابِي قَوْلِي، تَابِعِي نَسَخِ وَمُتَشَابِهَاتِي كِتَابِي فَعْلِيِه! نه زانینی و تَنِيَانِ بَه رَجَا، نَا بَه جَا نِه زَانِيْنِي أَهْلِي كِتَابِه! تَا شَمْسِ بَلَنْدِ تَرِ بِي سَبِيْهَرِ كُوْرْتِ دِهْبِي، نَابِي! چ دهكا؟ چارهیه چیه؟ حاصلي جَهْلُ وَتَعَصُّبُ بَاعْتِه بُوْ إِنْكَارِي نَسَخِ. ﴿قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ﴾ پوحي پاك له ئالایشی ماددی، له میولی فاسدی قَوْمِي وَتَعَصُّبِي. ﴿مَنْ رَبِّكَ﴾ زاتی أَقْدَسِ. ﴿بِالْحَقِّ﴾ به حُكْمُ وَحِكْمُ. ﴿يُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا﴾ به سایهیه إِيْمَانِ، دهغدهغه به خاطر نه دهن، قابلی قُدْسِيِيْتِنِ. ﴿وَهْدًى وَبُشْرًى لِّلْمُسْلِمِيْنَ﴾ مُنْقَادِنِ، مَعَ الْعِلْمِ بِالْحِكْمِ. ده زانن له و أحكامه گه ورانه ئەوان ترقی دهكهن، پوو له أُوجِي تَعَالِيْنِ، وإِلا له يهك قَرَارِ دِهْمَانِ، بهو نَوْعِه تَبَدُّلِ نِه دِهْبُوُو، كَأَنَّهُ إِسْتِدْلَالِ دِهْكَه نِ بَه أَتْر لِه سَهَرِ مُؤَتَّرِ. ﴿وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ﴾ ساداتي قَوْمِي قُرَيْشِي بَلِيغِي فَصِيْحِ ﴿إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ﴾ كئيه ئەو بَشْرِه، كه أَسْتَاذِي ئەو زاتِه بِي كه صَاْحِبِي قُرْآنِه، له وى وهردهگرئ، به ناوی خوی إِيْظْهَارِي دِهْكَا؟ باسه رامده كانیان كه سئ تر بدوزنه وه شتیکى وای لی وهرگرن ئەوا لَفْظِي وهرگرن، صَبْرٌ وَثَبَاتٌ وَإِقْدَامٌ وَمُقَابِلَهِي أَنَامِي له كئ ستاند؟ تَسْفِيْهِي أَحْكَامِ وَأَحْلَامِ وَقَوَانِيْنِي دَوْلِ وَكُتُبِي مَنَسُوْبِي إِيْلِ الرُّسُلِي چۆن درابئ؟ ﴿لِسَانُ الَّذِي﴾ زوبانی ئەوهی ﴿يُلْحَدُونَ إِلَيْهِ﴾ نِسْبَهْتِي به لاده دهن، نِسْبَهْتِي نَارِهْوَ! گۆبیا مَعْلَمِي وَيِيه ﴿أَعْجَمِي﴾ خَفِي، بِي بِيَانِ

وبلاغت و لطافت و نزاكته. مُراد له أُعْجَمِي، غَيْرَه عَرَبِي نيه! تهُوى گرفت ولهنگى له لسان دابى، پيى دهلّين أُعْجَم! أُعْجَمِي عَرَب دهبى، وهك زياد باعْجَمِي! ﴿وَهَذَا﴾ قرآن. ﴿لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ﴾ خوتان دهيزانن تى دهگهه، جهنابى رسالهت پهناه دهناسن، تهُو شَخْصَهس دهزانن چيه وهچونه! مَقْصَدَ إِيمَانِ نَههينانه، تهُوه لولكهى زوبانه! ﴿إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ﴾ (آياتى قورآنى ذاتا) پره له (آياتى (أَكْوَانِ) (مىل)ى ناكهه به (نَفَرَهت)ن ﴿لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ﴾ (جبرا) (هدايت)يان نادا، (إِيمَانِ)يان له دلّ (خلق) ناكا ﴿وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ له (دنيا) و (آخرهت)، له (دنيا) به (غلبه)ى (رسول)، له (آخرهت) به (ئاگرى) (جهنم) ﴿إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكُذِبَ﴾ درؤ ههلهدهبهستى، (آيهت) (تبديل) تهُكا (مِنْ عِنْدِهِ) تهُلى: تهُوه له خوايهوهيه! "واش نيه ﴿الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ﴾ (قرآن) و (سائرى) (كُتِبِ)ى (إِلَاهِي) ﴿وَأُولَئِكَ﴾ تهُوانه كه ﴿هُمْ الْكَافِرُونَ﴾ درؤ (حَصْرَه) له وان، درؤى خهلكى به (نظر) درؤى وانه هيچ نيه؛ تهُوانه ﴿مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ﴾ وهك (أَحْبَابِ)ى (يهود) تهُوانه (ثاياتى) خوايان به (ثمن)ى كه م تهُفروشت، بؤ (رواج)ى (أَمَالِ)ى خويان، ههزار (إِفْتِرَاءِ)يان تهُكرد، خوا وانهُلى، تهُمه (مُراد)يهتى، له (لوح)ديم، (وحى)م بؤهات. ههه وهك (بهائى) و (قادى)يانى تهُيمه، پاش شارهزايى له (دين) و (إِيمَانِ) و ئاگادارى، (هوا)يان گورى، به (فكرى) (سياسى) و (تُرَاسِ) (إِفْتِرَاءِ) تهُكهه، تهُلّين: " (رسول)ين، خوامان ديت، واى فهرموو، (أَلْفَهت) و (صُحْبَهت)ى له گهه لّ كردهن" تهُو (إِفْتِرَاءَات)ه له (دين)ى تهُيمه، بهسايهى (تصوف) و ناوى (ولايهت) زؤر بوو. وهگهلى له مهلايان به راستيان (تَلَقَى) كرد، بوون به (مؤيد)يان ﴿إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ﴾ (مجبورى)يه تهُيكى ههيه، بؤ تهُو (نوع)ه (كفر)ه، (ظاهراً) له گهليانه، أَمَّا (باطناً) وهك وان نيه ﴿وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ﴾ به خوا، ناتوانى له بهر (إِيمَانِ) به (علم) و (قدرهت)ى خوا (إِفْتِرَاءِ) بكا، (كفرى) تهُوانه (دائر) به (لسان)ه، (قابل)ى (زوال)ه به ئاسانى ﴿وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكَفْرِ صَدْرًا﴾ سينگى پى (واسع) و (فراح) تهُبى، دلّ خؤش، شادان

به (کُفر)، (کیف)ی پی دئی، وه (تَبَسُّط) ئەکا له (إفتراء) به گویرهی (بَسَط)ی سینگ ودلی.

(رسول)ی (مُجتبا) (داخل)ی هیچ (دین)ی نه بوه، له (أدیان)ی (مُحرفه)ی (مُزخرفه)، تا فیّری درۆ ده له سهیی، (حَسَبَ أَلْ) خواهش (آیات) بگوړی، (نَظْم)ی (آیهت) ئەوها ئەگهیه نی، (مُفسّرین) (غایهت) (مُضطرب)ن، له (کیفیهت)ی (إکراه) لیّره، (خاصةً) له بهر (سبب)ی (نزول) (بعض)ی (ضعفا)ی (مُسلمانان) یان (عذاب) ئەدان، تا، بگه پینه وه، چه ند که سی (صبر)یان کرد، به زاریش (کلمه)ی (کُفر)یان ئەگوت، که می به زار گوتیان، به دل (مؤمن) بوون ترسان له خویمان که (مُعاقب) بن، ئەو ئایه ته (نازل) بوو، (ممکن) ه له و (وهقت)ه (جناب)ی (رسالهت) به و (آیهته) (تلطیف)ی فهرموو بن. وایان زانی یه (سبب)ی (نزول)ی (سید رشید) په حمه تی خوی لی بی، زۆر بووه ﴿فَعَلَيْهِمْ﴾ له سه ره ئەو (مُنشَرِحُ الصّدران)ه ی به (کُفر) ﴿غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ﴾ (نعوذُ بالله من غضبه وعقابه) ﴿وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ به گویرهی (عظمهت)ی گونا هیان ﴿ذَلِكَ﴾ (إرتداد)ی (هکذا)یی، زۆر دوور نیه، له و (مؤمنان)ه ﴿بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ﴾ (ترجیح)یان داوه، (إختیار)یان کردیه، وهک شیخه کانی ئیمه و (مجتهدین)ی (رافض)یان، (حقاً) ئەو (نوع)ه (حُب)ه، (دین)نایه لی ﴿وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾ (غریق)ی فی (الکفر) (رئیس)ی (دین) هه رکهس به گویرهی (مسلك)ی خوی خوا له دوا ی ئەدا ﴿أُولَئِكَ﴾ ئەوانه ی غریق (فی الکفر)ن ﴿الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ﴾ هه رچه ندی دلّیان به (کفر) (واسع)ه ئەوه ندهش پره له (کفر) و (ضلال) جئی چیتری تیا نابیته وه ﴿وَسَمِعِهِمْ﴾ بو لای (حق) که پرن ﴿وَأَبْصَارِهِمْ﴾ نابینن، (حُب)ی (دنیا) کۆری کردینه ﴿وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ﴾ (أدنی) (تنبه)یان نابیی، به خو نایه نه وه ﴿لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾ (بشر)ی وان که خویمان له (دنیا) برواو (دین)یان دا به (دُنیا)، (دنیا) (خلاص)، له (آخرهت) (محروم) و بی به ش وتی شکاون ﴿ثُمَّ﴾ (إشاره)یه بو (بعد)ی (بین الفریقین) باشه ﴿إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا﴾ له

پئی دین (ترك) ی (لذت) و (وطن) و (حرمت) یان کرد ﴿مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا﴾ (عذاب) دران، وهك زیپر تاواندرانهوه به ئاگر ﴿ثُمَّ﴾ پاش ئه و (ألم) و (ذل) و (فقر) ه ﴿جَاهِدُوا﴾ (سعی) و كوششیان کرد، بؤ (مدافعه) ی له سهر (حق) ﴿وَصَبَرُوا﴾ له سهر (مُقابله) و (مُقاتله) ﴿إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا﴾ له پاش ئه و حاله بلیین: چی؟ (أجر) یان (تقدیر) ئه کری؟ ئه وهندهیه، به راستی (رَبِّ) ی توو ﴿لِغَفُورٍ رَحِيمٍ﴾ چ پوژی؟ ﴿يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ﴾ دئی پوژی (كُلِّ) ی كهس ﴿تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا﴾ خه ریکی (نجات) ی خوئیتهی، ئاگای له خه لکی نیه، ئاگایان له (وعظ) ی (كعب الأحابار) یش نیه. ئه و (مُجادله) (مُجادله) ی (روح) و (بدن) نیه ﴿وَتُوفَى كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ﴾ نه خه لکی، هه ئناگیری، ئه وی خوته ئه و به کاره، ئی خه لکی چ نیه، (مُستعاره). وه بو (نفوس) ی (أبیه) (موجب) ی (عار) ه ﴿وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ خویمان (ظلم) یان له خو کرد به (تقصیر) له وپوژه خوا له (حق) و ئه و (مهاجر) انه، (غفور) و (رحیم) ه خوئی ئه زانی به چی؟ چه نده؟ چونه؟ (كَمِّي) و (كيفية) ﴿وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً﴾ آیه قریه كانت. وَأَعْلَبِي قُرَای رُسُلِي سَابِقَه و ابوینه. ئه و قریه یه ﴿كَانَتْ أَمْنَةً﴾ له مُهاجماتی غزاة. ﴿مُطْمَئِنَّةً﴾ بئی اضطراب و تورهی داخلی، به أمن و ئاسایش. ﴿يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا﴾ واسع. ﴿مِنْ كُلِّ مَكَانٍ﴾ به تجارهت به زراعت، له هه موو اطراف بوی دههات. له تاریخی هه زارو سیصه دو چار (1304هـ) (تحسین پاشا) والی موصل هاته (کویه) اعیان ووجهای بلده له خزمهت بام چووینه زیارهتی، ئه و وهقتی (هه مه وهند) ریگیان گرتبوو، به شقاوت عالیه میان خستبوه اضطراب، كهس نهیده وپرا بؤ تجارهت بچپته دهر، ووتی: حَضْرَات تَدْبِيرِي كِي بَكَن، له و وولاته تهرهقی تجارهت به چی دهبی؟ بام فهرمووی: تهرهقی تجارهت به أمنیه تی ریگیان دهبی، ئه گهر أمنیه تی بوو، به طبیعه تی خوئی تجارهت ترقی دهکا! یهك دوو دهفعه ی دی عینی سوالی کردهوه، بام عینی جوابی داوه. ووتی: ئه وه حکومت، خو ایران عائی وییه! بام فهرمووی: بؤ وی نابی! پاش عودتی بؤ موصل فهرموو بووی: (حاجی مه لا عبدالله أفندی) زور مه لایه،

أَمَّا قَسَىٰ رَهَقَهُ بؤ دُونِياو دین. ئەمه نِعْمته، أَمْن وئاسایش وسعتهی رِزق، جا ئەگەر پیاوی تیاپی، علمیش تهرهقی دهکا. خُلَاصه حیاتی طَیْبَهیان بوو، أَمْن وئاسایشی دیهاتی ﴿فَكَفَرْتَ بِأَنْعَمِ اللَّهِ﴾ به واسطهی نِعْمتهی إلهی کافر بوون، تَجَبُّر و تَكْبُرِّیان کرد، دلّی خه لکیان ره نجاندا، شقاوت وفتنه بازیان دهست پی کرد، تجارهت و فلاحهت تَدَنّی کرد، خهرمانیان سووتاندا، ئەمه ش عینی کفرانی نِعْمته! کهوتنه اضطراباتی داخلي و خارجی ﴿فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ﴾ برسایهتی وترسی شامل، سهراپای داگرتینه، بههه موو أَعْضَا ده چیژن، ئەمه ذوقی زاری نیه، زاری ونه زاریه، به وجدان به هه موو حَواص دَرکی ده کهن مُتَأَلَّم ده بن! ﴿بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ﴾ کفر و کفرانی نِعْمته بووه باعنی سیئاتی مُخَلّ به أَمْن و ئاسایشی دیهاتی. ئەو سیئاتهش بووه سَبَبی ئەو پی چیژانه! ﴿وَلَقَدْ جَاءَهُمْ﴾ وهك أهلی مکه. ﴿رَسُولٌ مِنْهُمْ﴾ له خویمان، أعلی وئسببان. ﴿فَكَذَّبُوهُ﴾ له رسالهت ﴿فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ﴾ عام. ﴿وَهُمْ ظَالِمُونَ﴾ له حالی إلتباسیان به ظلم بوو، أنه لباس به لباس. ﴿فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمْ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا﴾ خطاب عامه بؤ أمّتی دعوهت و أیجابت! رِزقی واسع، بی حد و پیایان، پاک و خاوین. ﴿وَأَشْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ﴾ شرکی تیا په یا مه کهن! نِعْمتهی خوا، له پیی غیر، صرفی مه کهن! کفری عظیمه، کفران ئەمه یه! ﴿إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ نَصیب هه ر بؤ وی دابنن! زاتا مؤمن هه ر عبادهتی خوا دهکا! ﴿إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنزِيرِ﴾ به راز ده عبایئ سهیره، به سم و سهه له مقولهی ثوره، به شلفه و بی ملی و کک کورتی فیله، به گوان دهه باریکی أَمَّا لووت زؤر ناییه له نوعی سههگه! لووتی له سههری لمووزیه، ده لئین دهه له ئاو رادهکا ده یخواته وه.

﴿وَمَا أَهْلٌ لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ﴾ ئەمه، صَرَفی دی نیه. له و عالهمه واسعه ئەوهندهی لی حرام کردینه، بؤ چ إستفاده له کائنات ناکه ن؟ بؤ جی حَسَن به دهست ناخه ن؟ ئەوه له سعته! ﴿فَمَنْ اضْطُرَّ﴾ مجبور بوو بؤ حفظی، بؤی رُخْصَه ته شتی له وانهی چنگ کهوت بیخوا. ﴿غَيْرِ بَاغٍ﴾ تَعَدًّا له مُضْطَرِّي دی

نه کا. ﴿وَلَا عَابٍ﴾ تجاوز له قہدہری ضرورہت نه کا. قاعدہی اصولیہ (الضرورۃ تُقَدَّرُ بِقَدْرِهَا) بویہ مه لایانی (شافعی) فتوایان به ولایہ تی فاسق داوہ، وه إلا نسل نامینی، عالہم دہ بیته وَاَلدَّ الْحَرَامِ! . باپیرم بهو قاعدہ دہ فہرموی: کہ وابی فاسق حہقی إجباری نیہ، خصوص له سہر گچکہ، چونکی چ ضرورہت له إنکاحیا نیہ، به لکو نه مباحیہ نه إستحسانیہ! . ﴿فَإِنَّ اللَّهَ﴾ سُبْحَانَهُ. ﴿غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ مؤآخذہ ناکا. حہق وایہ شرعی اختیاری وإجباری لیک جودا بن! کہ أحوال گورپا، حُکْمُ کُوو ناکوڑی؟! ﴿وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ﴾ (أَنَّهُ) فیڑی دروی بووہ، سوپاس وستایشی دروی ئەکا، ئارایشی ئەدا ﴿هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ﴾ بی (وجہ) و مه عنایہ (معقول) ﴿لَتَقْتُلُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ﴾ له بهر (تمرین) ی درو (جرائت) ئەکەن (إفترای) به خوای هەل ئەبەستن، ئەمه به (حُکْم) ی خوایہ. ترسی مه لایان له (فتوی) له بهر ئەو (ثایت) ه بی معنایہ، ئەوانی (رَبط) ی (حُکْم) به (دلیل) ی (شرع) ی ئەدەن ئەگەر (إجتہاد) ی ئەفہرموون (ظن) نیہ. به لئ (إعتناء) (لازم) ه (تطبیق) ی (قواعد) له کئی؟ (وصفُ الْکَذِبِ) له کئی؟ ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَفْتُرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ﴾ (فائز) نابن، به لئ (فائده) کیان چہنگ ئەکەوی ﴿مَتَاعٌ قَلِيلٌ﴾ کہم، بی تام ﴿وَلَهُمْ﴾ (فی الآخرة) ﴿عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (حسّ) ی ئەکەن ﴿وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا﴾ (جوو) ﴿حَرَمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ﴾ له (سورہ) ی (أنعام) (بیان) ی فہرموو. (واقعا) گەله کی بی (وجہ) ه له (حکمت) ی (إلهی) ناوہ شیتتہ وه، دیارہ (أثر) ی (تضییق) ه ﴿وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ﴾ بهو (تحريم) ه ﴿وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ ئەوان (غلیظ) بوون، (حُکْم) یان له سہر (غلیظ) کرا، گہ لئ (طیبات) یان لئ (حرام) کرا ﴿ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمَلُوا السُّوءَ﴾ (حتی) (إفترای) (علی الله) ﴿بِجَهَالَةٍ﴾ به (عاقبت) ی (غیرہت) ی (میل) ی (جاهل) ی (نہ فام) ی ﴿ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ﴾ له پاش ئەوہی کردیان، (توبہ) بکہن ﴿وَأَصْلَحُوا﴾ (مُقابل) ی (فساد) و (إفتراء) به دہرخەن، (إعتراف) بکہن ﴿إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا﴾ (توبہ) ی ئەوانہ ﴿لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (غفور) و (رحیم) ی له سئ (موقع) ان فہرمووہ: له

"(عیسوی) بوه" ئەوانه پێ به (هدایهت)ی (ابراهیم) نابهن، ده‌بارهی (ابراهیم) (مادی) و (معنوی) گوم بووین له پێ. (خلاف)ی (حق) و (حقیقهت) و (تاریخ) یان کردیه ﴿وَإِنَّ رَبَّكَ﴾ (جَلَّ جَلَالَهُ) ﴿لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ﴾ (أهل)ی (خلاف) ﴿يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾ پۆژی (جزاء) ﴿فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾ ئیوه و خودا (إختلاف) له (سبت) له (جمعه) و (یهك شه‌مه) ئەوه‌نده قیমে‌تی هه‌یه؟ خوا له پۆژی (قیامهت) به‌و (نوع)ه (فصل)یان له (بین)دا بکات! (مَعَ أَنَّهُ) به‌هیچ (وَجْهٍ)ی (إختلافیان) له (سبت) نه‌بوه، (واقعا) (إختیار)ی (سبت) بو (تعطیل) (بنا) به (تأویل)ی (بنی إسرائيل) (کفر)ه، وه (کذا) (إختیار)ی (یسوعیون) واده‌رئه‌که‌وی له‌ قسه‌یان (بدأ)ی (خلق) له‌و پۆژه له (طرف) (عیسی) بوه، که خواو (عرش) و (روح الله) (یُرفرف علی الماء) ئەم (روح)ه به (عیسی) (تأویل) ئە‌که‌ن، وه (خلق)ی (ماعدی)ی ئەوانه به (عیسی) (نسبهت) ئە‌ده‌ن، (کفر)ی (هائل)!

(تورات) ئە‌لی: "خوا (أمر)ی کردنی به (تعظیم)ی شه‌موو، ئیش وکار نه‌که‌ن، هه‌تا شوان وگاوان دانیشن" ئە‌بی ئە‌و پۆژه (حیوانات) یان چی کردبی؟ وه‌سی (شه‌موو)ی دیشیان هه‌یه، (أسابیعی) له‌ حه‌وت حه‌فته، حه‌فته‌یه، (شهوری) له‌ حه‌فت مانگ مانگی، (أعوام)ی له‌ حه‌فتا سال، سالی، باغ و‌زراعه‌تی دی (مُشترک) بی، هه‌ر که‌سی بیخوا، (إدخار) نه‌که‌ن. (صاحب)یان ئە‌وانه‌یان نه‌کرد، به‌س شه‌موویان گرت. (أما) ئیستا له‌ ولاتی (منوران)ه که‌میان (رعايهت)ی ئە‌که‌ن، له‌ ولاتی ئیمه‌ ماوه. لی‌ره‌ش ئە‌وا ده‌ستیان کردیه به‌ پ‌یش تراشین. (أهل)ی (سیاسهت) ئە‌گه‌ر بۆیان پ‌یک که‌وی، (إيجاب) ئە‌کا، ئە‌و (قیود)انه بشکینن، وه (کذا) (وها‌بی) ئە‌بی (قیود)ی (بدعهت) و (سنهت) هه‌لگرن له (إدراه)ی (مُلک) و (سیاسهت).

بابۆ (عبادهت) به (شرط)ی بی، (تَعْصَب) له‌جی‌ی خۆی بی ﴿ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ﴾ (دین)ی (إسلام) پ‌یی پ‌استی (هدایهت) ﴿بِالْحِكْمَةِ﴾ به‌ أموري ثابتة موافقي حه‌ق و حقیقهت به‌ تمویه و تلبیس و تدلیس و قلبی حقایق مه‌که، وه‌کی

أحوالاتی نَفْسِیَّه ی عِبَادِی خَوّی مُؤْمِن وِکَافِر دَه زَانِی، دَه بَی تَوُوش به و نَهْجَه دَعُوَت بکهی! له وه قتی دَعُوَت غَايَة حَلَم وِرْفَق وِنَزَاکَه ت بِنُوینَه! بَعْضَه کهس به لَوْمَه، بَعْضِی به تَنَا وِمَدَح دَینَه پَی! ئه وهی گو مرهه بووه، به چ تَأْتُرُو مه یلی لایداوه. مه یلی ژنی بووه؟ یان حال و مالّه؟ قابلی زواله!! به بُرْهَان تَی دَه گَا، یا به اِقْنَاعِیَات دَه گَیْرَی، یا به عَطَا مه یل دَه کَا ﴿وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِن﴾ به چی هَاتِیْنَه هِدَايَه ت، وه دَیْنَه پَی پَاسْت؟ به اَفْکَارِی حَسَن، یان که مَی ضَیْعِیَان هَه یه، سَقْلِی پَی دَه وِی! یاده هَا اِعْتَنَا لازمه!. حَاصِلِی رَسُوْلِی صَاحِبُ دَعُوَت، مه لای نَاصِح، مَرشِدِی نَاصِحِی بَی دَرُو و دَه لَه سَه، دَه بَی مِزَاج بِنَاسِی! حَتَّآ ئه وَاْنَه ی وَضَعِی قَانُون دَه کَهَن، دَه بَی وَاْبِن، مُطَّلَعِی اَحْوَالِی رُوْحِیَّه ی قَوْم بِن، له اَهْلِی تَجْرِبَه بِن! (گوستاف لوبون) گه لَی لَوْمِی (رئیس ولسن) دَه کَا: که بَعْضِی اَسَاتَذَه ی جَامِعَاتِی هَیْنَا یه بِنُوْدِی مُعَاهَدَه ی صُلْحِی پَی تَحْرِیر کَرْدِیْنَه، دَه لَی: اَسَاتَذَه ی سَه ر کَاغَز که لَک نَا گَیْرَی! اِنْسَانِی تَجْرِبَه دِیْدَه نَا گَا دَارِی اَحْوَالِی رُوْحِیَّه ی بَشَرَه، خَاصَّةً ئِی مُسْلِمَانَان، بَزَانِی دَه رَه جَه ی قُوُوَه تِی اِیْمَانِیَان چَه نَدَه، ولو به ظَاهِرِی مَغْلُوب بُووِیْن، نَا یَا مَعْنَوِیَاتِیَان قُوُوَه تِی چِیَه؟ حَقَّآ اَسَاسِی اِسْلَامَه تِی به اَفْکَارِی ئه و نَوْعَه که سَاْنَه تِیْک چُوو، بَی خَبَر له هَه مَوو شَت، حُکْم له سَه ر هَه مَوو شَت دَه کَا به نَه بُوو! به نُووکی قَلَم ئه و عَالَه مه عَظِیْمَه به اَنِی دَه بَاتَه عَدَم، مَثَلِی دَیْنِیْتَه وُجُوْد!. بَعْضِی سَلْبِی قُوُوَه ت له کَاثِنَات دَه کَهَن، مُنَاسَبَه له بَیْنِی مَوْجُوْدَات نَا یَلِیْن، حَوَاسِیَان عَقْلِیَان دَه گُورِن! جَا اُمَّةً له وَاْنَه به غَیْرِی خَه سَاْرَه ت مه نَدِی چ قَا زَانِجِیَان لَی نَا کَا!.

ئه گه ر له مِیَانِی مُنَازَرَه و گَفْتُو گُو پَه نَجَه خَا طَرِیَان کَرْدِن، ئِیُوَه مُقَابَلَه مه که ن! ﴿وَإِنْ عَاقَبْتُمْ﴾ مه یل تَان کَرْد جَزَا یَان بَدَه ﴿فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوَقَبْتُمْ﴾ به ﴿تَجَاوَز مه که ن له مُقَابَلَه﴾ ﴿وَلَنْ صَبْرْتُمْ﴾ له و مَقَامَه. ﴿لَهُوَ﴾ صَبْر. ﴿خَيْرٌ﴾ چَا کَرْتَه له مُقَابَلَه ی نَاشِیْرِیْن ﴿لِلصَّابِرِیْن﴾ به وَهْجِی حَسَن دَه تَوَان مُدَافِعَه یَان بکه ن. دَه لَیْن ئه و آيْتَه له (مَدِیْنَه) نَا زَل بُووه پَاش وَقَعَه ی (أَحُد) و شَهَادَه ت و مَثَلِی (إِمَامِی حَمْرَة)، رَسُوْلُ اللّهِ سُوْیْنَدِی خَوَارْدِیَه ئه گه ر غَالِب بَبِم

سورهتی اسرا

﴿بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ﴾

﴿سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى﴾

ئەوجا (ایمان) بێنە، (معیّە) ی (کبریائی) بە خورایی نیە، (جَنَاب) ی (حَق) (مُنَزَّه) ه له (معیّەت) ی (جسمانی)، (زَمَانی) یا (مکانی)، (معیّەت) ی وی (معنوی) یه، (نصر) ه (إمداد) ه (توفیق) ه، پاک و (مُنَزَّه) ی بۆ ئەو کەسە یه، شەو پۆیشتنی بە بەندە ی (خالص) ی (صابر) ی (مُنَقّی) (محسن) ی خۆی کرد له خەوی هەستاند له شەوی تاریک، (هائل) له (مسجد الحرام) کە (مسجد) ی (مکه) یه، (مُنَوِّجًا إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى) مزگەوتی (غایەت) دوور له (مسجد الحرام)، وهئەودوو (مسجد) ه کە هیچ مزگەوتیکیان له (بین) دانیە بۆ خوا، له (طرف) ی (رسل) ی (کرام) ی (بناء) کراون. پۆیشتنی بۆ بەشەو بوو؟ چونکی ئەو (اسرا) یه بۆ (إرائه) ی - چەند (ئایات) ی گەورە بوو، (طبعاً) بە گوێرە ی (عادەت) ی (إلهی) و دەستووری (بشری) کۆ بوونەوه بۆ چشتی گران و گرینگ بەشەو ئەبێ، (إِنْ نَاشِئَةُ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْئًا وَأَقْوَمُ قِيلًا) (عَلَىٰ أَنَّهُ) (مُنَاسِبٌ) ی (حال) و (وضع) و (زمان) و (مکان) ی (رسالەت) پەناهی یه، نابینی کەس بە (خیال) ی دانەدەهات (ذات) ی له (مکّة) هەل کەوی، (دین) ی (سرایەت) کا، بۆ (قدس) (قبله) ی (بنی اسرائیلی)، کێ بە (توهم) ی دادەهات؟ لهو (أیام) ه پەشە، له ناو ئەو (قوم) ه دژە دل تاریکە، بەو (نوع) ه (حضرەت) ی (محمد) ئەو هەموو (ظلمات) ه لادا، (دنیا) بە (نور) ی (دین) پووناک کا، (طلیعه) ی (تباشیر) بۆ پێی (هدایەت) له (أفاق) ی (اورشلیم) (ظهور) کا، بە (مُدّة) یه (قصیر) (نظر) بەو هەموو (عائق) ه، کێ ئەهاتە گومانێ؟ (ذات) ی لهو (قوم) ه

(جاهل) ه له تاریکی داماوہ هل ٿه که وئ! (آیات) ی (کونی) یه له (أرض) تا (سما) تا (سدره) تا (کورسی) تا (عرش) بؤ (أنام) (تقریر) و (تحریر) و (شرح) و (إيضاح) ٿه کا؛ ته ماشای ٿه و سهیره، ٿه و (حرکه)، ٿه و (ترقی) یه ٿه و (عروج) ه، ٿه وه به (تعلیم) ی یه ک دوو (أعاجم) ی لاله پته ٿه کری؟ ﴿الذی بَارَكْنَا حَوْلَهُ﴾ (أطراف) ی به (أنواع) ی (خیرات) به هه نگوین و شیر، (أما) ٿه و (إسرا) یه بؤ ٿه و (جهت) ه بؤ (خاطر) ی (نیل) ی (شراب) ی (نحل) و (شیری (أنعام) ی نه بوو، به لکو ﴿لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا﴾ ٿه وه ی (دائر) به (تشکیل) ی (حکومت) و (تبدیل) ی (بنی اسرائیل) بی، بویه له (سیر) ی (معراج) (3) سی پیا له یان بؤ نواند، یه کی هه نگوین، یه کی شیر، یه کی ٿاو؛ ٿاوی (عافیته) کردو (رمز) ی بؤ کرا به (استیلا) ی (بلاد) ی (فرات) و (نیل) و (سیحون) و (جیحون). پاش (إكمال) ی (تفسیر) ی (سورة) (إنشاء الله) (دائر) به (معراج) ی (رسالت) په ناه، (تفصیلات) ی (عرض) ٿه کری، ٿه وه نده (عرض) ٿه که م، (لازم) ه (دقت) که ن له (صنیع) ی (قوران) که هه موومان ٿه لئین: " (کتاب) ی (هدایته) ه " (معراج) ی (نبوی) هه رچه نده (منقب) ی گه وره یه، (لکن) (جناب) ی (کبریائی) به (وجه) ی (مقدمه) بؤ (نظر) له (أحوال) ی (بنی اسرائیل) له (أول) ی (سوره) یانی (ذکر) کردیه، زور (إهتمام) ی به (وقع) ه نه فه رمووہ، وه (إلا) که مئ (تفصیل) ی ٿه دا، وه (آخری) (ثایته) ٿه فه رموی: ﴿إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ نالئ (علی کل شیء قدیر) تا گوئ ٿا گرن (علم) ی وه رگرن، به که لکتان بی ﴿وَأَتَيْنَا مُوسَى﴾ (ذات) ی (عظیم) (زعیم)، (صاحب) ی (عزم) و (جزم) و (صبر) و (ثبات) ﴿الْكِتَابَ﴾ (کتاب) ی (ممتاز) پر (حکم) و (حکم) ﴿وَجَعَلْنَاهُ هُدًى﴾ مایه ی (رشد) و پئ دهر کردنه، وه به (مقصد) گه یشتنه ﴿لِبَنِي إِسْرَائِيلَ﴾ وه ک (قوران) ی توو، که (هدایته) ه بؤ (أنام)، (خاصة) بؤ (قوم) ی (نجیب) (عرب) ی (بنی إسماعیل) ﴿أَلَا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي وَكِيلاً﴾ (خلاصه) ی تفسیری (کتاب) ٿه وه یه: (شريك) بؤ خوا په یا مه که ن، به هیچ (نوع)، به هیچ (وجه) (لا تتخذوا بعضکم بعضاً أرباباً من دون الله) (حقاً)

(أَسَاس) ی تیک چوونی (مَلَل) ی (إِلْهِیُونَ) (شِرک) ه، (شِرک) ی (دین) ی، به ناوی (هدایهت) و (وهدهت) و (ایمان) چهند (فرقه) یان لی پهیا ئهبی، ئهوهنده (إله) یان هیه **﴿ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ﴾** ته ماشای ئه و (معراج) ه، ئه ی (ذریهت) ی ئه وانه ی له گه ل (نوح) ه لمان گرتن له (سفینه)، له و (هول) ه (عظیم) ه (نجات) مان دان، ئیوه بوونه (بقایا) ی وان **﴿إِنَّهُ﴾** (نوح) **﴿كَانَ عَبْدًا شَكُورًا﴾** زور زور شُکری (إلهی) به جی ئه گه یاند، دور بوو له (کفران) ی (نعمهت) (کفر) و (شِرک) هیچ وه ئه وه ی پوژی (مشرک) ه کان فه وتان (إلاه) یان پوچ ده رچوون له (قرآن) و (سیر) زانیوتانه، (موسی) (بنی اسرائیلی) چوون (نجات) دا له (فرعون)، (موسی) به (عَصَا) (نوح) به (سفینه) له ئاو (نجات) یان بوو! (ماجری) یه نیه تا ئه گاته (تشکیل) ی (حُکومهت) ی (طالوت)، (بعده) (داود) و (سلیمان) و (تعمیر) ی (مسجد الأقصى) (معلوم) تان نه بووی دوا ی شکوهو (سلطه نهت) (بنی اسرائیل) که وتنه (إنحطاط) و (إنقراض) ی (سلطه نهت)، (أسباب) ی (موجب) هی چیه؟ (بیان) ئه کری بو (خاطر) ی ئیوه، ئه ی (مُسلمان) ی نه خو بیاریزن له خو تیک مه دن (حاصل) ی (إن الله لا یغیر ما یقوم حتی یغیروا ما بأنفسهم) (سبحان الله) له و (آیهت) ه!

﴿وَقَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾ نافه رموی (علی)، بو بلین (إلی) به معنا (علی) یه؟ دیاره قضای وحی وإعلامیه! واده کهن، واتان به سه ردی! ئه گه نه یکه ن نابی! نهک إلا ده بی بیکه ن! به قضای گوئی و ضروری واجب الوقوع، بی اختیار ی سوء و سوئی اختیار ی خو یان بویه ده لی: **﴿فِي الْكِتَابِ﴾** (توراة) مشحونه به تحذیر یان له مخالفه **﴿لَتُفْسِدَنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ﴾** ئه رزی (شام)، ئه وه ی له اداره تان دایه! **﴿وَلَتَعْلَنَّ عَلْوًا كَبِيرًا﴾** استکبار له طاعه تی إلهی، غلبه له سه ر ضُعفاء، به جوئی دورو اُبعَد له عدل، مُتَجَاوِز له حد. حتا له دهوری حَضْرَه تی (داود) که له عُنْفَوَانی شَبَابی مُلک درایان بوو إختلالی عظیمیان کرد، له زه مانی (سُلیمان) تَفَرَّقَه یان ده ست پی کرد، ئه و جا ورده ورده مُتَفَرَّق بوون، هه ردو و جار دو و چاری جزای شدید ده بن. جزای تَفَرَّقَه،

غَلَبَهُ دوشمنه! ﴿فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا﴾ نوبه‌تی اولی له فساد، گه‌یشتنه نه‌یه‌ت! که جیی مُساعده نه‌ما، حَتَّا (نَبی) تان کوشت ﴿بَعَثْنَا﴾ هه‌ناردمان ﴿عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ﴾ وکۆ کافریش بوون، اَمَّا بُو حَفْظِي وولات و میله‌ت و ده‌وله‌تی خۆیان سَعیان ده‌کرد، مُتَوَحِّدٌ بوون! ئه‌و بَعَثَه بَعَثِي رساله‌تی و تکلیفی نیه، بَعَثُ وارسالی تَسَلْطِيه! حَقِيقَةً وهك (رَمُحْشَرِي) ده‌فه‌رموی: (تَخْلِيه كافيهِ!). ئه‌و عباده عَسْكَرِي ده‌وله‌تی (کلدانی) بوو، حُکمداری شه‌یرو گَبیریان بوو (کور نَصْر) له لسانی عامی ده‌یلینی (بُخْتُ النَّصْر) ﴿فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ﴾ له‌ناو مَمْلَکَت دا به قَتْل و سَلْب و نَهْب و اَسِير و هرگرتن - یعنی سَبِي دُراري - گه‌پان و ویرانیان کرد. ﴿وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا﴾ حتماً وقوع بوو نارپه‌حه‌تیا و اِخْتِلافِي داخلی و مُحَارِبَاتِي خارجی و عَهْد شَکَه‌نی له‌گه‌ل دووه‌لی مُتْجَاوِرَه، ئیشی له ئیش ترزاند بوو، ده‌با وایان به‌سه‌ر بی! (سُنِّي) و (مُعْتَزَلِي) راضین؟ راضی نین!! تَأْوِيلِي ده‌که‌ن ناکه‌ن، و ابوو، و السَّلَام!!! ﴿ثُمَّ﴾ بَعْدَ زَمَان له اَسَارَه‌تی (بَابِل)، دامان نا حکومه‌تی ایران ده‌وله‌تی بابلی تَبَلُّبٌ پیدئا، مه‌حووی کرد روخصه‌ی دا مُعَاوَنَتِي بَنِي اِسْرَائِيلِي کرد بُو اِعماری مَمْلَکَت و اِداره‌ی مُلک له ژیر حیمایه‌ی ده‌وله‌تی ایران.

﴿ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ﴾ حکومه‌تیا تشکیل کرد، حَتَّا ده‌سیان کردوه اِسْتِلا له‌سه‌ر دووه‌لی اَطْرَافِيان ﴿وَأَمَدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ﴾ زۆر. ﴿وَبَيْنَ اَوْلَادِي ذِكْرٍ﴾ زاتا ئه‌وه بُو ده‌وله‌تی مُحَارِبٌ لازمه! ﴿وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا﴾ عَسْكَر ئاماده بوو بُو سه‌ر عدو. ﴿إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ﴾ مُحَافِظَه‌ی شَرَف و ده‌وله‌ت و مال و وِلْدُو رُوحِي خَوْتَان ده‌که‌ن، قازانج و هَوِي خَوای له ئِيْوه بُونِي پِيَسْتِي و شَاخ و سَم و چَوْرایی و وِلاغانه، که پِيِي ده‌لَيْن عَطْرِي خَوْشَبُوِي خَوَا! ﴿وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا﴾ خَاصِي نَفْس و زَاتِي خَوْتَانه! بُو خَوَا زِيِيان نيه، وهك له حَدِيثِي قَدْسِي ده‌فه‌رموی: (هه‌موو اَنَام له غَايه‌تی چَاکی بِي مُلْکِي خَوای زِيَاد نَاکَا، هه‌مووی له نه‌يه‌تی خَرَاپِي بِن نَقْصِي مُلْکِي خَوای نَادَا.)، به‌لام په‌ندیان رانه‌گرت، باز به ئاشووبی داخلی و حُرُوبِي خَارْجِي نه‌يه‌ت له زه‌مانی ده‌وله‌تی

رۆم، مُنْقَرَضَ بُوون حُكُومَه تِيان نَهْما، به وولاتانا بلاوكرانه وه، اَلآن له تَشَبُّث دان دهوله تى له (فَلَسْطِين) تَشْكِيل كَهْن، عالَم له عَلَيَه يانَه، اِلَّا (اِنْگَلِيْز) نَهْ بِي مُعاوَه نَهْت و مُظَاهِرَه يان ده كا. ﴿فَاِذَا جَاءَ وَعْدُ الْاٰخِرَةِ﴾ كَرَه ي اَخْرَه ئه وا وَعْد ي هات، وه عِبَاد ي خَو ي نارد بُو سَه رِيان ﴿لَيْسُوْا وُجُوْهُكُمْ﴾ پوخسارتان ناشيرين كَهْن، عَلائِم ي حُزْن ي تِيا دَه ركه وى ﴿وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ﴾ الْاَقْصَى. ﴿كَمَا دَخَلُوْهُ اَوَّلَ مَرَّةٍ﴾ به تَخْرِيْب ﴿وَلِيَتَّبِعُوْا﴾ هِيلاك كَهْن ﴿مَا عَلَوْا﴾ ئه وى به سَه رِيْدَا غَالِب بُوون دَه سْتِيان به سَه رِيَا پراگه ي شِت ﴿تَتَّبِعِرًا﴾ به ناشيرين ي و ناخوش ي كَرْدَن. ﴿عَسَى رَبُّكُمْ﴾ ئه ي بَنَى إِسْرَائِيْل! ﴿اَنْ يَرْحَمَكُمْ﴾ پاش ئه و تَفَرَّقَه يه، ئه گَه ر خُوْبگِرْنَه وه، خُوْ به خَو ي رِيْكَ بِن، سِياسَه تَتان باش بِي، مُصْداق ي ئه مه هاتَه جِي قووه تِيَكِيان پَه ياكِرْد، له (خَبِيْر) وَاَطْرَافِي (مَدِيْنَة). ﴿وَإِنْ عُدْتُمْ عَدْنَا﴾ ئه وان به فِساد، خوا به غُضْب و تَعْذِيْب. ئه وه ش بُوو، له وِيْش طَرْدُو تَبْعِيْد كَران! ﴿وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ﴾ (چُوْن) مَوْقِعِي؟! ﴿لِلْكَافِرِيْنَ﴾ به هَه رِدُوو مَعْنَا! ﴿حَصِيْرًا﴾ سِجْن ي لِيْ نَاجِنَه دَه ر (بَنَى إِسْرَائِيْلِي)، مه گَه ر له جَهَنَّمَ ئارام بگِرَن! خُوْيان ناراچَهْت، عالَه مِيان ناراچَهْت و بِي ئارام كَرْدِيَه. ﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ﴾ ئه وه (عِيان) ه بُو (أَهْل ي) (نَظَر) و (عِرْفان)، (أَشْهَد بِاللّٰهِ وَبِرْسُوْلِهِ) وَايَه ﴿يَهْدِيْ لِلَّتِيْ هِيَ اَقْوَمُ﴾ رِيْ ي له هَه موو پِيْگايان پاستتره (حَتَى) لِيْرَه تَه ماشاكا كه (تَأْرِيْخ) (مِرْآة ي) (عَبْرَه) بُو (أَهْل ي) (إِعْتِبَار) (غَايَهْت) به (فائده) يه، (قُرْآن) (رُوْحُ الرُّوْح ي) (تَأْرِيْخ) (ذِكْر) ئه كا، ئه وه ي بُو ئِيْمَه باش بِي به (وَجَه ي) پاك و خاوِيْن (بِيان) ي ئه فه رموْ ي (دَقَّةْت) كه ن لِيْرَه، (إِشَارَه) ي بُو (قَتْل ي) (أَنْبِيَاء) تِيا نِيَه، تاوا نَه زانن ئه و (إِنْتِقَام) ه له به ر (قَتْل ي) (أَنْبِيَاء) يه، دَه رگَه ي (إِنْتِقَام) و (غُضْب ي) (إِلَه ي) له خُوْ بگِرَن، (سوء ي) (معاملات ي) (داخلى) و (خارجى) (سبب) ه بُو (عبرهت)، ته ماشاى (تواريخ ي) (عموميه) (لازم) ه، به (نقد) و (تدقيق) (وقائع) (ذکر) ئه كه ن، (روا ي) ئِيْمَه به س ته ماشاى يه ك (جهت) ئه كه ن، نه به (وقائع ي) (تأريخية) نه به (وقائع ي) (كونية) نُوْر بَرُوَايان پِيْ ناكَه م. (ميل) يان نُوْر له (عجائب) و (غرائب) ه،

(مبالغات) قسهی زل زلی پووچه، بویه (أمثال)ی (فخری رازی) و (نوی) (کیف)یان به (تاریخ) نایه، زور به (فائده)ی نازانن، (حق)یانه بو (طور)ی ئیستا، (تاریخ) (تحریر) و (تهذیب) ئه کرئ نه یان دیت. (أما) (نوی) و (أشباه)ی که هاتنه باسی (کرامات) زور خوش باور ئه بن، (بلا محاکمه) (قبول)ی ئه کهن، (فائده)ی هیه، نیه، (إعتبار) ناکه ن. به سیه (کرامات)ی (أولیاء)، قسه مان له (شیعه) و (أخباری) (أئمه) نیه (أعوذ بالله) ﴿وَبِشْرُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ (بما فيه) (والمهتدين بهديه) ﴿الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ﴾ (إيمان)ی بی (عمل) وهك قه پیلکه ماشه، به (غذاء) ناشی، ئه بی ته ماشای (عمل)ی (صالح) کهین، لیمان نه گورپی (ذاتا) لی یان گورپین ﴿أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا﴾ ئه گهر له خو نه گورپن خوا لی یان ناگورپی (زیده) (هدایهت) یان ئه دا ﴿وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ﴾ به (إيمان)ی راستی بی (حیل)ه، (أعمال)ی (صالح)ه ناکه ن، دووای (هواء) ئه که ون. به (همهت)ی (شیخ)ی گوئی مه ده ری، ئیمه هه نده خوشه ویستین، پیغه مبه رمان هه نده گه وره یه خوا کوو (عذاب) مان ئه دا؟ (أمیر المؤمنین) نایه لی، (قطب العارفين) به (کف)ی خوی ده رگه ی جهه نده م ئه گری ﴿أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾ ئه وی له دنیا ئه مرپو کارئ بکا، سبه ی به (سهولهت)ی و سووکی پیی سهر ئه که وی.

(إحتراس) بو (آخرهت) (أعظم)ی (أسباب)ی (بقا) و (دوام) و (ترقی) و (محفوظی)یه. (قوم)ی بو (آخرهت) (سعی) کهن، ئه بی (حیات)ی (دنیا) یان زور خوش و (پراحت) بی ﴿وَيَدْعُ الْإِنْسَانَ﴾ به (مال) و (قال) و (أعمال) ﴿بِالشَّرِّ﴾ (طلب)ی ئه کا، (سعی) بو ئه کا ﴿دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ﴾ (خیر)ی راستی له دوو وه قتان، (قوم)ی به دبهخت، ئه و (نوع)ه (داعی) یانه یان زور ئه بی. له زه مانئ (بسط) و (إستیلاء) له خو ئه چن، (مغرور) ئه بن، ئه وی خراپه ئه یلین، ئه ی کهن، (سوء)ی (تأثیر)ی بو سبه ی چیه؟ به (خاطر) یان دانایه. (ماضی) یان نایه ته وه بیر بو (مستقبل)، تی ناكوشن، وه له زه مانئ (إنحطاط) و (إنقراض) (دقتهت) له (حال)ی (مُسلُمان) آن که، ئه مرپو له چ (عظمهت) هاتنه چ

ذَلَّتْ ی؟! (الآن) یش وهکی جاران (إختلاف) ی (مذاهب) و (إختلاف) ی (طرائق)؟ هه تا (مشایخان) ی (کرامهت) و (أئمان) ی (شیعه) ئه لَین: ئه مِرۆ سبهی (مهدی) دئی، (عیسی) له ئاسمان دیته خوار، کاروبارمان بۆ چاک ئه کهن (دنیا) ئه بیته ئی خۆمان، دووکه لئی دئی بۆ (مُسلمانان) (زکام) ی ئه دا، (کافر) پیی هه ل ئه په ندین، شهق ئه بهن تهق ئه کهن! " ئه مِرۆ (کافر) هکان ئه توانن، به غازی (مُخَنق) هه موو مُسلمانان بخنکینن". ئه مِرۆ سبهی دنیا ویران ئه بی، دانیشه، خۆت ماندی مه که، (طمع) چاک نیه خوا (پازاق) ی (پزق) ه ﴿وَكَانَ الْإِنْسَانُ﴾ ئه و (نوع) ه ﴿عَجُولًا﴾ به لکوو (أكثر) ی (بَشَر) وان، خۆ له بهر (میل) و (خَوَاطِر) ناگرن، (تأمل) ئی ناکه ن، (خاصةً) (عقید) ه و (میل) یه ک بن، (إنسان) ی وه ک قانگه لچکه به چه وادا ئه بهن. وهکی لئی قهوما، به مسته ئاوی دیته مه له، (غوستاف) ئه لئی: "له زهمانی - به لکوو بی - (أغلب) ی (أقوام) (أهل) ی (ذکا) و (عرفان) یان زۆر ئه بی، به لام ئه و (أخلاق) ی (آباء) و (أجداد) یان که (أساس) ی (مجد) یان پی داناو، نایان میننی " ئیمه به (روایات) ی (سیوطی) و (أمثال) ی چاومان له (قیامهت) بوو، ئه مِرۆ سبهی پائه بی! (أجنبی) چاویان له هه زار سال له مه ودوا بوو، ئه مِرۆ (تدابیر) یان بۆ (إتخان) ئه کرد، بۆیه نه وتی (بابا گورگور) یان ده رخست، (حرب) ی (عظمی) یان له سه ر کرد. (لورد آقبری) ئه لئی: "سه د سال بۆ عومری (أمهت)، وه ک ساعه تی که بۆ عومری (شخص) ی، به و ساعه ته ی کوو سعی ئه که ی؟ بۆ سه د سال عومری (أمهت) ئه بی و (سعی) بکه ی! " که وایی هه زار سال ئه کا (ده) سه عات ﴿وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَاتَيْنِ﴾ (نفس) ی شه و پۆژ له (آیهت) دا (تابع) ن؛ (پۆژ) (آیهت) ه (قمر) (آیهت) ه ﴿فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ﴾ (ممکن) ه له (أول) ی مانگ (مُنور) بوویی، (نور) ی (خلاص) بووه، (بعده) له (شمس) وه رئه گری، به و (طران) ی ئه بیینن ئه خولیته وه له (دور) ی (أرض)، (هلال) و (قمر) (بدر) (تشکیل) ئه کا ﴿وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ﴾ خورشیدی تابان ﴿مُبَصَّرَةً﴾ له سایه ی ضوئی، آربابی بَصَر، شت ده بینن. حُکمای سَلَفْ دائر به مَحْوِی وَجَهی قَمَر

گه لی توجیهی بی وجهیان کردیه پریان پی نه بر دیه، طَلَبی بَسَاطَتَه، أَفْلَاکَ وَ مَا فِیْهَا بَسِیْطِن، یه ک طَبَعِن مُرْکَب نین له مَوَادِی مُخْتَلَفَةُ الطَّبَایِع. حَقِیْقَةً بَه بَسَاطَةً وَ مُحَدَد فِیْضِی مَبْدَئِی فِیَاض، دائره ی معارفیان له سه ر خو ته نگ کردیه ! .

حُکْمای جَدید نه و قیودانه یان شکاند، ده رکه ی ئاسمانیان کرده وه، آیاتی قرآن له گه لا قسه ی وان، مُوَافَقَه ی زوره ! شَمْس وَ قَمَر وَ سَائِرِی نَجُوم وَ کَوَاکِب وَ أَقْمَار مُرْکَبِن له مَوَادِی مُخْتَلَفَه ! بَه نووری و بی نووری، تابعی موادی مُشْتَعَلَه یه ! مَسْأَلَه ی کَسُوف وَ خُسُوف وَ اِسْتِفَادَه ی نوری قَمَر له شَمْس، نه مِرْوَ جِی نَقْض وَ اِبْرَام نیه ! .

پار هاوینئی پوژگیرا که می له تقویمی ایران ده یووت: (نحوستی تا بیست (20) مانگ باقیه)، به (نور الدین) ی برام گوت: له و قسه وا دهرده که وی نه و سال پوژ ناگیرئی!)، حَقِیْقَةً واده رکه وت نه گیرا! وه نه مسالیش ناگیرئی، له رَمَضان مانگ گیرا! . حسابی اهلی تقویم پری احتمالات نادهن، نه م احتمالاتی به دلی (امام) و (ناموودی) و (عضدی) دادی، اهلی تقویم چوزانن، خوا واده کا یان ناکا! حاصلی نه و مه لایانه ی زور مه لان دهرزانن، به لام به ناوی دین - حَسَبَ مَا فَهْمُوهُ - نه و قسانه ده فه رموون لایان و اباشه، من لام وانیه ! **﴿لَتَنْبَغُوا فَضْلًا﴾** رِزْقًا. **﴿مِنْ رَبِّكُمْ﴾** به تجاره ت به فلاحه ت به زراعت. گه لی که س به شه و رزقی خوی تأمین ده کا. (حَقًّا گه لی مه لایانی قدیم ایمانیا ن زور به قووه ت بووه، له به ر قووه تی ایمانیا ن به قدرتی خوا، اِعْتِبَار بَه قسه ی خوا نا که ن ده لین: سَعِی بَشَر بُو تَحْصِیْلِ رِزْق تَأْثِیْرِی نیه)، شاعریان ده لی: (نه وه ی رزقی من بی، بوم دیت، سَعِی بُو ده که م، ماندی ده بم، ده ستم ناکه وی! نه گه ر دانیشم به ئاسانی بوم دیت!). نه و جا قومئ ته نبه لا قدرت و قووه تی لی سلب که ن، حَتَّا وَ هک آیتی لیل مه حووبن، نه و قسانه به لکو نه و نه فسانه له و اکابرانه بیبه ن، چون سَعِی ده که ن؟ **﴿وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِّیْنَ وَالْحِسَابَ وَ کُلُّ شَیْءٍ فِیْ اَنْزَاْمِنَا هُوَ اَعْدَادٌ لِّمَنْ عَلِمَهُ﴾** **﴿فَصَلِّنَا هُوَ تَفْصِیْلًا﴾** عَدَدِی سال و حساب بو قطری أرض، ربّطی به مانگ،

مُتَمَكِّنِهٖ نَّاسَانِهٖ ! حَتَّآ وَكَلَّوْا بَوَّ سَكَّانِي نَيِّزِيكِي قُطْبِ، بَه شَمْسِ شَامِلِ نِيهٖ !
 وَتَكَرَّرِي اَهْلَهٗ بَوَّ هَمُوو كَه سِ مَشْهُودَهٗ ! حِسَابِي شَمْسِي نَاگَادَارِي دَهْوِي !
 دِيَارَهٗ شَمْسِ وَقَمَرِ بَوَّ حَيَاتِي بَشَرِ فَايْدَهِي هَهِيهٗ، اَمَّا بَوَّ اِدَارَهٗو سَعَادَهٗتِ
 وَشَقَاوَهٗتِ، حَاشَا ! نَهٗ نَهٗ وَاْنَهٗ، نَهٗ سَائِرِي كَوَاكِبِ، مُدَاخَلَهِي نِيهٖ ! ﴿وَكُلِّ اِنْسَانَ
 اَلْزَمْنَا هٗ طَائِرَهٗ فِي عُنُقِهٖ﴾ سَعْدِي فِطْرِي بَه مَلِيهٗو هِيهٗ، حَتَّآ شَتَّامَهٗتِ عَارِضِيهٗ،
 بَه لَكُو تَشَاوَمِ نِيهٗ، خَوْيَانِ خَوْيَانِ تَوُوشِ دَهْكَهٗنِ ! كَه سِي اَدْنِي هَوَّشِيكِي هَهْبِي
 لَهْ گَه لِي شَتِّ حَقِّ وَبَاطِلِ رَاسْتِ وَدَرُوْ بَه خَيْرِ وَبِيْ بِيْرِ دَهْزَانِي ! فَهَرْقِي دَهْكَا !
 كَه سِي وَجْدَانِي هَهْبِي مُشَاهَدَهٗ بَكَا نَازَانِي اِنْسَانَ عِلْمِ قُدْرَتِ وَا اِرَادَهِي هَهِيهٗ ؟ بَه
 پِيْ يَهٗ نِيْشِ دَهْكَا ؟ اَثَارِي قُدْرَتِي دُونِيَايِ پِرْكَرْدِيهٗ، نِيْمَهِي وَهَكِ كَتَكَهٗ قَهْ پِي
 هَاوِيْشْتِيهٗ دَهْمِ ! نَهْ گَه رِ دَانَانِ بَه نَهٗ فِساْنَهِي نَهْمِ وَنَهْو، بَوَّ فِطْرَهْتِي خَوْتَانَ تِيكِ
 دَهْدَهٗنِ ؟ فَهَرْقِي حَرَكَهٗو سَكُوْنِ نَاكَهٗنِ ؟ وَهَكِ سَعْدِي دَهْ لِي :

اَبْرُوْ بَادُوْمَهٗ وَخَوْرَشِيْدِ وَفَلَكِ دَرْكَارِنْدِ تَا چِنَانِي بَكْفَارِي وَبَغْفَلْتِ نَخُوْرِي

مَلِيوْنَهَكِ بَشَرِّ مَانْدِي دَهْبِي تَا نِيْسْتِيكَاْنِي چَايَهٗ دِيْتَهٗ بَهْرِ دَهْسْتِ ! گَه لِي
 كَه سِ فِطْرَهٗ بَوَّ چِي دَهْسْتِ دَهْدَا، مَهْيَلِي فِطْرِي بَوَّ چِي سَوَقِ دَهْكَا، لَهٗ اَرِيَابِي
 نَظَرِ بَزْرِ نِيهٗ ! سَعْدُوْ نَحْسِي نَجُوْمِ چِيهٗ ؟ بَوَّ چِي لَهٗو هَمُوو اَجْرَامِي عُلُوِيْهٗ
 سِتَارَهِي نَهْبُوو لَهٗ سَعْدِي اِسْلَامِ بَدْرَهٗو شِيْ ؟ سَهْرَاسَهْرِ اَدْوَارِي فَلَكِ لَهٗ نِيْمَهٗ بَوَّ
 بُوو بَه نَحْسِ ؟ لَهٗ بِيْ اِيْمَانَانَ بُووهٗ سَعْدِ ؟ بَوَّ چِي خَوَا اِرْدَاهٗ دَهْكَا اُمْتِي (مُحَمَّدِ)
 پَاشِ نَهْو عَظْمَتَهٗ بَكَهْوْنَهٗ نَهْو ذَلَّتَهٗ وِلِيْ قُوْرْتَارِ نَهْبِنِ ؟ اَقْوَامِي دِي بَه زِيْرِ كَهْوْتِنِ،
 بَوَّ خَوَا اِرَادَهِي كَرْدِ دُووْبَارَهٗ بَه سَهْرِ كَهْوْنَهْوَهٗ ؟ نِيْمَهٗ هَهْرِ دَهْبِي بَه قُوْرَا بَجِيْنَهٗ
 خَوَارِي ؟ نُوْبَالِي نَهْو دِيْنَهٗ نَهْو مَلَهٗ تَهٗ بَه مَلِيَانَ بِيْ، نَهْوَانَهِي لِيْيَانَ تِيكِ دَانَ،
 اَيَاتِي قُرْآنِي اَكُوَانِيَانَ لِيْ گُوْرِيْنِ، تَهْوَقِي ذَلَهٗتِ وَا سَارَهْتِيَانَ هَاوِيْشْتِنَهٗ گَهْرَدَهْنِي !
 گَهْرَدَهٗنِ كَه شَانِي مُسْلِمَانَانِ لِيْرَهٗ بَعْضَهٗ حَدِيْثِي نَقْلِ دَهْكَهٗنِ نَهْمِ سِ كُوْرْدِي
 مُسْلِمَانَانِي پِيْ دَهْ شَكِيْنِنِ ! ﴿وَنُخْرِجْ لَهٗ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا﴾ (كِتَابِ اَعْمَالِ)
 ﴿يَلْقَاهُ مَنشُوْرًا﴾ (كِتَابِ اَعْمَالِ) (مَكْشُوْفِ) (بَارِزِ الْخَطِّ) نَهْمِيْشِ نَهْ زَانِي
 بَخُوِيْنِيْتَهْوَهٗ، نَهْوَجَا (كِتَابِ اَعْمَالِ) لَهْ گَه لِي (كِتَابِ اَعْمَالِ) (فِطْرَهْتِ) (تَطْبِيْقِ)

ئەکا ﴿أَقْرَأَ كِتَابَكَ﴾ بە (تطبیق) ﴿كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا﴾ بۆ خۆت لیستەیی لێ (أعمال) ی خۆت بە دروستی بدە، ئەوجا، خانەخوشتووور ئەبێ، ئەزانی (أساتذە) چیان پێ کردی؟ لەپێی (فطر) یان دەربردی، آخ و داخ لە دەستت (مُرشد أفندی)! ﴿مَنْ اهْتَدَىٰ﴾ بە قورآن، بە (آیات) و (عِبْر) ﴿فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ﴾ (نفع) ی بۆ خۆیەتی لە (دین) و (دنیا) ﴿وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا﴾ زیانی عائی خۆیەتی ﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ﴾ کەسێ گوناھبار باری گوناھی کەسێتر هەلناگری، کەسێ ئەلێ: "ئەو بەکە، گوناھی لە ئەس کوردی من"، چ نیە. هەر کەس بە (عمل) ی خۆی. ئەوانە (تعلیم) ی (قاده) ئەدەن، گردتان ئەکەنەو لەسەر (فساد) و (إضلال) و (وَيال) ی هەلناگرن. (حتی) لە (دنیا) ئەگەر لیتان قەوما، بەهاناتان نایەن. قسە لە مندال و کەپو کوندان نیە، بە (مذاهب) ی (واهیة) بی مەعنا، (خلاف) ی (مُقرر) ی (شرعی) و (عقلی) و (فضلی) و (عدلی)، (آیەت) (وَهْن) ی پێ نادری.

﴿وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ﴾ ئەو (نوع) ه (عذاب) ه، قسە لە (قیامەت) نیە، قسە لە (عذاب) ی (أُمم) ه (فی هذه الدار الدنيا) ﴿حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا﴾ (بیان) ی (حَق) و (حقیقەت) یان بۆ بکا، پەردە (وَهْم) و (خیال) یان بدپێنی، چاوو گوئی یان بکاتەو، بۆ (إصرار) لەسەر (جهالەتی) خۆیان هیچ بەهانهیان نەمیینی، (غیر) ی (تقلید) و (عناد). (حَقّ الأنصاف) (سنی) (معتزلی) بە (بعث) ی (رسول) کەوتینە (عذاب) ی (أَلیم)، جەنگ و (جدال) ی (مُسْتَمِر)، بەلێ (قسم) ی لە (أهل) ی (سُن) ه لە (بعض) ی (خصوص) (عقل) یان کردیە بە (حاكم)، (لکن) ئەوانیش و (مُعْتَزِل) یش (عقل) یان لی تیک چوو! وایان گومان بردیە (عقل) ی (قَبْلَ الْبَعث) وەك (عقل) ی (بَعْدَ الْبَعث) هیه بە (قووەت) و (مُدرك) و (حساس) و (دقەت) وەتە ماشی (فرق) ی (ناشی) ناکەن. کەسێ (إنصاف) ی بی ئەزانی (عقل) چەند بی (طاقەت) ه، زۆر (تابع) ی (میل) ئەبێ، خۆ ناگری، لەبەر ئەمە (بَشَر) (مُحتاج) ی (رسول) ه، (إيقاظ) ی کا، (مكائد) ی (نفس) ی (مَرَدَه) کانیان بۆ

(إیطاح) بفرموی. (بطلان)ی (معتقدات)یان بۆ بینیته سهردهست، ئه وسا (مستحق)ی (عذاب) ئه بن.

(حمل)ی (رسول) لییره له سهر (عقل) بی (عقلی)یه. (ایمان) به (وحدانیهت)ی (صانع) (غایهت) (صعب)ه، (نظر)ی زۆر (خفی)یه. له گه ل (أوهام) و (خیال) (وحدت) ناگونجی، (وظیفه)ی (خیال) (تکثیر)ه، (وظیفه)ی (عقل) (توحید)ه.

وه قورتارکردنی (أحكام)ی (عقل)ی له (أحكام)ی (خیالی) و (وهمی) (مُنتهی)ی (أمل)ی (رسل) و (حُکما)یه، خهیلی خهیلی گرانه، بۆیه هیچ (ملهت)ی به ته واوی له (شکوک) پاک نابیته وه. (دخیل)ه که م ئیوه له (قبل الشرع) گه پین ته ماشای دواپی کهن چیان به (شرع) کرد؟ (مَرَقُوهُ كُلُّ مُمَزَّقٍ) له (بین)ی (آراء)ی (مختلف)ه ئیمه (حهیران)ین، به (غیر)ی (تقلید) که (عمیا)یه (محض)ه چاره مان نه مایه ﴿وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً﴾ بازۆر خراب و (مستحق) بن، (استعجال) ناگری ﴿أَمْرًا﴾ به (واسطه)ی (رسول) ﴿مُنْرِفِيهَا﴾ (حال) خۆش و گه وره گه وره دهوله مهنده کان، به چاکه ری یان نیشان ئه دهین ﴿فَفَسَقُوا﴾ ئه وهنده یان (مُसारع)ه کرد بۆ (فسق)، پیاوی وهک (زُمخشری) واتئ گهیی (أمر)یان کرایه به (فسق)، دواپی به (مجان) و (استعاره) ریکی خستیه، (حقاً) و کان الانسانُ عجولاً! ﴿فِيهَا﴾ له (قریه) له (طاعهت) ده رده چن، که گه وره کان ده رچوون، ده ست و پی هیچ، ئه مه ش (ایجان)ه، له بهر (خاطری) هه راهه رای (زُمخشری) و (خصوم)ی بنۆره (رساله)ی (فارابی) که زۆر (مُفید)ه (ئه و) (مدینه)یهی (قسم)ه کی له (مدینه) که (غیر)ه (فاضل)ه بی (مدینه)یه (قبیح)ه. " (قوم)ی (قانون)یان باش بی، (قسم)ی له خویان (خلاف)ی (قانون)ی چاک ره فتار کهن ئه فه رموی: "ئه وانیش به هیلام ئه چن" چه ند (موافق)ی (آیهت) و (حقیقهت)ه! ﴿فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا﴾ به (هیلاک) چوون، بی (أثر) و بی (خبر) و (نام) و نیشان مان، وهک (بنی اسرائیلی) (صاحب)ی (کتاب)ی (هاد)ی، (رسل)ی (مُتوالی) (ترك)ی

إسلام پووحه، پووح مایه ی حیاته، علویه بؤ علو ده پوا، ایمانی پاست
 قووه تیکه فووق القوی!! لای نه وانه ی به اعتقادیات سلبی قدرهت وقووه تیان
 لی کردین، لای دوشمنی قوی مهیا به ته مامی قووه تی طبیعی، عاقبهت دیاره
 چیه!! چاره تغیری مافی الأنفسه، تصفیة آنفسه له غش و اعتقادیات،
 اتحادی فکر، اتحادی غایه، اتحادی قووهت! نه گهر له اوله وه فتوحات زور
 نه با، ملکی اسلام ونفوسی توسع وتکثیری نه کردبا، امة به پری نه وهنده صدما تی
 نه ده گرت! له میژبوو له بنی اسرائیلیان خراپتری به سه ر هاتبوو! نیتر ملجا
 خویه! خویه توفیق!! ﴿وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ﴾ زور امم مجتمعه له
 زه مانئ، هه روه کو مفترقه له زه مانئ! طبیعی نه و اجتماع و افتراقه مدیه کی
 ده وی دریز با صه د سال بی وه ک نیستا متداوله! مع انه نه و تحدیده غیره
 لازمه! عمری اقوام وه ک یه ک نه بووه، وه کی افراد عمر کورت و عمر دریز و
 وسطیان بووه! نو قرونانه ﴿مِنْ بَعْدِ نُوحٍ﴾ کانه بدئی تاریخی رسالهت له وی
 داکه وتیه، له بهر چی؟ له بهر گونا و فساد!! ﴿وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا
 بَصِيرًا﴾ علمی محیط و نافذه ظواهر و بواطن ده زانی لی بزر نابئ، به ده ره جه
 عذابیان بؤ داده نئ. ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدِ الْعَاجِلَةَ﴾ (حیات) ی (دنیا) و (لذات) ی
 (دنیا) نه وه ی (قیامت) ی ناوی ﴿عَجَلْنَا لَهُ﴾ بؤ نه و که سه ﴿فِيهَا﴾ له
 (عاجلهت) دا ﴿مَا نَشَاءُ﴾ لی ی بوه شیته وه ﴿لِمَنْ نُرِيدُ﴾ گه وره بی گچکه بی،
 (شا) بی، (گه دا) بی، نه ویش (کیفما یشا) ی خوی، (نفس) ی خوی به په لا
 ده کات، بی نه ندیشه ی (آخرهت) (صفا) ی خوی به چی نه گه یه نی گه پانه وه ی
 نیه ﴿ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ﴾ له به هه شت (دار) ی (نعیم) ی (آخرهت) (محروم) ه
 ﴿يَصْلَاهَا﴾ (داخل) ی نه بی (حرارهت) ی نه چیژی و نه ی پیژی ﴿مَذْمُومًا﴾ له
 (طرف) خوی (لوم) و (ذم) نه کری، یا له (طرف) (ملائکهت) آن ﴿مَذْحُورًا﴾
 ده رکراوه، له هه موو (لذتهت) و (شرف) و (په حمهت) (بالنسبه) نه وهنده ی
 خوی له خوا دوور کردیته وه له ویش دوور نه کری له (په حمهت) و (کرم) ی
 (إلهی) ﴿وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ﴾ نافه رموی (آجلها) دا، واتی نه گا (موجل) ه،

(ایمان)ی به تهواوی پیّ هه بیّ ﴿وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا﴾ (أمل)ی به (شفاعهت) و (فدیه) نه بیّ - یه عنی (إعتماد)یان نه داته سهه، با (شفاعهت) هه بیّ، به چ (معلوم) بوّ وی ئه بیّ؟ وه ههم نه خه له تیّ وابزانئ (سعی) بوّ (آخرهت) به (ترك)ی (دنیا) نه بیّ ناکرئ.

ئه وی (مُسْلِمَان) و (عاقِل) بیّ ئه توانئ هه موو کاری (دنیا) بکاته زه خیره بوّ (قیامهت) ﴿وَهُوَ مُؤْمِنٌ﴾ (ایمان)ی هه بیّ به شت (علی ما هو علیه) (مُزخرف)ی نه کا ﴿فَأُولَٰئِكَ كَانَتْ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا﴾ به (ثمره) ئه بیّ ﴿كُلًّا﴾ له (فَرِيقَيْنِ) ﴿نُحْمًا﴾ له دوویان ئه دهین ﴿هَوَٰءًا﴾ (مُرید)ی (عاجله) ﴿وَهَوَٰءًا﴾ (مُرید)ی (آخره) ﴿مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ﴾ تووش (رسولُ الْكُلِّ)ی به سهه ریاندا ده پرتینین به (كفر) و (عصیان) (رزق)یان نابرین، به لکو بوّیان زور ئه كهین ﴿وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا﴾ (ممنوع) نیه، (عطایا)ی، (دنیا)ی (آخرهت) بوّ هه موو كه سهه، مایته وه هه ر كهس (میل) و (إختیاری). ئه مرؤ ته ماشای (أجانب) كه چ ده كهن؟ بوّ (دنیا) بیّ چ ده كهن له (دنیا)ی؟ چه ند ده وله مه نندن! واهه زانن ئه و (ثروهت) و سامان و (إستیلا)یه هه ر بوّ (ئاورویا)ی یانه، هه ر كهسی (سعی)کا، بوّی ئه بیّ، (أُمَّا) ئه بیّ بزائن (طرق)ی (سعی) چیه؟ ﴿انظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ﴾ له (رزق) و (عطایا) - (كَمًّا) و (كَيْفًا) - (أُمَّا) ئه وهی (ایمان)ی به (قیامهت) نه بیّ، یا به (خیال) (تأمین)ی کردبیّ، (لذّهت) له (دنیا) زیتر ئه زانی، با (عبد) بیّ با (فقیر) بیّ له (مُسْلِمَان)ئ به (حق) (ایمان)ی به (قیامهت) هه بیّ، له (حقیقهت) دا ئه مانه بیّ (كدر) (لذّهت) له گونه نادینن ﴿وَلِلْآخِرَةِ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا﴾ هه ر كهس به گویرهی (عمل)ی و (نفع)ی بوّ (دین) و (أُمَّهت) تا (نفع)ی (عام) تر بیّ (درجه)ی بالآتره، (نعمهت)ی (إلهی) له (حق)ی زیتره. ئه لئین، "جماعهت)ئ له (مشایخ)ی (قریش) وهك: (سهل)ی (بن)ی (عمرو) وه (أبو سفیان بن حَرَب) بابی (معاویه) له ده رگای (عمر)ی پاوه ستا بوون (مُنْتَظَر)ی (إیذن) بوون (أولا) (إیذن) درا بو (سُهیب) و (بلال) و (أمثال)یان، (أبو سفیان) وتی: "وهك ئه مرؤم نه دیوه! ئه و

(عَبِيد) أَنَّهُ (إِبْدَن) دَرِين، بُو (حُضُور) نَيْمَه دَانِيشِين، (مُنْتَظَر) بَيْن، (إِلْتِفَات) مَان پِي نَه كَرِي " (سُهَيْل) وَتِي: " (وَاللَّهِ) نَهِي (قَوْم) نَه زَانَم نَه وَهِي لَه (وَجُوه) تَان دَايَه لَه (أَثَرِي) (غُضْب) رِقْتَان لَه خُو بِيْتَه وَه نَه مَانَه (دَعْوَه) كِرَان وَه نِي وَهَش (دَعْوَه) كِرَان، نَه وَان زَوُو خِيْرَا چَوُون، نَيْمَه سَسْتِيْمَان كَرْد، (تَأْخِيْر) بَوُوِيْن " نَه وَ (تَفَاوُت) ه لَه دَه رَغَاي (عَمْرِي) يَه نَه بِي (تَفَاوُت) لَه (أَخْرَه) چَوْن بِي؟ ﴿لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ﴾ (مُوحَّد) بَه (إِيْمَان) ت بِي بَه خَوَايَه، (وَاحِد) بِي (شَرِيك) لَه (ذَات) وَ (صِفَات) وَ (أَفْعَال) (إِيْمَان) بَه (إِلَهِي) (وَاحِد) (أَصْل) ي (تَوَحُّد) ي (مِلَه) ه هَر (قَوْم) ي (تَفْرَقَه) يَان بَوُو بَزَانَه (إِلَهِي) يَان زَوْرِن! ﴿فَتَقْعُدَ﴾ دَا دَه مِيْنِي، دَا دَه نِيْشِي، دَه سْتَه وَ نَه زَنُو نَه بِي، نَه مِيْنِي وَه لَه (حَال) ي نَاخُوْش بِي كَه س وَ بِي دَه رَه تَان نَه مِيْنِي ﴿مَذْمُومًا مَخْذُولًا﴾ (مَذْمُومِي) دِيَارَه، (مُشْرِك) ي (خِسَّه) ي گَه وَرَه يَه، (ذَلَه) ه بِي (شَهْرَف) ي يَه (خَاصَّةً) (إِتْخَان) ي (أَصْنَام) وَ (حَيَوَانَات) بَه (مَعْبُود) (مَهْرِدُوح) ي لَه وَي زِيَا تَر نَابِي. (مَخْذُولِي) دِيَارَه نَه وَه ي بَه (شَرِيك) ي نَه زَانِي چ نِيَه، بَه هَا وَارْتَه وَه نَايَه، يَارِيْدَه ت نَاكَا، خُوْت وَ خُوْت نَه مِيْنِي وَه پُوْژِي لِي قَه وَ مَانِي ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ﴾ (قَضَا) يَه (حُكْم) ي (تَكْلِيْف) ي (تَكْوِيْن) ي نَاوَه (أَلَلَه) كَه س (مَمْكَن) نَه دَه بَوُو (تَخْلَف) بَكَا ﴿أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾ هَر نَه وَ بِيَه رَسْتَن، عَبْدَايَه تِي وَ عِبَادَه تِي كَه سِي تَر مَه كَه ن. بَعْضِي بَه (وَصِي) يَان خُوِيْنْدِيْتَه وَه، دِيَارَه جِيِي مَعْنَايَان بَاش بُو نَه هَاتِيَه، بَه تَحْرِيف إِصْلَاحِي دَه كَه ن! وَه نَقْل لَه (إِبْن) دَه كَه ن (وَ) بَه (ص) نُووسَا، بَه (قَضِي) خُوِيْنْدِرَاوَه (إِبْنُ جَرِيْر) لَه (ضَحَاكِي بِن مَزَاحِم) (نَقْل) دَه كَا (وَ) يَان بَه (ص) وَه نُووسَانْد، مُعْتَرِضُ بُو رَدِي نَاكَا؟! فِي الْحَقِيْقَه نَه وَ نَوْعَه قَسَه زَوْر خِرَاطَه! وَثُوق بَه أَصْحَابَان نَامِيْنِي! لَه پِيْش كِتَابَه كَه س لَه رَسُوْلُ اللّٰهِي نَه بِيْسْت چَوْنِي خُوِيْنْدَه وَه، نَقْلِي بَه تَوَاتُر نَه كَرَا؟! گَه لِي كَه س بَه نَاوِي (إِبْنُ عَبَّاس) مَالٍ وَ يِرَان بَوُوَه! ﴿وَبِالْوَالِدَيْنِ﴾ دَاك وَ بَاب، بَاب وَ دَاك. ﴿إِحْسَانًا﴾ حَقًّا وَ الدِّينُ بُو إِنْسَان لَه هَه مَوُو كَه س چَاكْتَرِن، چَوْن بَه خِيُوْمَان دَه كَه ن، خَاصَّةً دَاك چَ أَلْمِي دَه بِيْنِي تَا مَنْدَالِيك گَه وَرَه دَه كَا!

که چی اولاد ئه وهنده ده رجهق اجانب به رعایه و ادب و چاکهیه، ده رجهق به داک و بابی وانیه! علی الأکثر زور خراپن! داکی طلاق دراو به کۆلی به باوهشی مندالی دهگیری، به سوال به صدقه به خدامه، و لد به ریوه دهبا! کور که گه وره بوو، لیی ده دا، جوینی پیی ده دا، پالی پیوه ده نی، به أرضیا ئه دا، په راسووی ده شکینئی! دا که پیره کوره بی که سه برسیه محتاجه که ی خوی به جی دیلی، له ویو له ویی دوا ی شیخ ده که وی. ﴿إِنَّمَا يَبُلِّغُنَّ عَنْدَكَ الْكِبَرُ﴾ دیاره رسالته په ناه مقصود نیه به خطابی شرقیه، خطاب بو و لده! ﴿أَحَدُهُمَا﴾ یه کیان. ﴿أَوْ كِلَاهُمَا﴾ یاهه ردوکیان له ده ست و دووی خویان که وتن ﴿فَلَا تَقُلْ لَهُمَا﴾ لو چتاقیان. ﴿أَفَّ﴾ مه لی ئوف! پیی سه خله تی، گرژی، پیی ناخووشی، بویان مه نوینه! حتا ئه و کلمه یه به سه ر زوبانا مه هینه! ﴿وَلَا تَنْهَرُهُمَا﴾ ئه گه ر شتیکیان ویست. ﴿وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا﴾ ئه گه ر نه بی. ئه گه ر بوو پرووی جمیل قسه ی خوش و نه رم، بأعلی الأخلق قسه ت له گه لیان خوش بی. ﴿وَاحْفَظْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ﴾ بالی تواضع و إنقیاد و نه رمی و مُسَخَّری ﴿مِنَ الرَّحْمَةِ﴾ له فرح و شفقه. ﴿وَقُلْ رَبِّ ارْحَمُهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا﴾ کوو منیان به مندالی به خیو کردیه، توش به و گویره یه رحمان پیی بکه ی! . خزمه تی دایک تقدیر ناکری! له (توراة) ده فهرموی: (هه ر انسانئ جوین به بابی یا به داکی دا، ده کورزی! خوونی له سه ر خویه تی)، یعنی هدره! سُبْحَانَ اللَّهِ تَيْمَهُ دهبی مَمْنُونِي خوا بین، به وهنده لیمان راضیه! ﴿رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ﴾ بویه واشده تی نه کردیه. انسان عَجُوله، أَكْثَرُ بَاب و داك، خصوصاً داك، خاصه داك ئه گه ر کوری مُتَاهَلُّ بی، مُعَاشِرَه یان هنده له گه ل زه حمه ته! خو پرته پرتی داکی، اولاد له دین ده باته ده ر! مکنوناتی ضمیر ئه و دهیزانی! له ئیوه ی چاتر ده زانی! ئه گه ر له دلدا نوعة گراهه تیکی بیی، نابئ بوجه من الوجوه إظهاری که ی! ﴿إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ﴾ عملي چاک بکه ن به مخالفه ی ما فی الضمیر. ﴿فَإِنَّهُ كَانَ لِلأَوَابِينِ غَفُورًا﴾ له (أوب) یه به معنا (رجع) یه، ئه وه ی راجع به لای خوی بی خوا ده رباره ی غفوره ستری ده کا به ما فی القلب نایگری، زور دهبی

ئەو مێله سۆءە بزر دەبێ نامینێ! تفسیری (أوابین) به واتە ی نوێژی (ضحی) دهکەن که له (عَوْنُ الْعُقَيْلِي) نقل کراوه، زۆر دووره لێره!! ﴿وَأْتِذَا الْقُرْبَى﴾ خزم، هەر کهسی ئی خوئی، عَصَبه، ذوی الأرحام ﴿حَقَّهُ﴾ حەقی مناسبی حالی ئەو. ئەو هەش مۆجبی إرتباطه له بینی طائفه. خزمهتی قرا به تی رسول لازمه به سه رچا، أما ئیره جیی نیه! قسه له تهذیب الأخلاق وتدبیر المنزل و سیاسه ته ﴿وَالْمَسْكِين﴾ بئ دهسه لات، یا فقیر بئ اداره یا که م اداره، ئەوانیش حقی خویمان پی بدری.

مه لای ئیمه ده لێن: (ظالمی شقی، دز، پیگر، مال زۆر، زه کاتی پی ده شی! چونکی فقیره مالی حلالی نیه! فقیری قیامه ته!).

توخوا، خوا، قرآن، رسول الله، شریعه تی اسلام، ئەو نۆعه که سه ده کاته مُسْتَحَقِّ زه کات؟ حەقی ئەوانه دیاره چیه؟! ﴿وَأَبْنِ السَّبِيلِ﴾ أما به جی! وهک ده فه رموی ﴿وَلَا تُبْذِرْ تَبْذِيرًا﴾ توخوم ماوی جیی نالایه ق! - (ضمیری شوپره سُنْبُل بَر نیا رد درۆ توخمی أهل لایق مگردان). ﴿إِنَّ الْمُبْذِرِينَ﴾ ئەوانه ی مال به بی جیی صرف ده کەن به مُسْتَحَقِّ ناگه یین ﴿كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ﴾ مُمَاتلن، ویک ده چن له کاری بی جی وپی کردن! زاتا ئەو نۆعه که سانه، نا که س و به دگوه ر ده وره ی لیده دن، تا له تو ی ده خەن، ئەوجا لئی ده گه ری ن مَرَحَبَاشِي لِي ناکه ن! ﴿وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا﴾ شکرانه ی نعمه تی خوی خو ی نه کرد، ئەو قدر و احترام و إكرامه ی رعایه ت نه کرد، خو ی دۆراند ﴿وَأَمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمْ﴾ له وانی (ذکر) کران ئە ی (صاحب) (أقرباء) (مثلا) پوو یان لی وه ربگیری، (أما) له بهر دروشت خوویی نا ﴿ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ﴾ (رزق) ئی ﴿مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا﴾ ئومیدت هه بی بی (سبحان الله) (أكثر) (په حمه ت) یان به (رزق) (تفسیر) کردیه، (بعض) ئی قسه ی نا (مناسب) یان فه رموه، که لکی (نقل) ی پیوه نیه ﴿فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا﴾ (ان شاء الله) خوا شتی (کرم) کا بی به شتان ناکه ین، ئومیدم وایه (عن قریب) (فتوحات) ئی بی، خه رمان بیته ده ر، په زو باغمان به ری زۆر بی (بحول الله تعالی) (خدمه ت) تان ئە که ین، چاوه که م

پوچه که م دلگیر مه بن ﴿وَلَا تَجْعَلْ﴾ ئه ی صاحب مال ﴿يَدَكَ﴾ دهستی خۆت
 ﴿مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ﴾ (آنه) بیکه یه (طوق) له ملت، لئ ی نه که یه وه، بۆ (عطا) و
 به خشین ﴿وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ﴾ دهست لیک مه که وه و یکی نه هیئی، دهست
 بلاو مه به، نه گهر و ابی ﴿فَتَقْعُدَ مَلُومًا﴾ سه رزه نشت کراو ئه بی، له (طرف) خوا
 له (طرف) (عباد) ﴿مَحْسُورًا﴾ په شیمان، دابرای، به جیمای ئه بی، (حقاً) ئه و
 (قرآن) ه (هادی) یه بۆ (سعادهت) ی (دین) و (دنیا). بۆ (تطبیقات) ی (آیهت)
 له سه ر (حضرهت) ی (رسالهت) (بعض) ی (حکایات) ی بی (أصل) ئه که ن، خۆی
 نیه، (ذاتاً) به و (خطابات) آنه، (مُرَاد) نیه. (مَعَ أَنَّهُ) (ابن جریر) ئه فه رموی:
 " (مثل) ه " دیاره جنابی (رسالهت) په نا، (مقصود) نیه ﴿إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ
 لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ﴾ ئه مه عائدی ئه وه (محتاج) نیه، (بسط) و (قبض) له و ی
 ئه وه شیهته وه، (أَمَّا) له ئیوه نا ﴿إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ﴾ به (أحوال) یان چیان
 به سه ردی؟ ﴿خَبِيرًا﴾ به (حال) ی (حاضر) یان ﴿بَصِيرًا﴾ به (عاقبهت) یان.
 (أَمَّا) (إنسان) (خصوص) به ناوی (دین) گه لئ جار (عاقبهت) لیک ناداته وه،
 هه زارمان دیتیه ئه مپۆ بی مبالاتانه (صرف) ئه کا، سبه ی بۆ فه لسیک
 (مُعْطَل) ه. (حقاً) (إنسان) بی (بصیرهت) ه، له گه ل (میل) ی بی ده سه لاته،
 به ناوی دین، به جاری له (عدالهت) ده رئه چی! لای وایه ته ماشای (مُستقبل)
 (مُنَافِي) (إيمان) و (توکل) ه (مُخَالَفِ) ی (إعتماد) ه له سه ر (وعد) ی (إلهی)،
 (إلهی) و (سیدی) ئه و (قرآن) ه (کلام) ی تووه، بۆ (خاطر) ی ئه و (قرآن) ه
 (رعايهت) ی (قران) بکه ئیتر خۆت ئه زانی چی (عرض) ئه که م!

﴿وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ﴾ (قتل) ی (أولاد) له ترسی (فقیر) ی
 (أخلاق) و گوزه رانی (منزلی) و (مدنی) تیک ئه دا ﴿نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ﴾ لی ره
 (دقهت) (لازم) ه خوی (تعالی) ن چۆن (رزق) ی (عباد) ئه دا؟ گوئ مه ده ره،
 قسان وفسانی سه ر کاغه ز، بنۆره (خارج)، به لئ (جهناب) ی (حق) هه رچی
 هه یه (خلق) ی ئه کا، تۆش به (طریق) ی (مناسب) و (موافق) په یای که، خۆتان
 (کسابهت) بکه ن، مندالتان فیری (کسابهت) که ن، به زه ریفی ئه ژین (العمر) علی

الله، والعیشُ علی العباد، نابئ (ملازاده) هوی، ئهبی بخوونی، (شیخزاده) ئهبی پۆست نوشین بی، (آغازاده) ئهبی له دیوهخان پالداتهوه، ئهدی (پزق) خوا ئهینیرئ، کووا؟ ئهوا هه موو دادهفتهین! (کسابهت) ئی پاک و خاوین به (شرف) ناکه، ئهبنه (کناف) و (کناس) و (فراش) و واژه ری (حکومهت)! له (عبری) (کائنات) ئه مرۆیه کی له خانه دانی (آل عثمان) (اوپرخان) ناو به (شوپی) گوزه ران ئه کا! له و (آیات) ه (أولاً) بنۆرنه (آیات) ی (کتاب) ی (أکوان) ﴿إِنَّ قَتْلَهُمْ﴾ ئی (أولاد) ﴿كَانَ خَطْئًا كَبِيرًا﴾ گوناھئ گوره یه، له گه ل (وجدان) ی (حیوان) دووره، چ جایه (إنسانی)، بنۆره مریشک، کیشکه، کتک بۆ (فرخ) ی خوی چی ئه کا؟ ﴿وَلَا تَقْرَبُوا الزَّانِيَةَ﴾ نیزیکی مه که ون، به قسه ی (مدنی) یان مه خه له تین، بۆ (أمراض) زه هری زۆر خراپه، (شبان) له ری ئه چنه دهر، (نفوس) که م ئه بی، بۆ (ملهت) ی (إسلام) و هه ر (ملهت) ئی ئاره زووکا، به مه ردی بژیه، (منع) ی (زنی) و (إصلاح) ی (زواج) (لازم) ه، آن زیاده (دولهت) ه کان، له بهر (واردات) ی، (عمومخان) ه (منع) ی ناکه ن. به یه کی له (إنگلیز) آنم ووت: "ئیه (ملهت) ئی به (شرف) ن، نه ئه با (قه چیه) بیه لئ، له ناو خۆتان" ووتی: "ته مام"، (أما) ئه گهر (سد) کرین، (واردات) ئی زۆر له قیس حکومت ئه چی! "﴿إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً﴾ زۆر (قبیح) ه. دیاره (قبح) ی لای (أریاب) ی (نظر) (ظاهر) ه (قبل النهی)، (أما) (جزای) ی (قیامهت) ی هه یه، نیه (کیف) ی خویه تی، (زنی) (فاحشه) یه. (جواب) ی ناشیرن وجوندانیش (فاحشه) ی پی ئه لئین ﴿وَسَاءَ سَبِيلًا﴾ ری خراپ، به د، (سئی نتیجه). (قرآن) چی ئه لی و ئیمه چی ئه که یین؟! له (بغدا) (قسم) ی (أعظم) له دوکانداران، پاره ی له قه چپان به (فائض) وه رئه گرن، (کسابهت) ی پیوه ئه که ن، (خلق) یش ئه و (پزق) ه پا که ئه خوا ﴿وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ﴾ خوا (حرام) ی کردیه، دروست نیه، به چ حالان بکوژی ﴿إِلَّا بِالْحَقِّ﴾ (مجمع علیه) هه یه (مختلف فیه) یش هه یه، (لکن) ئه و (آیهت) ه، پییش (مذاهب) و گه لی (مقررات) ی (إسلام) (وارد) بووه، ئه بی شتی وایی ئه وان زاناندییان ﴿وَمَنْ قَتَلَ﴾

مَظْلُومًا ﴿بئ (حق) و (حساب) و (وجه) به (تجاوز) و (غدر) و بئ (رحم)ی (إنسان)ی ﴿فَقَدْ جَعَلْنَا لَوَلِيَّهِ﴾ (وارث) یا (وَلِي الْأَمْرِ) (جعل)ی (تشریح)ی (تکوین)ی ﴿سُلْطَانًا﴾ (تسلط) و (قووت) و (استیلاء) له سهر (قاتل)ی ﴿فَلَا يُسْرِفُ﴾ ئە گهر دهسه لاتی به سهر اشکا، خوئی تۆله بکاته وه ﴿فِي الْقَتْلِ﴾ له (وجه)ی (قصاص) (تجاوز) نه کا، (إهانه) نا ﴿إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا﴾ (نصرهت)ی بو سهر (عدد)ی (خاص) (زید)ه (تجاوز) بئ (معنا)یه، نه (معقول)ه، نه (مشروع)ه، (جهالهت) و (غرورهت)ه ئە گهر (نصرهت) به (جههت)ی (شرع) بئ قسه نیه، وه (إلا) که سئ (تجاوز) بکا، له (حدود)ی خوای (تجاوز) ئە کا. (حدود)ی خوای (أول) (حفظ)ی (إيمان) دووه م: (حفظ)ی (حقوق)ی باب و داك و (أقارب)، (حفظ)ی (مال)، (حفظ)ی (نفس) و (نسل)، باز (حفظ)ی (نفس)ی (عام) له (أقارب) و (أجانب). (قراءهت)ی تر هیه به (خطاب) له گهل کئی یه؟ (ضمیر)ی (إنه) بۆ کئی یه؟ (خلاف) یانه، (بعض)ی شت ئە فه رموون، (مع الأسف) من تیئ ناگه م، لام جوان نیه. (خطاب)م له گهل (حمزه) و (کسائی) پیئ نا کرى.

(حفظ)ی (مال)ی (نفس)ی (ضعیف) ﴿وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ﴾ نیزیکی مه که ون ﴿إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾ پئی یه (وجه)ی باش له هه موو (طرق) باشتر، به (وجه)ی (أحسن) (تصرف)ی مالیان بو بکه ن ﴿حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ﴾ هه تا ئە گاته (زمان)ی (أشد)ی، بتوانی خوئی (إدارة) بکا، ئە وه وه قتی مالی بدنه وه ﴿وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ﴾ خو به خوئی له گهل خوای (خارجی)، ﴿إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا﴾ لی ئە تو ژریته وه، ئە وه (عهد)ه (عام)ه، (حتى) له (إيمان) و (توحید) و (عبادهت) ﴿وَأَوْفُوا الْكَيْلَ﴾ بو (مشتري) زهریف بییون ﴿إِذَا كَلْتُمْ﴾ وه ختی بییون، بوئی ئە پییون (خیانهت) مه که ن ﴿وَزِنُوا﴾ ئە وه (عائد)ه، ئە وانیه به (وزن) ئە فروشن ﴿بِالْقِسْطَاسِ﴾ قه پان و ته رازوو ﴿الْمُسْتَقِيمِ﴾ (عدل)؛ (حیل)ه کاری (کیال) و (وزان) هه موو که س سهری لی دهرناچیئ ﴿ذَلِكَ﴾ (وفا)ی (کیل) و (وزن) ﴿خَيْرٌ﴾ له (دنیا) ﴿وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾ (عاقبهت)

بؤ (دین) و (دنیا) چاتره له (خیانته)، (سبحان الله) ههچهند (دول) ههیه، خهریکن بؤ (توحید) و (تعديل) ی (کیل) و (وزن) پییان ناکری ﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ﴾ دواى مهکهوه؛ ئهوهی نایزانی بهتهواوی، له (مسموعات) و (مبصرات) و (مضمرات) ی دل، خوش باور مه به ﴿إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ﴾ (کل) هک له گوی وچاو ودل ﴿كَانَ عَنْهُ﴾ لهوی ﴿مَسْئُولًا﴾ (سؤال) ی لی ئهکری، (صاحب) ت ئهتووی له چی (صرف) کرد؟ یا له (صاحب) ی (سؤال) ئهکری، (مال) یهکه؛ یهکئ دهبارهی کهسئ قسهیه ئهکا دواى مهکهوه، تووره مه به، قسهی ناشیرینی دهرحهق مهکه. یا (شخص) ی ئهبینی لات جئی (تُهْمَت) ه، بهوهنده دواى مهکهوه، (تثبیت) ی که، شتئ به (حق) (علم) ت پیئ نهبی، مه لی: وایه، (جزم) ی پیدامهیه نه به (ظن) و (تخمین)؛ (ظن) بوو بلی: " (ظن) م وایه " وهک (مجتهد) هکان (پهحمهت) یان لی بی، (مثلاً) لهو (آیهت) ه لهو (حدیث) ه ئهو (حکم) همان (فهم) کردیه، ئهگه موافق بی له (طرف) خوایه، ئهگه (خطأ) بوو له (طرف) خومانه؛ نالئین " إلا هه وایه (شک) ی تیا نیه " وهکی (اتباع) یان شه په کوتهکی لهسه ناکهین. له (فقه) ی (إستنباط) ی (إعتبار) به (ظن) (ضروری) یه؛ ئهگه (حکم) ی (قطعى) مان دهست کهوی (إجتهاذ) مان نه ده کرد؛ وه (عمل) به (قیاس) دهها (مجبوری) یه (من حیثُ الدلالة، حتى) به (طریق) ی (مفاهیم) (دلیل) نیه؛ چی بکهین (قیاس) ناچاریه. وائهبی (قیاس) (إفاده) ی (یقین) ئهدا. ئهوهی بلی (دلیل) ی (شرع) ی، (یعنی) (کتاب) و (سُنَّه) به (دلالهت) (إستیعاب) ی هه موو (أحكام) ی ههیه (إدعا) یه، له (إثبات) ی (عاجزه، ئهگه (مُغالطه) بی وهکی ئه لئین: "قورآن (بیان) ی هه موو شت ئهکا! " ﴿وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ﴾ له ناو بهسه ر (أرض) دا مه پؤ ﴿مَرَحًا﴾ به ده عیه و خو بادن، (تفسیر) ی (مَرَح) به (شدهت) ی (فَرَح) له گه ل ﴿إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ﴾ ریک ناکه وی - (ارض) ت پیئ (قلع) ناکری، پیئ لیك ناکریته وه ﴿وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا﴾ ناگه ی به چیا یان، (مُقابله) ت پیئ ناکری، به قه دو قامهت و په ل و بال و سینه و گه رده ن بازوو؟ (سُبْحان الله)

ئەوانەى ئەمپۆ عاردى ئەكۆلن، ئەندەروونى لىك ئەكەنەوه، ئەوهى تىاي بى له (دَفَائِن) دەرى ئەخەن بەبن چىايان پىئى شەمەندەفەر دەرئەكەن، بەرد ئەتاویننەوه، وەك هەویر ئاسن نەرم ئەكەن، نازانن دەعیە چیه؟ وەكى مەپۆكان بەسەر عەردى دا دەپۆن! ﴿كُلُّ ذَلِكَ﴾ ئەوى (ذکر) كرا ﴿كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا﴾ ئەوى (خراب)ى و ناشیرینی تىابى، لەوانى (ذکر) کران لای خوا (مَبغوض)ە، (أنه) خواریقى لى ئەبیتەوه.

دیاره ئەگەر بە (تکوین) لای (مکروه) نەبا، بە (تشریعی) (نهی) لى نەدەکرد. ئەو (أمر)ى (سیئە)ى (واقع) ئەبن (نظام)ى (گون)یان پى تىك ئەچى، بۆ (تعديل) و (إصلاح)ى (فطرت) (قوران) قسەى لى ئەکا، وە(نفع)ى (عائد)ى خویمانە. خوا (مقابل)ى (قتل) (قاتل)ى نامرینى، (أما) (أمر) ئەکا بە (قصاص) دیاره، لیره (مُراد) لە (مکروهى) (مقابل)ى (حرامى) نیه ﴿ذَلِكَ﴾ (الْمُتَّقِم) ﴿مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ﴾ عملى دائر بە تەهذیب و تدبیر المنزل و مدینه. لە اعتقادیات أصل و الأساسى ذکر فەرموو، ایمان بە وحدانیەتى إلهى! قرانى کریم اولاً إعتنا بە تەهذیبى أشخاص دەکا، زاتاً موادى أشخاصى چابن، عائلاتیش، چادەبن! بیوت، چابن، دیهات و شارەکانیش، چادەبن! قانونى دوه لى مع الأسف لەسەر ئەو أساسه، واقع ناکرئ! بەلام (جمهوریهتى ئەفلاطون) عیناً لەسەر ئەو فەلسەفەیه دەپوا! . وە قرآن له هەموو شت زیاتر إعتناى بە توحیده، مبدئى ایمانه، بە إلهى واحد! ﴿وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ﴾ حَقًّا أَوَّلٌ وَآخِرٌ، ایمان بە وحدانیەتى إلهى، لازمه! هەم بۆ نظامى ئەم حیاتە، هەم بۆ سعادهتى حیاتى أخروى. ﴿فَتُلْقَىٰ﴾ معاذ الله على تقدير المخالفة! ﴿فِي جَهَنَّمَ﴾ له دارین. ئەهاویژرئى ﴿مَلُومًا مَدْحُورًا﴾ دوور له رەحمەتى خوا، دوور له رەحمەت، خوا رەحمت پى ناکا! وەکەسى تریشى نیه! . (سیدی آلوسى) سوالى فەرموو: (سرى) چیه له و آیاتى کریمه، بعضیکى بە خطابى فەرموو، بعضى به جمع؟ دەفەرموى من سِرِّم بۆ ئاشکرا نەبووه!!!) له رئیس المدرسين يعنى(مهلا محمد افندی زه‌هاوی) که دوايى له

جیئی (سید) بووه مُفتی، طَلَبی کردیه جَوَابی تحریر بکا، ئه ویش نهختی اسراری هینایته قه له م، (سید) پیی راضی نیه، إعتراضیان لی دهگری!! . من مُجَمَّلاً عَرَض ده که م: (ئه وهی عائدی تهذیب الأخلاق و تدبیر المنزل بی به افرادی فهرمووه! ئه وهی عائد به سیاسة المدینه بی، به جمع!) دقهتی لی بفهرموون، لام وایه زور ریکه! و حدانیتهتی إلهی به افراد وبه جمع ادای کردیه، له بهر إعتناء، وهك عَرْضمان کردن، مداره، اساسه!!).

ئه و سورهته بو بیانی أسبابی دولهت و إنقراضی، وارد بووه! وه (تورات) یش له (سه فهر لایین) له چند ابوابان أوامر و نواهی زوری تیایه، بنی اسرائیلی رعایه تیان کردبا، إنقراضیان نه ده بوو! ئیمه با به نصیحهتی قران رهفتار کهین، فکری خوومان، به مُجادلهی أشاعره و مُعتزله، ماندوو نه کهین! . دیاره ئه وانه ئه گهر له حوصلهی مه دانه با، خوا امری پی نه ده فهرموون، نهی لی نه ده کردن! والسلام!! .

﴿أَفَأَصْفَاكُمْ رَبُّكُم بِالْبَنِينَ﴾ اولادی نکور. ﴿وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا﴾ ئیوه زینده به گورپیان ده کهن، پیتان شهرمه کچتان بیی، بو خوی ایثبات ده کهن! مع هذا کچه کانی عه ره ب خیالی ئه کهن، هه زار ده ره جه له فوқи کوره کهی دیانانه!! ، له و جهته ﴿إِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا﴾ جهلی گه وره بی نه ندازه. ﴿وَلَقَدْ صَرَّفْنَا﴾ ئه و معنایه به فنونی عیبارات بویان بیان کرا، خوا مُنزه له و لدو شریک! ﴿فِي هَذَا الْقُرْآنِ﴾ ئه و ده بیبنن ﴿لِيَذْكُرُوا﴾ تذکر بکهن، تیفکرن، بی تردد بن. ﴿وَمَا يَزِيدُهُمْ﴾ ئه و تغیر و تحویله له قوالبی مُختلفه ﴿إِلَّا نُفُورًا﴾ مع أَنَّهُ گه لی له حُکمای نفس وهکی (غوستاف لوبون) ده لئین: (تکرار، زور به فائدهیه)، خوئی بَعْضه مقاصدی هیه له اُکثری تألیفاتی خوئی به عیباراتی مُختلفه ذکره دهکا، بو خاطری به عمومی وهرگیری، له و تألیفه نا له و تألیفه!! . - بی شک ئه و أسلوبهی له قران وهرگریه-.

أهلی طریق إسمی جلاله تکرار ده کهن له دلیان پووده چی زور بویان به فائدهیه، حتا بوت په رست به خُضوع و خشوع باصنم تکرار دهکا، حالی

عجیبی دهرباره ی بوتی خوی بو په یا ده بی. أما ئەوانه ئەوهنده دووره له ایمان به و حدانیه تی مبدئی وجود، به هیچ وجه، پام نابن نفرهت زیاد ئەکهن، شلتر ده بن! ﴿قُلْ لَوْ كَانُ﴾ توو دهوام که له سه ر بیانی توحید به برهان و دلیل، ئەوانیش استفاده ئەکهن، ئی دی مستفید ده بن ﴿مَعَهُ﴾ به هه ر معیه تی بیی ﴿الْهَةِ﴾ فَوْقَ الْوَاحِدِ. ﴿كَمَا يَقُولُونَ﴾ لایان زوره ﴿إِذَا لَابَتَّغَوْا﴾ ئەیاخواست. ﴿إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ﴾ إلهی اعظم ﴿سَبِيلًا﴾ ری به (غلب) ه، وانیه وه که مه لایه کان ئەفه رموون، ئەوه (عادهت) ی (ملوک) آنه (دعوتی) ئەکهن تا یه که له سه ر یه ک (غالب) ئەبن. (حاشا) به لکوو (مادام) (إله) (إله) بی، ئەبی خوی بنوینی، تا (مخلوق) ی ئەو به (شواهد) و (آیات) بیناسن، بلین: "ئوه (أثر) ی (إله) ی ئیمه یه.

(لاشک) (إختلاف) ی (أثر) (دلالت) له (إختلاف) ی (مؤثر) ئەکا، بویه به قه د (إختلافات) ی (عامه) (یونانی) و (أمثال) یان (إله) یان (قرار) داوه، (لکن) ئەوه (صرف) (خیالی) یه. ئەو (إختلاف) ه هه مووی (أسباب) ی دیاره. (عالم) ی (حیوان) به لکو (حیات) به یه ک (قانون) (توالد) ئەکا؛ (إختلاف) ی (فصول) دیاره (کیفیهت) ی مردن (توضیح) ی کردیه. (أصل) ی (وجود) له (طرف) خوایه، بو (غیر) ی (وجود) (موجودات) به (وضع) و (ترتیب) ی ئەو (رابطه) ی (فطر) ی پیکه وه (ریط) دراین. خواو (طبیعهت) چیتری پیناوی بو ایراد، (طبیعهت) (جاهل) ه، ئەبی که سی (انتظام) ی بداتی ئیشی پی بکات. ئەمرو یه ک (إله) مان هه یه، له بهر (إختلاف) ی (طبیعهت) ی (کائنات) ئەو هه موو شه پرو شوپرو (فساد) ه بووه، نایه ته (حساب)؛ ئەگه ر (إله) زوربان، ئەبا چ بقه ومی؟! (معاذ الله) سه د هه زار (شکر) یا (ربی) له سه ر (واحدیه) ت له سه ر (خاتم الرسل) ت.

(أتباع) ی (3) پیغه مه ران (دنیا) یان به (فساد) دا تا ئەمرو ئایینی بووبان هه ر مه پرسه چ (قیامهت) رووی ئەدا!.

رېك كه وتنى (آله) ه له (دائره) ی (إمكان) دانیه ﴿سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى﴾
 (منزه) ه، دووره، بلنده ﴿عَمَّا يَقُولُونَ﴾ هـش (بأى وجه كان) ﴿عُلُوًّا﴾ (تعالی)
 بلندی ﴿كَبِيرًا﴾ گه وره، بئ (غایه) و (حد) و (رسم) ﴿تُسَبِّحُ لَهُ﴾ (تنزیه) ی ئەکا
 ﴿السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ﴾ (طبقات) و (منظومات) ی ﴿وَالْأَرْضُ﴾ له گهل (منظومه) ی
 ﴿وَمَنْ فِيهِنَّ﴾ هه رچی بئ: (مَلَكٌ)، (جِنٌّ)، (إِنْسٌ)، (عَالَمٌ) ی نه یزانین ﴿وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ﴾
 نیه له (كائنات) له (نیر) ی (أعظم) تا (میقروب) ﴿إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ﴾
 (تقدیس) ی خوا ئەکا، به (تعظیم) و (تبجیل) به بئ قسه یی (تسبیح) به
 (کمال) ی (حمد) ی (إله) ئەکا؛ هه مووی (دلالت) ئەکا، که (إله) (عالم) (فوق
 الطبیعی) یه، له (غایهت) ی (علم) و (قدرهت) و (صانعی) یه؛ که س وه ک وی
 نابئ، ئەو وه ک که س نیه. (عالم) (مُتَكَبِّرٌ) ئەبئ، ئەو (واحد) ئەبئ، (عالم) له
 (تغیر) دایه، ئەو نابئ بگورئ.

هه رچی به (توالد) بئ (محکوم) ی (موت) ه؛ نابئ (داخل) ی ئەو
 (قاعده) هبی، نه به (مبدأی) نه به (وسطی)، ﴿وَلَكِنْ﴾ ئیوه ﴿لَا تَفْقَهُونَ﴾
 (فهم) ناکهن ﴿تَسْبِيحَهُمْ﴾ (تقدیس) ی ئەو (موجودات) ه (حتی) ئەوانه ی ئەلین:
 ئەو (تسبیح) ه به زوبانه "تئ" - نه گه یشتین. (قوران) ئەپیهن، (كائنات)
 ئەبینن، (فهم) ناکهن، به لکو خوتانی تئ ناگه یه نن، وه (إِلَّا) (عَلَى الْأَقْلِ)
 ئەوهنده ئەزانن؛ ئەم بت و (أصنام) و (هیاکل) ه ههچ نین.

(قوم) ی (درجه) ی (إعتبار) وهوش و گوش و (أفکار) و (إنظار) یان ئەمه بئ،
 باری (إلهی) تۆچۆن هزل به هزل یان ناکه ی؟ نایان توینییه وه؟ به (أرض) یان
 دانابه یه خوار؟ ﴿إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا﴾ چیدی (سَبَب) نیه (إِلَّا) (علم) و
 (مَغْفِرَت) ی (إلهی) نه بئ، (جناب) ی (إلهی) نافه رموی: " (لا تسمعون) " دیاره
 ئەمه (حالی) یه؛ قه ی ناکا با (قالی) بئ، به لأم بۆچی بۆقئ (مدح) ی خوا بکا، به
 (وجه) ی که (داود) (عليه السلام) نه ی کردبئ؟ بۆچی بۆقئ (عالم) بئ به (ما
 في الضمير) ی (حضرهت) ی (داود) (نوعاً ما) لۆمه ی بکا؟ (سُبْحَانَ اللَّهِ)،
 (سید) ی (ألوس) ی به خوات سویند ئەدهم که (تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَات) قهت له

عومری خۆت گویت لی بووه، (حیوان)ی (جماد)ی به (لفظ) (تسییح)ی خوا بکا؟ (العیاضُ بالله) که ئیمهش گویمان لی ئه بی، (فرق)مان چیه؟ له گهل ئه و (کافر) و (مُنکران)ه.

له (إنسان العیون) (نقل) ئه کا، له (بعض)ی ئه لی: "دیم قه لی (سوره)ی (سجد)ه ی ئه خویند، که گه یشته (محل)ی (سجد)ه، که وته (سجد)ه، وه ئه ی گوت: "سَجَدَ لَكَ سَوَادِي وَأَمِنْ بِكَ فَوَادِي!" خوا ئه زانی ئه وانه و (أمثال)ی ئه و قسانه خرافاتن، دوورن، ئه فسانه ن، گه لی وانه بی له (نقرات)ی (بعض)ی دهنگ، (حتی) شه قه ی مه شکه (کلمه)یه، (جمله)یه دیته گوئی (إنسان) وانه زانی ئه وشته قسه ئه کا!

باپیره گه وره م (ملا عبد الله) (ابن جلی) (خلیفه)ی (خامس)ی (مولانا) (خالد) له و (مقام)ه له سه ر (إنسان العیون) نووسیویه تی (دیمان له (بغدا) (طیر)ی پی ی ئه لئین: "قومری" به (فصیح)ی ئه ی ووت: " (حق)ی توو!" له (شام)ی ئه لی: " (حقی)، (حقی)!" (نوع)ی تر ئه لی: " (یاکریم یاکریم)!" (بعض)ی له کوتره ئه لی: (یا هوو، یا هوو) (مُکرراً) پاشان به (نفس)ی ئه لی: " هوو، هوو" - له (نهایهت)ی ئه فه رموی: " هذا ما وَجَدْنَا وَفَهَّمْنَا"

وه کی (عرض) ئه که م وایه، له (کرکوک)ی (طیر)ه ک هیه کورده کان ئه لئین: "ئه لی: " (یا باسط)!" تورکه کان پی ی ئه لئین: "بی بی سوو" هه رنه ئیسه. ئه وانه ی زوبانی (طیر) و (حیوانات) و (جمادات) ئه زانن، (تحقیر)ی پیغه مبه ره کان نه که ن، ئیتر (کیف)ی خویانه.

ئه گه ر بنۆریه (روح المعانی) گه لی قسه ی تیایه؛ گوئی (عقل) که ر ئه کا ﴿وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ﴾ به عیباره تی وا واضح و ده لالهت و دلایل بینه له وی، بۆ تی ناگه ن؟ ﴿جَعَلْنَا بَيْنَكَ﴾ له وه قتی قرائته ت ﴿وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ﴾ زاتا مداری گوئی لی نه بوون و گوئی نه دان، إنکاری حشره! مه یلی دونیایه له غایهت به ده ر! زور ده بی ئه وه ی صفا ی عیشی لی مُکدر ده کا، نایینی! ﴿حِجَابًا مَسْتُورًا﴾ په رده ی بز، معنوی! ﴿وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً﴾

غطاو په رده. ﴿أَنْ يَفْقَهُوهُ﴾ یعنی مانع له فهمی. ﴿وَفِي آذَانِهِمْ﴾ له گوئیان دا. ﴿وَقَرَأَ﴾ گرانی، که پښ، نابین! لیره ش ته ماشای روایاتی (روح المعانی) بکه ی، تعجب ده که ی له و حجاب ه ئه و جعله مشیته له و مقامه، زور موافقه، ئومید نه که م ئه وه معتزلیش إنکاری نه که ن! . ئه و حجابه چیه؟ له بهر چیه؟ اشاره ی بؤ کرا!! ﴿وَإِذَا نَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ﴾ أسبابی نه بیستنیان، دوه! إنکاری قیامت، إنکاری وَحْدَهُ تِیِ إلهی! ﴿وَلَوْ عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ﴾ ئه گه پښنه وه. ﴿نُفُورًا﴾ به نَفَرَتْ و وَحْشَتْ. (وَصَلَ النَّبِيُّ) ئه وانه گوئیان له و قسانه نیه، اما شتی هیه زور که یفیان پښ دئ، به سرته ئه یلین! ﴿نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ﴾ بؤ وی، له بهر وی. ﴿إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ﴾ به ظاهر ی له وه قتی چ قه شمه ریئ به قرآن نه که ن. ﴿وَإِذْ هُمْ نَجْوَى﴾ له حق توو چی ئه لین؟ ﴿إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ﴾ ئه گه ر إتباع که ن. ﴿إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا﴾ سحر لئ کراو، شیت بووی. خصوصیه تی تووش ده که ن به مانع له ایمان، ده عیه یان ناینئ ایمان به جه نابت بینن ﴿انظُرْ﴾ به وجهی تعجب! ﴿كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ﴾ ئیستاش بعضی له ظالمانی ئه وروپی أمثالی ناشایسته ده رباره ی رساله ت په ناه لیده دن. ﴿فَضَلُّوا﴾ له پښی راست به حماقه. ﴿فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا﴾ موجبی طعن له حقیقه تدا نیه، به و هذیانانه ده رباره ی ئه تو تحریکی لسان ده که ن، خوشیان نازانن ده لین چی! . (تازه له طریقی علمی پښ ئه گه یستم پوژئ دوازه ده رسم ئه گوت، وه دهرسیشم لای بام ئه خویند، ئه وه ی له پښ دامالا بوون ده یانوت: (شه وی) ئه و دوازه دهرسه لای بابی ئه خوینئ، به پوژ ده یلیته وه به دهرس)، که بیستم وتم: (به خودای ئه و اقتدارم نیه به شه و دوازه دهرس بخوینم، وای وه رگرم سبه ی به فه قییانی نیشان دم تییان بگه ینم، ئه و طعنه بؤ من مداری فخره ئه گه ر وایا، به لام مع الأسف ئه و لیاقه ته م نیه! ئیتر به دخواه نازانئ ئه لی چی! و لو که سئ وه ک ((طوسی)) بئ که زبان له حق أبو بکرو عمر ده کوتئ؟ ﴿وَقَالُوا﴾ انه إنکاری پوژئ جزا ده که ن به حجة و دلیل. ﴿أَنْذَا كُنَّا عِظَامًا﴾ ئیسکی بی گوشت

ورابطه. ﴿وَرَفَاتًا﴾ پزیی، ورد ورد بوی ﴿أَنَا لَمَبْعُوثُونَ﴾ زیندی دبینه وه؟ ﴿خَلْقًا جَدِيدًا﴾ خلقی نوئی، نوئی ئه بینه وه؟ سهر له نوئی إعاده ئه کریینه وه؟ ئه مه محاله! اما إعاده ی معدومی صِرف، أصلاً مُمکن نیه!! ئه گهر له کلمه ی إعاده بفرکن ئه زانن إعاده به که ره سته ی اولی ئه بی! إعتقادی ئیمه وایه له عناصری اصلیّه ئه م هیکه له داده رژیته وه، پووحی خوی ده چیته وه بهر ﴿قُلْ كُونُوا حَجَارَةً أَوْ حَدِيدًا﴾ حقیقه قسل وئاسن داخلی عناصری ئیمه ن. ﴿أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ﴾ زور دور بی لاتان له حیاة، أوكسجین وهایدروجن له موادی ناری له إمتزاجیان ئاو پهیدا ئه بی، ئاویش مداری حیاته. تفسیری (ما یكبر) به سماوات و أرض و جبال به توهمی کبری حسیه یا به موت، زور دووره له حیاة، زوریش دوورن له مقام! وه مبالغه ی گه لی شیرن نیه! وه (کبر کبری) یی ناخوشیه. ﴿فَسَيَقُولُونَ﴾ ئه و سؤاله ئه که ن، بکه ن! ﴿مَنْ يُعِيدُنَا﴾ له سهر ئه و تباعده! ﴿قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ﴾ اختراعی کردینه ﴿أَوَّلَ مَرَّةٍ﴾ غایه تی ئه و هیکه له له پاش پزین، پاره پاره بوون، ئه چیته وه سهر عناصری اصلیّه تکرار تشکل بکا، حتی علی سبیل الصدفة، دوور نیه! ﴿فَسَيَنْغِضُونَ إِلَيْكَ﴾ بؤ لای توو. ﴿رُءُوسَهُمْ﴾ سه ری خویمان به لای توو، به (حرکه) دیخن. ئه و (هیئت) ه (تصویر) ناکری، ئه بی (ته ماشای) (خارج) که ی، که سی (إنکاری) قسه یه کی بکا، سه ری بؤ (طرف) ی وی ئه با، به (حرکه) ی راست و چوپه ی، وه خوی گرز ئه کا؛ (أما) سهر هینان و بردن بؤ بلند و نه وی دوو (نوع) ه، یه کی (أثر) ی (زید) ه (تأمل) و (تعجب) ه، یه کی (علامه ت) ی (تصدیق) ه ﴿وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ﴾ ئه و (سؤال) ه له و (حال) ه بؤ چی یه (مناسب) ی سه ربادان ئه کری ﴿قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا﴾ که (فهم) تان کرد ئه زانن زور (قریب) ه، (لکن) دوورن له (فهم) ی بویه دووره، یا خود به (محال) ی ئه زانن، (حقاً) (ایمان) مان هه یه، هه ر (آن) خوا ئاره زووکات ئه و (نظام) ه تیک ئه دا؛ (نظام) ی چاتر داده نی؛ (لکن) به زه مان، یه عنی که ی ئه بی؟ قسه لی کردنی (هدیان) ه، وه (لو) (ملا) ی زور گه وره (حد) یان بؤ دانایه، (لکن) بی (حدی) یه. (قول) ی

(برهانی) و (دلیل)ی (حُجَّتْی) نیه، (خیالات)ی دوورو (غلط)ی (ظهور)یان کردیه ﴿يَوْمَ يَدْعُوكُمْ﴾ بۆ (حَشْر) (مانع) و (مُخَالَف) نیه، دهر (عَقَب) ﴿فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ﴾ وهکی (عبد)ی (مَطِيع) و (أمر) بهر ﴿وَتَنْظُرُونَ إِن لَبِئْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا﴾ ئه وهنده نه مانه وه، بپزن (متفرق الأجزاء) بن وهك (هیاكل)ی (فراعن)ی (مؤمیا) كراو (حاضر) و (آماده)ن بۆ (روح) هاتنه وه بهر ﴿وَقُلْ لِعِبَادِي﴾ ئه وانه ی (ایمان)یان به (وحدانیهت)ی (إلهی) و پوژی (جزا)و (رسالهت)ی (خاتم) هه یه؛ (حجاب)ی (جهل)یان له به ینا ناماوه ﴿يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾ له گهل ئه وانه به (استهزا)یان (حَدَث) نه گرن، له (بین)ی خویان دهر حق یه ك قسه ی نالایه ق نه كهن، بی (غیبهت) و (نمیمی) بن، خویان یه كه، (دین)یان یه كه (رسول)یان یه كه، (مُتَّفِق) بن، به قسه ی پروپوچ ئه وه موو (رابطه)ی (اتحاد)ه نه پسینن ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ﴾ (فساد) ئه هاویته ناویان، به ئه نگوستی (فتنه) ئه نگیز (بین)یان تیک ئه دا ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ﴾ (سابقاً) ﴿لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا﴾ (ظاهر العداوه)یه، دوشمنی (قدیم)ه، هه رچه ند خوی بزره، (عداوهت) و (سیاسهت)ی ئاشکرایه، (إنسان)ی به هوش زوتی ئه گا ﴿رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ﴾ مه لئین: (جناب)ی (حق) وائه فه رموی، ئیمه (له الحمد) (اهل)ی (ایمان)ین "خوا به ئیوه له ئیوه (عالم)تره، (مزاج) و (میل) و (أحوالات)ی (نفسیه) لای ئیوه (خفی)یه، لای خوا ئاشکرایه ﴿إِن يَشَأْ يَرْحَمْكُمْ أَوْ إِن يَشَأْ يُعَذِّبْكُمْ﴾ له سه ر خوی (فرض)ی نه کردیه، (إلا) (ره حم)تان پی بكا، ئیوه ش وه کی (سائر)ی (أقوام) به (نصائح)ی ئه كه ن باشه، بۆ (دین) و (دنیا)، وه (إلا) خراپه بو (دارین) ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا﴾ نه مان نارديه سه روان، به (مفوض) ئیشیان ده بی (عهد)ه بکه ی، ئه بی ئاگاداری خو بن، نه لئین " (الصالحون لله والطالحون لي) ئیمه زور خوشه ویستین ﴿وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ به (مزاج)یان (أدوار)یان (أطوار)یان (دوام) و (تبات)، (زوال) و (إنقراض)یان (أحوالات)ی (سرّی) و (علنی)یان ﴿وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ﴾ (تفاضل) له (بین)ی (أفراد)ی (كُلّ)ی (صنف)ی

(ضروری)یه (فطری)یه . (فضل)ی (رسول) به (فضائل) و (مزایا)ی (تبلیغ) و (إصلاح)ه، (قوّهت)ی (بیان) (قوّهت)ی (إرادة)، (صبر) و (عزم) و (جزم) و (وقار) و شکوّه، ئیوا ههیه (رسالهت) (فخر)یان پیّ ئەکا وهکی (خاتم الرسل) (موسی الکلیم)، (حقیقه) (سطوة) و (هیبهت) و (نباهت)ی (شأن)، ئەدهن به (رسالهت). (عباد)ی (خالص)ی خوان، ههچهند گه وره تر بن، ههنده له خوا ئەترسن، (إنذار)ی خویش بیّ (کأنه) ئەکهن که سیان نالیّ: "توّبالّ به ملی من، چی دهکهن بیکهن، خوا (عفو)تان بوّ ئەکا، ئیمه تکاتان بوّ ئەکهین!" (حاصل)ی وهکی (أمم)ی تر (مغرور) مه بن ئاگاداری (إتحاد) کهن ﴿وَأَتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا﴾ که ئەفه رموی: "إن الأرض يرثها عبادي الصالحون" ئەزانن (صالح) چیه؟ مه خه له تین (صلاح)ی (إداره) و (ملك) داریه (جوائزه) له گه له (صلاح)ی صوفیلکه و موفیلکان. وه له گه له (صلاح)ی (ملا)یان.

بنۆرپه (تاریخ) (دلی بطروس) چی کرد بو (رووس)؟ (بسمارك) بوّ (ألمان)؟ (حالا) (هتلر) بوّ (ألمان)؟ (موسولینی) بوّ (إيطاليا)؟ له زهرفی ئەو چهند ساله (إيطاليا)ی گه یانده چ (دهرهجه)یه؟ ناشکری نه بیّ ئیمه کیمان ههیه؟ پری (دنیا) (شیخ)ن چیان لی بکهین؟ چیمان بوّ دهکهن؟ خوژی له جیاتی ئەو (ملیون) (أولیا)یانه چوار پینج کهسی وهک (مرحوم) (ملك فيصل) وه (سعد زغلول)مان هه با. ئەمه به رجا خوژی یه (روایهت)ی ئەم و ئەو له (شهد)ی (بن)ی (حوشب) (حضرت)ی (داود) به بوّقی نه شکینین، له (تسبیح)ی خوا (تفضیل)ی بوّقی به سه ردا نه دهین. بریا ئەو (آیهت)ه یان گوئی لی با له (بدل) قیره قیری بوّق ئەگه ر (أحسن) و (حسنا)یان ده رباره ی (حضرت)ی (داود) نه گو تبا، قسه ی ناشیرین و پروپوچیان ده رباره ی ئەو (خلیفه) (عظیم)ه هه له نه ده به ست، (قول)ی تریش ههیه (مراد) له (عباد) (کفار) بن، (فخر الدین) له سه ر ئەو قسه ش (تفسیر)ی (آیهت)ی فه رمووه، (أما) نازانم (قائل) کی یه؟ چونکی (فخر) (قائل)ی (بیان) نه فه رمووه. ئی دوا بییش ئەیلین: " (قیل) ﴿قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِهِ﴾ له عَقْلای آقویای شایانی عبادت له لای خو تان

﴿فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنْكُمْ﴾ ناتوانن ضُرّی وهکی ناصاغی و فُقْر و قَحْط و أمثالیان، لهسهه ر ئیوه نهیه لَن إِزَالَهی کهن! ﴿وَلَا تَحْوِيلًا﴾ بۆ که سئی، قَوْمی کهی بنیرن که عباداتیان ناکا! حَتّی خَوْتان لهگه لّی مَوَاقِعی شِدَّةت، دهزانن إِلاهه کانتان که لک ناگرن، له بهر خوا ده پارینه وه بۆ دَفْعی ئه و به لایه. که سئی به فریادی ئیوه و ئیمه دی، قُدْرَتّی کامل و عِلْمی دائم و شاملی هه بئی، غَیْری خوا، عاقلی ناتوانی بلی اِقْتِداری لهسهه ره موشت و عِلْمی به هه مووی ههیه! اَسَاساً دلیل لهسهه وجودی (مَلْک) و (جِن)، حَتّاً عَقُولی مُجَرّدی حُکمایان نیه! دَلِیل ئه گه ره هه بئی دَوای اِثْبَاتی واجب الوجود و واحِدی حَقِیقِی و دَوای اِرْسَالی رُسُل ده بئی!.

جه نابی حهق ئه گه ره بِالْفِعْلِ كَشْفی نه کا، ده توانی بیکا! زَیْرًا نَقْص بۆوی مُمکن نیه! بۆیه ده فه رموی (لا یَمْلِكُونَ) نَالی (لا یَكْشِفُونَ)، وَلَوْ كِی (لا یَكْشِفُونَ)! ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ﴾ بۆ دَفْعی شِدَائِد. ﴿يَبْتَغُونَ﴾ ئه وان طَلَب ده کهن، به تاسوخی! ﴿إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ﴾ و سِیلِی بدۆزنه وه خَوّیان له ده رگاهی کبریائی نَزِیک کهن. و سِیلَه غَیْری اِیْمَان و عَمَلی چاکه، نیه! به لَام لیره (صَوْفِیّه) فِیْلّی ئه کهن خه لکی ئه خه له تَیْنن، ناگامان له خَوّ بئی! ناگاوه له خَوّ بئی! وه نه بئی، کاری خَوّیان کرد، بۆیان چه سپا، بوونه و سَائِل! سَعِی و وَسَائِلِیان کرده سَلَاسِل! به اُدوار زیاد ده کا، اَمّا له حَقِیقَه تدا، وهکی اِلاهی ئه وانه، بۆفن! اَمّا وهکی (هه یکه لانی پیر) که له حَکایه تی ئه سکه نده ره باسی ده کهن، ئه وهی ببی نِیک و به د ده رباره ی خَوّی یا دَوْرْمَنی، ده لّی: ئه وه خَوْم تَقْدِیرم کردبوو، اِلا رِیش تاشینی (نه سیمی عَیّار)!!!.

طَلَبی و سِیلَه ئه کهن ﴿أَيُّهُمْ أَقْرَبُ﴾ له واقعدا، یا له نَظَری ئیوه. ﴿وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ﴾ ئومیدی ره حمه تیان ههیه. ﴿وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ﴾ له عَذَابی ئه ترسن. ئه بئی مَلَائِکَه تیش مُقابلی عِبَادَه ت جَزای مُوافق وه رگرن، وه قابلی عَذَاب چِیْرانن. هه رچه نده ره حمه تی اِلاهی له غایه ت به دهره، سَعَه تی ههیه، اَمّا مُناسَبی حال و مَقام ﴿إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا﴾ یه، له وه عَجْز زیاتره، وَلَوْ لای

مَلَكٌ أَوْفَقَهُ، مَلَكٌ كَهْ تُهَلِّينَ (نَبَاتُ اللَّهِ) هُن لِيَّيْ تُهْتَرَسَن! ﴿وَأِنْ مِنْ قَرْيَةٍ﴾ نيه! ﴿إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا﴾ به جاري مه حوو ده بيته وه، به مه حووي اهلي، به ده ردو به لاو شهرو شوپو نار په حه تي بي نظافه تي وعداوت وفقر. ﴿أَوْ مُعَذِّبُوهَا﴾ اهلي. ﴿عَذَابًا شَدِيدًا﴾ به لام نه ميئن، به لكو مكرراً ئافاتيان به سه را دي، وه دووباره اعمار ده كرپته وه.

لاي خوا فرقي (مكة) وغيره مکه نيه، نه وانه مغرور نه بن، نه ليين نيمه في الدارين امنين له عذابي الاهي! تفسيری هلاکی قری وه به چي نه بي، عاډي علمي علام الغيوبه! نه وهی وتوويانه چ (وهبي بن منبه) چ غيری، بي اصله، نابی اعتباريان پي بکري! نه ليي (كعب الاحبار) و (وهب) بو دهرسي درو نار دراونه سهر نيمه، وه کی (هاروت) و (ماروت) بو تعليمي سحر! . (شام) حالاً له بهر حکمی (فره نسيه)، (مهدي) ناويري بجپته وي، تا مخلصه کانی (مدينه) بچنه لاي، منافقه کان به بهر جفا بکون! مع انه بعد الاسلام - يعني تقرر - منافق له (مدينه) نه ما! له وبه ينه (ايطاليا) استيلاي (حبشه) ي کرد ئيترازو (حبشه) ناتواني بو سهر (مكة) بي! نه و حبشه ي احمر الساقين ازرق العينين افسس الأنف كبير البطن كه پوداتساي زگ گه وره ورگ نه ستور، خوادره فه تياننادا، (كعبه) بروخين! خصوص نه مپو (مکه) و (مدينه) له ژير اداره ي ملك ابن السعدون بحول الله له شهري هه موو چاو شينان محفوظ ده بن! . ﴿كَانَ ذَلِكَ﴾ ما دکر، ﴿فِي الْكِتَابِ﴾ کتابي کون ﴿مَسْطُورًا﴾ نه وه ي له آثاري بکري، نه يخوينيته وه وه فائده شي لي چنگ ده که وي. ته ماشا چ خرائنيان له خراباتي (بابل) و (ناشوري) دهرخست! له سيري انام نه زانين، نه وه ي مدينه تي فاضله ي هبي، پايه دار نه بي! مدينه تي فاجر هه كه سابقاً اشاره مان بو کرد نه وه ي قانوني باشي بي، وه ميلله ت هه مووي عملي پي نه کا، نه ويش داخلي فاجر هيه محکومي زواله! با نه وانی دي ته ماشي لوح المحفوظ که ن! أما نيوه ته ماشاي آثار وسير که ن! ﴿وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ﴾ (آيات) ي (مقترحه) دوور له (قواعد) و (نظم) ي (کائنات) ﴿إِلَّا أَنْ كَذَّبَ

بها ﴿﴾ له بۆیان (إظهار) کران (حَسَب) الخواهِش ﴿الْأَوْلُونَ﴾ (أمم) ی (سالفه) به گویره ی (إقتراح) یان (آیات) یان بۆ هاتیه، (تکذیب) یان کردیه، به (آیات) یان نه زانیه، (خُلَاصَه) (إیمان) یان نه هینایه. یه کی له وان (ثمود) ه (معروف) و (مشهور) ه، (آیهت) ی (عجیب) ه ﴿وَأَتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ﴾ له بهر (أعجوبه) یی پی ی ئه لّین: "ناقة الله" ﴿مُبَصَّرَةٌ﴾ (موجب) ی (بصیرهت) و تی گه یشتن و (إیمان) بوونه ﴿فَظَلَمُوا بِهَا﴾ چ جای (إیمان)؟ (ظلم) یان لی کرد، به (سبب) ی وی (ظلم) یان له خۆیان کرد. ئه وان ههش وان زیده (تجاوز) ئه کهن، له (حدود) ده ره ئه چن. (عذاب) (بالفعل) به سه ریان دادی، ئه مهش نابیی ﴿وَمَا تُرْسِلُ بِالْآيَاتِ﴾ (خوارق) و (معجزه) ﴿إِلَّا تَخْوِيفًا﴾ تا به (خوف) بی، دی، وه (إلا) (خوارق) بی (فائده) یه ﴿وَإِذْ قُلْنَا لَكَ﴾ (یا محمد) ﴿إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ﴾ (سِر) و (علن) و (أحوالات) ی (نفسیه) یان ئه زانم (علی أتم وجه) بویه (آیات) نانیرم (إیمان) نایه نن، پی یان پروامه که ﴿وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ﴾ ئه وه ی شه وی (إسراء) دیتت. ئه گه ر چی (عیان) یش بوو، به (رؤیا) (حساب) ه (أما) ئه وه ی بلی: " (رؤیا) " بووه (حاجهت) به (توجیه) ناکا ﴿إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ﴾ (حتی) (بعض) ی (أهل) ی (إیمان) پی ی گوړان، چ جای ئه وان (إیمان) بیئن؟! چ جای به (مشاهد) ه و (عیان) به خه ونیش لی یان (قبول) ئه کردین ﴿وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ﴾ (شجر) ی (آدم) ی (فی الجنة) بوه (مدار) ی گوناھی (عالم) ! (بنی آدم) تا زه مانی (عیسی) له بهر ئه و گونا هه (مُعذَّب) بوون، دوایه خوا (تصور) ی کرد، مانی ئه وان ه له له (عذاب) بی ره حمی یه، (نجات) یان (خلاف) ی (عدل) ه، (تدبیر)؟! خوا خۆی کرد به (عیسی) چووه ناو زگی (مریم). (بعد التطور) گویت لی بی " (داروین)، وهك (سائری) (حیوانات) هاته (دهر، گه وره بوو، خۆی به (صلب) دا، خۆی کرده (فدیه) (آدم) و (نوح) (إبراهیم) و (موسی) و (سائری) (رسل) و (أنبیا) به و (فدیه) (نجات) یان بوو! وه که سی ئه و (إعتقاد) ه بکا (نجات) ی ئه بی. ئینجا دار له و داره (ملعون) تر هه یه؟ به (ملیار) (عالم) ی (بعد الإیمان بالله وآياته) پی ی وه پرگه را! .

(أماً) (شجره الزقوم) ئەوەندە (ملعون)نیه، وه (كذا) (حفظل) و (كشوث)، بهلكو ئەمه زور دووره .

﴿وَنُحِوْفُهُمْ﴾ ئەو (قوم) ه (عنود) ه ﴿فَمَا يَزِيدُهُمْ﴾ ئەم (تخويف) ه ﴿إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا﴾ (تقدير) ناكړی (أماً) (حمل)ی (شجر)ه لهسەر (شجر)ه ی (خبیث)ه ی (بنی أمیه) (رؤیا) لهسەر خهونی (رسالت) پهناه (بنی أمیه) ئەچنه سهر(منبر)ی، بی(معنا)یه، بی (ربط)ه، له (قرآن) (إشعار)ی پی نیه . وه (بعض)ه خهوی دیتوه له (مدینه) ئیره جی نیه (عرض)مان کردن یهکی له (أسباب)ی (إيمان) نههینانیان، (خصوصیهت)یکه (عائد)ی (ذات)ی (رسالت) پهناه . (حسد) و (كبر) لی یان ناگهړی، به قسهی ئەم و ئەوو (ابلیس) (إشارة)ی بو ئەفهرموی ﴿وَأِدُّ قُلْنَا﴾ ئەمهش یادکه، تی یان بگهیهنه ﴿لِلْمَلَائِكَةِ﴾ ئەوانه ی ئەلین: " (إلاه)ن (بناتُ الله)ن ﴿اسْجُدُوا لِأَدَمَ﴾ باوکی ئیوه ﴿فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ﴾ ئەو (سجد)ه ی نهبرد (بعد السؤال) له (جواب) ﴿قَالَ أَسْجُدْ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا؟﴾ (إبتداءً) قور بووه؟ ﴿قَالَ﴾ (بعد الرد و الطرد) ﴿أَرَأَيْتَكَ؟﴾ دیوته؟ (خبر)م دهیه ﴿هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ؟﴾ ئیوهش وهك (ابلیس) به (تكریم)ی (رسالت) پهناه (راضی) نین - (مع أنه) به (إعتبار) ی نهژادو دودمان، یهك (عنصر)ن . دیاره ئیوه بهدترن! ﴿لَئِن أُخِّرْتَنِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ﴾ تا پوژی وا پسین، نه م کوژی بژیه م ﴿لَأَحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهُ﴾ په تیان له شه ویلاکه ی ئەخه م، راین ئەکیشم، بو ههر جی یه چهزکه م! ئەو (نوع)ه بهستنه، (کورد) پی ی ئەلین: " (شیطان) لغاو " یاخود به (هلاک)یان ئەبه م، وهك: کلو (زراعت) به (هلاک) ئەبا! ﴿إِلَّا قَلِيلًا﴾ ئەوی (مخلص)ن، پاک و خاوینن ﴿قَالَ﴾ (جناب)ی (حق) ﴿أَذْهَبَ﴾ برؤ ئالچاغ، ئەوه ی ئەی که ی بیکه، چی له دهستت دی (قصور) مه که! ﴿فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ﴾ له (بنی آدم) ﴿فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاؤُكُمْ﴾ ئی توو و وان ﴿جَزَاءً مَوْفُورًا﴾ زور (مکمل) ﴿وَأَسْتَفْزِرُ مَنْ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ﴾ له (موقع)ی خو یان هه لیان که نه ﴿بِصَوْتِكَ﴾ به دهنگی خو ت دهنگیان ده، به فیل بیانخه داو ﴿وَأَجْلِبْ عَلَيْهِمْ﴾ به سهریان داده ﴿بِخَلِيكَ﴾

وَرَجَلِكْ به سواره و پیادهت لهشکریان لی بکه **﴿وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ﴾** به (تبدیر) پی یان (صرف) که **﴿وَالْأَوْلَادِ﴾** گاهی پی یان زینده به گورکه، له (فقر) بیان ترسینه، گاهی پی یان (مغرور) که. (روایهتی) له (مجاهدی) ئەکهن (لازم) ه (إنسان) (استیعازی) لی بکات. خۆزی ئەو (نوع) ه (هَذايانانه) یان (نقل) نه کردبا. (حقاً) (نَقَالَ) به دهست (شیطان) ی زۆر (ضعیف)ن، وهکی توپۆکهی مندالان گه میان پی ئەکا! (أما) ئەوهی به (عقل) گران بی (شیطان) ناتوانی هیچی له (حق) بکا. **﴿وَعَدُهُمْ﴾** به (شفاعهت) و (عدالتهت) (إنها) و (منها) و (وعد) هیان پی بده **﴿وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا﴾** (وعد) هی مندال ههلهتینه (تزیینات) و (تمویهات) ی بی (أصل) ه **﴿إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ﴾** دهسهلاتت به سهریاندا نیه. ئەوانه ی ضعیفن به میلی سوئی شهوانی و حیوانی، دهیانتوانی دایان بری، ئەوانه بانگیان که ی، به دووت دهکهون! ئەوانه ی به مزایای انسانی مُحَلان، میولی حیوانیان بی هیزکردیه، رهزین و رصین و گران و قورن، به فیکه فیکه شیطان به قانک و صواعق له جیی خویان دهرناچن. له بعضه تاریخی ئەلی: ((ناپلیون) له موقعی راههستا بوو آمری ئەنووسی بو قائده کانی، له وهقتی گولله توپی هات له نیزیکی کهوت، کردی به تۆزو گهرد، أصلاً ناپلیون نه جوولایه وه نه خجلا ووتی چا بوو زاتا خوئم پی ئەویست کاغهزه که ی پی هیشک که مه وه، ئەو گله یاریده می کرد خوئی به سهرا پزانده). **﴿وَكَفَىٰ بَرَبِّكَ وَكِيلًا﴾** بو عبادی خوی که اعتمادیان له سه ره ئەوه. له و خصوصه اهمیت نادنه که س. **﴿رَبُّكُمْ الَّذِي يُزْجِي لَكُمْ الْفُلْكَ﴾** إلهی ئیوه و شیطان له و صنعه چ مداخله یان ههیه؟ له کۆل خوارق گهرین، بی فائدهیه! وهک بروسکه دیت و دهروا! بنۆرنه آیاتی کونیه مفیده! آیاتی موجبی علم و عملی بی! خوی ئیوه ئەو خوییه یه سفینه تان بو سوق ئەکا **﴿فِي الْبَحْرِ﴾** بشری هدایه داوه به فکری دقیقی خوی، ته مه شای احوالی طبیعیا تی کردیه، به وحی و إلهامی ربّانی، ئەو سفن و پاپۆرو غواص و غانبوط و به له م و قفه و که له کی کوردان و ماتۆریان، دروست کردیه!! ئیوه به رابه ره به (هبل) و

(نائله) و (لات) و (عزی) پاده وهستن، چ فائده تان پی دهگا؟ جارئی هیچ نه بی
 وهکی سائری بنی آدم ئیوهش صنعی فیربن! له بحر سهیری سفاین بکهن
﴿لَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ﴾ رزقی خوای به تجارته طلب کهن! **﴿إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ**
رَحِيمًا﴾ به إعطای استعدادو تفکر و أسباب و مودای ایتدائی - علاوهی نفعی
 دی. **﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ﴾** کهوتنه فرته نه ترسان له غرق **﴿ضَلَّ مَنْ**
تَدْعُونَ﴾ آلهه و شیطان دیق کهن، چی ناکه ن! کوپی اُلخناس نه گهر راست
 ده کهی، نجاتیان ده! جیق کهن فیق کهن، هیجیان پی ناکری، کهس نیه
 هاواری که نی **﴿إِلَّا إِيَّاهُ﴾** ذو الجلال والکبرياء. **﴿فَلَمَّا نَجَّاکُمْ﴾** خطابه له گهل
 نه وانه یی نجاتی داین، و الا اِجابهُ مُطَرِدٌ نیه، نه بو کافر نه بو مؤمن! **﴿إِلَى الْبَرِّ**
أَعْرَضْتُمْ﴾ له نکری خوای له توحیدی! نه مه هیمه ته شیخی بوو، بریا
 حملیان کردبا سهر مهاره تی ملاح و (قبطان)، نِسبه تیان نه دابا بو که سی خوی
 له ئاو له وان زیتر ده ترسی، له ناو قایغ ده بی چاوی بیه ستنه وه!! **﴿وَكَانَ**
الْإِنْسَانُ كَفُورًا﴾ شکرانه ی صاحب نعمت ناکا، چ حقیقی چ ظاهری!
﴿أَفَأَمِنْتُمْ﴾ ئایا آمینن ئه ی (کفورین) ه **﴿أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ﴾** روتانبا؟ **﴿جَانِبَ**
الْبَرِّ﴾ له جههت قورنه یی که قرار گاهتانه، به چی له خوا آمینن؟ ناوی عاردیتان
 کشف کردیه تابزانن پته وه، قابلی روو چوون نیه؟ یا دهروونی خالیه له مودای
 ناری، قابلی انفلاق نیه؟ یا خود ئه لئین: خوا ناتوانی به عاردیماندا بیاته
 خواری؟ نه م جزمه به چی؟ **﴿أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا﴾** زور دور نیه أصحاب
 الفیلی به چی دفع کرد له سهر ئیوه! **﴿ثُمَّ﴾** نه گهر نه وه بوو **﴿لَا تَجِدُوا لَكُمْ**
وَكِيلًا﴾ حفظتان بکا، لیتان لادا. **﴿أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ﴾** له بحرئ. **﴿تَارَةً**
أُخْرَى﴾ نه به تی تر، ما جراتان له یاده نه مینی، کاروبارتان اِجاب بکا سَفَری
 بحرئ بکهن **﴿فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ﴾** نه وه قتی **﴿قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ﴾** بای به شدهت
 به هه وای مَزْعَج، سفینه تان پارچه پارچه بکا **﴿فَيُفْرِقْكُمْ﴾** له بحرئ
 بتانخنکیئی. **﴿بِمَا كَفَرْتُمْ﴾** مره ی اولی **﴿ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا﴾**
 نصیری دوامان که وی مطالبه مان لی بکا. **﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ﴾** به (عنوان) ی

(بنی آدم) بی (نظر) له (دین) و ئاین، به (أنواع) ی (فضائل) ئاراسته ی کردیه .
 هه (مفسر) ه شتیکی فهرموو، له ههموان (مناسب) تر (تسلط) ی لهسه (غیر) و (تسخیر) ی (أشیا) یه ﴿وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ﴾ لهسه (عَرَّابَه) و (فلك) ه، ئیستا (ئوتومبیل)، (قطاری شه مه ندوفه ر) رینوط، (غواص)، ئه گه ر ئیستا با ئه ی فهرموو: (فی البر والبحر والجو) ﴿وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ﴾ پاك به (لذت) (موافق) ی (صحة) ت ﴿وَفَضَّلْنَاهُمْ﴾ به (علم) ی (عمل) ی (إطلاع) لهسه ر (دقائق) ی (صُنْعی) ﴿عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا﴾ ئه وه ی ئیوه ئه یزانن ﴿تَفْضِيلًا﴾ (تفضیل) لهسه ر (حیوانات) (مُرَاد) نیه، لهسه ر (نوع) ی (مثل) ی خوی، وه ك (مَلِك). ئه گه رچی قسه له (فضل) ی (قیامهت) و پاداشی (أعمال) نیه (أَمَّا) ئه وه نده ئه لیم: " (مِنْ كُلِّ الْوُجُوهِ) (إنسان) له (مَلِك) زیتره، له (صُنْع) و (إيجاد) به هه زار (درجه) له (فوق) ی (مَلِك) ه " خۆزی (زمخشر) ی ئه وپۆ (إنسان) ی بدیبا، چۆن به ئاسمان دا ئه فپۆ؟ کوو (قَعْر) ی (بحار) ئه پیشکنی؟ چۆن چیا یان ده کۆلی؟ چۆن ئه مپۆ، ئاوا له م سه ری (دنیا) به (تلفزيون) و (تلفون) و (رادیو) یه کتر ئه بینن، گوئی یان لیک ئه بی؟! ئه م (سعی) کۆشیشه یان کرد، (مَعَ أَنَّهُ) هه روه کوو هه موو (مَعَايش) ی (دنیا) (عائق) ه له (عبادهت) هه موو (أديان) (مانع) بوون له م (إكتشافات) ه! .

(إختلافات) یان (عجایب) ه، تازه گوئی یان لی بوو، خوا (أمر) ی کرده (ملائکته) (سجد) ه بو (آدم) بیهن. وه (سابقاً) (عرض) کرایه، (تفضیل) ی (إنسان) لهسه ر (مَلِك) بو (بَشَر) (أوفق) ه، (خاصةً) (مقابل) ی ئه وانه ی ئه لین: " (بَنَاتُ اللَّهِ) ن" تا خۆیان بناسن، خۆیان له (معبود) یان زیترن، که (إنسان) خوی ناسی، به و گویره ی یه (ترقی) ئه کا، تی ئه کۆشی ئه وه ی (روح) ی (سعی) تیا بی (إعتقاد) ی بو (بَشَر) زۆر باشه .

(زمخشری) بنۆری به (دینمیت) ی شاری به ربا ئه دن! ژیربه ره و ژووری ئه که ن، به که می غازی (مُخْنَق) (عالم) ی ئه خنکین!

سهیری بهدبهختی (بشر)، دوو (فرقه)ی ملایان یهك (نوع) یهك (دین) لهسهر (ملائکه) بووینه دوزمنی یهك؟ قسهی ناشیرین له (تفسیر) دهبرارهی یهك ئهکهن!

﴿يَوْمَ نَدْعُو كُلَّ اُنَاسٍ﴾ له (أتباع)ی (شیطان)و (عباد الرحمن) ﴿يَا اِمَامِهِمْ﴾ (متبوع)یان (مُقتدی به)یان ئهوانهش شتیکیان بهدهستهوه ههیه، پهیرهوی بکهن. ﴿فَمَنْ اُوتِيَ كِتَابَهُ﴾ (کتاب)ی خوئی، (کتاب)ی خوای ﴿بِیْمِينِهِ﴾ به (قوهت) و (إرادة) و (عزم) و (جزم) بی (تَرَدُّد) و (ریب) ﴿فَاُولَئِكَ يَقرءُونَ كِتَابَهُمْ﴾ به (کمال)ی (نشاط) و سهربهستی، بی گرفت (خط)ی وی به (أُمّی)یانیش ئه خویندریتهوه، وهك (صُور) ﴿وَلَا يُظَلِّمُونَ فِتْنِيًّا﴾ (أدنی) (فتیل)ی ئه و پیستهیهی له ناو قه له شتی ناوکه قه سپا.

(تفسیر)ی (إمام) به (أُم) چونکه هه موو کهس له (قیامهت)ی به ناوی داکی بانگ ئه کری، بو (خاطر)ی (عیسی) و (حسن) و (حسین) و (رعایهت)ی (أولاد)ی (زنا)، وهك (کثّاف) ئه فهرموی (بدعت)ه، (حقیقه) بی (معنا)یه، له (عَرَصَات) (خاطر) و خوطر نیه. (عیسی)ی (صاحب الدّعوا) لهوانه نیه. (حسن) و (حسین) (نقص)یان له (نسب)ی نیه، (علی) لهوانهیه، به (نسبهت)ی (إفتخار) بکری. ئه وهی (حسن) و (حسین) بناسی ئه زانی (قَرّة العین) (زهرا)نه. له وهقتی (نزول)ی ئه و (آیهت)ه، ئه وان نه بوو بوون، ئه گهر (روایهت) هه بی، بو (إفساد)ی (روح)ی (آیهت)ه.

قسه له بانگ کردن به ناوی باب یا داک نیه، (توجیه) هه لئاگری له (ربط)ی (آیهت) و (تفسیر)ی دوا (دعوته) ئه لئین: چی؟ پهیره ژنی قور به سهر (قباحهت)ی چیه؟ وه (ولد)ی (فطری)یه با (شرعی) نه بی. ﴿وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ اَعْمٰی﴾ بی (کتیب) بی (هدایهت) (أعمال)ی (کیفی)، بی (قید) و (حساب)، (حرکات)ی نا (منتظم)، (حاصل)ی بی (بصیرهت) بی ﴿فَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ اَعْمٰی﴾ کوره، نابینی (دفتر)ی (أعمال)ی بخوینیتهوه، وه له ترس و (خجالهت) پرووی تی ناکا نازانی ﴿وَأَضَلُّ سَبِيْلًا﴾ به چ رییه خوئی ده رکاته دهه، قورتار نابی

﴿وَأَنْ كَادُوا﴾ ئەو (أعمى) بئ (بصیرهت) آنه فیلیان کرد له توو ﴿لِيَفْتَنُونَكَ﴾ به (هلاک)ت بهن، یه عنی بؤ (إضلال) به (بصیرهت)ن، بؤ (هدایهت) تا بلی ی کۆرن، نابینن، حتّی (إقدام) ئەکهن به (حیله) کاری، ههلت خه له تینن، بؤ (جلب)یان، (نوعاً ما) (رعایهت)ی (عنعنات)یان بکه ی، بیکه یه (سیاسهت)ئ (دینی)، (لاشک) (جنابی) (نبوی) زۆر ئاره زووی هه بوو، گه وره گه وره کان (مُسلّمان) بن - چ له (قریش)، چ له (ثقیف)، (وَلَوْ) (میل)ئ (شدید) و (حق) دار بوو، چونکه ئەیزانی (عوام) (تابع)ن، (بَقَا)ی ئەوانه (صَدّه) (سَدّه)، بؤ (دین)ی (مُبین)، به لام ئەوانیش ئەیانزانی، ئەو (میل)ه ی هه یه، لهو (جههت)ه ته مایان بوو، (خدعه)ی لئ بکهن، (حقیقه) ئەمر (جههت)ه زۆر (دقیق)ه، بؤ (إباد)ه ی (دین). (لازم)ه ئاگاداری بکهین، به فیلّ (صرف)ت نه کهن، لات نه دن ﴿عَنْ الَّذِي أُوحِيَٰنَا إِلَيْكَ﴾ ئەوه ی ئەوان لایان گرانه ﴿لَتَفْتَرِي عَلَيْنَا غَيْرَهُ﴾ ئی به (کیف)ی وان ﴿وَإِذَا﴾ ئەگه ر وات کردبا ﴿لَاتَّخَذُوكَ خَلِيلًا﴾ وه ک (هُدنه) به (دینی)، (مُحَبّهت) په یا ئەبوو، (سوء)ی (تفاهم) نه ده ما. ئیستا له بهر (بُغض) (إیمان) نایه نن، که (خُلّهت) په یابوو هه مووی ئەبن به (تابع)ی (جناب)ی (رسالهت) په نا ه. له سه ره ئەو (میل)ه (شدید)ه، بهو (تدبیر)ه، په فتاری کردبا، دوورنه بوو ﴿وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ﴾ به (بیان)ی (کید)یان، به (شدهت)ی (کفر)یان، به (فوات)ی (إستعداد)ی (إیمان)یان، به (عُمر)ی (دنیا) و (آخرهت)یان ﴿لَقَدْ كَدْتِ﴾ نیزیك بووی ﴿تَرَكْنُ إِلَيْهِمْ﴾ (میل)یان بکه ی ﴿شَيْئًا قَلِيلًا﴾ (میل)ئ که م ﴿إِذَا﴾ ئەگه ر (میل)ت کردبان - (وَلَوْ) که می - ﴿لَاذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ﴾ دووچه ندانه ی (عذاب)ی (دنیا) و (قیامهت)ت پیئ ئە چیژین، په نجه رۆ ئەبی، ئەو هه موو (مشقهت)ه تا ئیستا به (هَدْر) ئەپوا، (حیرهت) و ئەندوه، قات قات زیاد ئەکا! ﴿ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا﴾ (حق)ت لای ئیمه نامینئ، کهس نابئ له سه ره ئیمه (نصرهت)ت دا؛ دهسته و ئەژنۆ (مُعطل) ئەبی، ئەوانه یارویاوه ری و دوستیت نا کهن، به جارئ (نظر) به (عالم) قسه ی خو یان ئەبه نه سه ر، ئەوه بی (ثبات)ه (أساساً) (إدعاً) که ی (واهی) بوو،

تهماشای دوینی له چ (طور)ی دابوو، ئەمپۆ له چ (طور)ی دایه؟! ئەوجا کهس
 پروت تی ناکا! ﴿وَأِنْ كَادُوا﴾ باز هەر کۆرن هەرکۆن، پری نابهن به شت
 ﴿لَيْسَنَفْرُوكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا﴾ ئەرزى خواى (دنیا) به (قتل) یا
 ئەرزى (مکه) به (تبعید)، (مجبور)ت کهن برۆی، یاخود، به (طرز)ی سووکت
 کهن، (جبل)ی (شدید)ت پی بکهن، له جی ی خۆت هەل کهن، بۆ لای
 (مسجدالأقصى) (سوق)ت (کهن) (مادام) توو لیڤه خوا شهو رووی پی کردی بۆ
 (طرف)ی (قدس)، دیاره لهووی (مهرام)ت پیك دی، (ایمان)ت پی ئینن،
 به (قوه)ت ئەبی. دهگه ریته وه سه ر ولات، (فتح)ی ئەکهن ﴿وَأَذًا﴾ ئەگه ر وات
 کرد ﴿لَا يَلْبُثُونَ﴾ نامینن ﴿خِلَافَكَ﴾ خه لکه که دواى توو ﴿إِلَّا قَلِيلًا﴾ زه مانى
 کهم، له ویش خوا (أمل)ت پیك دینی، یاخود (معاذالله) (آهت)هکت به سه ر دا
 هات، خوا (متأصل)ی ئەکردن ﴿سُنَّةٌ مِّنْ قَدِّ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُّسُلِنَا﴾ وابوه
 له گه ل قه ومان - بعد الی ب - خوا (نصرهت)ی (رسل)ی خوی دایه، (أعد)ی
 فه وتان دنیه ﴿وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا﴾ ئەگه ر چی (ممکن) (عادهت) بگۆری
 (أما)خوا ئەو (عادهت)ه ناگۆری، (عاقبهت)بۆ تووه ﴿أَقِمِ الصَّلَاةَ﴾ به
 (دوام)نوویژ به جی بگه یه نه، به ته وای ﴿لِدُلُوكِ الشَّمْسِ﴾ (زوال)ی لادانی له
 (نصف النهار)، له (غروب)ی له (أفق) ﴿إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ﴾ (أوائل)ی تاریکی،
 (شدهت)ی تاریکی شهو، به پوناکی به تاریکی، روو له خوا که، (فرائض)ی
 (إلهی) (أدا)که ﴿وَقُرْآنَ الْفَجْرِ﴾ (إعتناء)به ئەو که، (قرآن)بخوینه. لهو (نوع)
 (أوقات)ه و: (خلوهت)ه، (خالی)یه دل (جمع)، (وقت)ی (ذهاب)ی (سواد)ی
 (لیل)و (إقبال)ی (نور)ی (نهار)ه ﴿إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾ (مشهود) بۆ
 (قاری)ی، ده رکه ی (استنباط)ی بۆ ئەکریته وه زیده (تعمق)ی بۆ په یا ئەبی،
 شتی وای بۆ ئاشکرا ئەبی له (أوقات)ی دیدا نابی، (ذهن)و (بطن) (فارغ)ن،
 له سه ر (قوهت)ن، (وقت)ی (شهود)ی (ملائکه) نیه، ئەمه بۆ (مدینه) بی ﴿وَمِنُ
 اللَّيْلِ﴾ پیشی (فجر) ﴿فَتَهَجَّدُ بِهِ﴾ به (قرآن) پی ی به خه به ر به، (مواظبه) بکه
 له سه ر (قرايهت)ی (قرآن)، دلته به (بشائر)ی (إلهی) زیتر ئەگه شیته وه ((رُسُخْ))

ئەبەستی، (ثبوت) ت بۆ په‌یا ئەکا ﴿نَافِلَةٌ لَّكَ﴾ زێدەیی بۆ توو ئەبی، (دوام) که له‌سه‌ر (عباده‌ت) و (قراڤه‌ت)، (أهمیة‌ت) مه‌ده (کید) و کاری (أعطى)، له‌سه‌ر (دعوته‌ت) و کاری خۆت (إستمرار) که، (رُکون) و (میل) یان به‌لاوه مه‌که.

ئەو (نافله‌ی) که له (حدیث) ی (قدس) ئەفه‌رموی:

(لا يزال العبد يتقربُ إلىَّ بالنَّوافِلِ) له (بحث) ی (روح) (تفصیل) (عرض) ئەکرئ ﴿عَسَى﴾ ئومید نیزیکه (عَسَى) ی خوای له (جزم) ی (ملوک) آن به (قوه‌ت) تره ﴿أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ﴾ وهك (بحث) ی (بعدالموت)، پاش ئەو هه‌موو (أذیة‌ت) و (مشققة‌ت) و (مپاره‌ت) ه، دواى ئەم هه‌موو (زله‌ت) و بئى هیزیه، نیزیکه بتنیزیته ﴿مَقَامًا مَّحْمُودًا﴾ پیت (عطا) کا (مقام) ی که (أولین) و (آخرین) به (نظر) ئەو (مقام) (عالی) یه هه‌ر (ثنا) خوا نیت بکا، ئەو (مقام) چیه؟ له کوئى ئەبی؟ دووای (عرض) ئەکرئ ﴿وَقُلْ رَبِّ ادْخُلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ﴾ هه‌ر کاری بی، هه‌ر دئ و شارى بی، به‌هاویه، هاویشتنى چاك، راست، بی (میل) ی (فاسد)، بی گوران ﴿وَأَخْرِجْنِي﴾ وه‌ده‌رم خه‌ی لئى، بۆم پیک بینى، له (عهد) ی بم ﴿مُخْرَجَ صِدْقٍ﴾ پاک خاوین، نه له‌به‌ر (زله‌ت) و بئى (قدره‌ت) ی (مأیوس) بم، نه‌له (عزّه‌ت) و به‌ده‌سه‌لاتی (مغرور) بم، یه‌ك (نَسَق) یه‌ك (مَشْرَب) بم ﴿وَأَجْعَلْ لِيْ مِنْ لَدُنْكَ﴾ له (طرف) ی خۆت ﴿سُلْطَانًا﴾ (قوه‌ت) ی (عزه‌ت) ی (غلیه‌ی) ﴿نَصِيرًا﴾ له‌سه‌ر (أعدا) ی (دین) به‌ته‌واوی به‌سه‌ریاندا (غالب) م کا، بی گورانى خۆم (ياأيها الرسول) ئەوا (دُعَات) (قبول) بوو، (إمداد) م دای، ئەو رۆژه‌به‌چ حالئ چوو یه‌ده‌ر له (مکه)؟ ئەمرۆ به‌ (عسکر) ی (جبران) (12) هه‌زار مه‌ردى نامدار، هیینامیه‌وه (مکه)، له‌و‌ده‌م، (بت) و (أصنام) بانگ که‌ی ﴿وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ﴾ (حق) (راسخ) بوو، (قراری) گرت، بت و (أصنام) شکان، (باطل) نه‌ما، (روح) ی ده‌رچوو، له‌به‌ر غه‌م و (حزن) و (أسف) و خه‌فه‌ت. ئەم (آیه‌ت) له (مقوله‌ی) (لَتُنْبَأَنَّهْمُ بِأمرهم هذا) ی (یوسف) ه ﴿إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا﴾ گه‌رچی نه‌ختئ (دوام) ئەکا، (آخر) ی (مُضْمَحِل) ئەبی، ئەمرئ ئەو رۆژه‌ی له (مقام) ی (محمود) له (بین) ی

دوو لادهرکهی (کعبه) پادهوهستی پوو بهو (أعدا) یانه، که تا ئه مپو ئه وهی له (قدرت) یان هات، دریغیان نه کرد، بو (إضمحلال) و (إضمار) ی (دین)، وه (نفس) ی توو، بلی: "إِذْهَبُوا فَأَنْتُمْ الطُّلُقَاءُ" (أصحاب) ی (همم) (ذوی النفوس العالیه) ئه زانن، ئه و (مقام) چهند بلنده، چهند خوشه، دواى ئه و (ذلت) ئه و (عزّت) ئه و دهسه لاته! دواى ئه و بی هیزیه له سهر ئه و دهسه لاته، ئه م (عفو) و آزاد کردنه، خویه چیه؟ چ (لذّه) ه؟ (حقا) ئه وه (مقام) ی (محمود) که (لایق) ی ئه و (مقام) ه بی. ئه مپوش (مُستشرقین) ی (ئاورویایی) (ثنا) ی (جناب) ی (رساله) ت په ناه ئه کهن، له سهر ئه و (عفو) و (صفح) ه، ئه لئین: ئه گهر (حضرت) ی (محمد) (أدنی) (حسّ) و (خیال) ی (إنتقام) ی هه با، ئه و سعاته هه مووی (إعدام) ئه کردن. (مقصد) ی بهس (إعلا) ی (کلمه) (حق) بووه، وه (مدح) ی (رساله) ت په ناه ئه کهن ئه لئین: ئه و پوژی که ده رکرا له (مکه) له سهر چ (میل) و (مشرب) و (حُسن) ی (خُلُق) و (تواضع) بووه، ئه و پوژی که به (12) ه هه زار (عسکر) ی (جرار) (فتح) ی (مکه) ی کرد له سهر ئه و (مشرب) ه نه گورابوو.

(کبر) ی (میل) ی (إمتیان) ی (تحویل) (فکر)؟ (حاشا)، ئه و (ذات) ه نه له گهلّ خوا، نه له گهلّ (بشر) (خائن) نه بوه. (مدخل) و (مخرج) ی (صادق) ی بووه. دیاره (مقام) ی (محمود) ی روژی (قیامهت)، (حقا) لیّره (مقام) ی نیه. (ایمان) م هه یه، (مقام) ی (محمود) ی له (دنیا) و (قیامهت) بو هه یه. یا (ربی) زور (شکر) که ئه و (مقام) ه (محمود) م چهنگ کهوت، ئه و (آیه) ت هم به و (نوع) به و (نظم) (تفسیر) کرد ﴿وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ﴾ (شفا) ی دل ده دا، (تردید) نایه لی ﴿وَرَحْمَةً﴾ (کما تتر) جیدار بی ﴿لِلْمُؤْمِنِينَ﴾ تی ی بگهن، (إقتدا) ی پی بگهن. توخوا ئه مه (مناسبه) ی له گهلّ (قیامهت) هه یه؟ (إنشأ الله به (برکته) ی (قرآن) خوا له هه موو (أمراض) (شفا) مان ئه دا، به (صدق) و (صفا) و (إتباع) ی (حضرت) ی (محمد مصطفی) ئه که ویتته (مقام) ی (محمود) به (مسعود) ی ئه ژیهین، (نائل) ی (ثنا) ی (دنیا) و (قیامهت) ئه بین ﴿وَلَا يَزِيدُ﴾

قرآن ﴿الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا﴾ (هلاک) به (امراض)ی (قلبی) و (قلبی) ئه بن، مایه پوچ دینه دهر، له بهر (تجاوز)ی به (عکس)ی (قرآن) (عمل) ئه که ن به (غیر)ی (نقص) چیدی نابینن، دهستیان ناکه وی، قانزاج بو (أهل)ی (ایمان)، (نقصان) بو (ظالم) آن (أهل)ی (طغیان) ﴿وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ﴾. هه ر که سه به گویره ی حالی خوی انعامی وا که وقعه کی هه بی. ﴿أَعْرَضَ﴾ استغناء ئه کا ﴿وَنَأَى بِجَانِبِهِ﴾ ته کبر ئه کا دور ئه که ویتته وه له جوانب و اطراف ی خوی لا ئه دا. خه لکی پی نه که وی، نعمه ت ئه کاته موجبی نیعمه ت له به ده ل ئه دای شوکر ئه بیته باعثی کبر تکبر. ﴿وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يُتُوسًّا﴾. زوور نائومید ئه بی. ئه م ما ئینسانی هه کیم ئولو العزم نه له ئه یامی نیعمه ت خوی لی ئه گویری به لکو دائما خوی به موحتاج ئه زانی. زیده سعی ئه کا موکرم و متواضع و صاحبی خیران ئه بی. وه نه له ئه یامی نه قمه ت و شدت مه ئیوس ئه بی به لکو. وثوقی زیاد ئه کا جه زم به نه جات دا دینی، ئه تو له وانی ناگوریت. هه ر چه ند شه رو ته نگی و ناخوشی دهورت لی دا مه ئیوس نابی. ئه مه لت وثوق زیاد ئه کا. ﴿قُلْ كُلٌّ﴾ له طرفین متغیر و ثابت. ﴿يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ﴾ له سه ر مه یل و مه شره ب و ته بیعه تی، قوه و ت و ضعفی نه فسی، ئه حوالی روحی، ﴿فَرَبُّكُمْ﴾. ئه وه ی ئیوه ی خه لق کردی یه مقتضای طبع مه یلتان ئه زانی. وه ئه زانی ئه صلی تینه تان چونه؟! طبیعه تی نائی یه تان به چی په یا بووه؟ وه موحه کم کراوه. له بهر ئه وه ﴿أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَى سَبِيلًا﴾. ئینسان که ته ماشای صوفی به شر ئه کا تفاوت ئه وه نده زوره. به یینیان ئه وه نده دووره، نزیکه بللی ی: - نفوس صنوفی موخته لفی بالماهیته تن. ئه و عاله مه حسب الظاهر متمدن، ئینسانن، ئه م ما که له ئه حوالاتی روحیه و طبیعه تیان ئه فکری، گه لی موخته لفن. ئه بران متمدن العنصر بن اختلاف به روحه له اثر و ده رده که وی. ﴿وَيَسْئَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ﴾ که مه داری اختلافی به شه ره ئه وه چی یه؟ ئه و روحی که مه داری حیاتی حیوانی یه حه قیقه تن نازانری. وه اختلاف له وه دا نی یه، هه موو ئینسان به لکو حیوان، له ماهیه تی تامی ئه و روحه شه ریکن. لکن

إختلاف له شتی تره روحی هه یه له به عزه ئه بدانی رجالی شوان الأفراد که له طرفی هه موو به شه ری به رؤوسی ئه صابع ئه ژمیر ئه کرین، موجبی حیره ته، جای سؤال ئه وه یه! روحیکه! صاحبی اقدام ئه کاته ئه مورئ و موحیر العقوله. که ئه لئین: - ئه وه کاری خیردنی یه. روحی له شده تی ته نگی حالاتی موجبی مه ئیوسی. وثوق و ئه مه ل ئه داته صاحبی. مُطْمَئِنِّ الْقَلْبُ جَازِمٌ، مُنْشَرِحَ الصدر به نجاج و نه جات. نشاطی بی فتور ئه دا، ماندی نابئ، به که مالی صحت و چالاکی سعی به خاوه نی ئه کا. کاری وای له بهر ئه چئ به خیال و وه هم دا نابئ. به نه وعی له مضایق دهرده چئ، تصوور ناکرئ. ئه مه چی یه؟: مثلاً جه نابی رساله ت په ناه دیقته که ن. له حالئ یه کی و ته نهایی، داعی إلی الله بوو. خزم و ((بیگانه)) عه ره ب و عه جه م، رؤسای ئه دیانی و دووه ل، دوشمنی بوو بی که س و یارو یاوه ر. موقابه له ی کوره ی ئه رضی راوه ستا، صه بری گرت تی کۆشی، ته حه مولی ئه و هه موو مه شاقه ی کرد، سست نه بوو، موفق بوو، تأسیسی دین و خلافت و مولک و سلطنه تی کرد. ئه مه چ روحیکه! ئه و روحه چی یه؟ ئه و ذاته به و نوعه إداره ئه کا. بنۆره ((موسی)) موقابه له ی کئ راوه ستا؟ به رابه ری له گه ل کئ کرد؟ ذاتئ بوو به عصا به حری شه ق ئه کرد. ئاوی له به رد دهرده قولاند. صه برو ته حه مولی له گه ل قهومی بعد النجاة والهدایة نهاییت موده شه. أبوبکر و عمر موحیرن، جه نگیزخان مده شه ئه میری نه ورۆز، تیمووری له نگ، محمد چلبی، مصطفی کمال، صلاحی ئه یوبی، سلطان محمودی سه بوکته گین، ئه سکه نده ر، ناپلیون، بسمارک، واشنطن حالئ حاضر مؤسؤلونی ئیطالی، هیتله ری ئه لمانی، که له کرده وه یان عه قل شئیت ده بی، وه کذا سعد زغلول. ئه مما غاندی که ئه کته ری إعتقاداتی قهومی مانگا بووه، له مؤفقه بوونی سه ر سور ئه مئنی. ره زا شاش له رجالی نادر حیسابه، مه رحوم (ملک فیصل) یش له وان ه یه، منیش له مه سه له کی خوّم لله الحمد به رجال حیسابم، صاحبی جه زم و عه زمم. بی مال و صحت و یارو یاوه ر به دلئ پر غه م به ئیسیتلای عدو، به بی ئینتظامی مال و به و نوعه مواظبه م کرد و ئه یکه م

لهسه تدریس و وه عظ و تألیف، تغیر ده بی زور شوکور، کهسی ته فصیلی حالَم بزانی تَحْيِرُ ئەکا چۆن بویمه مه لا. وه چۆن سه برم گرت لهسه مه لایه تی. به لئی ئەو نوعه ذواتانه تَقَرُّبُ به نوافل ده کهن. ئوموری زائیده ئەکهن لهسه موعتاد، لهسه ر قوهت، لهسه حوکمی عه قل، ورده ورده موفق ئەبن، قوهت زیاد ئەکهن. تا صداماتیان بینه سه ر، قوی تر ئەبن. ئەوجا خوا خۆشی ئەوین. ئەبیته چاویان، ئەبیته سمعیان، ئەبیته قوهت و بَطْشُ حَرَکه یان. به لئی ئەوهی ئیمانی هه بی. خَوای وی عالمه، ئەبی تیکۆشی بۆ شت زانین، خَوای قدیره ئەبی به قوهت بی. به قودرهت بی، خَوای موریده ئەبی به ئیراده و عه زم بی، وه هکذا خَوی هه لکیشی. خَوای خالقه، صانعه، عالمه، موجده، ئەبی له و عالمه ئەهه ری دانی، صنعی، إختراعی، إظهار کا به جی بینی، له حدیثی قودسی نه بوی، تَقَرُّبُ به نافيله ئەو جۆره نافيله یه یه. به دوو رکاعهت نوژیرو رۆژیروی ئەیام سودو ئەیام البیض، حه قیقه تن رۆژیروی ایام السود وایام البیض روچیکی هه یه، گه ر ته ماشای ئەیامی نه حث وسعد کهن نه گۆرین، وه به پته پتی سبحه و چاو قوچاندن و په یکه ری شیخ هیئانه بهر خه یال و ریشی درژیرو پان چ ناکری. نابینه خۆشه ویستی خودای. وه ک له بعضه ئەبیاتی کوردیم دا ووتیه. خوا چ ئیشی به ریشی ئیمه نی یه، گه وره یه گچکه یه ره شه، سپی یه، به ردینی درژیرو گرتو پان خۆشه ویستی خودا ده با ((جوو)) بان. به لئی خیالیون ئەو نافيله شیان تیک دا بردیانه وه اتحاد و حلول، ئەقلی مرآة و مظهر، به لئی ئەمما ئەبی مرآة و مظهر بی، صفاتی ئیلاهی ئەثری تیا دیار بی. ته ماشای فه رق که که شفقی ئەرضی (سمسه) بۆمه له گه ل که شفقی آمریکا بۆ دیانات کامیان به نفع بوون. حه قا به سعه تی ئەوهام و خه یال دونیا مان لی بووه ئەرضی سمسه. چاره؟ جوابی ئەو سؤاله ئەلی ی چی؟ ناچار ﴿قُلْ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي﴾. شتیکه خوا ئەی هاویته ناو قه لبی (إنسان) خوی نه بی کهس نازانی چیه (حتی) له بهر (ده شهت) ی خویان (بعض) ه (آروپایی) ئەو (حال)، به (جبلهت) (تعبیر) لی ئەده نه وه.

ماهیته (ی حکما) ی (طبیعیون) خه ریکن. (جمع) ی (أهل) ی (علم) (تتبع) ئە که نه، جار جار گر ئە بنه وه، (نتیجه) ی (بحث) (مجهول) (أهل) یان به (کشف) ی هیه. (أما) (غایه) ی وان بۆ (کشف) ی (روح) له (غایه) ی ئیمه جوایه زه ﴿وَمَا أُوتِيتُمْ﴾ ئە ی (حکما) و (متکلمین) (إلهیون) و (طبیعیون)، (مُوحِد) و (مشرکون). (مؤمنون) و (کافرون) ﴿مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا﴾ (سبحان الله) هاوو هووی و لاف و گه زانی (صوفی) یان و (حقیقه) ی (قرآن) لیک دوورن. (علم) ی (محیط) بۆ خوایه، ناتوانی (علم) ی وه کی (علم) ی خوئی، (قدرهت) ی وه کی (قدرهت) ی خوئی بداته که س، بۆ خوئی به (إراد) هی خوئی نیه تا بۆ خه لک به (إراد) و بی به خشی.

(دائر) به (احوال) ی (روح) (خیر) ی (صحیص) بی (قال) و (قیل) پیمان بگات (علی رأسِ والعین) (قبول) ی ئە که یین، (ذاتاً) (ملاذ) و (ملجئ) ی ئیمه (حضرت) ی (رسول) ی (کبریا) یه. ئە گه رهزت له زیاده (تفسیر) ه (مراجع) ه ی (تفسیر) ی (کبیر) و (روح المعانی) که. (لکن) ئە و (روح) ی من قسم لی کردیه، ئە وان قسمه یان لی نه کردیه. (مع أَنَّهُ) ئە و (روح) (مقصود) ه (روح) ی که (حیات) ی (ملائین) ئە دا، نه ک (حیات) ی (شخص) ی (يُلقي الروحَ من أمره) له (کُتِبَ) ی (سالفه) ده باره ی ئە و (نوع) (رجال) أنه ئە لئین: " پربوه له (روح) ی خوا " (لکن) (مع الأسف) ئە مپۆ (عالم) ی (إسلامیهت) که سیکی و (صاحب) (روح) ی نیه. ئە ی (رسول) ی (أكرم) تو (شکر) ی خوا بکه، له سه ره ئە و (روح)، نه که ی (معاذ الله) بیده یته (نفس) ی خوئی، (إعتماد) له سه ره خوا نه که ی ﴿وَلَيِّنْ شِسْنَا لَنذَهَبَنَّ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ﴾ (وحی) (فطری) (مرکزی) ئە و (روح) هی که (إلقا) ی (ضمیر) ی تووی کردیه، (ممکن) ه (حمل) ی که یینه سه ره (قرآن). (ذاتاً) (روح) ی (محمد) ی له (قرآن)، که ئە و چوو، ئە ویش ئە چی لام وایه که (طلب) ی (تبدیل) یان ئە کرد، بۆیه یان بوو ئە و (روح) ی نه مینئ ﴿ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ﴾ (الذي أوحينا إليك) ﴿بِهِ عَلَيْنَا وَكَيْلًا﴾ (مُتَعَهِّد) و (مُلْتَزِم) ی (إسترداد) نین، ئە پروا ناگه ریته وه. وه کی ئە لی (مَرَنجَانُ دلم راکه این مرغی وحشی زجایه که

برخاست مَشْکِیل نَشِیند)ئەو (روح)یە (إعادة)ی بۆ (بَدَن) (مُحَال) ه ﴿إِلَّا رَحْمَةً﴾
 ﴿مَنْ رَبِّكَ﴾ ئەوی پۆیی بۆت (إبقا)بکا، ئاگاداری (کید)ی (أعدا)ی بو فهرمووی
 ﴿إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا﴾ زور گه وره یه له (جهت) (مکاسب) و (مواهب)
 ﴿قُلْ لَنْ أَجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ﴾ گر بوونه وه (بالاتفاق) ﴿عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ﴾
 ﴿هَذَا الْقُرْآنِ﴾ که (روح)ی (حیات)ی (إجتماعی)یە (روح)ی (ترقی)یە ﴿لَا يَأْتُونَ﴾
 ﴿بِمِثْلِهِ﴾ به وینە ی ﴿وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا﴾ له (قوا)ی (قوة الظهر)یە ک
 بن، به هر (طران)ی (کلام)دانین ئەو (روح)ی (قرآن) ئەیدا، ئەو (تأثیر)ی ئەو
 ئەیکا، بۆ (تطهير)ی (نفس) و (تزکیه)ی (عمل) و (نشاط)ی (سعی) (قابل) نیه،
 ئەو بیدا. ئەو (أدب)ی (نزاکهت)ی (نزاهت)ی (نظم)ی ئی (آیات)ی ئی
 (سور)ی به کس (رعايهت)ناکری، (علاوه)ی (کُلّ)ی (شیء)ی بی (میلی)یە
 ﴿وَلَقَدْ صَرَّفْنَا﴾ به (أساليب)ی (مُختلفه) ﴿لِلنَّاسِ﴾ بۆ (أنام) ﴿فِي هَذَا﴾
 ﴿الْقُرْآنِ﴾ ئەو ئە ی بیه ی چیه؟ ﴿مِنْ كُلِّ مَثَلٍ﴾ (معني)ی (بدیع)، جای
 (إعتبار) و (إتعاظ) و (نافع) بۆ (بشر) وه چەند (معقولات) مان به (صورهت)ی
 (محسوسات) بۆ (تصوير) کردن ﴿فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ الْإِكْفُورُ﴾ له (کُلّ)ی
 (عصر)ی وایه، (أسباب)ی چیه؟ (نفرهت) له (تربيه)ی (صحيح)؟ وه هه ل
 خه له تانه به شتی سه یروکه سه یروکه، (عجایب) و (غرائب)؟ (مَعَ أَنَّهُ) (حَقُّ)
 الانصاف) (قرآن) له هه موو (آیات)ی (دنیا) بۆ (إنسان) باشتره. (أصل)ی
 (خوارق) بی که لکه، (مقصد) (بعد الخوارق) (تعليم) و (تربيه)یە ﴿وَقَالُوا﴾ به
 (عتاد) له سه ر ئەو (قرآن) ه ﴿لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ﴾ به (تأكيد) ﴿حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنْ﴾
 ﴿الْأَرْضِ﴾ له و ئەرزه هیشکه، ئەرزى (مکه) (واد غير ذي زرع) ﴿يَنْبُوعًا﴾ کانی
 یه گهروه، ئاو زور، ئاوی لی دهرکۆلی ﴿أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةً﴾ ئەوهنده باسی
 باغات ئەکه ی، چ (دینوی) چ (أخروی) ئەو (جَنَّة) ه ﴿مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ﴾ له
 هه موان به (فائده) ترن. باغی به راو ﴿فَتَفَجَّرَ الْأَنْهَارَ﴾ جوگان (جاری) بکه ی
 ﴿خَالَهَا﴾ له ناو ئەو (جنهت) ه ﴿تَفْجِيرًا﴾ به زوری ﴿أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ﴾
 (معلوم) ه ﴿كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسْفًا﴾ پارچه پاچه به سه رماندا به رده یه وه، وه کو

(زعم) ئه بهی که ئاسمان پارچه پارچه ئه بی، له باریهک دیته ده، (کواکب) بلاو ئه بیته وه ﴿أَوْ تَأْتِي بِاللَّهِ﴾ (سُبْحَانَهُ) ﴿وَالْمَلَائِكَةَ قَبِيلًا﴾ (مقابل) ئاشکرا، یا (جهمات جهمات) له (ملائکه) ﴿أَوْ يَكُونُ لَكَ بَيْتٌ﴾ خانوی ﴿مِنْ زُخْرَفٍ﴾ له زیپر وهک خانووی به ههشت ﴿أَوْ تَرْقَى فِي السَّمَاءِ﴾ به ئاسمانا هه لچن ﴿وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ﴾ (ایمان) نایه نین به هه لچوون، بلند بوونت، بۆ لای ئاسمان، له ئاسمان ﴿حَتَّىٰ تُنزَلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرُوهُ﴾ (تصریح) به پاستیت بکه ﴿قُلْ﴾ یا (محمد) ﴿سُبْحَانَ رَبِّيَ﴾ (الذی أسری بی) ﴿هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا﴾ وهک (سائری) (رسول) ئه لیم: " (بشر) م، وهخوا ناردومیه سه ر ئیوه، (هدایهت) تان بدهم، (دین) و ئایینی باشتان فی رکه م " ﴿وَمَا مَنَعَ النَّاسَ﴾ ئه وانه و ئه وانى گوی ئه دهنه قسه ی وانه ﴿أَنْ يُؤْمِنُوا﴾ له (ایمان) ﴿إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ﴾ (عیانا) دیاره، راسته، (حق) ه بی پروفیله، هیچ (منع) ی نه کردینه ﴿إِلَّا أَنْ قَالُوا﴾ ئه وان که سانی (مُعَانِد) و (مُتَرَدِّد) ﴿أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا﴾ چۆن ئه بی (بشر) ببهت (رسول) ی خوی؟ (ممکن) ه ئه و (قول) و یان (تأثیر) ی له (خلق) ی دیش کردبی ﴿قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ﴾ له جی ئیوه بان ﴿يَمْشُونَ﴾ وهکی ئیوه (مشی) (حس) و (معنوی) ﴿مُطْمَئِنِّينَ﴾ وهک ئیوه به (لذات) (مشغول) بن بی (خوف) و (دغدغه) ی (آخرهت) ﴿لَنزَلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا﴾ (رسول) ی (بشر) ئه بی (بشر) بی، (مَلَك) چ ئاگای له (حوائج) و (طبائع) ی (بشر) ه؟ بویه ئه گهر بین (سُفْران) له (بین) ی خواو (رُسل) ی (بشر). (جناب) ی (رسالهت) په ناه (أساساً) بۆ (هدایهت) ی (بشر) ناردراوه، نه ناردراوه ته سه ر (جن)، (أُمَّا) (جن) له گه ل (بشر) تی که لاوه، ئه وانیش (مخلوق) ی (أرض) یان، (ایمان) یان به (رسالهت) په ناه هیه، واریک که وتوه گوی یان له (قراءهت) ی بووه، یاخوا ناردوونی. (مع أنه) (حالا) (إرسال) ی (رسول) بۆ (جن) (موضوع) ی (بحث) نیه (وإلا) ئه وانه ی (بعد رسول) (إشکال) ئینن (أمثال) ی وان، له (وقت) ی (نزول) (إعتراض) یان له (جناب) ی ئه گرت. (سبحان الله) (إنسان) که که وته باسی جنوکان، ئه لی ی شیت ئه بی! ﴿قُلْ﴾

كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿رسول﴾ی ئهوم، (كافی)یه (شاهد)ی وی بؤ من ﴿بَيْنِي
وَبَيْنَكُمْ ﴿ئاگاداره (تبلیغ) ئهكهم، ئهوهی ئه و (أمر)كا بهجی ی دینم ﴿إِنَّهُ كَانَ
بِعِبَادِهِ ﴿(علي الاطلاق) (داعی) و (مدعو)، (رسول) و (مُرْسَلٌ إِلَيْهِ) ﴿خَبِيرًا
بَصِيرًا ﴿ئاگاداری (ظاهر) و (باطن)یانه. (حال)ی (بشر) له گه ل یهك زؤر
سهیره، (مُعِين) و (نصير) و غه مخوازی یهكن، (حيات)یان به یهك (مربوط).
(مُصَلِح)ه كان بؤ (حيات)ی (اجتماعی) وهك (روح)ن، (إتباع)یان مایه ی
(حيات)ی (طیب)ه، كه چی چاویان هه ر له (غیر) و، (حتی) (سجد) بؤ (شكل)
بؤ (ثور) ئه با، (إِبَاء) ئه كا له (إيمان) به (رسالة)ی (بشر)! ئه مه (چ)
(روح)یكى (خبیث)ه؟ به و (درجه) (إستخفاری) (بشریة) ئه كا ﴿وَمَنْ يَهْدِ
اللَّهُ ﴿به (إرسال)ی (رسول) و (تشریح)ی (دین)ی (مُبِين) و (نظر) له (آیات)ی
(أَكْوَان) ﴿فَهُوَ الْمُهْتَدِي﴾ ئه گاته (مطلب) نه (دنیا)ی له (کیس) ئه چی نه
(آخرهت) (نائل)ی (طیب)ی (حالتین) ئه بی ﴿وَمَنْ يَضِلَّ﴾ به (میل) بؤ (تكبیر)
و (فساد) و (إعتماد) له سه ر (عقل) (أَنَّهُ) (مُغْنِي)یه! ﴿فَلَنْ تَجِدَ﴾ (أَبَدًا) ﴿لَهُمْ
أَوْلِيَاءُ ﴿(انصار) و (مُرشد) له (آله) و (غیر)ی (آله) ﴿مِنْ دُونِهِ﴾ (جَلَّ جلالُهُ
وَعَمَّ نَوَالُهُ) ئه گه ر رووی تی كه ن (هدایهت)یان ئه دا أما بؤ ئه ولایه (توجه)
ناکه ن ﴿وَنَحْشُرُهُمْ﴾ ئه و گومپراهانه ﴿يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى وَجْهِهِمْ﴾ رایان
ئه کیشین له سه ر پوو رویشتن له سه ر پوو (ممکن) نیه، (أَمَّا) له (مشی) وه کی
وانن. (حدیث)ی (نقل) ئه که ن، نازانم بلیم: "چی؟" هه ر بلین: "هاوار له
دهستی (نقال)ان! ﴿عُمِيًّا وَبُكْمًا وَصُمًّا﴾ کور، لال، که ر ﴿مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ﴾
(مُستقر)یانه ﴿كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا﴾ بلیسه ی (ساکن)بوو، پشکووی
(ضعیف) و که م (حرارهت)بوو، بلیسه ی (زیاد)ئه که ین، (حرارهت) به (قوهت)
ئه بی، دیاره (قوا)ی (جسمانیه)له (آخرهت)یش که م ده کا، (حاجهت)ی به
(إمداد)ه ﴿ذَلِكَ﴾ ئه وه ﴿جَزَاؤُهُمْ﴾ به (سبب) ﴿بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا﴾ به (عناد) و
(تكبر) ﴿بِآيَاتِنَا﴾ (قولی) و (فعلى) ﴿وَقَالُوا﴾ بی (توقف) و (تردد) ﴿أَنذَا كُنَّا
عِظَامًا ﴿(هیکل)ی رهق و پووت ﴿وَرَفَاتًا﴾ رزیو ﴿أَنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا﴾

(خلق)ی نوى (مخلوق)ی نوى ﴿أَوْلَمْ يَرَوْا﴾ نه یانزانویه؟ ﴿أَنْ لِّلَّهِ الَّذِي خَلَقَ
 السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ﴾ که نهو (عالم)، بو (ایجاد)ی چ (علم) و (قدرهت)ی کی
 نهوی؟ کهسی بزانی (قادر) (خلق)ی ئاسمان و آرزى بکا. (لاشک) نه زانی (قادر)
 ﴿عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ﴾ (مُرکب) له (مقدار)ی (عناصر)ی (محدود) و
 (محصور)ه وه قتی (إراده) کا (إعاده)ی نه کاته وه. (أما) (إعاده)ی (معدوم)ی
 (صرف)هر (تصور)ناکری. کهسی هیچی له (عالم)ی (وجود) دانه ما چون
 نه لی: " (إعاد) نه کریته وه؟ " ئیمه له (عدم)ی (صرف) نه هاتینه (وجود)،
 به لکو ((منها خلقناکم و فیها نعبدکم و منها نخرجکم) هه رچه نده (إمام) له گه لی
 جی نه فه رموی: "إعاده ی (معدوم) (ممکن)ه" (لکن) (مغالطه) نه فه رموی
 (سعدالدين) له (شرح)ی (مقاصد) لی ی (نقل) نه کا (إعاده)ی (معدوم)
 (محال)ه) وه (حقیقه) (بدیهی) الإستحالة یه نه گهر (تصور)ی (إعاده) بکه ن،
 نه وه ی نه یکاته (نظری) (سهو)ه. (إثبات)ی (بدیهی) به (نظر) نابی. (متکلمین)
 (خلاف)یان زوره، (قسم)ی (فنا) و (هلاک) نه که نه (عدم)ی (صرف)، ناشزان
 نهو (عالم)ه چوو بیته وه (فنا) به چی (إفنا)ی که ن؟ (معتزلی) قسه یه بی
 (معنا)یان هه یه، (مراجع)ه ی (کتب)ی (کلامیه) که. ﴿مِثْلَهُمْ﴾ ئیمه (إدعا)ی
 (عینی)ه ناکه ین، نهو (شخص) (حتی) به (عین)ی (ترکیب)ی (دنیا) دیته وه،
 (حاشا) (لکن) (ترکیب)ی (مثل)ی (ترکیب)ی (دنیا). نهوی بیبینی وه بی ناسی
 نه لی: " نه وه (فلان)ی (بن)ی (فلان)ه! " نه لئین: " کلّیجه نارزی" نازانم
 (قول)ی (منافی) (حسن) و (مشاهده)یه (ذاتاً) (إبطال)ی (حسن) و (عقل) لایان
 زور (سهل)ه ﴿وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلاً﴾ مُدَّة وه قت ﴿لَا رَيْبَ فِيهِ﴾ شکی تیا نیه.
 ﴿فَأَبَى الظَّالِمُونَ إِلَّا كُفُورًا﴾ إنکار. غیری إنکار، إبا له هه موو شت نه که ن. ﴿قُلْ
 لَوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي﴾ توخوا چ فرقی هه یه، بو (لَوْ تَمْلِكُونَ أَنْتُمْ)،
 (لَوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ)؟ هه رای تقدیرو تأکید با عاندی علمای عربی بی! نه گهر ئیوه
 بالفرض بینه مالکی خاوه نی خزائنی رحمة ربی، دفأنی خزنی رزق و نعمه تی
 خوی. ﴿إِذَا لَأْمَسْتُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ﴾ انه له مُجَرَّدِي صَرَف کردن نه ترسن،

مادام و ابی چ فائده ی هه یه؟ عیون و جنات و زخار فی دنیا بو ییه له جیی چاک صرف بکری!! خۆ ئیوه صر فی ناکن! ئەو اِقْتِرَاحِه، بو؟ - ئەو نَظْمِه له (إمام) وەرگیرا- **﴿وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا﴾** زور نَجیل و ثَقیله، ئەوانه! دیاره هه موو انسان وادانی! واده رده که وی حَبی دنیا، یه که له مَوَانِعِ إیمان! نایات هه ر چه ند ببی، چه ند ظاهر و به قووه ت بی، که لک ناگرن! **﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى﴾** علیه السلام. **﴿تِسْعَ آيَاتٍ﴾** له أوائلی رساله ت متوالیا نو (9) نایه تی دابی: أول (عصى)، دووهم (یَدِ بَيْضَاءَ)، (3) جَرَاد، (4) قَمَل، (5) دَم، (6) طوفان، (7) بوق، (8) قَحَط، (9) وَبَاء **﴿بَيِّنَاتٍ﴾** ئاشکراو هویداء. أما انفلاقی بحر، انفجاری عیون، مَنْ وَسَلَوَى، اَحیای مِیت به ضَرَبِی ثور، ئەوانه بو مؤمنه کانه!! **﴿فَأَسْأَلُ﴾** یا مُحَمَّد (ﷺ). **﴿بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾** مُجَبِّی خَوَارِق. **﴿إِذْ جَاءَهُمْ﴾** بو انقادیان، ناردر، بو سه ر فرعون. ئەو نایاته چ تأثیری بوو بو هدایه تی فرعون ی وه ملانی فرعون؟ وه پاشدان خویان چ استفاده یان لی کرد؟ غیری کفر و عناد، (أرنا الله جهرة)؟ ئەوانه ش ئە یانه وی خواو ملائکه تیانبو بیینی. **﴿فَقَالَ لَهُ﴾** به موسی ی گوت **﴿فِرْعَوْنُ﴾** مُقَابِلِی دَعْوَتَ و نایات. **﴿إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا مُوسَى مَسْحُورًا﴾** ساحری گه وره ی! ئەو نایاته هه مووی سحرن! یا سحر ت لی کراوه و عقلت تیک چووه! **﴿قَالَ لَقَدْ عَلِمْتُ﴾** تو پیاوی زانای عاقلی ئە زانی. **﴿مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءَ﴾** ئەو نایاته قَمَل و أمثالی. **﴿إِلَّا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾** ئەوه کاری سحر نیه! ئەو نایاته خالقی ئاسمان و ئەرض ناردیتی! **﴿بَصَائِرَ﴾** موجبی بصیره ته، نایات و حُجَّتِه، له سه ر راستی من! **﴿وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا فِرْعَوْنُ مَثْبُورًا﴾** به هیلاک ئە چی، حقایق ئە گوری، علامه تی لی گورانه! حَقًّا حَضْرَتِی (موسی) زاتی گه وره عَظِيمُ الشَّانِ بووه، له نوادری رجالی تاریخ معدوده، موجبی فخره بو (ملیون)!! إنسانی له و قومه له و مقامه مُقَابِلِی فرعون ملکی مصر إلهی مصریان (توت غنچ ناموون)، وا به رانبه ری بکا، بی ئە ندیشه بی ده هشه ت - الله راستی جای حیره تو ده هشه ت - !! له حَضْرَتِی عَلِي مَنَقُولِه له (عَلِمْتُ) به ضَمِّي (ت) ی ضَمِيرِی خِطَاب، خِطَابِی

موسی له گه لّ خوی! - حَقِيقَةً قَرَأْتَهُ تَى بَى وَجَه نیه - . أما إنکاری قرائته تی
 جَمهور، بی مَعْنایه! ! وه حَمَلِي نایات له سه ر أَحْکام نهی له شَرک له زنا له
 قَتْلِي ظَلَم له دژی له سحر له سَعایه له قَذْف له فراری من الزحف خاصَةً یهودی
 له إعتدای فی السَّبْت، لیّره لام جوان نیه - وَلَوْ حَدِيثِي نَقْل ئە کهن وه تَوَجِیهي
 ئە فه رموون - ! وه ئەو أَحْکامه پاش خُرُوج له مصر وه ههنگامی نُزُولِي تَوَارَة
 وإعطای ألواح بُو أمّتی ایجاب هاتووه! ﴿فَأَرَادَ﴾ (فرعون) ﴿أَنْ يَسْتَفْرِهُمْ﴾
 (محوي) یان کا ﴿مِنِ الْأَرْضِ﴾ بی ناو ونیشان بمینن (أما) (إخراج) له (مصر)
 (فرعون) (مانع) بوو له (خروج) یان ﴿فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا﴾ ئەوانی توش
 (إزعاج) ئە کهن، دهرت کهن له (مکه) خوا شهریان له توو (دفع) ئە کا ﴿وَقُلْنَا﴾
 به (وحی) بو (موسی) ﴿مِنْ بَعْدِهِ﴾ پاش (فرعون) ﴿لِبَنِي إِسْرَائِيلَ﴾ ئەو زه بوو
 نانهی له دهست (فرعون) قوتار بوو بوون. ﴿اسْكُنُوا الْأَرْضَ﴾ له ئەرزی
 (مصر) ئارام گرن، ببه وه گه وره، (قبله) ی (أنام) نه یان کرد، ئەوجا هه لاتن بُو
 (ارض) ی (موعود) ﴿فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ﴾ که (إسکان) تان که له آرزی
 (مقدس) ی (فلسطین) ﴿جِنًّا بِكُمْ لَفِيْفًا﴾ به (جماعت) ی پیچراو له (قبائل) و
 (أسباط) ئەوه وا، (بنی اسرائیلی) دووای (تفرقه) ی دووهم له (جزیره) خویان
 گرت هوه، (قوّهت) ی ته واویان په یا کرد، تا (حضرت) ی (رسول) ی
 (أكرم) هه ناردر، له هه موو کهس خراپتر بوون له (حق) ی. (جناب) ی (رسول)
 (موفق) بوو تاروماری کردن. (الآن) (عالم) به (یهودی) خه ریکن له هه موو
 (دولت) آن دهریان ئە کهن. له و روژانه (هتلر) پاش (بلع) ی (أوستریا) ی (أمر) ی
 دا به (طرد) ی (یهود)، (ثروته) و سامانیان، میرات. (غیر) ی (إنگلتر) ه کهس
 (معین) یان نیه، ته مای هه یه له (فلسطین) (تشکیل) ی (حکومت) یان بُو بکات،
 له گه لّ (عرب) ی (مسلمان) آن شه پو شو پریانه. (عاقبهت) (مجهول) ه ﴿وَبِالْحَقِّ
 أَنْزَلْنَاهُ﴾ به (حق) مان (نازل) کرد، چی؟ (قرآن). ﴿وَبِالْحَقِّ نَزَّلَ﴾ بی (تغییر)
 و (تبدیل)، دهست تیدانی جنوکه و (شیاطین)، بی خوین هوه، تی ی بگه،
 ئەزانی (آیهت) یکی (قوران) سه د (ملیون) (أعجوبه) ی ئینی. بُو (سعادت) ی

(دارین) (کافل) ه، (موجب) ی (ترقی) یه، (باعث) ی خاوینی یه (روح) ی (حیات) ی (اجتماعی) یه ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا﴾ (لَمَنْ أَطَاعَ) هه رکه سی بی ﴿وَنَذِيرًا﴾ بۆ (عاصی) وه (لَوْ) (فلذه) ی (کبدت) بی، ئەمه خوئیته تی. (رسول) ی (اکرم) (رسول) ی خوايه، بی (میل) و (محابا) یه، (کتاب) ی (هدایهت) نه (شانامه) یه نه (حکایهت) ه!

ئه لئین: " (حضرهت) ی (علی) (عرض) ی کرد،، (منت) خوشر ئه وی، یا (زهراء)؟) فه رموی: " تووم له کن (عزین) تره، (فاطمه) م لا خوشه ویستره، وائه بی" (رسول) ی (رب العالمین) ته ماشای (أشخاص) ناکا، ئەنوار پیتته (مزیا) ﴿وَقُرْآنًا﴾ (عظیم الشان)، (کثیر الآيات والبرکات) ﴿فَرَقْنَا﴾ نار دوومانه، (نجاً، نجاً) پارچه، پارچه، (قطعه)، (قطعه)، (آیهت ئایهت) (سورهت، سورهت) (حسب الإيجاب) ﴿لَتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ﴾ (عارف) و (عامی)، (زکی) و (بلید)، به (حفظ) و بی (حفظ) ﴿عَلَى مَكْثٍ﴾ له سه ره خو به (تائی) تا (حفظ) ی که ن، تی ی بگن ﴿وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا﴾ خو مان نار دوومانه ته خواری به گویره ی (وقائع) ﴿قُلْ آمِنُوا بِهِ﴾ نیوه (ایمان) ی پی بینن ﴿أَوْ لَا تُؤْمِنُوا﴾ (ایمان) ی پی نه یه نن، یه که، (أهمیتهت) ی نیه ﴿إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ﴾ (علم) ی بی (غش) و (نافع) ﴿مِنْ قَبْلِهِ﴾ پیشی (نزول) ی (قرآن) له (علما) یانی (خُصَّ) ی (أدیان) ی (سالف) ه ﴿إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ﴾ (وقت) ی (قرآن) یان به سه ردا بخویندریته وه ﴿يَخْرُونَ لِلْأَذْقَانِ﴾ له په و روو به سه ر چه نه گه دا ﴿سُجَّدًا﴾ (أنه) بی (إختیارن)، (زمان) ی (إراده) یان له ده ست نه مابوو، بویه به سه رده م و چه نه گه دا ئه رمان ﴿وَيَقُولُونَ﴾ له و (وقت) ه ﴿سُبْحَانَ رَبِّنَا﴾ پاکی له هه موو (نقصی)، (سیما) (خُلف) ی (فی الوعد) ﴿إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا﴾ به هه رچی هه بی، لیته (وعد) ی به (إرسال) ی (رسول) ی (یأتی من بعد) (مُصَدِّق) ی (کتب) و (رسالهت) ی (أقدمین) ﴿لَمَفْعُولًا﴾ کراوه (مُحَقَّق) ه، بی (منع) و (مُعارض) ه یه ﴿وَيَخْرُونَ لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ﴾ ئەگریه ن ﴿وَيَزِيدُهُمْ﴾ (قرآن) (مره بعد أُخری) ﴿خُشُوعًا﴾ (إمام) (تفسیر) ی (خشوع) به (تواضع) ئەکاته وه. (حقیقهت)

(إنسان) گوئی بداته (قرآن) (حال)ی (مُتَكَبِّرٌ) آن تی بگا (تواضع)ی ئه بی وه (زیاد) ئه کا ﴿قُلْ ادْعُوا اللَّهَ﴾. أیها الخاشعون، الساجدون، الباقون. ﴿أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَانَ﴾. به صیفه تی مَرَحْمَتِ یادی ئه کهن هاواری ئه به نه بهر. یا به إسمى جلاله مَحْضٌ ئه تۆرنه ذاتی اَقْدَسٌ. حیساب یه که. ﴿أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى﴾ ئه وهی ده لاله تی له کمالی کبریائی کرد چ به حَسَبِ ذات چ به إعتباری صفات بیکه نه عنوانی دوعاو پارانه وه هر وه صفه مقامی مونسبی هه یه، که سی ئه که وی ئه لی یا حافظ. ئاشوبی رووت تی ئه کا ئه لی ی یا سَنَّا. وهکذا. اَسْمای خوای اَشَاعِرِه ئه لَیْنِ تَوَقِيفِه مُعْتَزَلِه ئه لَیْنِ تَوَقِيفِ نِ یه. لام وایه ئه و آیه ته مُسَاعَدَه ی مُعْتَزَلِیَانِ ئه کات. زَیْرَا له ئه وائلی نزوله وه جنابی رساله ت اَسْمُ الله به یان نه فه رمووه و. له عدوی حصری ((حصری)) نه کردی یه. ئه گهر ئه شاعیره إثباتی حصر کهن قسه ی وان ئه چیته سهر. ﴿وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ﴾ یا محمد یه عنی به قرائته تی مافی الصلاه من القران. ذاتاً مقصد له نوپژ قورئانه. ﴿وَلَا تُخَافُتْ بِهَا﴾ زۆر به به رزی مه خوینه له و مه یانه به دزی موجبی خشوع و خضوعه به تائی، هیدی قورئان بخوینه. به سهر خه لک و له نوپژ. ﴿وَأَبْتَعُ بَيْنَ ذَلِكَ﴾. جه هرو خوئی به ﴿سَبِيلًا﴾. ری وه سَط ﴿وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا﴾. نه نیر نه می، نه له مه له که نه له ئینس، ئه و ئایه ته خاتمه یه بۆ سوره ت. مُقَدِّمِه یه بۆ سوره تی آتی. ﴿وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ﴾. نه له ئیجاد نه له ته دبیر. ﴿وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ﴾. دیاره وه لی بۆ خوا په یداکردن ده لاله ت له ذولی ئیلاهی ئه کا ته مام. خودا وه لی و ناصر مُعَیْنٌ، حافظٌ، متصرف فی العباد. کهس وه لی خوا نی یه ((إِنْ كُلَّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا اتَّ الرَّحْمَنَ عَبْدًا)) وه کی دی ی ﴿وَكَبَّرَهُ تَكْبِيرًا﴾. ته عظیمی که به ته عظیمی به لیغ، شایانی شأنی کبریائی بیّت. إمامی راضی ئه فه رمووی ته واو بوو ته فسیری ئه و سوره ته. رۆژی سی شه موو به یینی ظهْرُ عَصْرِ رۆژی بیسته م له مانگی مُحْرَم له شاری غه زنین له سالی 601 ه منیش ئه لَیْم ((ته وا بوو ته فسیری سوره ت که مه کی یه علی اصح الأقوال. آیات له

گه جه رو گوجه رانه چی یان پی ئه کری؟ خولاسه . موحافظه ی دین علیم و
عه قلی پی دهوی. وهك له حدیث ئه فه رموی ((نحن معاشر الأنبياء أمرنا أن
نُكَلِّمَ النَّاسَ عَلَى قَدَرِ عُقُولِهِمْ)) بۆ مه لایان ئه وه ده ستوری واجب الرعايه
والسلام.

سوره تی (الكهف)

مه کی یه. مه ده نی یه، هه مووی جمله نازل بووه.. عددی
 ئایه تی ((110)) ه وایه مونسه به ی له گه ل سورته تی ((إسراء)) نه ک زوره به لکو
 پیکه وه مُتَّصِلَف.

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ﴾. قورئانی کریم. نیعمه تی فوق
 النعم، هادی الأمم. مایه ی سعاده تی حیاتی دونیا و ئاخره ت. مَنبَعِ أَصُولِي
 إعتقادیات و أحكام، عبادات و معاملات و سیاسه تی پاک و مه دنیه تی
 فاضلة. ﴿وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا﴾. کتابی ئیلاهی، رسولی ئیلاهی ئه بی بی مه یل و
 موحابابی. راست و ره وان و بی خواره که و پیچه کی تعصبی قهومی و امتیازی
 ئه قارب و ته رجیحی قهوم و خویش بی. دیکه تکه ن، ملائیکه تی 70 هه فتا
 هزار رووی هه یه. له هر رووی 70 هه فتا هزار زوبانی هه یه، هر زووبانه
 70 هه فتا هزار لوغه تی هه یه به و لوغاته ته سبیحی خوا ئه کا. له کُلِّ
 ته سبیحه یی، خوا ملائیکه تیکی خهلق ئه کا، له گه ل ملائیکه تان ئه فری، ئه مه
 تاقیامه ته، غه یری عه رش خهلقی له وی گه وره تر نی یه. هه موو ئاسمان و
 ئه رض ئه وی تییان دایه هه ز بکا به لوقمه یی قووتی یان ئه دا، ئه وانه له
 قورئان دان یه، ئه مما باسی وه حی ئیلاهی بو نحل ئه کات. که لامی ژنی،
 سوره ته و ئیشاره تی میرووی که فائیده ی تیا بی، به وه حی ئه ینی ری بو
 ره سولی خوی، که وابی ئه و کتابه فی نفسه کامله. ﴿فَيَمَّا﴾ موکملی غه یره،
 کافلی مصالحه، نازلی بالخیره، مُورَبِي يه، ئه مه ش بو اکماله، وه کی (إمام
 فخرالدین) ئه فه رمووی، ئه مما ته فسیری به مُسْتَقِيمِ گه ر چی له ((إبن العباس))

نهقل کرایه زۆر جوان نی یه، رهحمهت له إمام و أمثالي إمام، ئهوانه ی تهماشای روحی کتاب ئهکن به نهقل پیچهکه و خوارهکه ناکهن. ((سهیری آلوسی)) فی الحقیقه له نوقادانه لکن گاه گاه له بهر ترس ریا غه له بهی به سهردا ئهکا. باز إمام ئهفه رموی ((واحدی)) ئهلی، جمیعی ئههلی لوغته و تهفسیر ئهلین: - ئهوه له تقدیم و تأخیره، له تقدیر ((أَنْزَلَ عَلَيَّ عَبْدَ الْكِتَابِ قِيمًا وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا)) یه. إمام رُوحَ اللَّهِ رُوحَهُ ئهلی: ئهمه فاسده حهق و موافق نظیمی که ریمه. ئهوه له وه صفی ذاتی، دوهم وه صفی غهیره ذاتی ذکر ئهکری، ئهوه لا که مال ثانیاً إكمال، حهقا فه رمایشی عهینی صوابه، له گهلی جی به و تقدیم و تأخیره ی نظمی حقیقی ئهگۆرن، نهظر به إستقاده ی قورئان ئه و قه و مه له نیهایه تی عیوه جه، نظمی وه ضعیی کتاب له گه ل طبعی ریکه. حهقا قورئان کتابی زۆر خاوینه، دووره له خرافات و أموری تافهه، غیره معقوله، له تورات ئهلی: - خوا ئه مری کرده موسی به بهنی ئیسرائیلی بلی، هه ر صاحب مالی گه ر مومکین نه بوو به دوو مالان حیوانی بکوژنه وه، بهرده رکه ی خویان به خونی پی برشینن، ئه من شهوی دیم ضربه له میسرین ئه دم، ئه ولادی بکریان ئه کوژم، هی ئینسان، چ هی حیوان، تا ئه و ده رکه ی به خوین رشابی بزانه هی ئیوهیه، نه ی چمه ناو به خانووی میسرینم لی نه گۆری، جا بزانه قسه یی چهند چرۆکه ئه مپۆکه ئه و نوعه کتابه به ناوی کتابی مقدس ترجمه و إعلان ئهکن، بزانه قورئان نیعمه ته بو سائلی رسل که له و نوعه خرافاتانه ته بری یه یان ئه کا ئه فه رموی کتابیان ته حریف کرایین. ﴿لِيُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا﴾. له گه ل قهیمی چهند مولائیمه ﴿مِنْ لَدُنْهُ﴾. له طرف خوائ که ئه رحم و الراحمین، ئه ساسی تربیه ی به شر له سه ترسه، گچکه علی الاکثر گه وره، به ترس دینه رای، ﴿وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ﴾ - هه ر که سی بی قوره یش، حه به ش، مه دار له سه ر ئیمان و عه مه لی صالحه، وه هه ر زه مانه، وه هه ر صنفه، وه هه ر شه خصه، نه و عه عه مه له کی صالحی هه یه، ﴿أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا﴾ جوان به له ده ت، خو ش، باش، ﴿مَا كَثُرَ فِيهِ﴾. له ئه جره که یان

﴿أَبَدًا﴾. فهوتانی نی یه، خویمان مؤبّد له نعیمی مؤبّد، ﴿وَيُنذِرَ الَّذِينَ﴾. زییره. ﴿قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا﴾ (مشرك)ی خرسنوی (سائری) (أقوام) كه ئەلّین: - "خو(ولد)ی ههیه، نییر، می" ﴿مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ﴾ (أدنی)ی ه. (ذاتاً) ئەوانه بهس له (هه وهس) و (تقلید) وه ئەلّین: - ئاگیان له (مباحث)ی (علم) و (حقائق)ی (أشياء) نیه ﴿وَلَا لِآبَائِهِمْ﴾ ئەوانیش (علم)یان نیه، (میل) و (هوا)یه ﴿كَبُرَتْ كَلِمَةً﴾ گهرچی به (سهل) دیته سهر زاریان، (أما) گهریه ﴿تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ﴾ له ده میان، دلّی (عهقل)ی (واعی) ئاگی لى نیه ﴿إِنْ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا﴾ چیدی نیه، ئایا به (خیال)یان دادی؟؟ (تهوالد) بوچی ئەبی؟ بهچی ئەبی؟ ئەگەر خوا (داخل)ی (قاعدە)ی (توالد) بی، (فرق)ی چیه له گهل ئیمه؟ به (قاعد) ه ئەبی بمری ﴿فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ﴾ خۆت (هلال) ئەکهی ﴿عَلَىٰ أَنَارِهِمْ﴾ ئەوهی ئەهی کهن. ئەوهی به (إعتقاد)یان، له سهر (سیئات) و (جهالت)یان، خۆت ئەکوژیه وه ﴿إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهَذَا الْحَدِيثِ﴾ (قرآنی)، یا ئەوه كه خوا بی(ولد)ه، (فرد)ی (صمد)ه ﴿أَسْفَا﴾ خۆت بی هیژ و تاقهت ئەکهی، به غم و (حزن) و ئەندوه، (حقا) جای (تأسف)، ئەوانه به (آیات)ی (بیّنات) (ایمان) نایهن، به (هه وهس) به (تقلید) ئەو درۆیه (عظیم)ه ئەکهن كه هیچ (دماغ)ی (هضم)ی ناکا، مه گهر (دماغ)ی نیژیک له (دماغ)ی مهیمون ﴿إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ﴾ (حیوانات) و (نباتات) و (أشجار) و (جّنات) و (قصور)ه چی به کهک بی له سهر ئەرز ﴿زِينَةً لَهَا﴾ آرایشى ئەرزى یه ﴿لِنَبْلُوَهُمْ﴾ (بشر). (جناب)ی (حق) (قبل الوقوع) شت ئەزانى، (لکن) (نسبهت) ئەگۆری، (مسلمان) ناتوانى بلّی: خوا (علم)ی به (جزئیات) نیه " (فخر) (نقل)ی له (هشامی بنی حکم) ئەکا كه (قبل الوقوع) خوا (جزئیات) نازانى! ئەدی چۆن دیته (وجود) به (خلق) و (إيجاد)؟ کهی ئەبیّت؟ چ بلّیم؟ ﴿يَهُمُّ أَحْسَنُ عَمَلًا﴾ که چی ئەوانه، به (حیات)ی (دُنیا) و (زینهت)ی (مغرور) بووین، با (وجود)ی زیباو (زینهت)ی (قریش) (نظر) به (أُمَّت)ی تر هیچه، چی وهی نیه (إفتخار)ی پی بکهن. بهلّی به (نظر) رهش و رووتهکانی، هه لقرچای

(بَدُو) (وَقَعَهُ) کچی ههیه ﴿وَأَنَا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا﴾ هه رچی بی ﴿صَعِيدًا﴾ خۆلّی ﴿جُرُزًا﴾ بی (قوّه) ی (إنباتی)یه، ئه و جی ی بهسه ریا هات، گیا ناهینّی، ئه وه ی لاشه ی ئه که ویتته سهر، له ئه رز (ماده) ی (تُرابی) (غالب) ئه بی، ئه ویدی (دَرَک) ناکری، که وابی (لازم) نیه بلّین: " (عناصر) کانی تریش (مُنقلب) ئه بن به خۆل، گه رچی (حُکما) یانی (سابق) (قول) یان به (إنقلاب) ی (عناصر) کردیه، وه چ (إستحاله) ی تیانیه، (بناءً علیه) نه ئه با، ئه وانه به رهنگ و (نقش) و نگارو (زینته) ی (دنیا) فریته بن، به لکو خۆیان پیش مالّیان ئه بنه وه خۆل.

(یا محمد) بنۆره (عجائب) ی (مقدّرات) و (آیات) ی (إله) (قوم) ی توو به و (آیات) ی (بیّنات) و (إرشاد) و (نُصح) و (إیمان) نایه نن، ده ست له (أباطل) ی خۆ هه لئاگرن ﴿أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا﴾ بی (هادی) بی (رسول) و (ناصح) و (مُرشد) به (فکر) ی خۆیان خویان ده ناسی، ده ستیان له (قوم) و (مناصب) و (عزّ) و (لذّهت) ی خۆیان هه ل گرت، وه ک (قوم) ی توو به (زخارف) ی که م (مغرور) نه بوون، چاویان نه نووسا، به لّی (عُجب) ه (آیات) ی (إلهی) ئه بی (وَلَوْ) به (نَظَر) (قدرته) ی (الهی) که (أسهل) ی (مایکون) بی.

(كهف) ئه شکه وته، ئه گه ر به رین نه بی پیی ئه لّین: "غار" (رقیم) (بعض) ئه لّین "ناوی سه گه که یانه" - که به دوايانا که وتوه - (بعض) ی ئه لّین: "تاته به ردیکه، ناویان و (قصّه) ی وانیان لی نووسیوه ته وه، له بهر ده رکه ی (غار) یان داندراره " (بعض) ی ئه لّین: "ئه وانیش (جمع) ی بووین، (حکایهت) یکیان ده رباره ی (نقل) ئه که ن" (لکن) له (قرآن) (رمز) ی تیانیه له (قاموس) ئه لّی: " (رقیم) (قریة أصحاب الكهف) أو (جبلهم) أو (کلبهم) أو (الوادی) أو (الصخرة) أو (لوح رصاص) نُقش فیه نسبهم واسمائهم و دینهم، وَهَمَّ هَرَبُوا" ئه لّین: "له (أبناء) ی (ملوک) و (رؤسا) ن، ناویان (مشهوره): (یه ملیخا)، (مه کسیل منیا)، (مړنوش) (دبرنوش)، (شاذنوش)، (کفش)، (ططیوش)، ناوی

سه‌گه‌که‌یان (قطمیر). گه‌لی جار ماموستا (ملا أحمد) کویر ئه‌وه‌ی ئه‌نوس له نوشته، له (كاک أحمد)ی شیخی وه‌رگرتبوو.

له (روایات) (تحقیق) ناکرئ (رفع)ی (نسب) و (حقیقه‌ت)ی (دین)یان، به ئه‌وه‌نده‌ی له (قرآن) دایه (اِکتفا) (لازم)ه. له‌سه‌ر ئه‌و (وعد)ی (مقام)ی (محمود) باسی (أصحاب الکهف) که (إشارة)یه، بؤ (هجره‌ت) و (وعد)ه بو(نصر) و (ظفر) (کر)ی (بعد الفّر)ه ﴿إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ﴾ (إلتجا)یان برد ﴿إِلَى الْكَهْفِ﴾ (فتیه) (جمع)ی (فتا)یه، جحیل و ته‌پو به غوبان، کورپه‌لاو ﴿فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ﴾ له (طرف) خۆت ﴿رَحْمَةً﴾ (مناسب)ی (حال) (رزق) و (أمن) (إلهی) (حفظ) مان که‌ی له (عدو) ﴿وَهَيَّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا﴾ له‌وکاری تی‌یداین (هجره‌ت)ی (قوم) و (دین)یان، بؤمان ریک بیخی، ئاماده‌ی که‌ی ﴿رَشْدًا﴾ (إصابه)ی (حق) و (مرام) (ادخلنا مدخل صدق، واخرجنا مخرج صدق) ﴿فَضْرِبْنَا﴾ له (جواب)ی (دعا)یان ﴿عَلَى آذَانِهِمْ﴾ له‌سه‌ر گویمان دان، بی هوشمان کردن. وا ئه‌چی ده‌ستی به (قوه‌ت) به گوئی (إنسان) ئه‌که‌وی، می‌شکی ئه‌تاسی ﴿فِي الْكَهْفِ﴾ هه‌ر له‌وی بی (نقل) بؤ (طرف)ی ﴿سِنِينَ عَدَدًا﴾ سالا‌ها، چه‌ند سالی زور، که (اعتنظ) به ژماره‌ی بکری، بجی به (آیه‌ت)، (آیه‌ت)ی (عجیب) (دال) له‌سه‌ر (بعث) بؤ (ذکر)ی (عددا)پاش (سینین) (توجیهات)یان فه‌رمووه، ئی هیچ له (نظری) (سیدی آلوسی) (توجیه)ی (شیخی ابن حجر)ه، که له (فتاوی حدیثیه) فه‌رموویه‌تی (مع أنة) ئه‌و به (توجیه) (زجاج) (راضی) نیه. (وجه)ی (مقرر)ی خویه‌تی ﴿ثُمَّ بَعَثْنَا﴾ پاش ئه‌و (مدّه)ی له‌و خه‌وو (سببات) دامان به (خبر) مان هینان، زیندیمان کردنه‌وه ﴿لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ﴾ له‌ خویان یا له‌وان و له (غیر) ﴿أَحْصَى﴾ (ظبط)ی چاتره، (حفظ)ی (تاریخ)یان و (مدّه)یان زیتره ﴿لَمَّا لَبِثُوا أَمْدًا﴾ بؤ (مدّه)ی مانه‌وه‌یان به‌و حاله، له (كهف) دا، چه‌ند بووه؟ بؤ (ترکیب)ی (نجوی) (مراجع) وی (روح المعانی)که تا (مدّه) و (غایه‌ت) لی (مُشَوِّش) نه‌بی ﴿نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ﴾ حقی لاهی و صفوی و مفیدی، بی درؤ و ده‌له‌سه‌ی

نَقَالَانِ ﴿إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ﴾ جَمَاتِي لَه كُورَه لَوانِ ﴿أَمَنُوا﴾ به نَظَر لَه مَلَكُوتِي سَمَاوَاتِ وَأَرْضِ ﴿بِرَبِّهِمْ﴾ خَالِقِ وَرَبِّ وَ سَيِّدِ وَ گَه وره ی خَوَّيَانِ ﴿وَزِدْنَاهُمْ هُدًى﴾ به زِيدَه ی شَرَحِي صَدْرُو نَظَر، لَه آيَاتِ وَ عِبْرُو ارشَاد، بُو عَمَلِي صَالِح، نَازَانِمِ عَمَلِيَانِ چ بُووه؟ ﴿وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ﴾ رِبْطِي به (عَلَى) مُقَابِلِي (فَتَح) ه نايه لِي قُووهتِ وَ مَتَانَتِي إِيمَانِي لِي بَجِيَّتَه دَهَر، تَرَسِ وَ رِيَا وَ سَمِعَه تَقِيَه پَه لَاتِيَقَه ي بَجِيَّتَه نَاو! دِيَارَه رِبْطِ ه تَا رِبْطِ فَرَقِي ه يَه! ﴿إِنْ قَامُوا﴾ لَه مَه يَانِي قَوْمِ رَاوَه سَتَانِ لَه سَهَرِ قَدَمِي عَزْمِ وَ جَزْمِ وَ قُووه وَ إِرادَه. ﴿فَقَالُوا﴾ عَلِي مَلَأَ النَّاسَ. ﴿رَبَّنَا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ عَلُوِي وَ سُفْلِي، چ جِيئِي دِي نِيَه خَوَّيْ تَر حُكْمِي لَه سَهَرِ بَكَا. ﴿لَنْ نَدْعُوَ أَبَدًا﴾ ﴿مِنْ دُونِهِ إِلَهًا﴾ مُحَالَه! ﴿لَقَدْ قُلْنَا إِذًا﴾ - مَعَاذَ اللَّهِ - ﴿شَطَطًا﴾ قَوْلِي دُوورِ لَه حَقِّ، مُحَال، عَاقِلْ تَصَوَّرِي نَاكَ! ﴿هُؤُلَاءِ قَوْمُنَا﴾ ئَه وَا نَه قَوْمِي مَه نَه. ﴿اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً﴾ به عَمَلِ وَ كَارِي خَوَّيَانِ ئَه يَتْرَاشَن، هَه لِي ئَه كَه نَن، عِبَادَه تِي ئَه كَه نَن، به رَبِّ وَ الْاِهِي ئَه زَانِن، لَه تَمَثِيلِ وَ تَقَرُّبِ تِيئِي ئَه پَه رِيئِن ﴿لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِم بِسُلْطَانٍ﴾ حُجَّةِ وَ دَلِيلِ بُرْهَانِي به قُووهتِ نَايِنِن لَه سَهَرِ أَلُوْهِيَه يَاتِ ﴿فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا﴾ عَمْدًا وَ قَصْدًا، وَه ئَه زَانِيْشَن دَرُوْيه، هَه لَبَه سَتَه يَه، خَوَّكْرِيَه. ﴿وَإِنْ اعْتَرَفْتُمُوهُمْ﴾ أَنَّهُ يَه كِي لَه وَا نِ پِي يَانِ ئَه لِي. ﴿وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ﴾ لَه وَا نُو لَه إِلا هِيَانَتَانِ لَادَا، دَه سَتَتَانِ لَه قَوْمِ وَ إِلا هِيَانِ هَه لَكْرَتِ، به سِ خَوَا ئَه پَه رَسْتَن، لَه نَاو ئَه وَا نَه، حَه وَا نَه وَه تَانِ نَابِي! ﴿فَأَوُوا إِلَى الْكَهْفِ﴾ پَه نَا بَه نَه لَايِ ئَه وَ ئَه شَكَه وَ تَه. ﴿يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ﴾ لَه رَحْمَه تِي خَوِي شَتِي بُو ئِيُوَه بَلَاوِ ئَه كَا، يَعْني مَرَحْمَه تِي شَامِلِي حَالَتَانِ ئَه بِي، نَاكَادَارَتَانِ ئَه كَا، مَادَامِ ئِيُوَه دَه سَتِ لَه قَوْمِ وَ نَائِيْنِي خَوَّتَانِ هَه لَكْرَنِ بُو خَوَا، بِي شَكِ خَوَاشِ به ضَايَعَتَانِ نَادَا. ﴿وَيَهِيئِ﴾ نَامَادَه ئَه كَا ﴿لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ﴾ لَه وَ كَارَه كَه تِي دَانِ ﴿مَرْفَقًا﴾ شَتِي بِيئَه مَوْجِبِي رَفِقِ وَ نَه رَمِي، مُقَابِلِي ئَه وَ ئِيْشَه صَعْبَه. عَرَضِمِ كَرْدِنِ زَوْرِ ئَه بِي بَعْضِي أَشْخَاصِ لَه مُقَابِلِي يَاسِ وَ بُوْسِ وَ شَدَّهتِ، ئَه كَه وَ يَتَه قَلْبِيَانِ، نَجَاةِ بُوُونِيَانِ لَأَ مُحَقَّقَه، أَحْوَالَتِي رَاهِنَه قُووهتِ وَ جَزْمِيَانِ بِي هِيَزِ

ناکا! ﴿وَتَرَى الشَّمْسَ﴾ (أَيُّهَا الرَّائِي) ﴿إِذَا طَلَعَتْ﴾ كه هه لات ﴿تَتَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ﴾ (موقع) ی نا (مُعِين) (بیان) ئەفه رموی: كه رۆژهه لات، لائەدا له ئەشکهوتیان ﴿ذَاتَ الْيَمِينِ﴾ بۆ (جهت) ی (یَمِين) ی ئەشکهوت ﴿وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرَّبُوهُمْ﴾ له وان لائەدا له (وقت) ی (غروب) ﴿ذَاتَ الشَّمَالِ﴾ بۆ (جهت) ی (شمال) ی (كهف)، (ممکن) ه تیشکی رۆژی له (غروب) بکه ویتە ناو ئەشکهوت، (أَمَّا) پی یان ریک نه که وی ئەمهش له (بعض) ی (أَيَّام) ی (سنه)، (نهایهت) ی به هارو (أَوَّل) ی هاوین. له (بروج) ی (جنوبي) (شمس) لی یان داده کشی وهک (سوولی پاشا) ی ئیمه له (چنارۆک) هه تاوی به مبهرو بهو به ریش ناکه وی ﴿وَهُمْ﴾ یاران ی (كهف) ﴿فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ﴾ له جی یه (واسع) دان له ناوی ئەشکهوت ﴿ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ﴾ (بعض) ی لایان وایه، (أیهت) هه ر ئەبی شتی سه یروکه بی، ئەلین: "ئەوه بهس به (إرادە) ی خوایه، (دخل) ی (وضعیهت) ی ئەشکهوتی تیا نیه، وه (إلا) نابی به (أیهت)" (أَمَّا) لای (أهل) ی (تحقیق) (أوضاع) ی (فلك) و (أرض) و (إختلافات) ی (بُقَاعِ) (نظر) به (وضع) ی (شمس) ه هه مووی (أیهت) ه، به لکوو (آیات) ه (حتی) (علم) به (نسبهت) ی (كُرْتَيْنِ) (مفتاح)، بۆ (أرباب) ی (خیال) ی (صحیح)، بۆ (كشوف) ی (أحوالات) ی (بُقَاعِ) و (أقالیم) ی (أرض) له (إستواء) تا بن (قطب). دیاره (علم) بهو (وضعیهت) ه بۆ (رسالهت) په ناھ (أیهت) ه. (أیهت) ی (عجیب)، نابینی؟ ﴿مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي﴾ (حتی) بۆ (علم) به (أموور) ی (خارجی)، بی وه ی بیبینی ﴿وَمَنْ يَضِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا﴾ گه لی کهس هه ن، به (درس) پی یان ئەلین، ناچیتە (خیال) یان، پی یان (تصویر) ناکری، به لی (أصل) ی (هدایهت) و (ضلال) ی (فطری) (عائذ) ی (فاطر) ه. ئەگەر (ضلال) (رسوخ) ی نه بهستی (قابل) به (تعلیم) و (إرشاد) (صاحب) ی بیته سه رپی. (لکن) که (راسخ) بوو چاره نامینی ﴿وَتَحْسَبُهُمْ﴾ (أصحاب) ی (كهف) ﴿أَيْقَاطًا﴾ به (خبر) ن ﴿وَهُمْ رُقُودٌ﴾ نووستی ین - (في الحقيقة) گومراهه کانی ئیمهش وان، (إنسان) وا ئەزانئ به (خبر) ن، (أَمَّا) (حقیقه) نووستوون، مردوون؛ (روح) و (حیات) ی تی

گه یشتیان نه ماوه ﴿وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشَّمَالِ﴾ ته نیشتیان ده گۆرین له سه ر لای راسته وه ریان نه گۆرینه سه ر لای چه پ له سه ر لای چه پ وه ریان نه گۆرینه سه ر لای راسته. نه وانه نه مردوون، (غایه ت) وهك (داء النّوم) یا سه ربوونی، وهك (حیوانات) بی به رگ (ممکن) (بَینَ بَین) که له که یان بگۆرین ﴿وَرَكَّبْنَاهُمْ﴾ سه ی وان، سه ی راو بووه، ئی باس بووه؟ رهنگی، ناوی، گه وره و گچکه یی له (نَقَالَ) آن په رسه. جا وه ره سه ر (قراءت) ی (مختلف) ه! پاشان په رۆ بو به هه شت، بزانه چه ند دانه (حیوانات) ی (أنبیا) ی تیدایه. سه گی (أصحاب) ی (كهف)، (مشهور) ه که ری (عُزَيْرِی)، (سَید) ی (الْوَسِي) ئه لی: "که ری (بَلْعَم)، وه (ناقه) ی (صالح)، نه مه قسه ی تیانیه، (أیةُ الله) یه وه (کبش) ی (اسماعیل) ی"، سه گی (أصحاب) ی (محمد) (شیخ رضا) ی (طالبانی) ش (بِحَوْلِ الله تعالی) نه چیته به هه شت!

ئه لی:

یارسولَ الله چ باشد؟ چون سه گی أصحاب كهف
داخلي جنه ت شوم، دهر زمره یی أحبایی توو
ئو ره وه د دهر جنت و من دهر جهه ننه م

که ی ره واست؟ ئو سه گی أصحاب كهف و من سه گه أصحابی تو

﴿بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ﴾ دوو دهستی درێژ کردیه ﴿بِالْوَصِيدِ﴾ له ده رگای نه شکه وت. (ممکن) ه نه رزیبی، یا خود (تَجَرَّی) کرد بی! له ده ره وه یه؟ له ژووره وه یه؟ نه ی (معلوم)! (ممکن) ه (داخل) ی (كهف) له (مدخل) ی وه رکه وتبی ﴿لَوْ اَطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ﴾ نه وه قتی ﴿لَوَلَّيْتُمْ مِنْهُمْ فِرَارًا﴾ روت لی وه رنه گۆران، هه ل نه هاتی! ﴿وَلَمَلَنْتُمْ﴾ په ر نه بووی، یه عنی دلّت ﴿مِنْهُمْ رُعْبًا﴾ ترس، دلّت په ر بوو له ترسان، نۆر زۆریان لی نه ترسای. دیاره له زه مانى (رساله ت) په ناه، نه (أثر) یان مابوو، نه (خبر). له (بعض) (تواریخ) ده رنه که وی (رَقِیم) (حکومه ت) ی بووه، (قدیم)، (موقع) یان به شیوو دۆل و

مغار) و ئەشکهوت بووه، (واسطه)ی (تجارهت) بوین، له (بَین)، ئەو (بَین)ه مان بۆ (معلوم) نهبوو.

له هندی (نقلیات) ئەلی: "ماون، ئەبنه (أعوان)ی (مهدی) " بهلی له (ئەسکهندهرنامه)ش ئەلی: " (فه یروزی) (أطلس) پۆش کورپی (ئەسکهندهر)ی کهوته ناو (طلسم)، (نجات)ی (ممکن) نهبوو، له (آخر)ی (زَمان)ی، دیته دهر، خزمهتی (مهدی) دهکا! " ته ماشای (قرآن) و (روح)ی که، مه نواره (نقلات)ی بی (حیات)ی ﴿وَكَذَلِكَ﴾ کوو نواندمانن ﴿بَعَثْنَاهُمْ﴾ به (خَبَر) مان هینان ﴿لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ﴾ (سؤال) لیک بکهن ﴿قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ﴾ کی یه؟ ئەوه نهی (معلوم) (ذاتاً) قرآن (أساساً) (إعتنا)ی به ناویانی نهکرد، تا (إعتنا) به (عین)ی (قائل) بکری لیره، (سؤال)ی لی کردن ﴿كَمْ لَبِئْتُمْ؟﴾ چه ند روژ مانه وه، له وهومه دا؟ ﴿قَالُوا﴾ (جمع)ی له وان ﴿لَبِئْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ﴾ (ممکن)ه هه موویان (جواب)یان دا بیته وه (قسم)ی به (یوم) (قسم)ی به (بعض)ی له (یوم)، ئەوه (بادئ النظر)ه (بعد التأمل) ﴿قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِئْتُمْ﴾ ئیوه ئاگاتان له خه وه نه بوه، (حیوانات)ی که له زستان سپر ئەبن له ناو خاک ئەمینن، به (قدر) (ثُلث)ی که م ئەکهن، بۆیه به هاران، مار که دیته دهر له کونی، کیفی فری ئەدا، ئەوانه له وه (مدد) ئەگەر که میان نه کردبی، (خارقه)یه تره، وا (ظاهر) ئەوهنده یان که م نه کردیه، (حس)ی بکهن ﴿فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ﴾ یه کی له خۆتان بنیره شار ﴿بِورِقِكُمْ﴾ دراو ﴿هَذِهِ﴾ ئەمه بچی ئەو پاره یه ببا ﴿إِلَى الْمَدِينَةِ﴾ بۆ لای شار، ئەمپۆ (طرطوس) ئەوی روژی (ئەفسوس) خوا ئەی زانی ﴿فَلْيَنْظُرْ أَهْيَا أَزْكَى طَعَامًا﴾ کی هه باشتره، پاکتره، چاتره، خۆشتره؟ یه کی ئەلی: "برنج" یه کی ئەلی: "قهسپ" یه کی ئەلی: "میوژ" هه ر که سه چی (میل) لی بوه، به (خاطر)ی داهاتیه ﴿فَلْيَأْتِكُمْ بَرِئًا مِنْهُ﴾ له (طعام)ه که ی (ازکی) ﴿وَلْيَتَلَطَّفْ﴾ ئاگاداری خوی کا، له چوو نه شارو له (مُعامل) به (مُجامل)ه بی ﴿وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا﴾ هیچ کهس به ئیوه ئاگادار نه کا ﴿إِنَّهُمْ﴾ ئەو (قوم)ه ﴿إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ﴾ ئاگاداریان بی

بهسه ر ئیوه ﴿يَرْجُمُوكُمْ﴾ (بلا توقف) ﴿أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ﴾ یا ئهتان
 گپرنهوه (دین)ی خویمان ﴿وَلَنْ تَفْلِحُوا إِذًا﴾ (والعیاض بالله) ﴿أَبَدًا﴾ ئهگه
 (داخل)ی (ملهت)یان بینهوه، (نائل)ی (مرام) نابن (قط) ﴿وَكَذَلِكَ أَعْتَرْنَا
 عَلَيْهِمْ﴾ (أنه) به (وجه)ی تی ههله نگفتن، (غیر)ی وان (مطلع) بوون بهسهریان،
 ئهگه ر چی (رفیق)یان (تَلَطَّقَ)ی کرد، کهس ئاگاداری بهسهریانا نه بی
 ﴿لِيَعْلَمُوا﴾ تا (خلق) که بزائن ﴿أَنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَأَنَّ السَّاعَةَ﴾ (قیامت)
 (حشر)ی (اجساد) ﴿لَا رَيْبَ فِيهَا﴾ (شک)ی تیانیه، دیاره (خبر)یان درایهتی به
 (حشر) (مخالفه)یان بوه، (بعض)ی (إنکار)یان کردیه، که (إطلاع)یان بووه،
 (إنکار)یان نه مایه، به دل (تصدیق)یان کردیه. (أساساً) (ایمان) به (حشر)ی
 (إجاد) (بناء) به (تصدیق)ی (رسول)ه؛ بو (خاطر)ی بیته (صورهت)یکی
 (معقول) و نیزیک له (إدراك)، (مقدمات) و (أمارات) (ترتیب) ئهدهن. (حشر)
 (ممکن)ه، (صادق) (خبر)ی له (وقوع)ی دایه. ئه مه له (نظر) (نُظَّرَ)آن باشه؛
 (أما) له (نظر) (عوام) شتی (بالفعل) (مُشابهه) و (مناسبه)ی هه بی، (علم)یان
 پی ی (حاصل) ئه بی؛ (بالطبع) ئه وانه که دیتیان (جمع)ی ئه و (مُدّه)
 (طویل)ه (أجسام)یان نه گورایه (حیات)یان (عَوَدت)ی کردوتهوه، گه پانهوه
 سه ر (حال)ی پی شی، له هوش و (إدراك) و (سائر)ی (احوال)ی (حیوانیه) و
 (إنسانیه) لایان (عیان) ئه بی، بی (إشتباه) که (حشر)ی (أجساد) (ممکن)ه
 نیزیکه له (وقوع)؛ په رده ی (إستحاله) و (إستبعاد) نایه لی ﴿إِذْ يَتَنَزَّعُونَ بَيْنَهُمْ
 أَمْرُهُمْ﴾ (دائر) به (بعث) (لکن) (بعد العُثور) (نزاع) نه ما ﴿فَقَالُوا﴾ (قوم)
 ﴿ابْنُوا عَلَيْهِمْ﴾ له سه ر (أصحاب)ی (كهف) پاش (إطلاع) (رفع)ی (خلاف)
 ئه و جا (أصحاب)ی (كهف) به (قطع)ی (وفات)یان کرد ﴿بُنْيَانًا﴾ چ (نوع)؟ بو
 چی؟ به چی (فکر)؟ ﴿رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ﴾ (بما في قلوبهم) به (وجه)ی چاکه بووه،
 یا بو سهیری (دنیا) بوه؟ وهك (مُجاور)هکانی (مراقِد)ی (مَظْهَر)ی ئیمه ﴿قَالَ
 الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ﴾ ئه وانیه (غالب) بوون له سه ر (قَوْل) و (قران)ی خویمان
 ﴿لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا﴾ عبادی خوای بی نی، عبادهتی خوای تیا بکهن، پاره

و پوول له کهس وهرنهگیری، نه کریتته شبکه! ته ماشای سیدی آلوسی که له مسألهی قُبّه و عبادهتی سهر قَبْرُو هه لنانی قَبْران چ ئەکا، به تَفصیلی قَدَح و جَرَح و تَعْدیل و تَأْوِيل، اَنَّهُ لَه اَهْمِي مَسَائِلُه! ! مَعَ اَنَّهُ لَه وَهَقْتِي عِمَارَت و مَبَانِي قَه حِپَان تَشْيِيد ئەکرا، مه لایان شه پریان نه بوو، خه ریکی شه پری سهر قَبْران بوون!! حالاً شه نه برایتته وه له بهینی وهابیان و مُنْتَسِبِينَ تَصَوِّف و مَشِيخَت! به لام حَقَّ الْأَنْصَافِ عِلْمَه تِي مُمْتَاز بُو زهواتی نَوَابِعُ زَوْر لَازِمَه موجبی سَعِي و تَرْقِيَه، اَمَّا ئەوهش دهره جهی معلوم بی، هه رکهس به هه وای خوی، نا! جَمِيلِ صَدَقِي بُو هه یکه لی بُو بکری؟ وَكَذَا مُحْسِنُ السَّعْدُونِ؟ گهر چی زَوْرَم خَوْش ده ویست، چی کرد؟ خَوِي كُوشَت، خِرَاسِي كَرْد! فَيَصَل، باشه، هونه ریاتی زَوْره!! قُبّهی مَرَاقِدِي اَوْلِيَايَانِ بَخْرِيْتَه سهر اَبْطَالَانِ، اِيُو اللّٰه، حَيَاة ئەدا!! له ولاتی ئِيْمَه عِلَائِمِ بُو شِيْت و گِيژو وِيژَه كَانَه زَوْر خِرَاسِي مَرْدَنَه گه وچیه! (سَلِيْم به گ) يه كِي بُوو لو دوازده سوارهی مه ریوان که به شهبه ی خونی له شكري ايران عِبَارَه ت له دوازده هه زار کهس، شکاندیان! به (أحمد پاشای) بَرَازَاي فِه رَمُوو: ئِيْمَه حَه ز ئەکهین بکوژرین خوینمان برژینه سهر عهردی مه وتهن تاكو مُحَبَّبْتَمَانِ لَه دَلِي حَلِي خَوْمَانِ شَيْنِ بِي - وهی بی مراد خَوْتِ سَلِيْمِ به گ! قَوْمَتِ ئەو قَوْمَه نِيَه! له بهر ده رویش و صَوْفِيْلِكُو كَانِ دَامَه نِه شَوْرَانِ، ئَاگَايَانِ لَه تَوو نِيَه فِي الْحَقِيْقَه كَه سِي به اَمَلِي خَزْمَه تِي كوردان بکا، ره نچه پۆیه، ده ست و ئەژتۆیه، به اَمْدَادِي نَاگَه ن!! ﴿سَيَقُولُونَ﴾ قَوَالٍ وَنُقَالٍ لَه اَفْوَاهٍ ﴿ثَلَاثَةً﴾ سِي كَه سَن ﴿رَابِعَهُمْ كَلْبُهُمْ﴾ ئەویش له و مَقَامَه به آيه حِسَابَه، بۆيه بوويتته چاره مینیان! ﴿وَيَقُولُونَ خَمْسَةَ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ﴾ پِيْنَجَن، شه شه مینیان سه گه که یانه! ﴿رَجْمًا بِالْغَيْبِ﴾ اَنَّهُ قَسَه ي فِرِي ئەدهن بی عِلْم و خَبَر. ﴿وَيَقُولُونَ سَبْعَةَ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ﴾ له و (واو) ه قسه یان زَوْره، ئەگه ر ده سه لَآتَم هه با، ئەمکرده (واو) ی خَاتَمَه بُو اَعْدَادُو مَعْدُوْدَاتِي مُتَقَابِلَه! له قَوْلِي (ابْنُ عَبَّاسٍ) شَتِي وَ ا ئەفامریتته وه. که (واو) وَاَقِع بُوو، عِدَّة تَه وَاو ئەبی! زَوْر باشه! ﴿قُلْ رَبِّي اَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ﴾ معلومه علمی وي (قطعیه) قَطْعِيَه، رِي

إِحْتِمَالِي نِيه. ﴿مَا يَعْلَمُهُمْ﴾ بَشَرَ. ﴿إِلَّا قَلِيلٌ﴾ مُمَكِّنَه ئهوانه هيچيان وا نهبن، با
 إنْقِطَاعِي عَدَّة، به إِتْبَارِي مَشْهُورَه و مَذْكَورَه بِي، يَعْنِي له وهنده أقواله زیاتر
 نیه! با عَدَد زَوْرْتَرِيَا كَمْتَر، له م سِييَانَه بِي! له وَأَقْوَالَانَه مَعْلُومَه قَسَه له
 مَلَائِكَه تَان نِيه! ﴿فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ﴾ مَنْ حَيْثُ الْعَد، ئه وهنده يه وهنده نیه،
 مُجَادَلَه بِي لَزُومَه! ﴿إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا﴾ تَعَمَّقِي پِي نَاوِي! ئه گهر عُشَّاقِي أُمُورِي
 تَافَهه نه با، حَاجَه به (مِرَاءً) نه بوو، له سه سه رِي نه لِيكُولِينَه وه. ﴿وَلَا تَسْتَفْتِ
 فِيهِمْ﴾ له شَأْنِيَان بُوَجَه. ﴿مِنْهُمْ﴾ له حِكَايَه ت خَوَانَان ﴿أَحَدًا﴾ يه كِي، يَا
 كَه س. ﴿وَلَا تَقُولَنَّ لِنَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ﴾ ئه و شتَه ئه كه م ﴿غَدًا﴾ سَبَه يِنِي،
 ئه لَيْن: "ئهو (آيهت) (نزول) ي كرديه. وه قَتِي (قرهيش) (سؤال) يان له
 (پيغه مبهر) كرد: له (روح) له (اصحاب) ي (كهف) له (ذِي الْقَرْنَيْن) فه رموي:
 سَبَه ي (جواب) تان ئه ده مه وه. "نه ي فه رموو: "إِنْ شَاءَ اللَّهُ" ئه نجا (وَحْي) بُو
 نه هات؛ (3) رُوْذ يان (15) يا (40) رُوْذ (تأخير) بوو؛ پيغه مبهر لاي گران بوو.
 - قرهيش - (تكذيب) يان كرد، (په كي اعلا) (أَمَّا) بُو ئه و (آيهت) له پيش
 (جواب) ي (أَوَّل) نه هات؟ كه له (سوره) ي (إِسْرَاء) (ذَكَر) كرا؛ بُو (تأخير)
 نه بوو؟ له هه موو (أَسْئَلَه) ؛ بُو (تأخير) ي نه بوو؟ له ته واوِي (قَصَه) ؛ بُو له
 (روح) ئه لِي: (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ)؟ لِيْرَه نَالِي: " (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ أَصْحَابِ
 الْكُهْفِ) وه له دواي ئه فه رموي: " (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ ذِي الْقَرْنَيْنِ) " (تفريق) ي (في
 السُّورِ) (تفريق) ي (بالعنوان) بُوْجِي؟ له وه يانَه بِي (مُنَاسَبَه) بُوْجِي؟ چ
 (نكته) يه، چ (نظم) بِي (إِيجَاب) ئه كا؟ چونكي له (أَسَاس) وه وه نه هاتووه، له
 (إِسْتِثْنَاء) ي ﴿إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ﴾ زَوْر (مُضْطَرَب) ن، له (تَوْجِيهَات) و
 (تَقْدِيرَات) ي به (تَكْلَف). وه هه م (مَادَام) (أَصُولِي) ئه لَيْن: " (تَأْخِيرِي) (بَيَان)
 له (وقت) دروست نيه " (تأخير) ي ئه و (جَوَاب) آنه، (أَبْدًا) (جَوَانِي) نيه. با
 (جَنَاب) ي (حَق) (وَحْي) بُو ناردبا؛ دواي يه (إِخْطَارِي) فه رمووبا. من (عَرْض)
 ئه كه م: (نظر) به (نظم) ي (كُتَابِي) خوا (جَنَابِي) (حَق) (أَمْر) ئه كاته
 (رسول) ي (أَكْرَم)؛ به (سَعْي) و (إِهْتِمَام) به، به (أُمُورِي) (نَافِع) ه؛ (أَصْلًا)

(إشتغال) مه که به شتی، بی که لک و (خیر) و بیتر، (سبب)، (سبب) چ (فهرق)ی
 ههیه، چ (علم)ی تیایه؟) وه نهفه رموی: (هه ر ئیش و کاریکی بووت، (دائر) به
 (أمور)ی (رسالهت) (تأخیر)ی مه که بو سبهی، (أناً)، (ساعة)، (یوماً)
 (إشتغال)ی پی مه که، به جی ی بینه؛ (تسویف) مه که، (إلا)، مه گهر خوا
 (إرادة)ی به (تأخیر)ی بی؛ نه خوشیه، سهر ئیشی یه، یا (أنواع)ی وایه؛
 (ظهور)ی (أمر)ی (أهم)ه، یا (نسیان)ه؟ ﴿وَأَذْكُرُ رَبِّكَ﴾ یاد ی خوی که،
 له بهری بیاری وه ﴿إِذَا نَسِيتَ﴾ ئیشهکت له (فکر) کرد، وه به یادت هاته وه
 بلی: " (رَبِّی) (إعانه) م بدهی، (حافظه) یه، (قوهت) ی (أتمم) پی (کرم) که ی
 شتم له یاد نه پروا" ﴿وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنِي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا﴾ با (إشارة) بی
 بو (خبر)ی (أصحاب)ی (كهف) (فضل) له (عدد)یان، له ناویان، له رهنگ و
 ناوو جی ی نوستنی سه گیان ﴿رَشْدًا﴾ له وه نیزیک تره، بو (إرشاد)ی (عباد)
 (مسئله)ی وان (أمر)ی رابردووه، ئیستا نه وهی به توو بیروا نه کا،
 (تصدیق)ه که ی (عائد)ی (رسالهت)ی خوت نه بیته وه نه گهر (تصدیق)ی
 (رسالهت) ت نه کا، نه لی: "هه لبه ستهیه، (أصل) و (أساسی)ی نیه" ﴿وَلَبِثُوا
 فِي كَهْفِهِمْ﴾ به و (حال)ه ﴿ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ﴾ سی سه د سال ﴿وَأَزْدَادُوا تِسْعًا﴾
 بوچی (عبارت) واداده نی؟ (حَتَّى) نالی (زاد تسعا) " (بعض)ی نه لئین: "نه مه
 له بهر (إختلاف)ی (سنه)ی (شمس) و (قمری)یه " (إمام)ی (رازی) به و قسه
 (راضی) نیه؛ نه لی: " (حساب) (غیر) (مُوافق)، وه له (سِیاق) چ (إشعار)ی نیه؛
 وه (مقام) (مقام)ی (تفاوت)ی (حسابین) نیه؛ (وَأَزْدَادُوا) بی (وَجَه) نه مینی "
 هه نده نه لئیم: " (لَبِثْ) یان سی سه دو نو سالی (قمر)ی بووه؛ (لَدَى الْعَرَبِ) نه وه
 (ظاهر) و (معلوم)ه؛ وه که له (إمام) وه ره نه گیری (له ته وای سی سه ده، (نوعاً
 ما) (إنتباه) یان بووه؛ (میل) یان نه کرد، هه لستن، خه ویان لی که وته وه؛ نو
 سالی دیان بو (زیاد) بوو، وه (قبول)ی نه و (زیاد)یه یان کرد؛ به و (زیده)ی
 یه ش نه گوران. وه لای (حَقِیر) (إشارة) کی تیایه، بو (مُدّه)ی (غلبه)ی
 (رسالهت) په ناه؛ (سی) روژ (إختفا)ی له (غَار)ی (ثَوْر) (مُقابل)ی سی سه د

سالی وانه؛ له (ظرف) ی (9) سال (بالعزّ والاقبال، والاجلال) (فتح) ی (مکه) ته و او ئه بی ﴿قُلْ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِئْتُوا﴾ احوالیان، لُبثیان، بی فساد مانیان، هه مووی به تدبیر و تدویری إلهی بووه، ئه و له هه موو کهس چاکتر ئه زانی؟! . له زه مانى عثمانى شه پى بوو له بهینى (پیران) و (مامهش)، (جاداو روو) که عهسکه ری رهسمى ئیران بوون، مُداخَله یان کردبوو، مسأله ببوه مسألی دهوله تی، له طَرْفین تحقیقات مأموری هه ناردارا. له فَصلى به هار، ئه و وه قته آمیری جهنگ (بهادر حسینى خان) له گه لَ جَمعی هاتنه (بیتوین)، وای ایجاب کرد (إسماعیل بهگ) (أركانى حرب) که له طَرْفین عثمانى نارداربوو، بابمى جَلب کرد بۆ بیتوین. بۆ نووسی بوو ئه گه ر نه یه یی رۆژی قیامهت له خزمهت خوداو ره سولی خودا شکاتت لی ئه که م. بابم چوو، منیش له خزمهتی چووم. رۆژی له میانى صُحبهت له سه ر نان خواردن، امیرخان عَرَضى مه لای کرد: ئیوه ده رحه ق صاحبُ الزمان چ ئه لَین؟ فه رمووی ئه وه ی له بیرى (سامرأى) مُخْتَفى بووه؟ گو تی: به لى تَصَدَّقْت شوم! وای زانى تَصَدِيقى ئه کا. فه رمووی ئیمه ش اول گومانه کمان بوو، اما ئیستا لامان مُحَقَّقه مردیه، له ناو بیر خنکایه! گو تی: آمان، چۆن؟ فه رمووی: مده ی اِحْتِفا وه ک له قرآن وه رئه گیرى سیصه دو نو ساله! ئه و مادام له هه زار سال تپه پى، بی شکه نه مایه! ئه وانى ئیرانى له تاوان ده ستیان راوه ستا لوقمه یان پى نه جوورا.

ئه گه ر ئاره زوو ئه که ی به مُناسبه ی حالى صُحابى كهف به طُول و تَفْصیل كرامهت و مُنازعه ی سُننى و مُعْتزلىان ببی، مُراجعه یی (تفسیری كبیر) بکه! من انكارى كرامهت ناکه م، ئه گه ر مصلحه تیكى دین و اُمتی تیا بی! (فاروق) بانگی کرد (یا ساریه الجبل الجبل!) ئاگات له چیا یی بی، له (اصطخر) بیستی، به خو هاتنه وه نيزك بوو دوشمن پشتیان لی بستینن، ئه گه ر تدارکیان نه کردبا، له شکرى اسلام مه حوو ئه بووه. باشه! اما نابى عسرىكى دى، به ته مای (ياساریه) بی، ئه و جا إعتما داته سه ر گرامه تی فاروقى، له تَحْفَظ بی مبالات بی! به لكو ئه بی زیاده تَقِيد بکا، نه ک تووشی غلطة بی به هیلاك بچى! وَمَعَ

به بهر دهی؟ عَهْد له عمومی کائنات بۆ قُطْب وهرئه گیری؟ خویه توو عالمی
 غیبی سَمَاوَات و اَرْضی، علمی عام خاصی تووه، مُقْتَضَاي زات! شرکته قبول
 ناکا! شَبْهِي عِلْم و قُدْرَه تِي توو، بۆ کهس مُمْکِن نیه! ﴿أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ﴾ ئه و
 (نوع) ه (صیغه) ی (تَعَجَّب) ه له کوردی دانیه. (ذاتاً) له گه له ک جی (مُعْطَل) م له
 (مفردات) و (ترکیب) زوبانی ئیمه (قاصر) ه؛ (سمع) و (بصر) ی (إلهی) وه کی
 (حیوان) و (إنسان) نیه، دیاره (فَوْق الطَّبِيعِي) یه؛ هه موو شت لای خوا
 (عیان) ه؛ (جزئی) و (کلی) (حاضر) ه، (ذات) و (صفات) ی جای (تَعَجَّب) و
 (تَحِیر) ه، ئه مه له بهر (قدسیهت) ی؛ نه ک له بهر (مقصور) ی (عقل)؛ وه کی گه لی
 کهس ئه ی لاین. (عقل) ئه زانی خواو (صفات) و (فَوْق الطَّبِيعِي) ت،
 (ماهیهت) یات نازاندیری (مُحَال) ه، (لکن) (وَهْم) و (خیال) (تَحْمَل) ی ئه وه ناکه ن
 خه ریکن (جناب) ی (أقدس) (مُتَلَبَس) کهن به (لباس) ی (ممکنات) ی (طبیعیه)،
 (تمثیل) و (تصویر) ی ئه کهن، (خیالیون) به ناوی (ولایهت) و (کرامهت) دوا ی
 (خیال) ئه کهون؛ پی یدا هه ل ئه چن، سه ره و و نگوون ئه کهون، وه له
 (إنسان) یش (مقصد) چاوو گوئی ی نیه (بصر) و (سمع) ه (أولیات) (مشترک) ه له
 (بین) ی (حیوانات)؛ (مراتب) ی (ثانی) و (ثالث) بۆ (إنسان) (مقصود) ه ﴿مَا لَهُمْ﴾
 بۆ (کائنات) و، (علوی) و (سُفلی) ﴿مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ﴾ هه ر ئه وه (مُدَبِّر الْأُمُور)
 ﴿وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ﴾ (فَضْل) له (شَأْن) ﴿أَحَدٍ﴾ خوا نای کا، نابی، (ممکن)
 نیه؛ مه لی (دلالت) ی له (إمتناع نیه) کهس نابیته (عالم) ی (بالغیب)، کهس
 نابیته (قائل) ی (کُنْ فیکون)؛ (إدارة) ی (أَرْض) و ئاسمان (حواله) ی کهس
 ناکا، (حاشی) (ثم حاشی) (غیر) و (قابل) ه؛ (إنسان) ی لا هه لپچرا هه ر ناوی
 لی ی ئه نی ی، چۆن ئه گاته (مرتب) ه ی (علم) ی (قدرهت) ی وه کی (علم) و
 (قدرهت) ی خوی؛ به خوا نا به خشری.

(والله) (أُمَّهت) چی به سه رهات! به (هذیان) ی ئه وو ئه م؛ کوو خانه
 خوشتوور بوون. (غیر) ی خوا به (مليون) (ولی) یان په یا کرد؛ (أمر) ی (کُن)
 (فکان) یان دانی؛ (تفویض) ی (إدراة) ی (کائنات) یان کردن؛ (أما) چ سوود نابی

(ممنوع) ه . (قدرت) ی (إلهی) ئه و (شمول) ی نیه (حقا) به (شمول) ی (قدرت) گه لی (کفریات) یان هاویشته (أدمع) هی (ضعیف) کان! ﴿وَأَنْتَ﴾ بۆ خۆت به سه ریان ﴿مَا أَوْحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ﴾ (مُحَقَّق) له (مَقَام) ی (سؤال)، خوا (وحی) ت بۆ ئه نیری؛ دلت سه غله ت ناكا، نابی دوژمنت پی خوشكا. دیاره (رسول) ی خوا ی (سؤال) ی لی بکری، بفرموی (خبر) تان ئه ده می سبه ی، (مثلا)، نشلی (إنشاء الله) (قلبا) هر به ئومیدی خواجه، له وانه ی خوی ئه زانی یا خوی نایان زانی.

بۆ (خاطر) ی خوا به (تأمل) به (تدبر) به (محاكمه) قورآن بخوینن؛ ته ماشای (تفاسیر) که ن، به دوا ی قسه لوکان مه که ون، ئه مپو گه لی شت (ظاهر) بوه، درویه زوریان ده رخستوه ﴿لَا مُبَدَّلَ لِكَلِمَاتِهِ﴾ (مُبَدَّل) بو (کلمه) ی وی نیه، ئه گه ر (شريك) ی هه بی- وکو به (تشریک) ی بی- ئه بی بتوانی (تبدیل) ی (حکم) ی خوا بکا؛ دیاره (حکم) ی (قضائی) (مُراد) ه و (تشریح) ی نا - (مَع أَنَّهُ) (حُكْم) ی (خوا قائل) ی (نسخ) نیه (إلا) (حُكْم) ی که له بهر (جهالته) ی (قوم) به (شده ت) دانرا بی، به سه رت ئه خا، ناگوری ﴿وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ﴾ به (إختیار) و بی (إختیار) ﴿مُلْتَحِدًا﴾ پشت و په نا هو (مَلَجًا)، (یعنی) نیه ﴿وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ﴾ (حبس) ی (نفس) ی خۆت که، پای گره ﴿مَعَ الَّذِينَ﴾ له گه ل ئه وانه ی (یعنی) له (مُصاحبه) یان ﴿يَدْعُونَ رَبَّهُمْ﴾ (عباده ت) ئه که ن ئه پارینه وه؛ (ذاتاً) (دوعا) ش (عباده ت) ه ﴿بِالْعَدَاةِ وَالْعَشِيِّ﴾ سبه ینی و ئیواره، یا (دائماً) (عباده ت) که هر چی بی، (تعین) (مقصود) نیه ﴿يُرِيدُونَ وَجْهَهُ﴾ (مراد) یان به س (رضا) ی خواجه، چ (أمل) تریان نیه ﴿وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ﴾ چاوتیان لی وهرمه گیره بیانکه (متطور) ی (نظر) ی (عنايه ت) گه ر چی ئه مپو که لکیان نیه، له و (مضایقه) و (شده ت) به کار نایه ن، (بلال) و (سُهیب) و (أمثال) ی وانه چیان پی ئه کری؟ ﴿تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ﴾ ته ماشای (أنبا) ی (دنیا) ئه که ی، هه م (مجلس) ت بن؟ بۆ ئارایش و زیباو ژین (الدنیا) (مُحَقَّر) و (دنی)، (حاشی) (جناب) ی (رسالته ت) (مقصد) ی نه ی په نگی (دنیا)

نه بوه. دیاره ئە گەر گه وره گه وره کان (مسلمان) بووبان (جناب) ی (هجرت) ی نه ده کرد، له (غار) خۆی نه ده شارده وه، ئەو (ضعفا) یانهش هه نده (عذاب) نه ئە دران؛ (لکن) (قاعدە) یه بوه، بۆ (پیغه مبه ر) آن دامه زراوه تا (خاتم)، که گه وره (صنادید) ی (قوم) (ایمان) یان نه ده هیئا، (ضعفا) یه کان (سبق) یان ئە کرد، وه (عاقبه ت) بۆ وان ده بی، به لئێ (قابل) نیه (أبو جهل) (ایمان) به (محمد) بیینی ﴿وَلَا تُطِعْ﴾ مُطْلَقًا، خاصه له دوور کردنی فقرايان. ﴿مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبُهُ عَنْ ذِكْرِنَا﴾ که سی آدنی خیره کی تیا بی، خوا دلێ غافل ناکا له ذکری خۆی ﴿وَاتَّبَعَ هَوَاهُ﴾ گه لئێ که س هه ن، شته کیان به دلێ داها ت، ده رحال دوا ی ئە که ون، تامل نا که ن! له اوله وه قابله اصلاح بکری ن، که رسوخی تیا به ستن وه بووه خوو له ناو قلبیان، قابلی اصلاح نین! ﴿وَكَانَ أَمْرُهُ﴾ شأنی له تکبرو متابعی هه وا ﴿فُرْطًا﴾ متجاوز بووه، بویه خوا قلبی اغفال ئە کا.

﴿وَقُلْ﴾ به وان به لئێ ﴿الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ﴾ حه ق له طرف خوا ی ئیوه بۆ منه، و حیا حه قی نار دووه، من تابعی حه قم، مده انه نا که م داخوا ئیوه ایمان دینن ﴿فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفِرْ﴾ مختارن، وه کی به و وجدان ئە بینن ظاهر و باطن، جبر و تضییقتان له سه ر نیه. حتا (عزالی) اعتراف به و وجدانه ئە کا! خوا مشییتی کردیه، که انسان به مشیئته ئیش بکا! تکلیفی شرعی له سه ر عقل و اختیاره، وه که س نالئێ انسان بالکلیه غنیه له خوا ی! حاشا! مرادی معتزلی له استقلال ئە مه یه (انسان) له و (نوع) و (أفعال) ه (إحتیاج) ی نیه به (توجیه) ی (إراده) ی (کبریائی) بۆ (خصوص) ی ئە و (فعل)، وه (إلا) مندال ئە زانی گه لئێ (أفعال) ی (إختیار) هه یه، به ته نی پئ ی نا کرئ، له (عمرو) و (زید) (معاونه) (طلب) کا چۆن (مؤمن) ئە لئێ: "عبد" له (أعمال) ی خۆی (بالکلیه) (مستغنی) یه له خوا" وه یا خود (مؤمن) ی (بِالله) بی وه بئێ: "خوا (إرادة) ی (ایمان) ئە کا به (إرادة) به (تکوینی) و (خلق) و (إيجاد)، (شخص) ی (مخالف) ی ئە و (إراده) (کفر) له خۆی په یا ئە کا " (یعنی) (إراده) ی (تکوین) ی (غلب) ه ئە کا به سه ر (إراده) ی (تکوین) ی (إله) (حاشی ئم حاشی)، ئە مه

(جَهْل) ه (كُفْر) ه، به لكو (أمر) (أمری) (تكلیفی) یه، (إرادة) (إرادة) ی (تكلیفی) یه، نه (تكوینی)؛ (إرادة) ی (طلبی) (مُؤَثِّر) نیه، (خلق) و (إيجاد) ی پی ناكری، ئە گەر كه سیّ (مُخَالَف) هی بكا (عَجْز) نیه؛ له (قَبْضه) ی (قدرت) ی (إلهی) قورتار نابیّ (جزا) ی ئە بینى ﴿إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ﴾ ئە وهی به (إختیار) ی خوی شتی به د ئە كا، روو له چا كه ناكا دوای (میل) و هه وای (نفس) ئە كه ویّ ﴿نَارًا﴾ ناگری (أما) ناگر؛ ئە وان (ذلیل) و (عاجزن، خودا) (قوی) و (قاهر) ه، ناگری ﴿أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا﴾ (طبیعی) ئە وانه (ذوات) یّ (كرام) به (كبر) و (أنانیهت) و به جا هو (جَلال) ئە بیّ (خُیوم) و باره گا هو سه را په رده یان، له ناگر بۆ هه لدری؛ په رده یی ناگری (دهوره) یان بدات؛ ئە و جا ئە و جیّ یه خو شه، به (صفا) یه، دل گوشایه، روناكه، له سه ر ئایشك پال ئە ده نه وه سه ر بالیفی (ناری) ! ﴿وَإِنْ يَسْتَفِئُوا﴾ به ده ها هاوار كه ن ﴿يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ﴾ وهك قورقوشمی تاواوه ﴿يَشْوِي الْوُجُوهُ﴾ كه بۆ زاریان ئە به ن، له هالاوی گهرمی روویان به برژینی ! ﴿بِئْسَ الشَّرَابُ﴾ ئە و ئاوه ﴿وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا﴾ ناگره كه بالیفی خراپه، كه ئانیشکی ئە خه نه سه ر ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا﴾ به (إختیار) ﴿وَعَمَلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ (حَسْبُ الوقتِ وَالْمَقَامِ) (نائل) ی (أجر) ی خو یان ئە بن ﴿إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا﴾ (إهتدی) به (قرآن) كه ن، (عمل) ی (صالح) زۆر به (قیمت) ه، جه وهه ری (إیمان) ه، ئە گەر (عمل) ی (صالح) نه بیّ (إیمان) (فائده) ی چیه؟ ﴿أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ﴾ جیّ ی (قرار) و ئارام و (راحت) ی ﴿تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ﴾ ئاویّ خو ش و (صاف) و (خفیف) و (لطیف)؛ (بَرّاق) و به لووری، بیّ (خلط) و (میکروب) و (خَبِيثي) ﴿يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ﴾ (علامهت) ی شاهی، بازنی، زیپیان له قولی ئە كه ن؛ ئە وه بۆ (فقیرو) بیّ (حُرْمهت) ه كانی سووك و بیّ (حُرْمهت) لای (صنادید) ی (قریش) ه ﴿وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا﴾ سه بز ﴿مِنْ سُندُسٍ﴾ وهك (خَزّ) و (خارا) ته نك و (لطیف) و (خفیف) ﴿وَإِسْتَبْرَقٍ﴾ ئی ئە ستوور وهك: (مخمر) و (أطلس) و گهرمه سووت. كه سیك بازنی زیپ له سه ر (لباس) ی سه بز؛ به جوانی دی (لازم)

نیه (علی الدوام) (لباس) یان هر سه بز بی؛ (دوام) ی (میل) له سه ر (لباس) ی سه بز (علی العموم). (الی الأبد) (مُحال) نیه چیه؟ ﴿مُتَّكِنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ﴾ شاهانه وهك آورنگی (حکمداری) له سه ری پال ئه ده نه وه ﴿نَعْمَ التَّوَابُ﴾: (حُلَى) و (ثبات) و (شراب) ﴿وَحَسُنَتْ﴾ (أریکه) کان ﴿مُرْتَفَقًا﴾ (مقابل) ی (مُرتفق) ی (أهل) ی (نار) ﴿وَأَضْرِبْ لَهُمْ﴾ (أقویا) ی (مُلحد) (ضُعفا) ی (مُوحد) ﴿مَثَلًا رَجُلَيْنِ﴾ دوو پیاو: یه کی ده وله مه ند، یه کی له و نزمتر؛ (ممکن) (فقیر) یش بووی؛ (مسئله) ی (أفعل التفضیل) ی (آتی) (سهل) ه، (لسان) ی (عربی) به (تَفَنَّن) ه؛ ئه و دوو (رجل) ه بووین، نه بووین و (تفصیلات) ی مالیان بی (لزوم) ه ﴿جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ﴾ دوو باغ؛ وهك له به هه شت ئه بی ﴿مِنْ أَعْنَابٍ﴾ (ممکن) ه یه کی کولک بووی، یه کی ئی سه رداران ﴿وَحَفَفْنَا هُمَا بِبَنَخْلٍ﴾ (دوره) مان داوون به دارخورما ﴿وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زُرْعًا﴾ له ناوه ندی دوو باغه که؛ (ممکن) ه له مه یانی داری باغه کان (بعض) ه جی یه (واسع) بووی، کرابی به (حُبوبات): لوبیا، پاقله، فاصولیا... (ممکن) ه (بامیه) و (باینجان) یش ﴿كَلْنَا الْجَنَّتَيْنِ﴾ هه ردووکیان ﴿آتَتْ أَكْلَهَا﴾ به ریان داوه ﴿وَلَمْ تَظْلِمْ مِنْهُ﴾ له به ری ﴿شَيْئًا﴾ (نقص) ی، هه مووی گه یانده جی، بی (افات) و بی (غش) وهك (فواکه) ی (أمریکا) ی. ئیستا بنواپه سیوی، بی (غش) چاوی پی گه ش ئه بی ﴿وَفَجَّرْنَا خَالَهْمَا نَهْرًا﴾ له (بین) ی ئه و دوو (جنهت)، جوگه یی ئاوی هه لمان قولاند ﴿وَكَانَ لَهُ﴾ بو ئه و (شخص) ه، له بهر ئه و (نهر) ه (غیر) ی (إسقا) ی باغ و (زرع) ﴿تَمْرًا﴾ (فواکه) و (محصولات) یاخود (غیر) ی ئه و ئاوو به راوه، (مال) ی تری زور بوو ﴿فَقَالَ﴾ روژی له روژان ﴿لِصَاحِبِهِ﴾ به (رفیق) ی خوئی (أحدُ الرَّجُلَيْنِ) ﴿وَهُوَ يُحَاوِرُهُ﴾ ئه و (جمل) آنه (دلالت) له بوونیان ده کهن ﴿أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ﴾ ئه من له توو زور نزم ﴿مَالًا﴾ له (جهت) (مال) و (دهولهت) ﴿وَأَعَزُّ نَفَرًا﴾ له (جهت) (قوم) و خویش و (عشیرهت) و (خدم) و (حشم) به (قوهت) نزم؛ (ممکن) ه ئه و (ذات) ه (مال) و (قوم) ی زور که م بووی؛ به (تَهْكُم) وای دانایه. (خلاصه) ی به (دولهت) و (ثروهت) و سامان (إفتخار) و شوگایی به سه ر

برادهره که ی دا ده کرد ﴿وَدَخَلَ جَنَّتَهُ﴾ باغی خوئی له وهختی بهر ﴿وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ﴾ به (غرور) ﴿قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ﴾ ئه و باغه به (فناء) بجئی ﴿أَبْدًا﴾ ئه وهنده به (شوق) و (نظارهت) و (قوهت) و بهر بووه، لای وابووه (قط) نا (فهوت) ی دیاره (مقصود) ی وانه بووه، ئه و باغه تا (قیام) ی (قیامت) ئه بی (دهر الداهرین) ئه مینئی هه ر چه ند که ریش ئه و گومانه نابا، ئه و باغه له سایه ی وی له سه ر شه نگ و (قوهت) و (خضرهت) و (دوام) ئه کا. بی (آفهت). ﴿وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً﴾ (ظن) ی (حشر) ی نه بووه ﴿وَلَكِنَّ رُدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي﴾ وه کی توو (توهم) ئه که ی ﴿لَأَجِدَنَّ﴾ ئه و (وقت) ی بی (شك) (جنهت) ی ﴿خَيْرًا مِنْهَا﴾ له و (جنهت) له بهر ﴿دَخَلَ جَنَّتَهُ﴾ (إفراد) جوانتره له (تننیه) ﴿مُنْقَلَبًا﴾ که به (دوام) و (ثبات) (أَلْبَتَّه) باغی (جنان) (دائماً) له (ترقی) یه بی (آفات) ﴿قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ﴾ ئه وی نزم ﴿وَهُوَ يَحَاوِرُهُ﴾ (رفیق) ی ده تاخافت ﴿أَكْفَرْتَ بِالَّذِي﴾؟ ئه و خویه ی ﴿خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ﴾ (الآن) چونکه ئه و (ماده) (مُكُون) له (أطعمه) یه له خۆل په یا ئه بی؛ یابه (إعتبار) ی (أبو البشر) (أما) ﴿ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ﴾ له گه ل (أول) جوانتره ﴿ثُمَّ سَوَّكَ رَجُلًا﴾ ته ماشای (بین) ی (ثُمَّ) آن که، (حقاً) دووره؛ (علم) و (قدرهت) ی (إلهی) لیکی نزیک کردینه (العلم عند الله) (إشاره) شه، بو (کیفیهت) ی (أدا) ی ئه و (کلام) ه، به چ (صورهت) و (مدّه) یه کی (مناسب) ی (حال) ئه و (أحوال) ی (طبیعیّه) به (عبارهت) نانوسری: (دقهت) له نووزه ی (مندال) و بزاتی که، به (مقام) ئه وی گوپی؛ (أهل) ی (لغهت) ئه م (فلسفه) یان پی (تحلیل) ناگری؛ گه وره یی (أعضاء) و (قد) و بالاً، له (مقام) ی خوویه تی، یان که می بلندو نه وی و قه به و باریکه، به چی (توافت=تفاوت) ئه کا؟ ﴿لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي﴾ ئه وه ی (خلق) ی تووی کردیه له (تراب) (الله)؛ (جَلَّ جَلَالُهُ) (رَبِّي) منه؛ جوانه ﴿وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا﴾ توو هه ر چی بی، من (مُوحِد) م ﴿وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ﴾ (إحتمال) ی هه یه، یه کی له (جَنَّتَيْنِ) (خصوص) ی (نزّهت) گاهی بووی ﴿قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ﴾ ئه بی بلی ی: " ئه و باغه به و (حال) ه له (مشیهت) ی (إلهی) ئه وه شیهت وه

(إنشاء) ی بکا ﴿لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ﴾ ئەو داروبارو (ثمار) ی من بهس له (طرف) خوایه، به (إدارة) و (إرادة) ی ویه؛ (طبیعی) ش بی، له ژیر (قوهت) و (قدرهت) ی ئەوه، هەرگاه، ههزکا هیزی نایهلی؛ (مقام) (مقام) ی تهماشای (مُکونات) ه، (دخل) ی (أعمال) ی (عبد) ی تیانیه؛ ئایا به (خلق) ی خوایه، یا به (صُنع) ی (بشر) ه؟ (أما) (سُنّی) و (معتزل) ی (دائماً) ئەتورنه (عقید) هی خویان، دهست ئەکهن به (إستدلال) و (جواب) و (منع) و (معارض) ه ﴿إِنْ تَرَنِی﴾ ئەمبینی ئەزانی. ﴿أَنَا أَقَلُّ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا﴾ له جیی (نَفَرًا) ه! یا له ویش به مَعْنَا (أولاد) بی چ قهیدییه؟ باوایی! ئەوه وایه ﴿فَعَسَى رَبِّي أَنْ يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ﴾ له دونیاو له عُقبَا. ﴿وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا﴾ جَنَّتِي توو! ﴿حُسْبَانًا﴾ بروسکهیی، صاعقهیی لیبی بدا بیکاته زههکاو، قابلیهتی داروبارو زراعتی نه مینیی. ﴿أَوْ يُصْبِحَ مَأْوَاهَا﴾ ئاوی جَنَّتِه که. ﴿غَوْرًا﴾ رووچی به أرضا، پرواته خوار بۆ لای مَرَكْز. ئاگات له ناو أرضی هیه؟ أَلْغَام و یَنَابِيعی جَوْفِي أرضی وه هایه، قابلی تبدیلی مَجْرَای نیه بۆ لای مَجْرَای ئەو سَمْتِه. ﴿فَلَنْ تَسْتَطِيعَ لَهُ﴾ بۆ ئاو ﴿طَلَبًا﴾ چت پی ناکری بۆ سه رخستنه وهی، ئەوجا باغه کهت هیشک ئەپی، ئەو زراعتت پی ناکری! حَاصِلِي حَوَادِثَات ئەوهنده زۆره کهسی نَوَعَامَا تَفْکَرِيکی هه بی، به دونیا مَغْرور نابیی، وه به هیچ وَجْهِي له قَبْضِه ی قَدْرَتِي إلهی نَجَاة بوون تَصَوَّر ناکری! به ایمان و کُفْرِي عَمْرُو زَيْد، ناگۆری! ﴿وَأُحِيطَ بِثَمَرِهِ﴾ قسه ی صاحیبی نَوَعَا ما، به جیی هات، أَمْوَالِي به هیلک چوو، مُمْکَنه ثَمَرِه ی جَنَّتِه که ی مُرَادبِي إِضَافَه یی کراوه بۆ صَاحِبِي! بهری هاتبوه ئەو حاله که بِالْفِعْلِ إِسْتِفَادَه ی لیبی بکا. دهوره ی درا ئافات بۆی هات، هورره، ژهنگ، زهنگه سووره، وهک لهو سالانه دوو سالان ئەوهنده زۆر بوو بهری باغانیان بۆ خو خوارد، صاحیبیان مَحْرُوم مانه وه. ﴿فَأَصْبَحَ﴾ ئەوجا که دی چی به سه ر هاتووه ﴿يُقَلِّبُ كَفْيَهُ﴾ به کَمَالِي تَأْسُف دهستی به سه ریکا دینیی. گهلی کهس له وه قتی حیرت و نَدَامَت ئەو نَوَعِه تَحْرِيکَاتِه به دهستی خو ی ئەکا، هه ناسه ی ساردی له گه ل هه ل ئەکیشیی، به په نجه ی خویدا ئەنوسبو ئەلی؛ واحسره تا

﴿عَلَىٰ مَا أَنْفَقَ فِيهَا﴾ ئەبئ زۆری لئ صَرف کردبئ، یاخود نَوَعاً ما گهوج بووه، لهسه مَصْرَفِي تَأْسُفٌ ئەکا، لهسهر ئەو ضَرَرَه عَظِيمَه تَأْسُفٌ ناکا، وههم ئەلین: ندم لهسهر أُمُورِي إِخْتِيَارِيَّ ئەبئ، إِتْفَاقَه که سهه به إِخْتِيَارِي وَي بووه، بویه حَسْرَه تِي لهسهر ئەو خوارديه په شيمان بوووتهوه! . بهلام ئەوهش له جهله! ئەو وهقتی مَصْرَفِي لئ کرد به اَمَلٌ بوو باغی مُتَوَالِي بهری ئەدا. پیاوی پووت کرابوو له طَرْفٍ (ههمه وهندان) ماینه کي بۆره ی باشی هه بوو بردبوویان ئەیگوت: من غه می ماینه که م نییه چوه، اَمَّا ئەوه م غه مه سهه رو جله وي تیک ئەچی یَعْنِي وَلَاغِي تَعْلِيمِ باش بوو ئەو تَعْلِيمَه ی نامینئ! ﴿وَهِيَ﴾ جَنَّتَه که ی ﴿خَاوِيَةً﴾ دياره میوی سهردار ئەبئ ﴿عَلَىٰ عُرُوشِهَا﴾ گئرو خوارو بی بهر، وهک زگی برسی چۆل، لهسهردارانی شۆر بوو بوونهوه، وه مُمَكِنَه ئافه تی وابووبئ داره کانیشی بردبئ ﴿وَيَقُولُ﴾ دهستی بهسهه دهستی دا دههینا، راست بهسهه چهپ، چهپ بهسهه راست، وه ئەیووت ﴿يَا لَيْتَنِي﴾ خوزیا ﴿لَمْ أَشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا﴾ له کائنات ﴿وَلَمْ تَكُنْ لَهُ﴾ بؤ صاحبُ الدَّوْلَةِ وَالنَّفِيرِ. ﴿فِتْنَةً﴾ جَمْعِي ﴿يَنْصُرُونَهُ﴾ له تَانِيث و اِفْرَاد گه ربئ، بنۆره مَعْنَا ﴿مَنْ دُونِ اللَّهِ﴾ کهس نه بوو یارده می بدا له دَفْعِي ئافهت یا له جَبِي خَسَارَه مُعَاوَنَتِي مَالِيَّه ی بکا. ﴿وَمَا كَانَ﴾ خَوِي ﴿مُنْتَصِرًا﴾ به قووت و مُكْنَتِي خَوِي. نگهت شانی گرت، نه که سی ما، نه مالی نه قوه تی! ﴿هُنَالِكَ﴾ لهو مَقَام و حَالِه ﴿الْوَالِيَّةُ﴾ نَصْرَه ت و یارده می و مُدَافَعَه ﴿لِللَّهِ الْحَقُّ﴾ بؤ که سی تر نیه، بهس بؤ خوو ثابت و مَقْرَرَه، اَمَّا لِازِم نيه بِالْفِعْلِ بِيكَا خِصُوصٌ كه خَوِي اِرَادَه بكا، تا نه گاته حَدِّي وُجُوبٌ، نابئ! وَلَوْ حَدَّهْش نَاگه رِيْتَه وه، اَمَّا بؤ اَهْلِي اِيْمَان و صَبْر و شُكْر، اَجْرِي فَايِق دانه ئئ! ﴿هُوَ خَيْرٌ تَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا﴾ بؤ مُؤْمِنٌ. ئيمه چه ند سَالَه مُبْتَلَايِن به اَنْوَاعِي ئافه تِي ره زوباغ. (إنسان) ی (فقير) (موسلمان) باغه کی هه یه، له (أول) ی (شباط) هوه (خدمه ت) ی ئەکا؛ ئە ی برئ، ئە ی کیلئ، پيمه ره و قونيرئ ئەکا، ئە گه به رئاو بی، هه فته، هه فته ئاوی ئەدا؛ له (وقت) ی پئ گه يشتن، (آفه ت) کی بؤ دئ، یا (محو) ی ئەکا، یا بی (فائده) ئەبئ؛ (أولاً) کلؤ زه ردئ

(نَجْدِي)، باغاتى نه هیشت، چ جایه بهر! پیستی ئەخوا، دوائی ئەوچوو، به (نوع)ی (خسارات)ی (حیوانات) له (خسارات)ی وی زیتر بوو، له (قهره چوغ) گهرای ناوه، باران وانه بوو، (دنیا)ی شین کا؛ ژیاوه، (چ) نه بوو بخوا، مهرو (مَواشی) بی (حَد) فهوتا، له بهر بی له وهری، ئەوجا زهنگه سووره، دهرده کی داینی، نیوی خومانی له (فکر) بردینه وه، دوائی زهنگ و هوره؛ گهرما لیی ئەدا، بی. که لک ئەبی، زهنگ ئەی کاته رهژوو، ئەو سال زستانی خوش بوو دارو بار برووت، باوی پشکووت، له (شباط) کردیه سهرما، ئەمپۆ که (25)ی (مارت)، باغ پروته، تازه گر ئەبی، پۆقزه ی ئەدا، بارانیش (مُتوالی)یه، نازانین (عاقبهت) چۆن ئەبی؟ (ماشط الله، لا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ!) جا ئەی (کفار)ی (قریش) به و نهخته (ثروة) (مغرور) بووین ئەو (فقرا)یانه تان لاسووکن، نیژیکه خوا (دور) بگوری؛ مالتان به (آفت) بچی، ئەوان بینه (صاحب) (ثروة)، نیوه (فقیر) بین، چ دهسه لاتتان ههیه؟ ﴿وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ تا بکه ویتته بهر (حس)یان، ته ماشاکهن، تا بزائن (دنیا) ئەو (قیمهت)ه ی نیه، (إنسان) پی ی (مغرور) بی و (إستحقار)ی که سی (مثل)ی خو ی بکا ﴿كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنْ السَّمَاءِ﴾ (مدار)ی (حیات)ه، زۆر (لطیف)ه، بی دهرده ﴿فَاخْتَلَطَ بِهِ﴾ به تاوه که؛ (وَلَوْ أَشَاعِرْه) ش پی یان ناخوش بی ﴿نَبَاتِ الْأَرْضِ﴾ شین بوو و به (قوهت) و بلندو به هه له شك و تیکه لاو بووبی، چوو بیته بال یه که؛ (غایهت) (قوهت) و (نشأ) و (نما)ی بووبی. پاش ئەوه ههنده ی پیناچی، زهرده له ئەگه ری، هیشک ئەبی ﴿فَأَصْبَحَ هَشِيمًا﴾ (طبعا) به (آفات) تا؛ پارهی هه بی پارهی پارهی ئەبی، له بال یه که دیتته دهر ﴿تَذَرُوهُ الرِّيَّاحُ﴾ با به ولا به ولادا ده ی با، بلاوی ئەکاته وه، هه (ذره)ی ئەگه یه نیته ولاتی، (محو) و نابووت ئەبی. (إنسان) به (ثروهت) و سامان به هه (درجه)یه که بگا، (آخر)ی (تفرقه)یه، (محو) و پهریشانیه ﴿وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ﴾ له (أمور)ی (تدبیر) و (تصرف)ی مه لی؛ " (معتزلی) (مقام) ئەی گه یه نی؛ هیشتا (شرع) دانهمه زرایه، بلین: " (مُراد) (عام)ه له (أفعال)ی (إختیار)ی (إنسان)یش "

﴿مُقْتَدِرًا﴾ (نظر) به (قدرت) ی (إلهی). (فرق) ی (فقیر) و دهوله مەندی ﴿الْمَالُ وَالْبَنُونَ﴾ بئینه (تصریح) به (مرام) ﴿زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ (أولاد) یش له گهل (مال) ی (دنیا) (زینت) و ئارایش و (نقیش) نیگاری (حیات) ه؛ ئەگەر له چاکه (صرف) بکری ئەبیتته مایه ی (سعادهت) ی هەر دوو جهان ﴿وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ﴾ (تفسیر) به ژن جی ی نیه، گەرچی ژنی چاک، شیرینی (حیاء) ه (مقام) (مقام) ی (مباهات) ه، نه مان بیستیه (عرب) و (کورد) و (سائری) (أقوام) ی (غیور) به ژن (إفتخار) بکه ن. (تکبیر) و (تهلیل) و (تسبیح) و (تحمید) و (لا قوّة إلا بالله) (باقیات) ی (صالحات) ه بؤ (فقیر) آن و (حصری) باش نیه. لام وایه (رسول) ی (کبریا) ش پی ی (راضی) ی ه؛ چاک ی به (ثمر) و (أثر) و (باقی) و (مُستمر) و (خیر) و (دهدر)، بؤ (دین) و (دنیا) (مُراد) ه؛ هەر (صنف) به گویره ی خو ی. بؤ من (تدریس) و (تحریر) و (تفسیر)، بؤ دهوله مەندان (کُتبخانه) دانان، (إدامه) ی (علم) و (عُلمط). ئەوانه ﴿خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا﴾ له هەر دوو جهان (ثواب) ن؛ (نفع) ی بؤ (دنیا) ﴿وَحَيْرٌ أَمَلًا﴾ بؤ (آخرت) (حاجی عثمان) و (حه مشین) (قریب) ی سه دسال پيش ئەمپۆ (أوقاف) ی (عمومی) یان دانا، بو (طلبه) ی (کویه) ئەمپۆش (دین) و (علم) (إستفاده) ی لی ئەکا؛ (خیرات) یان (ثواب) یان له (زیادی) یه. ﴿وَيَوْمَ نُسِِّرُ الْجِبَالَ﴾ بؤیان ذکر بکا. ئەو رۆژه که چیا یان به حرکه دئخی، سه ر عار دیان وه ک هبا، به ههوا ئەخرین. خو ئیوهش له چیا یان به صلابة ترنن! بَشْرِي ئەمپۆ ئەوا گه مایی به چیا یان ئەکه ن، ئەیان کۆلن ریی شه مه ندوفه ریان به ناودا ئەبه ن. ﴿وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً﴾ بئی گیاو باغ و راغ و أشجار و أزهار، میوه ی چی؟! دارو ثروة و مائي چی؟ مال و منال و زبیاو زینه تی چی؟! ﴿وَحَشَرْنَاهُمْ﴾ گشتیان. ﴿فَلَمْ نُنْغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا﴾ که س ترک ناکه ین، هه موو دینه مهیدانی عرفات. ﴿وَعَرَضُوا عَلَيَّ رَبِّكَ صَفًّا﴾ ئەگەر چی هه موو که س ته ک و ته نها دیتته مهیدانی حشر، أما قابله ئەوانه ی به قوم و عَشیره ت و اولاد و نَفیر مَغْرور بووبن، بکرینه صَف رَاگیرین! جا ئەزانن ئەوانه به هه وه س به مَغْروریی

جاهلانہ خویان هیلاک کرد، حسرهت و ئەندوھیان زیاد ئەکا. ﴿تَقَدْ جِئْتُمُونَا﴾
 ئەوڕۆ بۆ دەسهلات ﴿كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ﴾ له دونیایی. (سورهی
 ساقطه=زورنا سهقهته=زهرنه قووته=سورده سهقهته)، له جووجه لهی مریشك
 ناته واوتر! ﴿بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا﴾ بۆیه له هیچ نه ده گه پانه وه،
 تگبرتان ئەکرد، عالهمتان لا سووک بوو! حقا مداري هه موو گوناهان انكاري
 حشره! نازانم ئەوهی حشره ی اجسادي لا نیه، کوو ئەلی من رسولي خودام؟!
 ﴿وَوَضِعَ الْكِتَابَ﴾ دهفتهری اعمالیان. ﴿فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ﴾ ئەبینی اُیها الناظر!
 ﴿مُشْفِقِينَ﴾ ئەترسن. ترسانیان ﴿مِمَّا فِيهِ﴾ له گوناھیانه. ﴿وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا﴾
 هاوار ئەکهن: هیلاک بوو خوومان! ئەهی مال و یران و خانه کوشتوی
 خویان! ﴿مَالٌ هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ﴾ ترك ناکا، لی ناگه ری، ﴿صَغِيرَةً﴾ گوناھی
 گچکه. ﴿وَلَا كَبِيرَةً﴾ گوناھی گه وره. ﴿إِلَّا أَحْصَاهَا﴾ ژماردیتی، تیای ثبت
 کرایه، هیچی لا نه درایه، نه شاردرایته وه ﴿وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا﴾ سئیاتی
 دنیا. ﴿حَاضِرًا﴾ له بهر چاویان، به ته واوی ئەهاته وه خیال و خاطرین ئەوه مان
 کرد ئەوه مان کرد، پی یان نا کری انکاري هیچی بکه ن! ﴿وَلَا يَظْلَمُ رَبُّكَ﴾
 سُبْحَانَهُ! ﴿أَحَدًا﴾ که سی له وان و له غیری. ﴿وَإِذْ قُلْنَا﴾ ئەو وه قتهش یادکه!
 به سه ریاندا بخوینه وه! ﴿لِلْمَلَائِكَةِ﴾ معلومی مجهولن! لای ئیوه زور گه وره له
 حد به دهرن. ﴿اسْجُدُوا لِلْأَدَمِ﴾ سجده ی حقیقی راستی، بیانمان کردیه سابقا،
 ئەبی و ابی، سجده یان بو خوا علی الرأس والعینه، وکذا (ابلیس) ممنون ئەبی
 سجده ی شکر ئەبا. ﴿فَسَجَدُوا﴾ حسب الأمر، هه موویان ﴿إِلَّا ابْلِيسَ﴾ له وان
 بوو، یا له مه یاندا بوو، ئەو ابای کرد له بهر کبر وه ک ئیوه ئاده می به حقیر زانی
 خوی له وگه وره تر حساب کرد. ﴿كَانَ مِنَ الْجِنَّ﴾ خوی ئەگوری له ملک، به ملک
 خوی ئەنواند، اما باطني وا نه بوو. ملک معصوم، یان نا؟ دیسان نزاع
 به ریابوو، خۆزی تحریریان کردبا! ئەگه ر معصوم نه بن، گوناھیان چیه؟ ئەوا
 به وحی زانیان عصیانی (ابلیس) با ملک بی، مخالفه ی امری الاهی کرد له
 سجده بو ئاده م، ملک دیارنن له عالهمی غیبین، گوناھیان ئەبی به اثر بی،

مخالفةی امری شرعی نیه! ئەبئِ مُخَالَفَهِی تَكْوِينِي بئِ! ئەمەش نابئ! لەبەرخۆیان نا! لەبەر خووا، ئەبن بە مُعَارِضِي إلهي، دزی و مزی و قومارو شَرَاب ئیشی وان نیه! بِنَا عَلَيَّهِ، إطاعهیان مجبوریه، ئایەت بیانی إطاعه و فهیمان بەرداریان ئەکا، بُوَ مَدْحِيَان نیه، رَغَمَ أَنْفِي عبايانه! وه ئەوانهئ ئەلَّيْن مَلَكُ بَنَاتُ اللّٰهِ ن ﴿فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ﴾ دەرچوو له طاعه، سَجْدَهئ بېردبا بُو آدهم، عيني إطاعهئ باری بوو له و مقامه! ﴿أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَدُرَيْتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي﴾ أولادو أتباع و مَنْ عَلَى شَاكَلَتِهِ، له سەر ئیوه طرد کراین، ئیوه إطاعهئ ئەکهن؟ ئەپیه رستن؟ اصعادي ئەکه نه مقامي الوهیهت، له علم و قُدْرَت! ﴿وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ﴾ ئیوه بشیان په رستن، ئەوان هەر دوشمنی ئیوهن! ﴿بئْسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا﴾ (أَنَّهُ) له باتی خویان (قبول) کردیه؛ (أولاد) و (دُرَيْت) ی ههیه؟ چ (قید) ی یه؟ کوو ئەلَّيْن: "ملائکهئ ته گه وره، خوئ ئەهاوئته ناو ئاو؟ خوا ئەزانی چ (نوع) ئاوئیکه! خوئ راده وه شینئ، له هەر (قطر) (ملائکه) یه (خلق) ئەکرئ" ئی (إبليس) یش شتئ وابئ، خوئ له ئاوی (خبیث) هه ل کیشئ بیته دهر، له هەر (قطره) یه لئئ بهر بیته وه، (إبليس) یکی لئ (خلق) کرئ. (بعض) ی له (نُقَالَ) آن ئەلَّيْن: " (أولاد) ی (إبليس) له (صُلْب) ی نا (مبارک) ی، (پینچ) ه یا (چوار) ه. له (مُجاهد) (نقل) ئەکه ن (أَعْوَر) و (داسم)؛ ئەلئ: " نازانم ئیشیان چیه؟" وه (مصوط) ئەلئ: " (وَهُوَ صَاحِب الصَّخْرِ" (زَنْبُور) (تفرقه) ئەخاته (بئین) ی (خه لک)، (عُیُوب) ی مائی نیشانی (إنسان) ئەدات؛ (ثبر) ئەلئ: " (صاحب المصائب) (بعض) ی ئەلَّيْن: (شرط) ه به یه کئک له و چوارانه: (مُختلف) ن" گوئ یا ئەوانه له (پینچ) هیلکه ی (شیطان) په یا بووین، له بئ گوئ دیاره هیلکه ئەکا، نالئئ: " ژنی هه یه " نه یان بیستیه: (سید) ی (ألوسی) ئەفه رموئ: واللّٰه أعلم بصره هذه الأخبار" من (کیف) م به و (نقل) أنه نایه. خوا ئەزانی ئەگەر (مُفسرئ) (مُعترئئ) یان نه بان، (تفسیر) ی (نُقَالَ) آن، له (نُقَالَ) آنئ (بنئ إسرائيل) ی چاکتر نه ده بوون. (إبليس) و (دُرَيْت) ی (إبليس) ئەو (قیمهت) ه یان نیه، (إتخان) بکرئین به (أولیا) ی (أمور) تان ﴿مَا أَشْهَدْتُهُمْ

خَلَقَ السَّمَاوَاتِ ﴿۱﴾ ئاگایان لی نه بووه، ئاگاداریمان نه کردینه، هه ر (وجود) یشیان نه بووه، یه عنی (شرکهت) ی (خلق) ی ئاسمان ﴿وَالْأَرْضِ﴾ یان، نیه ﴿وَلَا خَلْقَ أَنفُسِهِمْ﴾ وه کی ئیوه ئاگایان له (تکون) ی خویمان و یه کتری یان نیه؛ چۆن ئه بنه (أولیا) تان ﴿وَمَا كُنْتَ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ﴾ (شیطان) و (ذریهت) و (أمثال) یان ﴿عَضُدًا﴾ (مُعین) و (مُقَوِّ) خوا (أقوی الأقویا) یه، هیچ کاری به وانه نیه؛ (أمور) ی (ألوهیهت) و (ربوبیهت) بی (مداخله) ی وانه. (حاصل) ی (أدنی) (شائبه) یان له گه ل (مقام) ی (ولایهت) نیه وه کی ئه وانی ئیمه؛ (ممکن) (ضمائر) بو (مُعاند) کانی (مُتَكَبِّر) بی؛ ئه وان ئه وه نده (بصیرهت) یان نیه، ته ماشای (آیات) ی (سماوات) و (أرض) که ن؛ (دقهت) له (خلق) ی خویمان که ن، بی چاوو گوئی و دلن. ئه وانه که (مُضِلِّ) ن به (مُعین) (إِتْخَان) نه کراون، که (نصرهت) ی (حق) بدهن، (عباد) ی خوا بو (صَلَاح) (دعوته) بکه ن. (أُمَّ) (عُود) ی (ضمائر) بو (ملائکهت) لام زۆر جوان نیه. (عُلَمَا) و (حُكَمَا) گفتم و گویمان له (بَدَأ) ی (خلق) کردیه؛ چۆن؟ چی؟ (أَوَّل) (خلق) کرایه؟ (طبیعیون) ی (عصر) قسه یان سهیره؛ (مَعَ أَنَّهُ) ئه گه ر نه لیم هه موو؛ (أَكْثَر) ی (طلبه) ی (علم) (قبول) یان کردیه. (شموس) چۆن له (أَثِير) (ظاهر) ئه بی؟ وه (سیارات) له (شموس)، وه (أَقْمَار) له (سیارات) چۆن (إِنْفِصَال) ئه که ن؟ (كَأَنَّهُ) (نَار)، (نَار) ه؛ به (درجات) (تَبَرُّد) ئه کا. (مُحَقِّق) (رسول) یان (بیان) ی فه رمووبا (ایمان) یان پی نه ده ینا؛ به (تعیین) که س نایزانی؛ نازانم له (بَدَأ) ی (خَلْق) شوو پوژ، شه موویه ک شه موو کوو (تَقَرَّر) ئه کات؟ (أُمَّ) (نُقَالَ) گومراهه کان، بی (محاكمه) (قبول) ی ئه که ن! (خَيَّام) ئه لی:

این بحری وجود آمده بیرون زنهفت

کس نیست کی این جوهر بتحقیق بسفت

هرکس سوخه نی ازسری سودا گفتند

زُ امری وی کی هست کس نمیداند گفت

نازانم ئەو هەموو (قراەت) ی (مخالف)، لە (عَضُد) بۆ؟ بە دوو (ضَم) چ (نزاكەت) ی هەیه؟ ﴿وَيَوْمَ يَقُولُ﴾ (جناب) ی (كبريائي) بۆ ئەو (مشرك) و (مُضِلٌّ) أَنَّهُ ﴿نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ﴾ هاواریان كەنى، تكاتان بۆ بكەن (نجات) دان بەن ﴿فَدَعَوْهُمْ﴾ هاوار پوژتان هەر ئەو پوویه ﴿فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ﴾ (عاقل) كان، (أحياء) يە كان ﴿وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ﴾ (مُغِيث) و (مُستغِيث)؛ (داعى) و (مدعو) ﴿مَوْبِقًا﴾ (وادى) يە جى ی بە (هلاک) چوون، ئەگەر پى یدابین (هلاک) ئەبن. (تفسیر) ی بە (عدواەت) (وَلَوْ) (مجازى) بى جوانه؛ هەندى قسه ی تریان فەرمووه، (کیف) م پى یان نایه ﴿وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ النَّارَ﴾ دیتیان، برۆیان کرد، هەیه ﴿فَظَنُّوا﴾ (أَنَّهُ) نەدە کەوتە دلێان بە (جَزَم) کە ئە کە ونە ناو ئاگر؛ گومانیان ئە برد ﴿أَنَّهُمْ مُّوَاقِعُوهَا﴾ ئە ی کە ونى، تیکە لاوی ئە بن، دواى یە بۆیان (معلوم) بوو ﴿وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا﴾ جیگایه تیاى لە ئاگرى بگەرینه وه، ئە ی کە ونى، چ جى ی وانه بوو ﴿وَلَقَدْ صَرَّفْنَا﴾ (تکرار) مان کردیه، مه عنای بە (فائده) بە (صُورِ) ی (مخالفه) بە (تمثيل) بۆمان (إيراد) کردینه ﴿فِي هَذَا الْقُرْآنِ﴾ (کریم) ی (هادى) ﴿لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ﴾ (خاصة) ئە وانە ی بە (رُعونته) ی (نفس) و کەم (فَهْم) و بە (كبر) و بى (میل) بن لە گە ل (علم) و زانین ﴿وَكَانَ﴾ (أساساً) (جِبَلَةً) ﴿الْإِنْسَانُ﴾ بە (أغلب) ی ﴿أَكْثَرُ شَيْءٍ جَدَلًا﴾ (مُخَاصَمَه) و (مجادلات) و پەنگاندنە وه ی بە (باطل) و بى هوودە یی لە هەموو شتى زۆتره. (توغل) ئە کا، ئە کۆلێته وه، بى جى. قرآن خوى (إعتراف) ی کرد بە (تکرار)؛ (حاجهت) بە (إعتراض) و (إعتذار) ی ئە و و ئە م نامینى. وه (مُحَقِّق) (تکرار) زۆر بە (فائده) یه، لە (کتاب) ی وه ک (قرآن) (لازم) هەموو کەس (إحاطة) ی پى نادا؛ باسى (نَفِيس) هیه لە م (سورهت) ه نا، لە و (سورهت) تووشى ئە بن، (إستفاده) ی لى ئە کە ن؛ ئە و (نوع) ه (مُجَادِلَه) له (مسلمان) آنیش هەن قسه یه، شتى ئە کە ی، شتى ئینیتە ناو، لە وى ئە چى بۆ جى یه تر بە لاسارى. (حدیث) ی (نقل) ئە کا (سیدی أלוسى) بە (إشکال) ی (ئە زانى)، (لکن) (حقیقة) (إشکال) ی تیا نیه، (مُوافِق) ی (حَق) ه. (حاصل) ی شه وى (جناب) ی

(رسالەت) لە دەرهکە ی (إمام) ی (علی) ئەدا، ئەفەرمووی: "بۆ نوێژناکەن؟" - (یعنی تَهْجُد) - (إمام) ی (علی) ئەفەرمووی: "ووتم: (یا رسول) (روح) مان بە دەست خوایە، ئەگەر حەزکا بە (خَبْر) مان بیئێ، بە (خَبْر) مان دینێ؛ (حضرت) ی (رسول) گەراوە، چی ئەفەرموو؛ دوایە گویم لێ بوو، لە پانی خۆی ئەدا، وە ئەو (جُمْلە) ی ئەخویندەو" "

(أولاً) بنواپەرە (مُجادلە) ی (عُلما) یان، لە (شمول) ی (علم) و (قدرەت) ی (إلهی) چ دەلێن؟ خوا (علم) ی بە هەموو شت هەیه؛ کە وابی ئەو هی بزانی دەبی؛ (بالضرورەت) ئەبی، ئەو هی بزانی نابێ؛ (مُمتنع) نابێ، (قدرەت) و (قووت) بۆ کەس نیە، هەمووی بە (خلق) ی خوایە؛ (تأثیر) ی بۆ کەسی تر نیە؛ (لاشک) ئەو (مُخالف) ی (مُشاهدە) یه؛ (مُخالف) ی (کائنا) ت. ه. (هشامی بنی حکم) ئەلێ: ((خوا (جزئیان) نازانی، وە (إلا) (لازم) دێ، خوا (فاعل) ی (بالإيجاب) بی، وە (کذا) (لازم) دێ (إنسان) (إختیار) ی نه بی؛ خۆ بە (مشاهدە) دیارە (مُختار) ه، (قدرەت) ی هەیه (مُؤتَر) ه. " دیارە لای (إمام) و (هشام) (علم) ی خوا بە (جزئیات) لە گەل (إختیار) و (قدرەت) ی (إنسان) خەر نابێتەو. (إمام) ئەلێ: " (إنسان) (غیر) ه مختارە " (هشام) ئەلێ: " خوا (علم) ی بە (جزئیات) نیە " کە (علاو) ی (کرامەت) یش بوو، ئەوجا مەپرسە! بە (کرامەت) ی (شیخ) ی حوشتەر لە سەر (منارە) (حەیران) ی ئەگوت! (تَمَام) (کرامَةُ الأُولیاء حَقُّ وَاللَّهُ قَادِرٌ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ). وەرە خوار، کەسی ئیشی (غایەت) ناشیرین ئەکا، ناتوانی بلی: "من کردم" ئەو ندهی پی (عار) ه؛ ئەلێ: " چ بکەم، (إرادە) ی خوای بوو، خوا پی ی کردم " جوتیار شکارتهی خۆی زۆر چاک دی، وە بە بریار؛ ئی (صاحب) ی وانایە، بۆ؟ ئەو کاری خوایە! نیوکار گارجووتی توو هەموو سالی ئەمری؟ ئەی نامری؟ بۆ؟ (إرادە) ی خوایە؛ چما بە دەست منه؟ وەرە خوار مندالی (فەپاقە) سبەینان درەنگ هەلدەستی، بە لام ووتیان: "سبە ی زوو ئەپۆین بۆ سەیران، بۆ (چنارۆک) " پییش ئەوانی دی بە خەبەر دێ! (بعض) ی (أَنَّهُ) (إدعا) ی (حضور) ئەکەن؛ ئەمپۆ ئەپۆی؟ خوا

ئەزانئ کە ی (تشریف) ت دیتەوہ؟ خوا ئەیزانی. ھەرچی بیلی ی (ئەگەر خوا ھەزکا، ئەبی). یەکی لەوانە زۆرم خۆش دەویست، پیاوی باش بوو؛ (دفع) ھ، کاریکی ھەبوو لە (حکومت) (مستعجل) و (مُهم)، ئەھاتە لای من (سعی) بۆ بەکەم؛ ئەم ووت: "ئەگەر خوا ھەزکا، ئەبی؛ ئەگەر خوا ھەزکا، دەچمە سەرای؛ تالووکە ی چ پئی دەوی؟ ئەگەر خوا ھەزکا، ریک ئەکەوی" ئەویش سەغلت بوو، ئاگای لە (خوا ھەزکا) ی نەمابوو. " (فاسق) و (فاجر) ئەوہ ی ئەیکەن، بە (إرادة) ی خوایە، خوا ئەزانئ (قبل الوقوع) ئەوہ ی ئە ی کەن؛ (علم) ی خوا ی نابیتە (جہل)؛ (خصوص) (ولی) کە لە (لوح) ی دیت، ئەو کارە ئەکا؛ (حتماً) ئە ی کا؛ ئەگەر گوناھ ی (کبیرە) ش بی، (خیر) ی ئەگاتی (إمتثال) ی (أمر) ی (تکوینی) کردیە، (عَنْ عِيَان) دیویەتی. (حتی) لە (بعض) ھ (کتیب) دیومە (شخص) ی (مسیحی) ئەلی: " (تطور) ی خوا لە زگی (مریم) ھ (شیء) ھ، وەخوا لە سەر ھەموو شتی (إقتدار) ی ھەیە "بنوارە (جدال) یان! (إنسان) با (وجود) ی (مكلف) و (مأمور) ھ (إختیار) و (قدرت) ی (مؤثر) ی نیە؛ (أماً) (جنوکه) (مقتدر) ن خویان (متشکل) بکەن بە (أشكال) ی (مختلفه). (فائده) ی نیە، خوا (إرادة) ی وایە، ئەبی ئیمە لە ژیرەوہ بین، وە (إلا) ئەیتوانی وا بکا، ئەوانە لە کۆل کاتەوہ. بنۆرە (رسول) ی خوا ی (أصحاب) ی (گرام) ی، بە (عموم) ی (قدرت) و (علم) ی خوا ی (سعی) یان (زیاد) بوہ، بۆ (نشر) ی (دین) (روح) یان بەخت ئەکرد؛ (کفر) یان (إزاله) ئەکرد (مع أنه) (شامل) ی (أنام) بوو، (مُرادي) (إله) بوو. ئیتر دیارە فەرموودە ی (إمامی علی) لەو (نوع) ھ (مَقول) یە؛ (رسول) ی خوا ی پئی ی (راضی) نەبوہ. تو (أهمیّت) ی بدەری، بیکە بە مەراق؛ بزانه شەو ھەل ئەستی لەخەو یان نا؟ (علی کل حال) (نفس) ت (روح) ت بە دەستی خوایە؛ ئەگەر بە ھۆش تەماشاکە ی.

لەپەنای ئەو (آیەت) ھ ئەفەرموی ﴿وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ
الْهُدَىٰ﴾ (یعنی) (جدال) ی (بالباطل) چیان پئی ئەکا، (حتی) (أصحاب) ی (إمامی) لە (جواب) ی (معتزلی) یان ئەلین: " (مُرادي) (مانع) ی (حسی) یە "

قووه و مُکَنه و حَشْمَه و رَئاسَه، به واسطه ی ئه و أموری زائله، طُغیانیان کردیه، مُجادله ی باطلی بِالْبَاطِلْ، به اِقْتِرَاحی أموری نا به جا ئه که ن! ﴿لِيُدْحِضُوا﴾ اِبْطال ئه که ن ﴿بِهِ﴾ به باطل. ﴿الْحَقُّ﴾ جِدالی کافِرِی بِالْبَاطِلْ، بِالْبَاطِلْ! به و جَوْرَه جِداله ئاره زوویانه حقی پی بزه له قینن، وه اِلا حَق به باطل اِبْطال ناکری! اما به تَلْبِیس ئه توانن صوره ت بگۆرن، باطل تَصْویر ئه که ن به حَق، لکن ئه وه ی تَأْوِیلی مُتَشَابَهات بزانئ مَتَوَسَّم بئ، بؤفیان دهرئه خا!! ﴿وَاتَّخَذُوا آيَاتِي﴾ قَوْلِي، فَعْلِي، تَكْوِينِي، تَكْلِيفِي. ﴿وَمَا أَنْذَرُوا﴾ عَذاب و جزا. ﴿هَزُورًا﴾ اَنَّهُ كَرْدِيْتِيَانَه عَيْنِي قَه شمه ري. ئه وان، وان! رُسْلِي كراميش له مُقَابَلَه يان صَبْر ئه که ن بئ فتور تَبْلِغِي رَسالاتي خواي ئه که ن. ﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ نُّكِرَ بآيَاتِ رَبِّهِ﴾ عام، ئي توو سائري رُسْل، هه ر قَوْمَه له زه مانئ خوی! ﴿فَأَعْرَضَ عَنْهَا﴾ ي له آيات! گوئی ناداتی، پئی مُتَذَكَّر و مُتَعِظ نابئ! ﴿وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ﴾ اَنَّهُ له يادي نه مايه، به دلئ دانائئ چئ کرديه ئه وه ي کرديتي چه ند بده! ئه مه بؤ؟ ﴿إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ﴾ له سه ر دلئان. ﴿أَكِنَّةً﴾ غطاء، په رده، حجابئ غليظ، زور مذوماتي نَفْسِيَه ﴿أَنْ يَفْقَهُوهُ﴾ نه ک فه مي که ن، تئئ بگه ن، له قرآن له کتاب، به ته واوي! ﴿وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا﴾ گراني. بئ دلن بئ گوین، نابین تئ ناگه ن! ﴿وَإِنْ تَدْعُهُمْ﴾ توو ئه وانه! ﴿إِلَى الْهُدَى فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا﴾ له به ر خصوصئ توو ﴿أَبَدًا﴾ به زيلله تي ئه زانن به فه رمایشئ توو اِهْتَدَا بکه ن، ئه لئن: مَقْصِدِي تَرَّاسَه وَسَبْقَه له ئيمه! ئه وه ش نابئ! ﴿وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ﴾ و اِلا ئه با آنا پارچه پارچه مه حوو نابووت بان. ﴿لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا كَسَبُوا﴾ له سَيِّئات و قَبايح و جِدالي بِالْبَاطِل و قَلْبِي حَقايق. (سَيِّدِي الْوَسِي) ئه لئ: كَسْبِي أَشْعَرِي، عه ره ب فه مي ناکا!. مه لايان تَحْرِيرِيان نه کرديه، ئه وان چوئي تئ ئه گه ن؟ به لکو له مَعْناي حَقِيقِي لايئانداوه کرديتيانه قَصْد كه مُقَدِّمَه ي اَفْعالي كَسْبِيَه. ئه گه ر جه نابئ حَق بيگرتبان ﴿لَعَجَلْ لَهُمُ الْعَذَابُ﴾ له به ر شده تي مُقْتَضئ ﴿بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ﴾ لاي خوا، دانراوه. ﴿لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ﴾ ئه وئ رِوژئ بؤ مُتْجَاوِزْ له خوا، يا رِوژ، يا عَذاب ﴿مَوْئَلًا﴾

مَلَاذُو مَلْجَاوٍ مَّحْرَرٍ وَمَخْلَصٍ، نيه! ﴿وَتِلْكَ الْقُرَى﴾ رابردوو ﴿أَمْ لَكُنَّاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا﴾ وهك أهلي (مكه) كه ظلميان به حد گه یشته، خوا هیلاكى كردن. ﴿وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا﴾ كه رجاي به ایمانيان نه ما، كُفِرُوا جَعُودٍ و عناديان بي اشتباه عيان بوو، ئیوهش كه وعده ي هات، موعود ئه بينن!. ﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَى﴾ كلیم الله رسولی عظیم الشان، له سهرامداني اولو العزم له رساله تدا، وهكي (جلال نوري) ئه لى: حضره تى مُحَمَّدَن كُچك براده ري!. أما (موسی بن میشا) یا (بن مریم بن یوسف یعقوب) له قران باسي نيه! تبادر بؤ كلمه! ئه و ماجرایه یاده كه ذكر كه، تا بزنان قیمة تى علم چهند زوره! ذاتى و صاحبى (توراة) و (یدی بیضا) بؤ تحصیلی علم، مشاقي سفري ئه چيژی، وه هم بزنان جه نابی حق، عبادي وي، چ إعنای به ضعفاء ئه كه ن! به لكو ئه و پیاوه ماقولانهش دینه هوش، علمی په یا ئه كه ن، نفعیان بؤ بی دهسه لاتان ئه بی! فضل له وه بیانكه نه مانعی قبولی دین و تصدیقي رسول و ئایاتی! ﴿لِفَتَاهُ﴾ ئه و باده ی أحفادي (یوسف) (یوشع بن نون بن إقرائیم) ملازمی خزمه تى بوو علمی لى وهرئه گرت، یا خزمه تکارىكى تازه سن طري و لاو، پیى ووت ﴿لَا أَبْرَحُ﴾ ناسه كنم، نارام ناگرم ئه پوم ﴿حَتَّىٰ أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ﴾ كینده ره؟ نازانم! (مجاهد) ئه واه قهیدی نيه، بی ناگایه له جغرافیای أرض، أما (بیضاوي) بؤ دوايى ئه كه وى وهك (فتی) (موسی) ئه لى: مُلتَقَايَ بَحْرِي فَارِسٍ و پومه؟! ئه و دوو بحر تلاقى ناكه ن! هه ریهك له مَصْبِيَّ ئه چيته بحري محیط! وه ئه و سفره له (تیه) (دابووه)، یا له (مصر)، پاش رجعتی بني إسرائيل بؤ (مصر)، كه صاحبى (نظره) إثباتی کردیه له تاریخی كۆن، دواى غرق بوونی (فرعون) حضره تى (موسی) مع قومه چوونه وه (مصر) سیزده سالان مانه وه دواى وه دهر كه وتن نه چوونه وه (مصر) فی الحقیقه بعضه آیاتی قرانی ئه یگه ینى یه كي ئه لى: لای (طنجه)، یه كي ئه لى: له (أفريقيه)، یه كي ئه لى: له أرمنييه، رجما بالغیب قسان ئه كه ن!! . فه رموی ئه پوم تا ئه گه مه (مجمع البحرين) به معنا (قورنه) له هه موو معنای تری په سه ندره! ﴿أَوْ أَمْضِي حُقُبًا﴾ هه رئه پوم

عُقُولِهِمْ" (عقلی) (مُنُور) آن ئهوقسانه (تَحْمَل) ناکا، پی ی (هضم) نابی. ئهگهر بلی ی: (قبول) ی ناکه ی (کافر) ئه بی په کی پی ناکه وی، وه پیئشی سه غله ت نابی؛ ئه و (سلاحه) ش (ناشکر) ی نه بی کول بووه، بی (تأثیر) ه. (لازم) چاره ی بکری؛ نه شیش بسووتی نه که باب! ﴿فَلَمَّا جَاوَزَا﴾ له (مجمع) تی په رین، ماندی بوون ﴿قَالَ﴾ (موسی) (علیه السلام) ﴿لَفَتَاهُ أَتِنَا غَدَاءَنَا﴾ قاوه لتی ﴿لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا﴾ هه مووی یا ئه وه نده ی (زائد) ه ﴿نَصَبًا﴾ ماندی یه تی. له و (سفر) ه ماندوو بووین ﴿قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ﴾ (التجا) مان کرد، بو وی به ردی ﴿فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ﴾ له و ینده ری ﴿وَمَا أَنْسَانِي إِلَّا الشَّيْطَانُ﴾ بو (أمور) ی که چ (سبب) نه دوزریته وه، (نسبه ت) ی بو (شیطان) ئه دهن؛ وه (فائده) ی له و (سوره ت) ئاشکرایه؛ پاش (سجد) ه نه بردنی بو (آدم) ﴿أَنْ أُنْكَرَهُ﴾ بیته وه یادم ﴿وَأَتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ﴾ ئه گهر ئه مه (کلام) ی (فتی) بی، دیاره ئاگی لی بووه، که ماسیه که که وتیته (بحر) و روی یه. له سه ر ئه و (حال) ه، له یادی چووه؛ (حضرت) ی (موسی) ی ئاگادار نه کردیه؛ جی ی ئه وه یه ﴿عَجَبًا﴾ بو ئه و حاله بی. (حقاً) (عجب) ه؛ ئه وه (عجا) بیه، له یادی بجی (مع أنه) (إعلام) یش کرایه، له و (وهقت) ه (إعلام) ی (حضرت) ی (موسی) ی بکا ﴿قَالَ ذَلِكَ﴾ ئه و (مکان) و (مأوا) یه ﴿مَا كُنَّا نَبْنَعُ﴾ بو (مقصد) ی (أصل) ی و (علامه ت) ی (مطلوب)، (مطلوب) ه ﴿فَارْتَدَّا﴾ هه ردووکیان ﴿عَلَىٰ أَنَارِهِمَا قَصَصًا﴾ به ری خویاندا گه پانه وه ﴿فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا﴾ کی بووه! ئه گهر (فائده) ی هه با خوا (بیان) ی ئه فه رموو؛ (مع هذا) (نُقَالَ) ان - رجماً بالغیب - قسه یان لی کردیه. (مُرْجَع) لای (جمهور) (خضر) بووه؛ ئه و (خضر) ه کییه؟ باز نه ی معلوم! "کورپی کی بوو؟ (مجهول) مِنْ مَجْهُولٍ؛ (قیل) ی ئه لی: کورپی (فرعون) بووه "ئه و جا بو (إظهار) ی (قدره ت) ی (حق) له (مقام) ی (تَعَجَب) ئه لی: "سُبْحَانَ مَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ، وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ!"

ئەوجا لەگەڵ (کعب الأحبار) بڕۆ بۆ (بحری (هند) تا (قمری (بحری (هند) بزانی؛ وای (کعب الأحبار) کوو (مُسْلِمَان)ت لە گێژاوی (جهل)دا، خنکاند! (سیدی آلوسی) ئەفهرمووی: "ئەو (أقوال)ه هیچی لای من، راست نیه " (رأی) (جَمهور) (بلیابن ملکا) بوه (تمام)، دهبی (ملکا) (معلوم) بی؟ ﴿آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا﴾ یهکی ئەلی: رزقی حلال و عیشتی رَغید، یهکی ترعز له و إستتاری نارد، یهکی دیکه طولي حیاة و سهلامه تی بدن، جَمهور ئەلی: وَحْي و بُبُوَّة، یَعْنِي (نَبِي) بووه، بَعْضِي ئەلی: (رَسُول) بووه، بَعْضِي ئەلی خَيْر (وَلِي) بووه - ئەمه خوێهه تی - . لای أَكْثَر وایه الآن مایه، تا قیامهت ئەمینی جَمالی (مَهْدِي) ئەبینی، له پیش له شكري (دَجَال) ئەروا ئەلی: ئەوه کافره کذابه پیی بپروا مه کهن، ئەیگرن شه ققی ئەکهن، پارچهی بهولا پارچهی بهم لای ریی عهسکه، فرقی ئەدهن! له شکر به تهواوی دی و ئەروا، زیندو ئەبیتهوه پیکهوه ئەنوسیتهوه، باز بۆ پیش ئوردی ئەچیتهوه، وهکذا کَرَارًا و مَرَارًا! .

- مهلاو صووفیان شهپیان لهسه (مام خدری)! -أَمَّا نَيْسْتَا ناوی گوم بووه لهوه تی ریی بَرِّي و بَحْرِي تَأْمِينِي کرایه سههل بووه! بهشه مهندهفر و سیاره و پاپۆر تیای ئەپۆن، حاجت به (خدر) و (ألیاس) نهماوه!!! وه أدبای عَصْر دهعیه یان ناینی إستفاده له (خدری) بکهن ئەگه رهزت له طول و تفصیله ته ماشای (روح المعانی) که حقا له و مهیدانه مهیدانی غاری کردیه. من ناتوانم له و نوعه شته قسه بکهم، ئەوهنده ئەزانم ئەوهی ئەیلین اصلی نیه!! شتی مجهوله، مجهول چی لی ئەگوتری؟ مُحَقَّق له أساسی عقلی اُمْتیان، بهو خهرافاته ئالوده کردیه، که تی گیشتی دهماغیان هظمی به قووهته، قووهتیاں دایته درۆ، اولاً (كَعْبُ الْأَحْبَار) که به و دروست نهبوو، (إِبْنُ عَبَّاس)، که زیاتری پیویست حَضْرَه تی (علي)، ئەگه رَأْلَزَمُ بوو حَضْرَه تی (رسالةت پهناه) ئەکه نه مُسْنَدُ إِلِيه! حاشا رَسُولُ اللَّهِ قسهی بی مَعْنَا نا فهرمووی!! . لاشك ئەگه ر و ابا، بۆ طولي عومری شَخْصِي و، خوا اشارهی ئەفهرموو، وهك دهرحهق (إبليس) بهیانی فهرمووه!؟. ئەگه ر چی ئەوانهی ئەلن زیندییه،

هه چهنه ند خوارقی زۆری ئە دەنی، اما ناگاته قَدَرَهت و قوه تی خارقه ی (ابلیس)! . حَقِيقَةٌ شت که کهوته داوی خَیَال، تا بَلَى درۆ هه ل ئە گری! وه سعه تی إلهی، وگراماتی اولیاء، زیده قوه تی ئە دەنی! وه ئەوانه ی ئاگاداره کان خه ریکی به نجی عَقْل و حُسْن، تا مه ی دانی ده نی، که س نه توانی بَلَى وانیه، رپی مُحَاکَمه ئە گرن! . چه ندی له مه وپیش مُحَارَه ی (بالقان) کرا، ده ولت شکستی، دوشمن فُضایح و فُجایعی به موسلمانان و ناموسیان کردن. له (أدرنه) وه ک سائری جیگای دی به ناوی (خضر) و (الیاس) مزگه وت هه بوون، ژنان بۆ نیاز ئە چوون له ده وری دیواری مزگه وت دهستی یه خه نه یان پیدادینا خیرو خیراتیان بۆ (خضر) ئە کرد. (مه لا عُبَیدالله) ناوی (أفغانی) پاش استردادای (أدرنه) تألیفیکی کردبوو، من نسخه که م له (موصل) ده ست که وت، ئە گه ر چی له طَرَفِی حکومه ت مَمْنوع بوو، اما والی (سُلیمان نَطیف) خویند بوویه وه تقدیری کتیبه که ی کرد دایه من أمانَةً مُطالَعَه م کرد، حَقِيقَةٌ قسه ی جانسۆزی تیا بوو، ئە لی: ئە ی (خضر)!، جونیش بی نه دا، بۆ به فریادی ئە مَخَدَّراته نه هاتی؟ بۆ حَفْظِی عَصْمَه تی خویان، خویان نه خنکاند، خویان ئە هاویشته ناو ئاو، ئە وه موو نازو نیازه له حه ق تۆ به هه ده ر چوو! . زاتا ئە وانه له مه ی دان به کار ناین! بۆ ناو پروو پیریژنان، په نا و پیچیان باشن! . مَحْمَلِی أُولِیَا گویا دیویانه پیش له شکری گاوری که هاتی به بۆ سه ر له شکری موسلمانان که وتیه تانوتی لی داون (أَيُّهَا الْكُفْرَةَ أَقْتُلُوا الْفَجْرَةَ!) .. إِحْتِمَالِی هه یه ئە مَرْؤَجْله وکیشی (موسولونی) یا (هیتله ر) بی! أَوَّل و آخر بۆ نِیْمه فائده ی نه دا! . فِی الْحَقِيقَةِ نه ده با عُلْمَاو عُرْفَايِ إِسْلَامِی به و نَوْعَه خه رافاته خویان خه ریک که ن، تَفَرَّقَه ببن، له سه ر مَجْهُولِی عداوه تی یه ک بکه ن ﴿وَعَلَّمَنَاهُ﴾ بۆ عبده که یه، (کافی) یه ﴿مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا﴾ بی (تعلیم) ی (استان)؛

چ (علم)؟ (علم) ی (عظیم الشان) که پی ی ئە لَیْن: (علم) ی (باطن).

(علم) ی نِیْمه دوو (نوع) ه؛ یه کی (علم) ی (ظاهری) (عائِد) ی (بدن) ه؛ یه کی

(باطنی) (عائِد) ی (نفس) و (قلب) ه (علم) ی (باطنی) دوو (قسم) ه: (نظری) —

(بعض) ه (ذوات) (كشَف) كرا ئه گهر له (مسلك) ی (عبودیهت) لای نه دا، (غور) ی نه بوو، كردی به (خدمت) ی (أمّت) و (ملّت)، ئه وه دیاره (مُقرب)، خوشه ویسته؛ وه (إلا) بزانی به (استدراج)، ده باره ی كراوه.

له (بحث) ی (إحضار) ی (عرش) ی (بلقیس) (إنشاء الله) له و بابه ته وه شتی (عرض) ئه كری ﴿قَالَ لَهُ مُوسَى: هَلْ أَتَّبِعُكَ؟﴾ (ایذن) ه دووات كه وم؟ ﴿عَلَى أَنْ تُعَلِّمَنِي مِمَّا عُلِّمْتَ﴾ له (طرف) خوی، بی (كسب) و (نظر) ﴿رُشْدًا﴾ (علم) ی (صواب) و (نافع)؛ (علم) ئه وه یه كه (نافع) بی، بویه (حكما) ی (غرب) (أهمیّت) ناده نه (نظریات) ئه گهر بی (عمل) و (أثر) ی باش نه بی. (جناب) ی (حق) باسی میشه ئه نگوینه ئه كا، (ملا) یه نیه، به (نظریات) ی خوی شتیکی لی بزانی. (أما) (تطاوَلَ لَيْلِكَ بِالْأَثْمِدِ) (سكاکی) ئه لی: (3) (إلتفات) ی تیا به "، به (جمله) قسه ی لی ئه كه ن، وه به (مُنْتَهَى) ی (ملا) یه تی) ئه زانن! بناوړه ئه و (أدب) و (تواضع) ی له و (مقام) ه، له گه لّ (عظمت) و (كبری) له (مقابل) ی (فرعون) ﴿قَالَ﴾ (عبد) ه كه ﴿إِنَّكَ﴾ ئه ی (موسی) ﴿لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا﴾ " (تحمل) ی (رفاقت) ی من ناكه ی، له توانیت نیه "، دیاره ئه و (ذات) ه، ئه و (خدر) ه نیه، هم (صحبت) ی گیتو تاره ت نه كه رو (عورته) به ده ره وه روان بی ﴿وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَى مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا﴾ (ظاهر) (مخالف) ی (شرع)، (معنی) (مُوافق)؛ وه توو ئاگادری نی، (إحاطه) ت پی نه داوه (سُبْحان الله) (أصحاب) ی (إمام) ی (رازی) به و (آیهت) (دلیل) ئینن، كه (إنسان) (قبل الفعل) (إستطاعه) ی نیه به لكو (إستطاعه) (مع الفعل) ه؛ به (نفی) (جزئی) له سه ر (أمر) ی (هكذا) یی، چۆن (إثبات) ی (نفی) (كلی) ئه بی؟ (دِقّهت) له (تعلیل) یان كه، (غلط) یان چه ند ئاشكرایه، (مع أنه) لیږه (مع الفعل) یش (إستطاعه) نه بو؛ (حضرت) ی (موسی) خوی نه گرت ﴿قَالَ﴾ (حضرت) ی (موسی) ﴿سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا﴾ (جزم) ی نه یه ناوه، دیاره (تعلیل) ی ئه و (ذات) ه ی لا به (قوهت) بوه ﴿وَلَا أُعْصِي لَكَ أَمْرًا﴾ چی بفه رمووی، له قسه ت ده رناچم (إنشاء الله) به ئارام و بی په له په ل خدمه تت (دوام) ئه كه م ﴿قَالَ﴾ باشه

(قبول) ت نه که م به (شرط) ﴿فَإِنْ أَتَبَعْتَنِي﴾ وه (صبر) ی له سهر نه که ی (بنا) به فهدرمووده ی خۆت ﴿فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ﴾ که نه ی که م، دهنگ مه که، مه لی: بۆ وات کرد؟ (فضل) له (اعتراض) و (مناقشه)، (خراپ) ت کرد، کوو وا نه بی؟ (سؤال) مه که ﴿حَتَّىٰ أُحَدِّثَ﴾ خۆم بی (سؤال) ی توو ﴿لَكَ﴾ بۆت ﴿مِنْهُ﴾ له و شته ﴿ذِكْرًا﴾ که (بیان) کرا، (حاجت) به (سؤال) نامینی ﴿فَانْطَلَقَا﴾ باسی (فتی) ی نیه، تۆش باسی مه که! تشریفیان پۆیی ﴿حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ﴾ سواری سَفینه، وه کی وولاغ نیه! هه م ظَرْفیه ته هه م اِسْتِعالیه! بۆ کوئ نه چوون؟ نه ی معلوم! نه گهر سه فینۆکه ک بی، نه مبه ره و نه و به ری ساحلی پی بکه ن، نابی له بحری گه ره بی! با ناوی بی وه کی دجله و شَطِّ الْعَرَبِ! ﴿خَرَقَهَا﴾ کونی کرد لَوْحَه کی هه ر پچری ﴿قَالَ﴾ موسی فه رمویی ﴿أَخْرَقْتُهَا لِتَغْرِقَ أَهْلَهَا﴾ انه به و حاله غَرْقِیَان مُحَقِّقه. تۆش به قَصْدِی دراندت. ﴿لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا﴾ شتی زۆر، یعنی زۆر خراپ، به لاو مُصِیبه ت ﴿قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا﴾ زیتر مه پونه مُحَاکمه ی (امامی)، نه روایتی (ربیعی)، گوئیان مه ده ری!! ﴿قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي﴾ عتاب مه که، مه مگره! ﴿بِمَا نَسِيتُ﴾ به له یاد چوونم. ﴿وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي﴾ له شَانِی من. ﴿عُسْرًا﴾ به سه رمدا مه ینه له و مُتَابعه یه، له بهر نه و سؤاله که له نسیانه وه بوو، صُعُوبه و مُضَايِقَه! الْعَفْوُ الْمُسَامَحَه! نه بی تۆش تَحْمُل که ی نه ختی صبر بگری!! ﴿فَانْطَلَقَا﴾ پۆین به ساحلدا ﴿حَتَّىٰ إِذَا لَقِيَا غُلَامًا﴾ جَمهور نه لَیْن بالغ نه بووه، اَمَّا له (سَعِیدی بن عَبْدِ الْعَزِیز) نَقْلَه که عومری بیست سالی بووه - نه مه خۆیه تی - زاتا غلام له اِغْتلامه به مَعْنی شده تی شَبَقَه، مندال شَبَقِی نیه فَضْل له شده تی، ناوی (جِیسور) به (ج) یا به (ح)، قیل (جَنْبِشور) ه! نازانم چ مه راقیکه نه وانه ی گرتیه؟! ناوی بزانه نه زانم چیه?! نه واهه پراستی نه مان زانی!! ﴿فَقَتَلَهُ﴾ کوری کوشت، سه ری هه لقه ند به ده سستی، دریزی کردو سه ری بری به سیکاردی، سه ری به دیواری دادا حَتَّا گیانی ده رچوو، سه ری به به ردی پانکرده وه به لاقی لَیْدا کوشتی، نه نگوستی

هاویشته نا گئوو ناو گوئی هه لی که ندو مرد. ئەمه بو؟ به هه ر وجهی بوو،
 کوشتی، والسلام! ﴿قَالَ﴾ طَبِيعِي حَضْرَه تِي (موسى) خَوَى نَاگَرَى ﴿أَقْتَلْتَنِي﴾
 نَفْسًا زَكِيَّةً ﴿﴾ پاك بى گونا ه ﴿بَغَيْرِ نَفْسٍ﴾ بى حه ق و قِصَاص. دياره گه وره
 بووه حاجه ت به حيله كارى ناكا. سه يرى (بِيَهَقِي) ئەلَى: له شَرَعِيش قَبْلَ
 الهِجْرَه ت قِصَاصٌ له صَبِي وه ئە گيرا. ئاگای لى نيه له (مَكه) چ شَرَعِي وَاَمَان
 نه بووه بگاته (باب القصاص) ! دياره (سَبوكي) وه قتي زياتر كرديه ئەلَى:
 (قَبْلَ الْأُحُدِ) ه تا بچيته (مَدِينَه ي مُنَوَّرَه) مَدِينَه ي تَشْرِيعِي ! ﴿لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا
 نُكْرًا﴾ خيلافيانه (نُكْرًا) قَبِيح تره يا (أَمْرًا)، لِكُلِّ وَجْهَةٍ!

ناوه پوکى بهرگى سييه م

5	سورپه تى (أنفال) (41- كۆتايى)
33	سورپه تى (توبه)
107	سورپه تى (يونس)
162	سورپه تى (هود)
215	سورپه تى (يوسف) (1 - 52)